כ"ג תמוז תשמ"ב, 14.7.1982 מספר 2311 שנה 46 80 עמודים המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

לכאורה: קרב על ביירות, למעשה -

הקרב על ראשות הממשלה

תה נמס על הקרח
משקה של 5 כוכבים

- טבעי
- נמס מיד במים קרים
- טעים
- מרווה ומרענן
- תענוג לא יקר- 5 כוסות בשקית

חדש בישראל
Iced Tea Mix

ויסוצקי
תה נמס

קריאה נכה

היו שישאלו אותי השבוע מדוע אני מתייחס בשיווין־נפש כה רב למבול דברי־הבלע, ההסתה וההשמצות, שהציף השבוע את עיתוני ישראל נגדי. מדוע לא קמתי להכחיש את השקרים, להזיב את האשמות, להפריך את החשדות שהופרחו על־ידי כמה וכמה עיתונים? מדוע לא כינסתי מסיבת־עיתונאים, לא כתבתי מיתכבים למערכת, לא פירסמתי הודעות?

האמת היא שלא היה לי כל חשק לעשות כן.

אני מכיר היטב את מרבית הכותבים. אני יודע מי מהם מופעל על־ידי שינאה גזענית, מי על־ידי בורות, מי על־ידי קינאה, מי על־ידי בעיות אישיות משלו. לא היה לי כל עניין לעסוק בפסיכו־אנליזה פוליטית ופרטית.

היו אנשים בעלי רצון־טוב, ששאלו שאלות לגיטימיות — הן לגבי הצדדים האישיים, הן לגבי הצדדים הציבוריים הכרוכים בפגישתי עם יאסר ערפאת. השתדלתי בגיליון זה להשיב על שאלות אלה, להסביר ולמלא את החסר (ראה הנדון ויומן אישי).

אך בסופו של דבר, גם זה מיותר.

יש מעשים המסבירים את עצמם — והפגישה הזאת היתה מעשה כזה. היא היתה חסרת־תקדים. אפשר לקבל מעשה זה או לדחות אותו, לאהוב או לשנוא אותו, לראות בו מעשה היסטורי במאבק על השלום (כפי שעשה טיימס של לונדון, למשל) או מעשה מתועב של בגידה לאומית (כפי שעשה מעריב, מן הערוך הראשי ועד לנער־השליח).

אך המעשה עומד בפני עצמו. כמעשה עיתונאי וכאקט פוליטי, הוא קבע נורמה משלו. הוא ייזכר אחרי שכל מאמרי־ההשמצה ובעליהם יישכחו.

האימרה הערבית הישנה על השיירה והכלבים נכונה גם במיקרה זה.

בים הכיזוב

פגישה זו — הסקופ הגדול ביותר בתולדות העולם הזה, ואולי בתולדות הי־ עיתונות הישראלית בכלל — האפילה, כמובן, על כל שאר הדיווחים של העולם הזה במילחמה זו.

על כך — חבל.

אני מתיימר לטעון שגם לולא היה נערך ראיון זה, היה העולם הזה בולט במילחמה זו מנוף העיתונות הישראלית כמו הר מתוך עמק.

הרבה עיתונאים כתבו במילחמה זו דברים טובים וחשובים — כתבים מן השדה, בעלי־מדורים ופרשנים. כמו בכל השטחים, הביאה המילחמה גם בשטח ה־ עיתונאות להפרדה ברורה בין המוץ והתבן, בין עיתונאים שהם בני־אדם ובין מלחכי־ פינכה וכתבלבים. (כאשר המצאנו, לפני 30 שנה, את המילה העברית „כתבלבים", המצאנו גם את המילה „עיתונאים".)

אך כעיתון, שאינו רק אוסף מיקרי של כתבנים וצלמים, בעלי־טורים ועורכים, אלא יחידה עיתונאית בעלת ישות עצמאית, היה העולם הזה יחידי במילחמה זו.

בים שטיפת־הזמות, במערכת הכוללת והשיטתית של הכיזוב (מילה שהמצאנו במילחמה זו, ולא במיקרה) שבה השתתפו כל אמצעי־התיקשורת בישראל, בלט העולם הזה בהעדרו.

מן הרגע הראשון דחינו את השקרים. תיארנו את המילחמה כמו שהיא, ניתחנו את מטרותיה האמיתיות (שאותן פירסמנו בהרחבה עוד לפני תישעה חודשיו), ליווינו את המילחמה, במישור של החייל בחזית ובמישור של ההכרעות המדיניות.

כתבנו את האמת. כיום, כאשר אנחנו מכינים לדפוס את הגליון השישי של המילחמה, אנחנו יכולים להצביע בגאוה על העובדה שאין אנחנו צריכים לשנות אף מילה אחת גם בגליון הראשון. דיווחינו היו אמת. ניתוחינו היו אמת, והוכחו כולם כנכונים. איזה עיתון בארץ יכול לטעון זאת?

עוד יבוא יום לערוך את החשבון לגבי חלקם של אמצעי־התיקשורת הישראליים בהכנתה של מילחמה זו, ביצירת האווירה של דה־הומאניזציה של היריב, בהפצת השקרים שליוו את ההולכים־למות מרגע מעבר־הגבול ועד לשעת נפילתם. כאשר ייערך חשבון זה, לא יהיה העולם הזה בין הנאשמים. לא עשינו מלאכתנו רמייה.

תודה ובקשה

זוהי ההזדמנות להודות — בשם שרית ישי, ענת סרגוסטי ובשמי — לכל הקוראים, וגם לעמיתים־למיקצוע, ששלחו לנו דיברי תמיכה ועידוד, ושהתייצבו לימי־ נגן בגלוי ובפה מלא. המיברקים, המיכ־ בים, השיחות הטלפוניות וגם הפגישות ברחוב עזרו לנו שלא להתרשם מדיברי־ הבלע של שכירי־העת ואלופי־השינאה, המייצגים מיעוט זעיר.

רבים מיבירכי־הברכה באו מחוץ־לארץ, מידי קוראינו הנאמנים שם. יש לי בקשה אליהם: אנא, שלחו לנו את המאמרים שהופיעו על ראיון־ערפאת ברחבי העולם.

מאות עיתונים בעולם דיווחו על הפגישה, וכן עשו תחנות רדיו וטלוויזיה. מידע זה חשוב לנו. נדמה לי שאין עיר בעולם שאין בה קורא של העולם הזה. אנא, מנו את עצמכם ככתבים־לעת־מצוא, ושילחו לנו את החומר. נודה לכם מקרב לב.

כוח־החדירה של המילה הכתובה הוא אחד מפילאי העולם, והוא מדהים אותי בכל פעם מחדש. התנסיתי בכך שוב בבי־ קורי האחרון בלבנון — לא רק בביירות המערבית, אלא גם בצד המיזרחי של העיר ובג'וניה.

כמעט כל אדם שהוצגתי לפניו, מבני הצמרת הכלכלית והפוליטית של העדה הנוצרית והמוסלמית, ידע את שמי ראת עמדות העולם הזה. התגובות היו מהולות. היה קצין של הפלאנגות, שגלוזה אל צוות שכלל את גילה רוזן. כאשר שמע את שם העיתון שהיא מייצגת, הפליט: „הייתי יורה באורי אבנרי, מפני שהציג את הדגל הפלסטיני בפרלמנט שלכם!" ואילו פרופ־ סור צרפתי, שפגשתי במסיבה בג'וניה, התייחס אלי כל הערב בעוינות בולטת, עד ששמע לפתע את שמי. הוא פער את עיניו לרווחה וקרא: „לא! לא יכול להיות! הרי אתה אחי!" וחיבק אותי בכוח. (בכלל, היה זה שבוע של חיבוקים). שלא לדבר על ערפאת עצמו, שהתגלה כקורא ותיק וקבוע של העולם הזה.

היתה לי חוויה דומה, כשבאתי בפעם הראשונה למצריים. נראה שניתקל בכך גם בירדן, בסעודיה ובדמשק — כאשר נגיע לשם.

שלומי אבנרי

כתבת השער הקידמי:

המילחמה הכפולה

שר־הביטחון אריאל שרון מנהל שתי מילחמות שהן אחת. המערכה על מערב־ביירות היא גם חקרב על הירושה בתנועת החרות. על הזרמים הי־ נסתרים שמאחרי הי־ החלטות הגוריליות.

5

כתבת השער האחורי:

„רצחתם את בני!"

בנו של יעקב גוטרמן, רז נהרג בקרב על הכופיר, והוא מטיח בי־ פני המימסד הפוליטי והצבאי האשמות כב־ דות, שעוד לא נשמעו כמותן בישראל.

14

מארוני לכל דורש

אורי אבנרי שוחח עם מנ־ היגי המארונים בלבנון, ו־ הוא חושף את האמת ש־ מאחורי ההכרזות. לאן מו־ דות פניהם של המארונים?

9

ילקוט הכזבים

פרק נוסף על מערכת הכיזוב שבנו אדריכלי מילחמת־הלבנון, ואי־ שר הופנתה לא נגד האוייב אלא נגד חייליו צה"ל והעם בישראל.

6

„אל תקראו לי דחי!"

הפרופסור אסא כשר מספר בראיון גלוי־לב להעולם הזה על יחסו לדת, לגוש־ אמונים, מביע דעתו על ה־ מילחמה בלבנון ואומר מתי מותר לסרב פקודה.

21

הפחד והחשבון

חייל המיקואים שחזר מלבנון, גיא קור, מתאר את הרגשותיו ואת מחשבותיו בזמן הלחימה ובהפי־ גות. הפחד מחניק את המחשבות. את החשי־ כון עושים בהפוגה.

10

הממשלה נגד העיתונות

האם יוגש מישפט מטעם הפרק־ ליטות נגד עורך העולם הזה בגלל פגישתו בביירות עם יאסר ערפאת? ני־ תוח מישפטי של הי־ מצב החוקי.

77

השדרנית והפרקליט

מה עמד מאחרי הי־ נישואין המהירים של השדרנית הפו־ פולרית דליה מזור והפרקליט התל־ אביבי? הסיפור של נישואי הבזק.

48

קשר ההשתקה

מדוע היו כלי־תיקשורת שדיווחו בהר־ חבה על הראיון ההיסטורי שהעניק מנהיג אש"ף לעיתונאים ישראליים — ומדוע היו כאלה שהת־ עלמו ממנו? האם היה קשר השתקה?

73

הפליטות משארם

הן כאן מאופירה אחרי הפיגוי ו־ השתקעו בתל־אביב. העיר הזאת היא ג'ונ־ גל", אומרות הנערות שכאן אין החוזות.

54

ברדך לצמרת

דיאן שמוס היא בת טיפוחיה של דוגמנית־ הצמרת. כולם בטוחים ש־ הגימנסטית הצעירה גם תירש את מקומה.

56

חמוסין נורווגי

השחקנית חמדה לוי הגיעה מנורווגיה, והיא משחקת בסרט בפעם הראשונה בחייה. זהו הסרט חמסין, על אהבה בין ערבי ויהודיה.

43

אשת המיסתורין

הדוויג רואה דברים מוזרים. היא ראתה את גופתה של דפנה כר־ מון עוד לפני שנתגלתה בידי המישטרה. על סודו־ תיה של הידענית.

63

„אהבתי את גיל!"

אלנה פלד היא האשה הראשו־ נה בתולדות הי־ מדינה שהורש־ עה על פיתוי קטינה. היא מס־ פרת על אהבי־ תה לגיל, שהר־ סה את חייה.

70

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	8
יומן אישי — חיה דור־רגלית, האיש האוהב ילדים, הדים מבית בושס	11
הנדון — הפגישה היא המסר	13
אנשים	17
בזונים	17
מכתבים	24
תשבץ	24
הוריוסקופ	31
חשבון עובר ושב	33
עולם קטן — ברית־המועצות, דרום־ אפריקה, מערב־גרמניה, פלסטין	35
אנשים בעולם	37
רחל המרחלת	46
לי יה לו	50
זה היה העולם הזה שהיה — „שיקטון החושך" נגד „העולם הזה"	53
נמר של נייר — סינתיה אוזיק, אהרון אמיר, עלי אל־גיאר	59
לילות ישראל	64
שידור	66
מדריך שידורים — ישראל וירדן	67
קולנוע — בלייק אדוארדס וביירות כתיפאורה	68
אתה והשקר	71
ספורט	78

תשקיף

המאריגים נגד צה"ל?

בחוגי ביטחון ישראליים רווחת עתה ההערכה כי התקרבות השייטת האמריקאית לחופי ביירות, ונדודי המאריגס שהיא נושאת, נועדו גם כדי להרתיע את צה"ל מפני פעולה במערב ביירות, כל עוד נמשך המשא־ומתן המדיני שמנהל פיליפ חביב.

רוגז על הרמטכ"ל

בין מקורבי שר־הביטחון, אריאל שרון יש רוגז על הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, שאמר בראיון עיתונאי לפני ימים אחדים שצה"ל יכול לפרוץ לביירות בלי שהדבר יחייב פגיעה באיזורים מאוכלסים באזרחים.

מקורבי שר־הביטחון טוענים, כי בעיקבות ההכרזה שינה אש"ף את הערכותו במערב ביירות, ועתה יהיה קשה יותר לפרוץ העיר כדי לפגוע באזרחים.

ועדת העורכים בסכנה

מסוק של צה"ל שכן טסו השבוע חברי ועדת העורכים של העיתונים היומיים לסיור בלבנון, אחרי שאותרה התקלה מיהר הטייס להנחית את המסוק, כדי להרגיע את העורכים הנרגשים.

התגברות המחאה

בימים אלה צפויה התגברות בתנועת המחאה של חיילי המילואים שהשתחררו מצה"ל. הדבר נובע מכך, שמחזור גדול של מגוייסי מילואים משתחרר בימים אלה,

רבין נגד היונים

חה"כ יצחק רבין ניסה למנוע את השתתפות תומכיו במיפלגת העבודה בכינוס היונים שנערך בשבוע שעבר. רבין לא עשה זאת בגלל העמדות הפוליטיות של החוג החדש, אלא משום שהוא חושש כי החוג יתרכז מסביב למרדכי (מוטה) גור, שייהפך למנהיגו.

פנייתו של רבין כמעט שלא נשאה פרי. מכל תומכיו, רק חברת־הכנסת אורה נמיר נמנעה מהשתתפות בכינוס.

חוג היונים ימוסד

הכינוס שערכו היונים במיפלגת העבודה עומד להתמסד, ולהיות לחוג קבוע, בעל מוסדות משלו, שיפרסם הודעות מטעמו.

הקרע הזמני בין יוזמי הכינוס ובין חבר־הכנסת יוסי שריד נבע מכך, ששריד רצה למלא תפקיד מרכזי יותר בכנס, אך היוזמים הבהירו לו שאין בכוונתם להניח לו לגנן „כינור ראשון."

מודעי חובע להעמיד לדין נכדו של בן־גוריון

השר ללא־תיק, יצחק מודעי, פנה השר־הביטחון, אריאל שרון, ותבע ממנו למצות את הדין עם הד"ר לתיק־שורת־המונים, יריב בן־אליעזר, משום שלטענתו השמיץ אותו נכדו של דויד בן־גוריון בפומבי.

בן־אליעזר הרצה לפני חיילות בי־מיפגרת שירות המילואים שלו, על הי־אזכן שבו מצפייר הפוליטיקאי כש־הוא מופיע בטלוויזיה.

באחת הדוגמות הוא אמר: „יש לי חבר שמכיר את מודעי והוא אומר לי שמודעי הוא אדם מקסים. אבל אני לא יכול לסבול את הדמות שלו כפי שהיא משתקפת בטלוויזיה. הדרך הי־יחידה שלי להעריך אותו בעידן הטל־וויזיה היא דרך הסרטים. אני לא מכיר אותו אישית."

בין המאזינות היתה בתו של השר, גליה, וכשנודע ע"כך למרצה הוא התנצל בפניה. נראה שהשר לא הס־תפק בהתנצלותו של המרצה והוא איים שאם לא ינקטו אמצעים כנגד המרצה הוא יפרסם בפומבי את עמדתו בפרשה.

הבן של המר

יריביו של שר החינוך והתרבות, זבולון המר, מפיצים שמועות נגדו במיפלגה. כאילו יש סיבה נסתרת מאחורי מתינותו הרבה בכל מה שנוגע למילחמה בלבנון.

הטענה הנשמעת עתה בחוגי־חוגים במפד"ל היא, שהמר אינו רוצה שיזכירו כי בנו, שהוא בניו גיוס, הוא עתה תלמיד בישיבת „מרכז הרב" בירושלים, ואינו משרת בצה"ל.

גאולה כהן לחירות?

גורמים בתנועת התחייה מעריכים כי המאבק עז שמנהלת חברת־הכנסת גאולה כהן למען כניסת התחייה לקואליציה ולממשלה, היא רק הקדמה לשלב הבא במאבק.

לפי הערכת גורמים אלה תנסה גאולה כהן להביא בשלב הבא לכניסת התחייה לתנועת החירות, כדי שהיא תוכל להשתתף במאבק הירושה על כיסאו של מנחם בגין.

לחצים על ארידור

חברות ענק הסתדרותיות ואנשי עסקים המקורבים לליכוד מפעילים לחצים כבדים על שר־האוצר, יורם ארידור, שיימנע מיישום מיסוי אינפלציוני, שפירדשו גבייה מסיאמת מהם.

מצודת־זאב הפכה למוקד עליה לרגל של פעילים ליברלים, המבקשים מארידור להסיר את רוע הגזירה.

זהירות בבורסה

בניגוד לציבור הרחב, שחזר במלוא התנופה להשקעות בבורסה, עדיין נוהגים מקורבי הבורסה בזהירות רבה. להערכתם, עדיין לא נמסרה האמת על המחיר הכלכלי האמיתי של מילחמת הלבנון, וכסופו של דבר לא יוכל משרד־האוצר להימנע מצעדים כלכליים מרחיקי־לכת, שעלולה להיות להם השפעה על הבורסה.

העיצומים בטלוויזיה יתחדשו

בימים הקרובים יהיו שוב הפסקות בשידורי הטלוויזיה הישראלית. הטכ־נאים, הנמצאים בסיכסוך עבודה מת־משך עם הנהלת רשות־השידור, יחד־שו את עיצומיהם.

הטכנאים הפסיקו בזמנו את ה־עיצומים, לרגל שידור משחקי הגביע העולמי במספרד.

משבר בענף החלב

מחסור צפוי במוצרי חלב שונים לקראת החורף. נראה, שיותר לייבא גבינות לסוגיהן. הרשתות הגדולות כבר הגישו בקשות להיתרי־יבוא מיוחדים.

שמיר רוצה יומן

שר־החוץ, יצחק שמיר, מתייצב מאחורי דרישתו של רוני מילוא להפוך את שבועון הליכוד ליומון.

שמיר רואה בעיתון דרך נוחה לעשיית יחסי־ציבור לעצמו ע"־חשבון שרים אחרים, בעזרת מילוא, שהוא אחד מתומכיו.

גדות יערוך ירחון

גדעון גדות, מנכ"ל מיפעל־הפיס, דורש שיעבירו לידיו את עריכת הירחון בארץ ישראל, שמוציאה התנועה, בעריכת סגן־השר חיים קאופמן.

גדות רוצה להפוך את הירחון לכתב־עת יוקרתי כשרשרת עיתוני הליכוד.

ז'ק בשליחות הליכוד

אחד מעורכי „מעריב", העיתונאי משה ז'ק, יוצא לשליחות הסברה, במיסגרת המיכסה של תנועת החרות לארצות־הברית. הסיור, שיימשך שבועיים, יכוסה ע"י ידי התנועה.

ז'ק נהג לטעון שהוא א־פוליטי. אך הוא העיתונאי הראשון, היוצא אחרי הפלישה ללבנון בשליחות הסברה מטעם הממשלה.

מועדון לפרקליטים

בבית־אמריקה עומד להיפתח מועדון בלעדי לעורכי־דין, שיתן שירותי חדרים, טלקס, שליחים, מזכירות וקשר ישיר מהמועדון לבית־המישפט שבסביבה. במקום יפעלו מיסעדה ובר. דמי החברות לשנה יהיו 300 דולר.

המקום קיבל את חסות לישכת־עורכי־הדין.

לא יהיה מושב קיץ שני

כמעט ברור כי הכנסת לא תכונס בעת הפגרה, למרות המילחמה בלבנון.

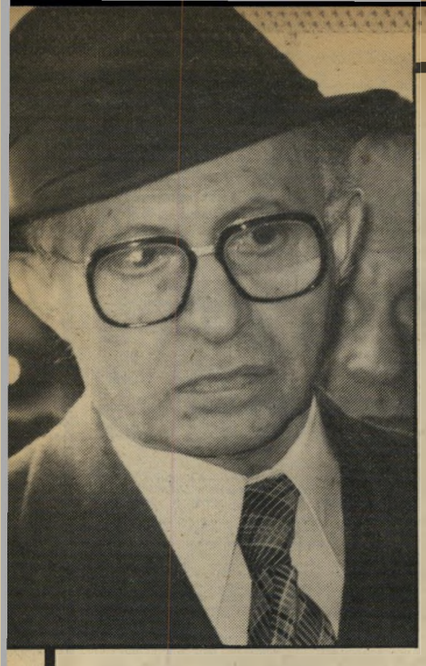
ח"כים רבים מוזמנים בקרוב לסיורים בחו"ל, המהווים מקור הכנסה חשוב לתקציבם. הח"כים משלשלים לכיסם את ההפרשים הגדולים בין סכומי האש"ל שהם מקבלים מהגופים המזמינים אותם, ובין הסכום שהוציאו למעשה. ח"כים אלה מתנגדים בתוקף להשבתת הפגרה שהם.

אבורי לא יופיע

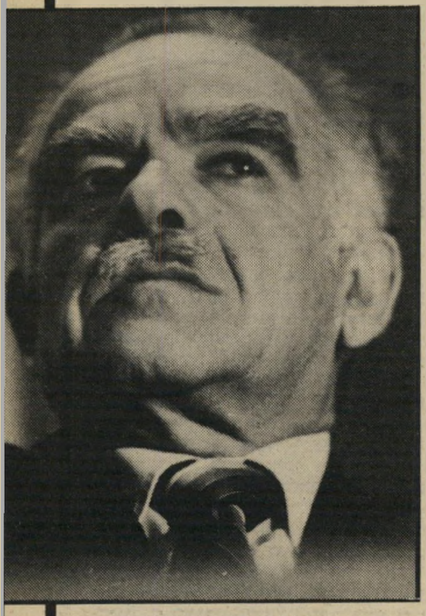
בגלל נסיעתו לחו"ל לא יופיע אורי אבנרי בכנס של"י ביום חמישי, 15.7.1982, שלא כפי שפורסם במודעות של"י.

ההערכות של שרון על כושר הלחימה של הפאלאנגות התבדו, האמריקאים לא נוהגים לפי תוכניתו ובגין פוחד מחילוקי דיעות - האם הדרך למערב־ב"ירות חסומה?

שרון נגד כולם!

ראש־הממשלה בגין
פוחד מהתפוררות

שר־חוץ שמיר
נוטר על העבר

שר־שיכון זוי
מחכה למעידה

אשר שמע שר הבינוי והשיכון, דויד לוי, על ההפגנה שמתכננים אנשי שר־הביטחון לערוך למענו בכיכר מלכי־ישראל בתל־אביב, הוא הוכה בתדהמה. מקורביו טוענים שאמר בזעם: „הוא לא יהיה ראש־ממשלה על הגב של הבן שלי!"

כוונתו של לוי היתה ברורה. בנו משרת עתה בלבנון, ולוי לא היה מוכן ששרון יגייס את הצלחותיו של צה"ל במילחמת הלבנון כדי להכשיר את דרכו אל ראשות הממשלה — בעצם ימי המילחמה.

במהירות רבה הועברה הידיעה ללישכת ראש־הממשלה, תוך הבהרה חד־משמעית, שלוי לא יעבור לסדר היום על קיום ההפגנה. אך ראש־הממשלה לא היה זקוק להסברים, כדי להבין את חומרתה של הפגנת־תמיכה בשרון בעיצומו של המצור על ביירות המערבית.

אנשי לישכתו מיהרו לפנות אל עוזריו של שרון. אלה הודיעו מייד שלא תיערך הפגנה במוצאי־שבת. הם לא אמרו שהסיבה לכך היא מישחק הכדורגל בין נבחרות צרפת ופולין, ששודר בטלוויזיה בשעה שבה היתה ההפגנה אמורה להיערך. מאוחר יותר אף הכחישו שהפגנה כזאת תוכננה, ולבסוף הוסכם לקיים הפגנת תמיכה בממשלה כולה.

היוזמה להפגנה אכן לא באה מעוזריו של שרון במישרד־הביטחון, אלא ממלון דיפלומט של המלונאי חיים שיף, המרכז את פעולות התמיכה בממשלה. דוברו של שיף, אלי זילבר, היה בעבר דובר של שרון כשהוא היה שר־החקלאות, ושיף עצמו ייצג את אנשי שרון בבחירות שנערכו בסניף־צפון של תנועת החרות בתל־אביב.

אך עוזריו של שרון מיהרו להירתם לרעיון המבריק. הם חשבו כי אפשר לנצל את ההתקפות החריפות נגד שרון לטובתו. הוא יהיה הגואל המרכזי בעצרת המונית שאליה יגיעו מאה אלף איש, וכך יזכה להפגנת תמיכה המונית, שאיש בתנועת החירות, מלבד מנחם בגין, לא זכה לה מעולם. הפגנה כזאת, כך חשבו, תסלול את דרכו להצלחה בוועידת תנועת החירות שתתכנס בעוד כמה חודשים. ואחר־כך — לראשות־הממשלה.

שרון זקוק להפגנה כזאת גם מסיבה נוספת, קיצרת־טווח יותר: בימים האחרונים נפגם במידה רבה האמון בו, בממשלה, במשלה התארגנה אופוזיציה של ממש נגד תביעותיו החוזרות־ונשנות לנקוט קו תקיף ולאיים במפורש בפריצה לביירות המערבית בכל מחיר.

מקורבי שרון העריכו, כי גיבוי ציבורי רחב יקל עליו את מלאכת השיכנוע בשתי ההזדמנויות האלה.

הכרה אמריקאית באש"ף

ל התערערות האמון בשרון יש כמה סיבות. העיקרית שבהן: העובדה שכמה מהערכות־היסוד שלו באשר למילחמה בלבנון התבדו.

כך, למשל, התבדתה לחלוטין ההערכה שהפלאנגות של בשיר ג'מייל יבצעו את הפריצה לביירות המערבית ויחסלו את אש"ף. הערכה זו היתה בלעדית לשרון, ולא היה אף גורם מדיניני אחד שהיה שותף לה. התברר כי הפלאנגות לא רק שאינן רוצות לעשות זאת, אלא אינן מסוגלות לכך כלל. התברר למעלה מכל ספק כי הפלאנגות הימניות אינן מסוגלות למלא יותר מתפקידי שיטור מיוחדים, או לערוך פרעות בדרוזים בלבנון.

תחת שהם יעשו את „העבודה השחורה" של שרון, תובעים עתה אנשי הפלאנגות כי צה"ל יבצע את „העבודה השחורה" למענן. אי־שביעות רצונו של שרון מהפלאנגות כבר באה לידי ביטוי בכך שהגביל את פעולותיהן העצמאיות בלבנון, ונסוג במידה רבה מתוכניתו להמליך את בשיר ג'מייל כשליט לבנון.

התבדתה גם הערכתו של שרון כי הלחץ של צה"ל על מערב ביירות יביא לכך שעל אש"ף יהיה לקבל הסדר אמריקאי, ולסגת במהירות ממערב לבנון. הערכה זו התבדתה פעמיים: פעם בכל מה שנוגע לכוונותיו של אש"ף, ופעם בכל מה שנוגע לתפקיד שממלא השליח האמריקאי פיליפ חביב.

● **אש"ף לא יעזוב.** כל הדו"חות המודיעיניים הורו על כך שאין בכוונת אש"ף לעזוב את ביירות, ונכונותם למשא־ומתן אינה אלא טכסיס למשוך זמן. שרון ראה מהירהורי ליבו כאשר דחה דו"חות אלה, וסיבר את צה"ל במילחמת התשה מתוך תיקווה שלוחמי אש"ף יותשו במהירות ויסכימו לעזוב בתנאים שמציבה ממשלת ישראל.

● **האמריקאים לא ממהרים.** התברר, כי מאז התפוטרותו של שר־החוץ אלכסנדר הייג, חדלה ממשלת ארצות־הברית לענות לציפיותיו של שרון. עתה משתמשת ארצות־הברית בישראל כדי לנסות ולנתק את אש"ף ואת הסורים מאיזור ההשפעה הסובייטי, ולהעבירם אל

(המשך בעמוד 76)

מדי יום מתפרסמות „ידיעות" מפוברקות

הסותרות זו את זו - ושכולן יחד יוצרות נורמה חדשה של שקר

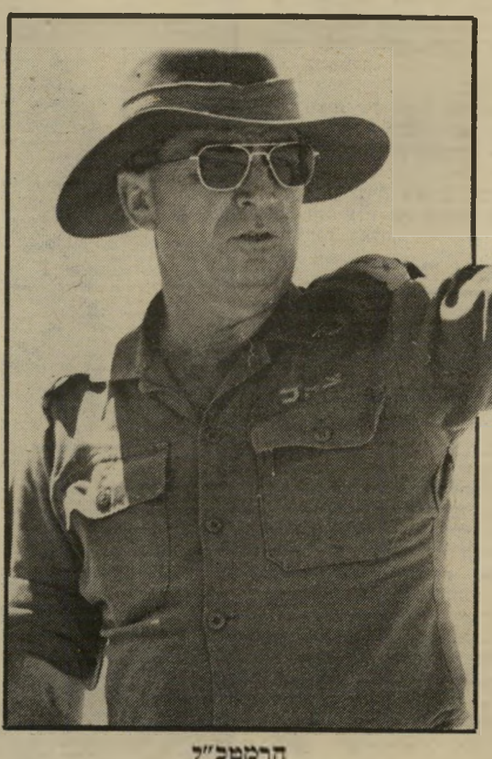
הו, איזו הפתעה!

ככל שמעמיקה ממשלת ישראל לשקוע בבוץ הלבנוני — ולהשקיע כוח אדם וכסף, כך תופח וגדל מסך־השקרים. מגמת מערכת הכיזוב האדירה אינה להטעות את האויבים הישירים — אש"ף והסורים — ומטרתם אינה גם לזרות חול בעיני המעצמות. מערכת הכיזוב מכוונת נגד חייליו צה"ל ונגד העם בישראל.

אדריכלי המירמה הזאת — מנחם בגין ואריאל שרון — מחפים בשקר על שקר. עדיין הם מנסים לטשטש את האמת באשר למטרות האמיתיות של המירמה. עדיין הם מנסים להוליך שולל באשר למהלכיה, ובקשר לדרך שבה נפקו ההחלטות. הם זוכים בשיתוף פעולה מצד רוב השרים, וחלק גדול מהעיתונאים נוטים גם הם חלק במערכת ההטעייה, ששוב אי־אפשר להסתירה מאחורי גבו הגדול של „ערפל הקרב". „העולם הזה" חשף כבר (הכיזוב, „העולם הזה" 2339) חלק מן הכזבים האלה, 14 במיספר. כאן נחשפים כמה מן הכזבים שנוספו ביני־תיים. זהו פרק נוסף ביקקוט־הכזבים של מילחמת־הלבנון.

● מהי „תשתית המחבלים"?

● הראשון שהתחיל לדבר על „תשתית המחבלים שהתגלתה בלבנון" היה שר־הביטחון, אריאל שרון, בראיון

הרמטכ"ל
הוא גילה את האמת!

לתוכנית הטלוויזיה מוקד ב־16 ביוני 1982, מאותו יום ואילך נעשה שימוש נרחב במערכת־הפחדה, ש„התשתית" עמדה במרכזה. כמה מהעיתונאים — וכמעט כל השרים — שיתפו פעולה במרץ רב. כתבי־טלוויזיה תיארו מסעות מפחידים בתוך בונקרים ענקיים של תחמושת. כותרת ביומון ידיעות אחרונות ב־28 ביוני, זעקה: „150 משאיות עמוסות נשק שלל מגיעות מדי יום מלבנון."

כדי שהעם בישראל יראה במו עיניו את „התשתית" הנוראה אשר איימה עליו, אף ערך צה"ל תערוכת נשק־שלל בגני־התערוכה בתל־אביב, שהפכה ביניתיים לתערוכה נודדת.

● **הסיפור על „התשתית" הוא כמעט מגוחך. אלוף במילואים אמר ב־3 ביולי לכתב על המשמר, לוי מורב, כי „כל הנשק שנמצא, כולל כוח האדם של אש"ף, הוא לכל היותר שווה לחמש חטיבות (דיוויזיה)." המספרים מאשרים הערכה זאת. מיספר הרובים שנמצאו במחסני אש"ף היה כ־12 אלף — בערך מיספר החיילים בדיוויזיה בצבאות המערב. מיספר הטנקים שנתפסו מידי אש"ף היה 300 — פחות מעשרה גדודים, או שלוש חטיבות. רוב הטנקים היו מדגם טי־34, טנק סובייטי שהופעל במילחמת העולם השניה נגד פנצרים גרמניים, בעל שיריון עלוב ותותח נחות. כמויות התחמושת שנמצאו לא יכלו לספק תעסוקה לזמן רב בתנאי־קרב לטנקים ולתותחים שנתפסו.**

יותר מכך: סוגי הנשק השונים — רובים סובייטיים לצד רובים אמריקאיים ואירופיים, תותחים מסוגים שונים וסוגי תחמושת רבים מספור, מוכיחים כי לא היה ברשות אש"ף יותר מאשר מחסן־נשק שלא יכול להיות לו שימוש רב בתנאי המערכה של קרב מודרני, הדורש האחדה מכסימלית מבחינת ציוד־הלחימה.

הפצת הבדותה על „התשתית" העמיקה את חוסר־האמון של חיילי צה"ל בהנהגה המדינית. כל חייל קרבי יודע היטב מהו סדר־גודל של אוגדה בצה"ל, ומה נמצא בימ"חים (יחידות מחסני־חירום) של אוגדות קרביות. סדר־הגודל של הציוד שנתפס בלבנון עורר רק בדיחות אצל החיילים. לעומת זאת, אפשר היה לעורר פחד בעורף באשר ל„תשתית" המאיימת.

● מה אפשר ללמוד מקיומה של ה„תשתית"?

● בנאום שנשא שר־הביטחון, אריאל שרון, בסקס סיום של בית־הספר הצה"לי לפיקוד ומטה, הוא ניסה לומר שמילחמת הלבנון היתה מעין מכת־מנע מקדימה, נגד מילחמה כוללת שתיכננו הסורים ואש"ף. הצהרון ידיעות אחרונות, ב־7 ביולי, דווח: „שר הביטחון גילה בדבריו, כי אש"ף התכוון לפתוח עוד השנה במאבק רציני ביותר, עד כדי מילחמה כוללת, כדי להביא את ישראל בשלב הראשון להקמת מדינת פלסטינית." את ההערכה הזאת ביסס שרון על „התשתית". אלה היו דבריו: „כל מי שביקר באיזורי הלחימה וראה את מערכי המחבלים, את המקומות שבהם הציבו תותחים ומאגרי נשק — יודע מה היו כוונותיהם." השר דויד לוי, בראיון לטלוויזיה ביום שישי, ב־9 ביולי, הודיע גם הוא שצה"ל היה חייב להרוס את „תשתית המחבלים", בטרם תופנה כלפי ישראל.

● **בשר דויד לוי אפשר לחשוד כי היה תמים, והוא חסר כל הבנה בצבא. לעומת זאת חטא השר השרון בהטעייה מכוונת, אם ביקש להסיק מתוך „המערכים" ו„התשתית" של אש"ף בדרום־לבנון, כי בדעת אירגון השיחרור הפלסטיני היה לצאת למילחמה כוללת נגד ישראל. קשה להעלות על הדעת שאש"ף היה יוצא לקרב נגד העוצמה הצבאית הגדולה ביותר במיזרח התיכון — זו של צה"ל — כשלרשותו אוגדה אחת, המצויידת בציוד נחות, וללא כל כוח אווירי. במילחמת ששת הימים, למשל, היו לפלסטינים שלוש חטיבות חי"ר ברצועת־עזה, ובתוכניות־הקרב של צה"ל לקראת מילחמה זאת לא הוקדשה להן כמעט תשומת־לב. כאשר אומר שרון כי אש"ף התכוון להשתמש בעוצמתו הצבאית כדי „להביא בשלב הראשון" להקמת מדינה פלסטינית, הוא מגלה את דעתו על האינטליגנציה של שומעיו, חניכי בית־הספר לפיקוד ומטה של צה"ל והעם כולו, שדברי שרון הועברו אליו באמצעות נאומו לפני הקצינים.**

● מה היתה עילת המילחמה?

● בשבועות הראשונים נמסרו הסיבות הבאות: „כדי למנוע מילחמת התשה." כדי להגן „על שלום הגליל." וכדי „להרחיק את יישובי הצפון מרחק 40 קילומטר" מתותחי אש"ף. בינתיים נוספו העילות הבאות: „כדי להרוס את תשתית המחבלים." כדי „למנוע מילחמה כוללת נגד ישראל," וגם כדי „להשיג שלום עם לבנון".

● **את הסיבה האמיתית למילחמה חשף דווקא הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, בראיון שהעניק לשבועון „במחנה". איתן אמר את הדברים בסיגנונו המחוספס: „שהייתנו בלבנון משרתת את המאבק על ארץ ישראל. זאת היא הנקודה. גם כל המילחמה הזאת על ביירות — זהו המאבק על ארץ־ישראל, מילחמה באוייב העיקרי שנלחם בנו על על ארץ־ישראל זה מאה שנים."**

בניסוח אחר, פירוש הדברים הוא זה: התנועה הלאומית היהודית והתנועה הלאומית הפלסטינית מנהלות מאבק על ארץ־ישראל־פלסטין מזה מאה שנים. על־פי תפיסתו של הרמטכ"ל, על ישראל להשיג שליטה מלאה בכל ארץ־ישראל שממערב לירדן. דבר זה אפשרי רק אם תחוסל התנועה הלאומית הפלסטינית. מילחמת הלבנון, שהיית כוחות צה"ל בלבנון והקרב על ביירות ועל חיסול אש"ף, מטרתם היא לחסל את התנועה הלאומית הפלסטינית, ולהביא לניצחון של הקו הלאומני בישראל „במאבק על ארץ־ישראל". תפיסה זו של הרמטכ"ל מתיישבת גם עם היעדים האמיתיים של אריאל שרון — סילוק אש"ף לסוריה ומשם לירדן, הפיכת ירדן למדינה פלסטינית, וסיפוח הגדה המערבית לישראל („העולם הזה" 2300, 27 בספטמבר 1981).

● כמה אזרחים נפגעו במילחמה?

● ממשלת־ישראל מסרה הערכות מגוחכות וחסרות כל שחר על מיספר הלבנונים והפלסטינים שנפגעו במילחמה. התמנה לכך השר יעקב מרידור, שהוא ללא ספק המומחה של הממשלה לסוג מסויים של אינפורמציה. ב־24 ביוני מסר מרידור לכנסת כי „נהרגו 314 לבנונים, ומיספרם עלול להגיע ל־400." מאז לא פירסמה ישראל שום הערכה על מיספר הנפגעים האזרחיים. בשעה שתותחי צה"ל מפגיזים באופן שיטתי את ביירות המאוכלסת באזרחים.

● **קשה לדעת מהו המיספר המדוייק של הנפגעים, אך דובר של מישטרת לבנון פירסם מיספרים, שמומחים של סוכנות הביון המרכזית של ארצות־הברית אימצו אותם. על־פי המיספרים, שנמסרו על־ידי מישטרת לבנון כמה ימים אחרי שמסר מרידור את הערכתו בכנסת, נהרגו בלבנון 9,862 אנשים, ובכלל אנשי אש"ף ואזרחים לבנוניים ופלסטיניים. המישרד ליחסי־ציבור של המישרה לביטחון פנימי בלבנון מסר על כ־18 אלף פצועים.**

סוכנות הביון האמריקאית מסרה לסנאטורים של ארצות־הברית, כי 100 אלף אנשים נותרו ללא קורת־גג. קשה לאמת מיספרים אלה, אך לנוכח כמות ההרס בערי לבנון ובביירות, אפשר להניח כי מיספרים אלה קרובים לאמת הרבה יותר מהמיספרים המגוחכים שמסר יעקב מרידור.

● מי התחיל ב„מילחמת ההתשה"?

● במילחמת הלבנון צץ הביטוי „מילחמת התשה" פעמיים. בפעם הראשונה — עם תחילת המילחמה, כאשר בעיקבות הפצצת חיל־האוויר בביירות הופגזו ישובי־הצפון במשך כמה שעות. הצורך „למנוע מילחמת התשה" שימש כאחת העילות למילחמה, שגם המערך הסכים לה בפה מלא. בימים האחרונים צץ הביטוי הזה שנית. דוברי הממשלה ולא מעט עיתונאים, המשתפים פעולה במערכת־הכיזוב, מתארים את הקרב הארטילרי המתנהל עתה בביירות כ„מילחמת התשה" שהתחילה רק עתה. תיאור זה בא כדי להצדיק פריצה של ישראל לביירות המערבית, אם יחליטו על כך אריאל שרון ומנחם בגין.

● **למעשה התחילה „מילחמת ההתשה" מס' 2 כבר ביום שישי, 9 ביוני, כאשר הוחלט על הפסקת־האש הראשונה, וצה"ל היה במבואות ביירות. בדיעבד הודו אריאל שרון, מנחם בגין ודובריהם, כי ישראל היא שיזמה את המשך האש. שרון אמר: „לא נחזיר החרב לנדנה עד שיסתלקו המחבלים מביירות" (6.7.1982). יש עדויות רבות מספור על כך, שישראל היא שהפרה שוב־ושוב את הפסקת־האש, כדי להגיע לשליטה בכביש דמשק—ביירות, וכדי ל„חדק את הכיתור" סביב מערב־ביירות. אך רבים מהעיתונאים שיתפו פעולה עם שר־הביטחון, ושוב־ושוב פתחו את ידיעותיהם במילים „המחבלים (או הסורים) פתחו באש וצה"ל הגיב." רק בימים האחרונים נאלצו חלק מן העיתונאים לחדול מן הכזב הזה, שאיש כבר לא האמין בו, אחרי שהש־תחררו חלק מחיילי המילואים משרותם בלבנון וסיפרו בעורף את האמת על זהות יוזמיה של „מילחמת ההתשה".**

שלמה פרנקל

עיצוב יעקבסון טמיר

במדינה

העם

זקן, כיפה ושכפ"ץ

בנימין זאב הרצל חזה מדינה — אך לא את המדינה הזאת.

תיאודור הרצל היה אתיאיסט גמור. הוא היה הומאניסט קיצוני, חילוני ושוחר־שלום. היתה לו דיעה ברורה מאוד על מקומם של רבנים וקצינים.

מקומם של הרבנים, הוא אמר, הוא בבית־הכנסת. מקומם של הקצינים הוא בקסרקטין.

השבוע נערכה בהר־הרצל אזכרה לחוזה־המדינה. כל האתיאיסטים, ובראשם נשיא המדינה יצחק נבון, חבשו כיפה לראשיהם כדי להתייחד עם הרצל האתיאיסט. כך עשה גם מנחם בגין, תלמידו־כבוכול של זאב ז'בוטינסקי האתיאיסטי.

דרוויזיום מרקדים. הרבנים והקצינים שולטים במידה רבה על דרכי המדינה. המילחמה הפכה המכשיר הממלכתי העיקרי לפיתרון בעיות חוץ ופנים. הרבנים עושים בה כבתוך שלהם. האיש החשוב ביותר במדינה הוא אדם שהרצל היה בוודאי נחרד למראהו: הקצין בה"א הידיעה, אריאל שרון, בן־בריתם של הדרוזישים המרקדים של גוש־אמונים.

על קיברו נאלץ נשיא־המדינה לקתגינן מפני טענתו של נשיא צרפת, פראנסואה מיטראן, מי שהוגדר בהתלהבות כיהיד ישראל. מיטראן טען כי התנהגות יש־ראל בביירות דומה להתנהגות הנאצים, שהשמידו את הכפר אוראדור בצרפת, על נשותיו וילדיו.

עצם ההשוואה הזאת — והאפשרות שמדינאי עולמי חשוב יוכל בכלל להעלותה על דעתו — היו מלמדות את הרצל כי מדינת־ישראל של מילחמת־לבנון אינה בדיוק זו שהוא חזה אותה.

המילחמה

טראר"סט או חיי"ל?

אם אין זה מחנה שבויים ואין זה בית־סוהר, איזה מחנה זה?

כוחות ישראליים, שסיירו בקירבת צידון, גילו שני "מחבלים" שהסתתרו בבית, והרגו אותם. כך אמרה ההודעה הרשמית. אחד ההרוגים היה מפקד פת"ח באיזור צור, עזמה סע'אייר. לפי ההודעה, היה מעורב בפיגועים רבים בישראל, ובכלל זה הטבח בכביש־חוף.

השבוע, בעמוד הראשון של וושינגטון פוסט, סיפר כתב העיתון, אדוארד קודי, על איש זה. תחת הכותרת "טרוריסט של אש"ף או קצין־צבא?" תיאר את היכרותו עם האיש. "במשך שבע שנות היכרותנו, החל בימים הפרועים של מילחמת־האזרחים הלבנונית ועד לצור, לפני כמה שבועות, חשבתי עליו תמיד כעל קצין־צבא בעל־כבוד, באירגון שהוא קרוב להיות צבא פלסטיני."

כתב קודי: "ההודעה הקצרה על מותו מבליטה באופן דרמאתי את הפער שאותו חוצה עיתונאי כש־הוא עובר מהעולם של ביירות לעולם של ירושלים. בביירות היה עזמה אדם שאליו התייחסת בהעריצה. בירושלים הוא שייך למה שבגין קורא לו הנגע הטרוריסטי, שאותו יש לחסל כדי לשמור על ביטחון ישראל."

קודי סיפר כי במילחמת־האזרחים כבשו אנשיו של עזמה כמה רחובות מידי הפאלאנגות, והעבירו אותם לידי המוסלמים. איש־פת"ח צעיר בא אל עזמה והודיע כי המוסלמים בוזזים את החנויות בשטח שנכבש זה עתה.

"עצור בעדם!" פקד עזמה, בהישענו על המקל שבו נעזר בהליכה, ביגלל פגיעה ברגלו. המקל היה סימן־ההיכר שלו, ורבים היקהלו.

"איך?" שאל הצעיר.

"תגיד להם שאתה חייל!" צעק עזמה, "חייל! חייל! חייל!"

מחנה־ריכוז? השאלה איך להתייחס ל"מחבלים" לא נדונה בכלי־התיקשורת הישראליים. הם קיבלו כמובנת מאליה את ההחלטה שלא להעניק להם מעמד של שבויי־מילחמה — מעמד המובטח על פי אמנת־ז'נבה לכל לוחם שבוי, גם כשהוא שייך ליחידת־גרילה, לכוח בלתי־סדיר או לכוח של תנועה פוליטית. ישראל לא חתמה על אמנה זו.

השבוע נמסר כי הוקם מחנה לאלפי "עצירים מינהליים", החשודים בהשתייכות לאש"ף. המחנה הוקם בלבנון, ויימסר — אחרי הנסיגה משם — לשילטונות הלבנוניים.

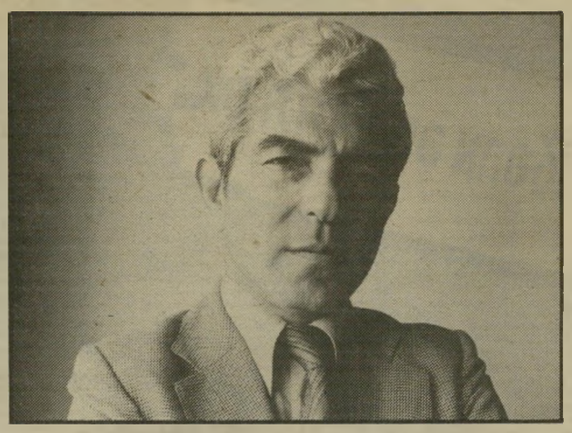
זהי הודעה חמורה ביותר.

מחנה זה אינו בית־סוהר, ואינו מחנה של שבויי־מילחמה. נותר רק כינוי סביר אחד: מחנה־ריכוז.

במחנה זה מרוכזים מי שחשודים ב"השתייחות לאש"ף", אולם אש"ף הוא אירגון־גג, בעל זרועות רבות — צבאיות, מינהליות, סוציאליות, רפואיות. למשל, כל בתי־החולים הפלסטיניים, לאוכלוסיה של חצי מיליון נפש, נוהלו על־ידי הסניף האזורי הפלסטיני, השייך לאש"ף. האם כל הרופאים והאחיות, שהשתייכו לאש"ף, הם "מחבלים" הצפויים למעצר? היא הדין לגבי עובדי מינהלה ושיירותים, שניהלו את מחצית לבנון במשך שנים.

ברור כי הוצאת העצירים מהארץ ללבנון הוא מעשה חמור. העברתם לידי הפאלאנגות או אנשי חדאד, העלולים לערוך בהם שחיטה, תהיה מעשה חמור עוד יותר.

קריאה של סרטאווי

עיצאם סרטאווי
"להושיט יד לכוחות השלום בישראל..."

אין אדם שחירף את נפשו למען השלום הישראלי־פלסטיני יותר מאשר הד"ר עיצאם סרטאווי, מנתח־הלב לשעבר, מנהיג־הפידאיון־לשעבר, המקדיש מזה שש שנים את חייו להשגת יעד זה.

הוא ניהל את המגעים עם כוחות־השלום הישראליים, ועמד על דעתו שעל אש"ף לקיים דו־שיח עם שוחרי־שלום ציוניים. הוא נכנס לגוב־האריות והשמיע דיעה זו בדמשק, ומאחר שלא ניתנה לו שם רשות־הדיבור — כינס בבירת סוריה מסיבת־עיתונאים בינלאומית חסרת־תקדים ופירסם בה את דעתו. מזה כמה שנים הוא עומד בראש רשימת המועדים־לרצח של כמה קבוצות־טרור, וביניהן קבוצת־הרצח הידועה־לשימצה של אבו־ניידאל, שרצחה את ידידו, סעיד חמאמי, בגלל אותה הסיבה.

אחרי שמילא תפקיד חשוב באירגון הפגישה בין יאסר ערפאת ואורי אבנרי, הציע סרטאווי השבוע לטלוויזיה הישראלית הצעה חסרת־תקדים: להעניק לה ראיון מיוחד (ראה שידור). להנהלת הטלוויזיה היתה החוצפה התהומית שלא לאשר ראיון עם איש זה, ובכך למנוע מן הציבור הישראלי לשמוע את דעתו של גיבור־השלום הנועז.

באותו היום פירסם סרטאווי, באמצעות סוכנות־הידיעות הפלסטינית של ריימונדה אל־טאוויל בירושלים המיזרחית, קריאה אל הציבור הפלסטיני בגדה וברצועה.

זוהי לשון ההודעה:

הד"ר עיצאם סרטאווי פנה בקריאה אל תושבי השטחים הכבושים להושיט יד לכוחות־השלום בישראל. למען יצירת אקלים של דעת־קהל, אשר יביא להפסקת המילחמה, הסרת המצור בביירות ונסיגת כל הכוחות הישראליים.

הוא קבע כי הבעייה הפלסטינית היא בעייה של עם בעל זכויות, ואי־אפשר לפתור אותה באמצעות השמדה צבאית של נציגיו. חובה היא לטפל בה כבעייה מדינית, ולפתרה באמצעות דו־שיח, הכרה הדדית ודו־קיום של שני העמים.

עד כאן לשון ההודעה.

טמונה בה חשיבות רבה לגבי העתיד. כי אחרי שפגישת ערפאת־אבנרי נתנה הכשר בדרג עליון לפגישות ישירות ופומביות בין אישים ערביים ואישי־שלום ישראליים וציוניים, נסללה עתה הדרך לשיתוף־פעולה הדוק בין תנועת־השלום הישראליים ומנהיגי הציבור בגדה וברצועה.

כמה מראשי הציבור בגדה וברצועה כבר החלו בפעולות, כדי לתרגם מצב חדש זה לשפת המעשים. קרוב לוודאי שהדבר יוליד בשבועות הקרובים התפתחויות חשובות — מה גם שברור לכל כי בעיקבות מילחמת־הלבנון עומד אריאל שרון לפתוח במילחמת־מחץ נגד האוכלוסיה בשטחים הכבושים.

מיפלגות

מהתלות היסטוריות

חברי מרכז מיפלגת העבודה נדהמו כאשר קיבלו את היצירה שלח"כ דב בן־מאיר — אך במיפלגת העבודה הכל הוך.

"כנראה ששר ההיסטוריה משנה בנו מפעם לפעם. כך, למשל, הוא בחר באחד היהודים האנטי־פטיים ביותר — בדרייפוס — כדי לחולל את השינוי המדיני בתנועת התחייה הלאומית שלנו ולהעלות על בימתה את הרצל הצעיר והחלם. צחוק הגורל הוא שדווקא בגין, שנחשב בידי רבים כמיליטנט ודמגוג, הוא הוא שהביא את השלום המלא עם מצריים, תוך ויתור על כל סיני לרבות הישובים. והיסטוריה תהתל בנו עוד יותר..." מישפטים אלה, הלקוחים מתוך מיכתב בן שיבעה עמודים, נכתבו בתשובה לחבר מיפלגת העבודה ששיגר לח"כ דב בן־מאיר מחאה קצרה על חוסר־האמון שמעוררת לאחרונה מיפלגת העבודה בעמדותיה כלפי מילחמת הלבנון.

בן־מאיר הוא ח"כ חדש ונמרץ, וסביר היה כי לא די שכותב המחאה יקרא את הגיגיו על ההיסטוריה היהודית ועל הישגי ממשלת הליכוד. אולם הסיכונים והסיכויים ההיסטוריים שפתח בפנינו מבצע שלום הגליל... שינו את גישתי לנושא.

ספק אם שכח בן־מאיר לשגר כמה העתקים מכתבו גם לאנשים בליכוד, ואלה יעשו טעות אם לא יציעו לו במהירות לנסוע בשליחותם להסברת עמדות הממשלה בחו"ל, בכל רחבי העולם המערבי שניצל זה עתה מציפורני ברית־המועצה. אחרי שלמרבית הצער השביתה מס"ם את תכניותיו של הח"כ שלה, אמרי רון, לנסוע בטיול כזה. גם לבן־מאיר מגיע.

מישחקי קיץ

ספינות־מילחמה של הפאלאנגות בנמל היאכטות של ג'וניה - סמל לשיתוף־הפעולה ההדוק בין ישראל והמארונים. האם תהיה לבנון „ויאט־נאם ישראלית"? האם שוקעת ישראל בביצה שאין ממנה מוצא?

„אתם תגדרו!"

המארח שלי פתח בקבוק של בירה הולנדית. „תראה", אמר באנגלית, ולגם מן המשקה. „אני שונא את הפלסטינים כמו את השטן. אבל צריך שיהיה להם בית!"

ישבנו על סיפונה של ספינת־מירוץ במארינה של

מאת

אורי אבנרי

ג'וניה. מסביב השתופפה החברה המארונית הגבוהה — מישפחות איליי־הון, של אנשי־תיקשורת, משפטנים ורופאים. במושגים ישראליים, כל אחד מהם עשיר מופלג.

„אתם תעשו את העבודה המזוהמת"

היום היה חם, הנוף מרהיב, האווירה כמו בריביירה הצרפתית או באייי־באהאמה. המילחמה היתה רחוקה־רחוקה — מרחק של כמה קילומטרים. בלבנון זהו מרחק עצום.

פגשתי את המארח על הרציף. חזרתי, יחד עם שרית ישי ועונת סרגוסטי, אל היאכטה של ידידינו, אחרי שטבלנו בים. איש זר מיהר לקראתי, כשזרועותיו פרושות. „שמעתי שאתה אורי אבנרי", פנה אלי בצרפתית. „קראתי הרבה ממאמריך בעיתונות הצרפתית. האם אתה מוכן לכבד אותי ולהתארח בסירתי במשך עשר דקות?"

נערה לבנונית במארינה של ג'וניה

ישבנו על ספסל־העץ של הסירה, שתינו בירה ושוחחנו. המארח הוא טייס־ראשי בחברת־התעופה הלאומית של לבנון, סרן־מילואים בחיל־האוויר הלבנוני. הוא כבן 50.

דיעותיו הן, כך נדמה לי, אופייניות ללבנוני מארוני, בעל השכלה ואופק רחב, הדובר כמה שפות. מבחינת הרמה, יכול היה להתחרות עם כל אדם ממעמדו בישראל.

את יחסו לישראל הסביר כך:

„קראנו לפלסטינים, והם דפקו אותנו. הם התנהגו כמו עקרב.

„אחר־כך קראנו לסורים, כדי שיצילו אותנו מידי הפלסטינים. הם דפקו אותנו.

„עכשיו קראנו לישראלים, שיצילו אותנו מידי הסורים והפלסטינים גם יחד. אני מקווה מאוד שלא ידפקו אותנו."

היה ניכר מאוד שבעל־שיחי, כמו הרבה מארונים אחרים, מפקפקים מאוד בסיכוי שתיקווה זו אכן תתאמת. הם יודעים מהו טבע־אנוש, והם לא יופתעו כלל אם ישראל תתנהג בדיוק כמו הפלסטינים והסורים לפניהם — תישאר ותתנהג ככובשת לכל דבר.

„יש לכם הזדמנות גדולה", הוסיף. „אנחנו מצפים. אנחנו גם חוששים. אם תתנהגו בחוכמה, יכול להיות לכם ידיד חכם."

לנהוג בחוכמה — פירושו שלא להתערב בענייני לבנון ולהסתלק משם במהרה, יחד עם הפלסטינים והסורים.

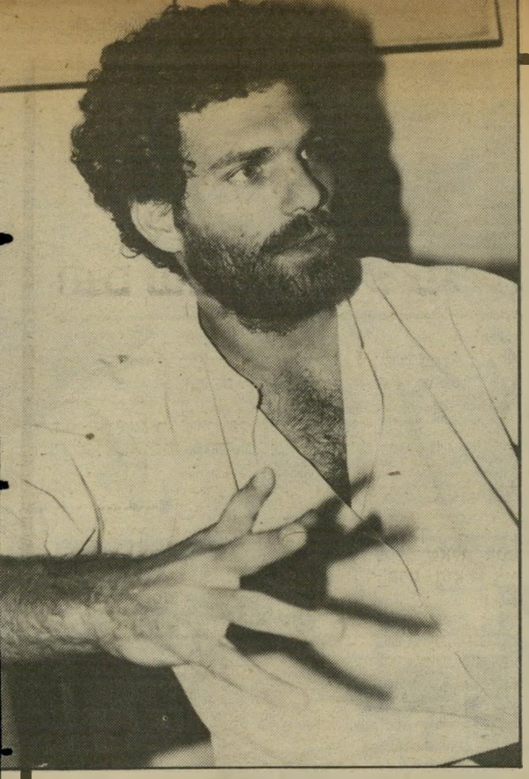
מדוע אין הלבנונים עושים זאת בעצמם, אם זה כל־כך חשוב להם? הצגתי שאלה זו, בעדינות כמובן, לכמה וכמה מארונים. שאלתי גם הפעם.

מארחי שלח בי מבט פיקח. „אתם מגרדים אותנו

(המשך בעמוד 72)

כזו אחר זו התפרסמו העצומות בשבועות האחרונים, האחת חריפה מקודמתה. מאות רבות של חייבי מיזואים שהשתחררו הביעו את מחאתם על המיבחמה, תבעו את פיטוריו של שר־הביטחון, ודרשו כי תיאמר האמת על המיבחמה, מטרותיה ודרך ניהולה. השבוע התפרסמה העצומה החריפה מכולן: 86 חייבי מיזואים פנו בבקשה אל ראש־הממשלה שר־הביטחון, לשחרר משוריות מיזואים בלבנון. אחד החיילים שחתמו על העצומות הוא גיא לוי. הוא בן 25, סטודנט לסוציולוגיה ופילוסופיה. לוי הוא יליד קיבוץ נחל־עוז, ראשון הי קיבוצים שהוקמו על ידי הנח"ל. מזה שנה, גיא לוי הוא תושב תל־אביב. הוא משרת במילואים ביחידת צנחנים. סיפר גיא לוי:

מחשבות של לוחם

ה געתי למלחמה הזאת בתחושה מאוד מחורבנת. חשבתי שהיא לא הכרחית ואפשר היה למנוע אותה, ומשום כך היא לא צודקת. ההרגשה שלי מהרגע הראשון היתה רעה מאוד. התגייסתי ביום ראשון. הגענו מיד לאיזה מקום ליד החוף, בגיזרה המערבית, צפונית לצידון.

מייד חטפנו פגז. אני לא יודע כמה מטרים מהמקום שישבנו הוא נפל. בנס לא קרה כלום. זה בפעם הראשונה נתן לי תחושה מה זאת מילחמה. כל יציאה של פגז או קטיושה שומעים טוב־טוב ונושמים לרווחה כשזה נופל בים או מאה מטר ממך. ואז, ברגע הזה, כשפיתאום החיים עומדים על כף־המאזניים, אז לפתות אצלי היתה נטייה לשכוח את כל הבעיות והתהיות, כי באותו רגע הדבר הכי חשוב הם החיים שלי, ולא שום דבר אחר.

ככה עבר הלילה הראשון. למחרת נסענו צפונה על כביש החוף, אחרי הכוח שהתקדם ראשון. ראינו הרס בחלק מהבתים. לא היה הרבה, אבל שוב, זה היה מיפגש ראשון עם הרס של מילחמה בשטח אזרחי, שגרים בו אזרחים, שהקשר בינם ובין המילחמה לא ברור. בדרך ראינו מכוניות שרופות ואזרחים מתים בתוכן, וזה שוב נתן מכה, כשידענו איפה אנחנו נמצאים.

אז היה שלב מעניין מבחינת החברים בפלוגה. שכבנו שם באיזה מקום בהמתנה, במקום שלא דרוכים, כשהציר כבר טוהר, ופיתאום הבנו שאנחנו בדרך לביירות. אני ישבתי בצד והקשבתי למה שאומרים. אחד אמר: אנחנו בדרך לביירות. ואז האחרים התחילו לשפוך: זו לא מילחמת מגן. אנחנו הולכים לסדר את לבנון. מה אנחנו, השוטרים של המיזרח התיכון? מה אנחנו, כלי־משחית הכל תעמולה פנימית בעורף, הגובלת בגועל־נפש. כשאתה בסכנה, ויש סיכוי לא לחזור, אתה לא עושה שיקולים פוליטיים, ולא חושב אם זה צודק או לא צודק.

אבל לא נלחמים 24 שעות רצוף. יש הרבה חניות והפסקות, בעיקר בערב, בלילה, ואז חושבים. כשאני חושב, אני לא חושב על צה"ל, או על מחר בבוקר, או אם בשלב מסוים של היום פעלתי נכון או לא נכון מבחינה צבאית. אני חושב על מה אני עושה כאן, ואיך הגעתי לכאן, ומי הוביל אותי לכאן. כשאנחנו מגלים שאנחנו מכשיר או כלי לפיתרון בעיות מדיניות של אריק שרון — וזו היתה התחושה שלי, ואני מוכן להגיד שגם של אחרים — זה בא אצלי בסתירה מוחלטת לא רק לכל החינוך שקיבלתי, אלא גם לכל מה שעברתי ולכל מה שהבנתי מהשירות הצבאי שלי.

חייתי ועברתי מילחמה בששת הימים. הייתי אז ילד בן עשר. ישבתי במיקלט בנחל־עוז כשספגנו הפצצות. בכיתי, כששמעתי שבנסיון הראשון של צה"ל לכבוש את עזה היה כישלון והיו הרבה הרוגים. שמחתי שהיה ניצחון בנסיון השני. כשאנשים חזרו למשק מהמילחמה הם סיפרו מה? סיפורי קרבות. אני זוכר את הסיפור: „אני מול חייל ירדני, ומי שמקדים ללחוץ על ההדק — יוצא חי". זה מה שאני זוכר מגיל עשר. אחר־כך ראינו אלבומים, ואת התמונה המפורסמת היא מהטיים עם הקציץ בתוך המים, בתעלה. מכניסים לנו את זה ומזרימים לנו את זה כבר כילדים. זה נשבר קצת ביום־הכיפורים, אבל לא לגמרי.

יש בעייה במילחמה הזאת, כי פה לא היתה מילחמת־מגן. התחלנו לשאול שאלות כבר בימים הראשונים כשהתברר שאנחנו הולכים לסדר את לבנון.

אני זוכר, שעד יום שישי ב־11 בבוקר, בשבוע הראשון, הייתי בדיכאון לאורך כל הדרך, חוץ מהקטעים המסוכנים, כשהייתי בדריכות מכסימלית. אני זוכר, שהייתי יושב עם חבר בצד ופשוט היינו מדוכאים. קשה לתאר זאת במילים, זו מין כבדות ועייפות שקשה מאוד להסביר אותה. אבל זו תחושה איומה. נוסף לזה תחושת הפחד — פשוט ידענו שיש סיכוי למות, ושמעבר למוות אין שום דבר, אין משמעות. כמו שמישהו אמר — המוות מחכים, אבל במאוחר. התחושה היתה, שאני הולך ויש לי סיכוי לאבד את חיי, על דבר שאני לא מסכים איתו ומתנגד לו, וזה הוסיף עוד לתחושת המועקה.

אני זוכר שהפעם הראשונה שיצאתי קצת מהדיכאון זה היה אז, ב־11 בבוקר ביום שישי, כשמישהו הודיע בקשר שיש הפסקת־אש. הוצאתי אז את החיוך הראשון שלי. ברדיו עוד לא שמענו כלום, אבל ממילא הרדיו שלנו לא היה שווה הרבה. התברר שרדיו לבנון אומר מה היה נכון, לפי מה שאנחנו ידענו מהשטח. ושוב תחושה: אריק „מסדר פה עניינים ולא מספר בעורף מה שקורה כאן, כדי שהעם יהיה באכסטזה ואופוריה של ניצחון".

בהפגזה, רק אזרחים יכולים להיפגע

א תה נמצא פה, וכל פעם שאתה עובר ליד אזרחים, הם מנפנפים לך לשלום. אבל זה מין ניפנוף כזה, שאתה יודע שאם הסיטואציה היתה הפוכה, גם אתה היית מנפנף באותה צורה. אני זוכר שבאיזה קטע באה לעומתנו מרצדס במהירות עצומה. כמעט ירינו, אבל הוא נעצר. יצא מתוכה אדם, שאמר: „הרסו לי את הבית, מה אעשה?" מה תגיד לאדם כזה? אני לא מאמין שמי שנלחם בסיני, למשל, הגיע למצב כזה. מה אתה יכול להגיד? אז אמרו לו להכנס במהירות לתוך איזה בית, כי עוד מעט יש הפגזה, רק בשביל להיפטר ממנו.

כן, נחזור להפסקת־האש. ישבנו בתוך איזה בית והקשבנו לרדיו. אני זוכר את זה כמו עכשיו. זה היה בשעה 3 אחרי־הצהריים. את החדשות קראה איזו קריינית. היא פתחה ככה: דובר צה"ל מודיע שהפסקת־האש נשמרת. או אולי זה היה: הפסקת־האש נשמרת על־ידי צה"ל. מגזים. פשוט היתה תמונת זוועה. אנשים אמרו שכואב להם הלב ממש, פיסית, והם לא יכולים לראות את זה יותר. לכולם היה ברור, וגם אמרו את זה, שאם יש אש"ף במקום הזה, אז הוא יושב עמוק בבונקרים ובמרתפים, ורק אזרחים יכולים להיפגע, וכל מה שעושה ההפגזה זה לזרוע פאניקה ופחד.

היו ויכוחים ארוכים על הבעייה הפלסטינית, היתה תחושה שלפעמים אנשים בצבא־הקבע מחפשים בכוח משימות, שלא תמיד מחוייבות המציאות. או שאין צורך לעשותן עכשיו, ואפשר לחכות יום. דברים כאלה אתה אף פעם לא יודע לפני, אלא רק אחרי מעשה. אני לא יודע אם קרו דברים כאלה, ואצלנו ביחידה לא היה חשש כזה.

יש נקודה אחת שבה אני נורא קיצוני. בשבוע הראשון, בעיקבות כל האירועים האלה, אנשים אמרו, כשדיברנו, שמוכרחים למחות, מוכרחים להילחם. המילחמה לא נגמרת פה, אמרו, אלא ממשיכים אותה בעורף כשמשתחררים. אמרו מישפטים כמו: „מוכרחים למחות, כי אחרת אין מה לחפש פה". או: „מוכרחים לעשות משהו ולשנות את התפיסה של המדינה הזאת מן היסוד". אני שמחתי על זה מאוד. אבל ראיתי, כבר כשישבנו בביירות והיה קצת יותר מסודר — אין לחץ, מתקלחים כל יום שלאט־לאט זה הולך ודועך, הולך ונעלם.

כשהשתחררנו, הבאתי עצומה של חיילים נגד שתיקה, ואנשים חתמו. הרוב תמך בעמדה הזאת, הרוב התנגד לדרך שבה ניהלו את המילחמה הזאת — אבל בזה זה נגמר.

אנשים חוזרים והולכים הביתה, ושוכחים איפה הם היו ומה הם חשבו. לא נוח להם לבוא לכל ההפגנות ולמישמרות־המחאה ולכל הכינוסים, והם שוכחים איפה הם היו ומה הם חשבו שבועיים קודם. בשתיקה הזאת הם מכשירים את הקרקע למילחמה הבאה.

אולי אני תמים, אולי אני לא מצליח לחדור לתחושה של האנשים. אבל אני חושב שאדם שחזר חי מהמילחמה הזאת, צריך לברך את עצמו ואת האוייב שלא פגע בו. אדם כזה מתחתן, אדם כזה ממשיך ללמוד רפואה, מוליד ילדים. בעוד שלוש שנים, או חמש שנים, או עשר שנים הוא שוב ייצא למילחמה כזאת, ואולי לא יחזור ממנה חי. מדוע? כי כשחזר מהמילחמה הזאת הוא שתק. הוא שתק כי לא היה לו חשק, או כי לא היה לו כוח. לכן אני לא מסוגל להבין אנשים שכל־כך תמכו במחאה, כשהיו שם, וכשהם באים לכאן הם שותקים. אני לא מדבר על אלה הששים לקרב. אלה לא מעניינים אותי. הם מעניינים אותי רק כשאני איתם בקרב. אבל מעניינים אותי אלה החושבים כמוני ושותקים.

אני היום בהרגשה שאנחנו הולכים למאבק ומחאה. אני לא יודע מה יהיו התוצאות. כרגע אני מוכן לעשות הכל כדי למנוע מילחמה כזאת, למנוע שהדרג הפוליטי יוציא את העם למילחמה שכזאת.

יכול להיות שניכשל, ואז גם אני אכשל. יכול להיות שאכשל כי שישים אחוז או שמונים אחוז מאלה החושבים כמוני יישבו בבית, ואז יהיה לי קשה ללכת עם אנשים כאלה לעוד מילחמה, שלא לדבר על מסקנה הרבה יותר קיצונית — שאם בעם שלנו יש קונסנזוס למילחמה כזאת — אולי אני, אישית, ריגשית, לא חלק מהעם הזה? וזה הכי גרוע.

אני מול חייל ירדני

ל מחרת זה המשיך. נוסעים בין בוסתנים, במקום שכבר עבר כוח, אבל צריך להיות דרוך. אתה לא יכול לדעת מאיפה זה יבוא לך. אתה פגיע, ולא מעניין אותך כלום, חוץ מהחיים שלך. אני כרגע לא מסוגל לשחזר מה העסיק אותי בשעות ההן. העיניים בולשות לכל כיוון, האצבע על ההדק — ואני נמצא בדבר שאני לא מוכן לקבל, אבל החיים מול העיניים.

כל זה מישחק, הדיבורים על המוראל וכל הבולשיט הזה, כאילו הדיבורים בעורף משפיעים על הלחימה. זה אבל בקושי אפשר היה לשמוע מה היא אומרת, כי מעבר לגו, לא רחוק, צה"ל המשיך להפגיז את שדה־התעופה של ביירות.

אתה יושב שם, שומע את החדשות ואת הפגזים, יודע שבעורף עם ישראל יודע שיש הפסקת־אש, ויש אנחת־רווחה אצל כולם.

זו בעצם אחת הנקודות המכריעות, שאני חושב ששינו לאנשים את התפיסה של מה זה צה"ל במילחמה הזאת. זה הביא לאנשים, שאולי לפני כן לא חשבו בכלל, וחונכו כמוני, להכרה חדשה. ההכרה היתה שהפעם זה לא כל־כך פשוט, שעושים בנו שימוש לא לפי הדרך שחונכנו עליה בצבא.

אני זוכר שחבר אחד, שראה את כל ההרס שהיה ביישובים האזרחיים, אמר לי שהוא כבר לא חושב שלבעייה הפלסטינית יש פיתרון צבאי. אמרתי לו שחבל שהוא היה צריך את המילחמה הזאת בשביל זה, אבל אולי גם זה טוב.

היתה תמונה אחת, לא כל־כך סוריאליסטית כמו זוועתית, ביום השישי בשמונה בערב. כבר ישבנו בביירות, ישבנו גבוה, וכל ביירות המערבית היתה פרוסה מול עינינו, והודיעו שבשמונה יש הפסקת־אש. בין שש לשמונה ירדו על העיר אלפי פגזים. אני לא חושב שאני של אריק שרון? ועוד אחד אמר: זה לא כמו לשחרר את ירושלים.

אני לא מקבל את התפיסה הזאת, כאילו לשחרר את ירושלים זה קוטב אחד והמילחמה הזאת היא קוטב אחר. אבל בקטע ההוא, היתה למישפט חייל שאמר זאת משמעות מאוד חזקה.

ואז התחילה הדילמה של שאר האנשים: מה אנחנו עושים פה?

„כאשר הקריינית ברדיו אמרה שהפסקת־האש נשמרת על־ידי צה"ל, בקושי אפשר היה לשמוע את הקול שלה בגלל ההפגזות שלנו!"

חיה דורגלית

(עם שערות על הפנים)

אילו היה ליאסר ערפאת זוג־קרניים, פה רושף־אש וזנב שחור, הכל היה בסדר. יכולתי לכתוב במצפון שקט שהוא נראה כמיפלצת. כל עם־ישראל היה מוחא לי כף. כי כך צריך להיראות הצורר, שונא־ישראל יורשו של המן הרשע, תלמידו של היטלר, הארכי־מחבל.

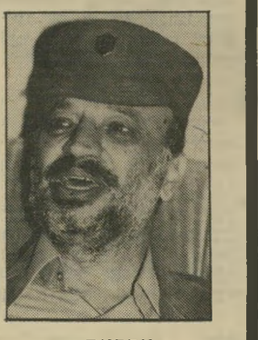
לא יפה כמו מנחם בגין. לא תמיר כמו אריאל שרון. לא גבה־קומה כמו רפאל איתן. בקיצור, מיפלצת.

אך מה אני יכול לעשות? יאסר ערפאת אינו נראה כמו מיפלצת.

והרבה־הרבה אנשים כועסים עלי בשל כך.

רבים אחרים, בעלי סקרנות טיבעית, שאלו אותי השבוע: איך הוא נראה? איזה מין אדם הוא? איך התרשמת ממנו?

יכולתי רק לומר: הוא שונה מאוד מכפי שהוא נראה בתמונות. לא רק בתמונה הנראית כגורה מן העיתון

ערפאת

דר שטירמר, בתוספת כו־פיה, המוקרנת באורח־קבע על מירקע של הטלוויזיה, אלא גם בתמונות של עי־תונים סתם. הוא גם שונה מכפי שהוא נראה בסרטי־הטלוויזיה, אף בסרט־הטל־וויזיה שצולם בנוכחותי.

מדוע? קשה להסביר זאת. הוא פשוט נראה אח־רת.

זה קורה גם למדינאים אחרים. ג'ימי קארטר נר־אה בכל התמונות כאיש חם, ידידותי, מחייך. כש־ראיתיו בחייו, ביום שבו נאם לפנינו בכנסת, ראיתי אדם קר כקרח, בעל עיניים כחולות צוננות, מופנם, מנותק, אולי ביישן, שהחיוך המפורסם מודבק אל פניו כמו מסיכה.

מנחם בגין נראה בסרטי־טלוויזיה רבים בחו"ל כאדם דוחה, קנאי בעל מבט מטורף במיקצת, אדם בלתי־נסבל. כולנו יודעים כי בפגישה אישית הוא אדם אדיב, ידידותי למדי, בעל קסם מסויים.

יאסר ערפאת נמוך ממני במיקצת. הדבר הראשון אליו אתה שם לב אצלו הוא זוג העיניים. הן שונות לגמרי מכפי שהן נראות בתמונות. הן שולטות בפניו ומעניקות להן את ההבעה. אלה הן עיניים רכות, לחות.

בטלוויזיה הן נראות תמיד כעיניים קנאיות, אימת־ניות. בחיים אין הן כאלה כלל. אולי הוא משחק — במודע או בלא־מודע — אולי זהו טריק של המצלמה.

במציאות האיש הוא בעל הליכות פשוטות, בלתי־אמצעי, ידידותי. שמעתי על כך לא־פעם מפי עיתונאים זרים שריאיינו אותו, ולא האמנתי כל־כך. אבל זה כך. הוא בלתי־רישמי. אין אצלו גינונים של סמכות. אין הוא נראה כמו „טרוריסט" או מנהיג של „טרוריסטים". הוא בוודאי פחות סמכותי מאשר בגין או שרון.

אנשיו מתייחסים אליו בכבוד, אך בלי כל גינונים מתערבים בשיחתו, קוראים קריאות־ביניים, מתייחסים אליו כאל אבא. אין זה „מיפקדת מחבלים" או מטה צבאי. זה דומה לחצר של רבי.

אין הוא אינטלקטואל, ולא איש ההגיון הקר. הוא איש האינטואיציה. מדי פעם יש אצלו התפרצויות רגש־ניות, והתרשמתי שאינן מעושות, אלא אמיתיות. אילו הייתי מנהל עימו משא־ומתן, הייתי פונה יותר אל הרגש, אל תחושת־הכבוד, אל הערכים הערביים המ־סורתיים של נדיבות ורוחב־לב, מאשר אל סעיפים של מיסמכים, נוסח בגין. כמו כל ערבי אמיתי, הוא איש המחוות. בזה הוא דומה לאנואר אל־סאדאת, אף שהוא שונה מאוד ממנו מבחינות אחרות.

אין זה אדם המקבל בקור־רוח החלטה, והכופה אותה בכוח על זולתו. נדמה לי שהוא חולש על האירגון בכוח אישיותו, וכי הוא ישתדל בכל מצב למצוא את הפשרה בין התפיסות. יש אשר יאמרו: זהו מחדלו ההיסטורי, יש אשר יאמרו: זה כוחו.

אשר לשני הדברים שהפכו אצלנו סימלי־האימה: הכופיה והזקן — בימים אלה (וגם בעת הפגישה עימנו) הוא נוהג לחבוש כובע צבאי בצבע חאקי, בעל מיצחיה. בתמונות הרשמיות נהג לחבוש כופיה. נדמה לי שיש לכך סיבה פשוטה: הוא קרח במרכז הקודקוד, והוא רגיש לכך. בעת השיחה הסיר את הכובע מפאת החום, אך עוזריו ביקשו שלא לצלמו כך. חבל, בראש גלוי הוא נראה ככל האדם, ואין הוא שונה מחברים רבים בכנסת ישראל.

והזקן. „האיש עם השערות על הפנים," אמר מנחם בגין, בעלינונות הטיבעית של גבר יפה־תואר, על אותה „חיה דו־רגלית". כך זה אכן נראה בתמונות: שערות־זקן פרועות, כמו אצל אדם שלא התגלח מזה יומיים־שלושה. „איך הוא עושה את זה?" שאלו אותי לא פעם גברים, היודעים כי פשוט אי־אפשר להשאיר בפנים, באורח־קבע, זיפי־זקן בני יומיים.

כפי שכבר גילתה שרית ישי בתיאור הפגישה, יש ליאסר ערפאת זקן רגיל לגמרי, מטופח כרגיל. אלא שזהו זקן לבן, שיש בו כתמים של שערות שחורות. המצלמה מתעלמת מן השערות הלבנות ומגלה רק את הכתמים השחורים. כך נראה כאילו יש בפניו גידול־פרא אימתני.

זהו. אני יודע שהרגזתי בתיאור זה אנשים רבים, שהיו רוצים כי יאסר ערפאת ייראה כמו הקריקטורה האנטי־שמית שלו בטלוויזיה שלנו.

אך מה אני יכול לעשות? אני עיתונאי, אדם שמיק־צועו הוא לראות ולתאר את אשר הוא רואה. ראיתי. תיארתי.

האיש האוהב ילדים

שום דבר לא הרגיז אזרחים רבים כמו המילים „הוא אוהב ילדים". הדברים נאמרו בעברית על־ידי עמאר שאקור, אחד מעוזריו הקרובים, בוגר האוניברסיטה העב־רית ובן כפר סח'נין בגליל. שאקור הוא בעל הדירה שבה נערכה הפגישה, והוא אבי שלוש הילדות שהס־תובבו בחדר. תצלומו של ערפאת, כשהוא משחק עם הילדה, הרגיז במיוחד.

עמוס קינן, שהמיר לצורך זה את ביקורת־המיסעדות בביקורת־התיאטרון, אף קבע שהיה זה בימוי גרוע. זה לא היה קורה אילו היה הוא מביים את הפגישה. חבל שלא הוזמן.

אלא מה — הדבר לא בויים כלל.

הבנות, ובמיוחד הבת הקטנה, נמשכו אל ערפאת כאל אבן־שואבת. היא הפריעה לו בדיבור, טיפסה עליו שוב ושוב. הוא הושיב אותה לידו כדי שתשב במנוחה. לא היה כל ספק בכך שהילדה אוהבת את האיש,

כאילו היה סבא, וכי הוא אוהב לשחק עימה. זה לא בויים לצורך הצילום בטלוויזיה. דיברנו שעתיים לפני שהוכנס צוות־הטלוויזיה לחדר (לפי בקשתי), ובכל הזמן הזה נמשך יחס זה.

קשה לרמות ילד. ילד יודע. הילדה הזאת לא שיחקה תפקיד. היא התנהגה באופן טיבעי.

אז מה?

ניסיתי לעמוד על טיבה של התגובה הזועמת הזאת. ערפאת אינו יכול לאהוב ילדים. מי שאומר שהוא אוהב ילדים, משקר. או שנפל קורבן לביוים.

מבחינה הגיונית, זוהי שטות. העובדה שפלוני אוהב ילדים אינה מעלה ואינה מורידה. אנשים רעים מאוד בהיסטוריה אהבו ילדים, ואני בטוח שיש אנשים טובים מאוד שאינם סובלים ילדים. (אני כשלעצמי מסרב לאהוב או לא לאהוב „ילדים". יש ילדים המוצאים חן בעיני, ויש שלא. אני מתעקש להתייחס אל ילדים כאל בני־אדם, ואני מסרב לאהוב בני־אדם בלי אבחנה.)

יתכן שערפאת היה מעורב בהחלטה על פיגועים, שבהם מצאו ילדים את מותם, כמו במעלות ובנהריה. איך אדם כזה יכול לאהוב ילדים?

ראיתי במו עיני בבירות בית־חולים גדול של הסהר האדום הפלסטיני, שהופגז על־ידי ספינות חיל־הים, באחת מאותן הפגזות שבהן הושגו — כפי שנאמר בהודעות דובר צה"ל — „פגיעות טובות". הפגיעה הטו־בה הזאת פגעה בבית־חולים, שסומן בבירור בדגל גדול של הצלב האדום והסהר האדום, ושבו יש מאות חולים כרוניים וילדים מפגרים. שיבעה ילדים נהרגו, עשרים נפצעו, מאות האחרים נשארו כלואים בבניין המפוצץ.

בהחלטה על ההפגזה הזאת היה בוודאי מעורב מנחם בגין. בגין אוהב ילדים. ילדים יהודיים. כשילד יהודי חיבק את ברכו, הוא החליט להפציץ את הכור בבגדאד.

כאמור, אהבת־ילדים אינה מעידה דבר על אופיו של אדם. לא לטובה ולא לרעה.

אם כן, מדוע הערה זו של פלוני, שערפאת אוהב ילדים, כל־כך הרגיזה. הפכתי והפכתי בדבר, והגה המס־קנה שהגעתי אליה: ההערה מרגיזה, מפני שטמון בה רמז כאילו יאסר ערפאת הוא בן־אדם.

זה מרגיז הרבה אנשים. הם רוצים לשנוא אותו. הם רוצים שיהיה חיה דו־רגלית, כדי שיוכלו לשנוא אותו יותר. ברגע שהמנהיג הראשי של האוייב הוא בן־אדם — בעל מעלות ומיגרעות, תכונות חיוביות ושליליות — זה מפריע לשינאה.

מי שזעם על כך צעק, למעשה: „אל תפריעו לי לשנוא!"

הדים מבית־בושס

אני מוכרח להתנצל לפני הדה בושס, המבקרת. עשיתי לה עוול.

אני מבקש מחילה על כך, למרות שעשיתי את העוול הזה בליבי פנימה, ואיש אינו יודע על כך.

השבוע פורסמו עלי כמה מאות השמצות בכתב ועל־פה. לא היה סוחר־שינאה, דמגוג, רודף־פירסומת, עסקן מתוסכל, פאשיסט, עיתונאי מקנא, מחרחר־מילחמה (על חשבון הזולת), ספסר־נשק, מרוויח־מילחמה וסתם מופרע שלא תבע לחתוך אותי לחתיכות, להעמיד אותי לדין או לרצוח אותי.

כל זה היה כדרך הטבע, ולא היה בכך כל דבר מפתיע. אם קרה השבוע דבר מפתיע, הרי היה זה דווקא ההיפך: ריבוי התומכים והמעודדים, ומיעוט המשמיצים. אין ספק שקרה משהו בעם־ישראל בשבועות האחרונים. כשם שהמשמיצים באו מכל המחנות, והיו ביניהם שוחרי־שלום מיקצועיים, כן באו המברכים והמעודדים מכל המחנות, והיו ביניהם גם אנשי הימין. קרה משהו במ־דינה, התחומים השתנו, ואחרי המילחמה יהיה צורך לשר־טט מפות פוליטיות חדשות.

בין המשמיצים־בכתב היו מכל המינים, ולא היו כמ־עט הפתעות.

בא אלי יאיר קוטלר. אני מכיר את קוטלר מזה זמן רב כצפע, הבא לביתך כשהוא שופע ידידות, והכותב אחר־כך מאמר שכל מילה בו חדורה שינאה תהומית. הוא בא שוב לביתי, שפע שוב ידידות, וכתב שוב מאמר שכולו רעל של קינאה אין־סופית, של מי שנחשב פעם כעיתונאי. מכיוון שחיכיתי לזה בדיוק, לא יכולתי שלא לחייך. איך אפשר לכעוס על צפע?

וכן הלאה, כל להקת־התנים המסורתיים של מעריב, השוליים המטורפים של הימין הקיצוני, האולמרטים וה־קאופמנים, הבורים, המקנאים, הפרימיטיבים שאינם מסר־גלים למחשבה רציונאלית. כל אחד תרם את תרומתו.

קראתי ושמעתי, והגבתי בליבי כפי שמגיב אדם נורמלי על דברים כאלה. סיווגתי את בעליהם על פי מידת הישר, מנת־המיש־כל והרמה המוסרית שהת־בטאו בדבריהם. לא סיווג־תי אותם על פי המין. כולם היו גברים.

בושס

אך כאשר קראתי את רשימתה של הדה בושס, נהגתי משום־מה אחרת.

יכולתי להגיד לעצמי: הרי זו סתם רשימה מטומ־טמת. הגברת זועמת על כי „רכנתי" על יאסר ער־פאת, על כי „שתיתי בצ־מא" את דבריו, וציינה ש־ערפאת כלל לא דיבר אלי, אלא אל הטלוויזיה. כל טענה אווילית מחברתה. הקלטתי את הדברים בר־שם־קול זעיר, ואילו היתה הגברת בושס עיתונאית, היתה יודעת שאי־אפשר להקליט דבריו של אדם כזה מבלי „לרכון" עליו. הייתי צריך „לשתות את דבריו", מבלי להתווכח, כי עיתונאי צריך לשאול ולהקשיב ולתשובות. (למעשה לא נהגנו כך, אלא כולנו — שרית ישי, ענת סרגוסטי ואני — נכנסנו לוויכוח עם המרואיין, דבר שאינו מקובל בראיון עיתונאי רגיל.) ואילו טרחה הגברת בושס לקרוא את התמליל של הפגישה לפני שכתבה עליה, היתה יודעת כי שוחחתי עם ערפאת כשע־תיים לפני שנכנס צוות־הטלוויזיה, ואז פנה ערפאת, כמובן, אל המצלמה כדי להעביר את המסר שלו לחו"ל. עד אז, במשך השעתיים, דיבר אלי ואל שרית ישי, ויש עשרות תצלומים המראים זאת.

אילו נכתבה אותה רשימה בידי גבר, הייתי אומר: „אלוהים, איזה מטומטם!" אך במיקרה זה הערתי, בליבי, כמה הערות על בעיותיה האישיות של הגברת בושס, על תכונותיה הגופניות, על תיסכוליה הפרטיים, ועל התפקיד שממלאים סמלים פאליים כמו משה דיין ואריאל שרון.

כעבור רגע התביישתי בכך. אמרתי לעצמי: הנה תפסתי אותך! נשארת בסך־הכל חזיר שוביניסטי גברי, למרות שנדמה לך שהשתחררת מזה.

התביישתי. התנצלתי בפני עצמי. המין של הגברת בושס אינו שייך לעניין.

ז'ן־פול סארטר אמר שכל אדם הוא גזען — אך יש אנשים המודעים לכך והלוחמים בגזענות שלהם. לפי אותו כלל ניתן לאמר שכל גבר הוא שוביניסט גברי — אך יש גברים המודעים לכך והלוחמים בזה. אני עדיין לוחם.

הנדון:

יאסר ערפאת אמר דברים חשובים -

אך חשוב מכל הדברים שאמר היה עצם קיום הפגישה

הפגישה

ה מסר העיקרי של פגישתי עם יאסר ערפאת טמון בעצם קיום הפגישה.

נביא התיקשורת המודרנית, מרשל מק־לוהאן, טבע את האימרה המפורסמת: „האמצעי הוא המסר." לאמור: אופיו של כל אמצעי־תיקשורת — הטלוויזיה, הרדיו, ה־קולנוע, הספר, העיתון — הוא המעצב את תוכן המסר שהוא מוסר.

מה שאירע באותו יום־שבת, לפני שבוע וחצי, בבית־רות הנצורה, הוא זה:

כפעם הראשונה מאז קיום אש"ף נפגש ה־איש מס' 1 של האירגון עם ישראלים.

הפגישה לא היתה מקרית, אלא אורגנה מראש. פניתי אל לישכתו של ערפאת כמה שעות קודם לכן, והיתה לו השהות לדון ול־החליט על כך.

הפגישה נערכה עם ישראלים ציונים. בכל מגעי עם הפלסטינים אני מגדיר את עצמי בפירוש כציוני.

הפגישה לא נערכה בחשאי, אלא בפרהסיה. היא הוקלטה כולה, צולמה בחלקה בטלוויזיה, ודובר אש"ף הוא שהודיע עליה בהודעה ריש־מית לעולם כולו. בעוד ששתי עמיתותי, שנלוו אלי, באו לפגישה כעיתונאיות מיקצועיות בילבד, הרי אני גם איש־ציבור, והדבר הודגש בהחודעת אש"ף.

היא גרמה לסנסציה בעולם כולו.

■ ■ ■

ה מסר הוא שיושב־ראש אש"ף נפגש עם ישראלי, עיתונאי ואיש־ציבור, השייך למחנה־השלום הישר־אלי.

הנה כי כן, זהו המסר המרכזי: הישיבה יחד, זה ליד זה, של הנציג הבכיר של אש"ף ושל איש תנועת־השלום הישראלית.

מסר זה חשוב מכל מה שנאמר ולא נאמר בשיחה עצמה.

עצם הפגישה היוותה הכרה של אש"ף במחנה־השלום הציוני בישראל — מחנה המקיף עתה מאות־אלפי ישראלים.

מי שמכיר במחנה־השלום הישראלי, מכיר בקיומה — ובזכות־קיומה — של מדינת־ישראל. הוא דבק באופן מוחלט בקיומה של מדינת־ישראל, בעצמאותה, בריבונותה ובשלמותה, בזכותה לשלום ולביטחון. כל ראשי אש"ף יודעים זאת היטב. הדבר הובהר, כמובן, בצורה חד־משמעית בשיחה עצמה.

השלכה זו של הפגישה אינה מוטלת בשום ספק, ויש לכך הוכחה פשוטה ביותר. במשך כל שנות קיומו של אש"ף, נמנע יאסר ערפאת מלקיים פגישה כזאת, אף שהיוזמה לכך הועלתה לא־פעם במשך שמונה השנים שאני מקיים מגעים עם אישי אש"ף.

יוזמות אלה לא נענו, דווקא מפני שהיה ברור כי זוהי תפנית בעלת משמעות כבירה, שטשמון כה גרעין ההכרה במדינת־ישראל.

עוד אדבר בהמשך הדברים על טיב העיתוי — מדוע קרה עתה מה שלא קרה קודם לכן. כאן חשוב להזכיר את המסר עצמו.

העיתון המכובד ביותר בעולם, טיימס של לונדון, הכתיר את הדיווח על הפגישה בשתי המילים „פגישה היסטורית". באותן המילים השתמש לה מונד של פאריס, ושורה ארוכה של כלי־תיקשורת פחות חשובים.

הם תפסו את העיקר. והעיקר היה הפגישה עצמה.

■ ■ ■

ע יתונאית מאירופה, שבאה השבוע לראיין אותי, פתחה בשיחה במילים: „אמרו לי בישראל שאתה אוהב COUPS DE THEATRE." פירוש המושג הצרפתי: מכות־פתע דרמאתיות.

הודיתי באשמה. אף הוספתי עליה. אמרתי לכתבת: אני רואה במכות־פתע דרמאתיות כאלה מכשיר מרכזי להשגת השלום במרחב.

ואכן, במשך שמונה שנים, במאות פגישות עם אישים פלסטיניים וערבים אחרים, בשיחות פנים־אל־פנים ובוועי־דות סומביות, בכתב ובעל־פה, חזרתי כמו תוכי על מסר מרכזי אחד, כלהלן:

הגורם הקובע במאבק על השלום בין מדינת־ישראל והעם הפלסטיני הוא דעת־הקהל הישראלית.

מילחמת אלג'יריה הוכרעה בדעת־הקהל הצרפתית. מילחמת ויאט־נאם הוכרעה בדעת־הקהל האמריקאית. הסיכסוך הישראלי־פלסטיני יוכרע בדעת־הקהל הישר־אלית.

ישראל היא מדינה דמוקרטית. דעת־הקהל קובעת מי ימשול בה, ומה תהיה המדיניות.

הסיכסוך קיים מפני שדעת־הקהל הישראלית אינה מאמינה באפשרות של פיתרון הסיכסוך בדרכי־שלום. אין היא מאמינה כי העם הפלסטיני ומנהיגותו המוסמכת אכן יראו בהקמתה של מדינה פלסטינית לצד ישראל, תוך שלום עימה, סוף־פסוק.

כאשר קיימות עמדות ציבוריות כה מושרשות, שצמחו במשך מאה שנים של מילחמה, אי־אפשר לשנות אותן בניסוחים דיפלומטיים, כפי שעשו ראשי אש"ף. בתמלילים של אש"ף חלה התקדמות מתמדת מזה כמה שנים. בוצעו שינויים גדולים בניסוחים, באמצעות שינוי של מילה אחת פה ומילה אחת שם. זה היה חשוב מאוד, אך לא היתה לכך שום השפעה על דעת־הקהל הישראלית. מה גם שאמצעי־התיקשורת הישראליים מעלימים באופן שיטתי את המידע על כך.

כדי להשפיע על עמדות־היסוד של המוני־אדם, דרושות פעולות דרמאטיות, פעולות ששום אמצעי־תיקשורת בעולם ובישראל אינו יכול להתעלם מהן, פעולות שבעצם מהותן מוסרות מסר שאי־אפשר לעוות ולסלף אותו.

הטפתי לתורה זו (היו שקראו לה, במגענו, „תורת

ערפאת בראיון: האמצעי הוא המסר

עיתון, חבר־כנסת־לשעבר, איש מחנה־השלום ומראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שיש לה מצע חד־משמעי בזכות קיומן וביטחונן של מדינת־ישראל ומדינה פלסטינית — היא פעולה דרמאתית מסוג זה.

זהו המסר. וכל אדם בישראל שיבו אינו גם, והמחפש בכוונות דרכים לשלום — קלט אינסטיקטיבית את המסר הזה.

■ ■ ■

ת מיד השיחה חשוב פחות מאשר עצם קיומה. אך גם לו יש, כמובן, חשיבות רבה.

שרית ישי שאלה את ערפאת לגבי האמנה הפלסטינית הזכורה לשימצה (בעיקר בישראל עצמה). היא אמרה שהאמנה אינה מכירה בקיומו של העם היהודי או האומה היהודית. ערפאת השיב שאין באמנה סעיף כזה.

הרבה אנשים התרגזו עלינו על כי לא הגבנו מיד על הטענה הזאת, שלא שלפנו את נוסח האמנה (שלא היה באותו רגע בידינו) ושלא ערכנו לאיש חקירת שתי־וערב.

על טענה זו ניתן להשיב בפשטות:

אילו היתה השיחה מתקיימת בבית־קפה בפאריס, בוודאי היה עניין רב מאוד בניתוח אותו מיסמך אנטי־פאטי ובדיקתו לפרטי־פרטיו. זה יכול להיות ויכוח מעניין.

אבל אנחנו ישבנו בבירות הנצורה. בכל רגע יכול היה להיפתח בה קרב־ההשמדה הסופי, וזמננו היה מוגבל. הוויכוח האקדמי על האמנה בנסיבות אלה היה מגוחך.

כאשר יאסר ערפאת אומר שאין באמנה שלילת קיומו של העם היהודי — די בכך לשעה זו.

זה מספיק — מפני שהעניין אינו אקדמי, אלא פוליטי.

אפילו אין אמת בטענתו של ראש אש"ף לגבי הניסוח המדוייק של מיסמך זה, שהתקבל לפני 14 שנה, בנסיבות שונות לחלוטין — הרי עצם אמירתו הפומבית כי המיסמך אינו שולל את קיום העם היהודי — הוא הצהרה מדינית ממדרגה ראשונה, הקובעת עמדה לשעה זו, והמרוקנת את המילים הנדונות באמנה מכל תוכן ממשי.

על דרך המשל (ולהבדיל): אילו הכריז היום מנחם בגין כי מעולם לא התנגד להקמתה של מדינה פלס־טינית, לא היה בכך אמת — לגבי העבר. אך היה בכך איתות חשוב ביותר לגבי כוונותיו בהווה — וזה חשוב הרבה יותר. אילו עשה כן, הייתי לוחץ את ידו בשתי ידי.

כאשר באו האמריקאים לכרות עם ברית־המועצות הסכם על „דטנט" וצימצום־החימוש, הם לא תבעו מן הסובייט העליון לקבל החלטה רישמית המבטלת את המאניפסט הקומוניסטי ואת הכרזתו המפורסמת של ניקיטה כרושצ'וב: „נקבור אתכם!" הם הסתפקו בהסכם, הקובע עובדות חדשות.

אם אי־פעם תטיל עלי ממשלה ישראלית לנהל משא־ומתן לשלום עם אש"ף, או עם ממשלה פלסטינית זמנית שתקום עד אז, אעמוד בהחלט על כך שבחוזה־השלום ייכלל סעיף האומר: „כל המיסמכים, האמנות וההכרזות של שני הצדדים, הנוגדים את רוחו ולשונו של חוזה זה, בטלות ומבוטלות בזה."

כל השאר הוא בושיט.

■ ■ ■

ה יו שזעמו על כי לא העליתי, בשיחה זו, את בעיית הטרור.

יכולתי, כמובן, לעשות זאת. אני מודה שהפיתוי היה גדול. יש לי הרבה מה לומר על מעשיו של אש"ף ועל מחדליו, על שיטות־המאבק שלו ועל פיגועיו.

יכולתי להקדיש לכך את השיחה, והייתי חוזר הביתה כגיבור לאומי.

במיקרה זה היה התמליל נראה בערך כך:

אבנרי: מר ערפאת, מדוע ביצעתם במינכן פעולת־טרור, שהסתיימה במותם של מיטב ספורטאינו?

ערפאת: מר אבנרי, מדוע רצחתם את הנציגים הדיפלומטיים של אש"ף בכמה בירות אירופיות?

אבנרי: מדוע ביצעו פלסטינים מעשי־תועבה כמו זה במעלות, שבו ניספו עשרות ילדים?

ערפאת: מדוע ביצע חיל־האוויר הישראלי הפצצות בבירות, שבהן ניספו מאות ילדים?

אבנרי: בית־שאן! כביש־החוף! זוועת נהריה!

ערפאת: קיבייה! כפר־קאסם! צור! צידון! ראשי־דיה!

וכן הלאה. וכן הלאה.

מזה שנים רבות מתנהלת מילחמה בין ישראל והעם הפלסטיני. זוהי מילחמה עקובה, מזוהמת. שבה בוצעו זוועות רבות. טיבעי הוא — זהו טבע אנוש, וגם טבע העמים — שכל צד רואה רק את הזוועות שמבצע הצד השני.

התשובה על זוועות המיחמה, ובמיוחד של מיחמה זו, היא אחת: לשים קץ למיל־חמה, כדי למנוע זוועות נוספות.

שארל דה־גול הציע ללוחמים האלג׳יריים, שביצעו זוועות נוראות עוד יותר, „שלום בין אמיצים". האמריקאים ניהלו משא־ומתן עם הויאט־קונג, שאכזריות שיטותיהם היו לשם דבר. הבריטים עשו שלום עם ראשי המאו־מאו, כנופיית־הגרילה האכזרית ביותר במאה הנוכחית. מנהיגה, ג׳ומו קנייטה, אף התקבל — כך נדמה לי — על־ידי מלכת בריטניה.

היו ימים שהבריטים סירבו לתת אשרת־כניסה למנחם בגין, האיש שתלה את שני הסמלים הבריטיים שלא היו לוחמים ומילכד את גופותיהם, האיש שפוצץ את מלון המלך־דויד, על עשרות הגברים והנשים, רובם אזרחים, שעבדו בו. ביניתיים ביקר בגין בלונדון כמה פעמים.

אבל, שואלים רבים, איך זה הסכמתי לשבת על ספה אחת עם אדם שהיה קשור — לפחות בדרג המדיני — עם מדיניות שבמיסגרתה בוצעו חלק מן הזוועות האלה?

אני עוקב מזה שנים אחרי המתרחש באש״ף, והיו לי מקורות מידע משלי. אני יודע כי מזה שנים פועל יאסר ערפאת, יותר מכל אדם אחר באש״ף, למען המרת שיטות־הטרור בשיטות של מאבק מדיני. ערפאת הוא שהפסיק את מעשי־הטרור הבינלאומיים של אש״ף, כגון חטיפת המטוסים והפגיעה במוסדות ישראליים. הוא האיש שכפה על כוחות אש״ף שביתת־נשק לאורך הגבול הצפוני, שנשמר בקפדנות במשך שנה תמימה — עד שההפצצות המאסיוויות של חיל־האוויר בביירות הביאה לתגובה ששימשה עילה (מוזמנת) למילחמה.

שלום עושים עם אויבים. ואיש אינו אוהב את השיטות של אויביו.

אך שוב: השיחה לא התנהלה בבית־קפה בפאריס. ישבנו בדירה בביירות הנצורה. ידענו שבכל רגע יכולה להיפתח ההתקפה הגדולה של אריאל שרון. הסתכלנו בבעלת־הדירה ובשלוש בנותיה הקטנות, ולא יכולנו להתחמק מן המחשבה: מה יקרה להם, כאשר תתחיל ההפצצה המאסיווית ביותר, וכאשר יתנהל כאן קרב מבית לבית, ומה יקרה לחיילי צה״ל שייהרגו במערכה?

האם העבר יכול להשכיח את ההווה? האם ההווה צריך להשכיח את העתיד?

■ ■ ■

העיקר אינו מה קרה אתמוה ומה נכתב א ת מ ו ל, אלא מה שיקרה מ ח ר.

יום לפני הפגישה הכריז יאסר ערפאת פומבית שהוא מקדם בברכה את הצהרותיהם של שלושת היהודים הגדולים — פיאר מנדס־פראנס, נחום גולדמן ופיליפ קווצניק — שהציעו הכרה הדדית בין מדינת ישראל ואש״ף.

בשיחה עימי, שהוקדשה ברובה לבעיית ההכרה, טען יאסר ערפאת שאש״ף כבר הכריז, לפחות שלוש פעמים, על נכונות להכיר בישראל — על־ידי קבלת ההכרזה האמריקאית־סובייטית משנת 1977, על־ידי קבלת יוזמתו של ליאוניד ברז׳נייב משנת 1981 ועל־ידי קבלת תוכנית האמיר פאהד (שנוסחה, למעשה, על־ידי ערפאת עצמו). שלושת המיסמכים כוללים את ההכרה בישראל, במיסגרת של הסכם־שלום.

ושוב: יכולים אקדמאים לבוא ולנתח עד מחר בבוקר את המיסמכים ואת התגובות עליהם, ולפרש את הדברים כך או אחרת. אין לזה שום חשיבות פ ו ל י ט י ת.

החשיבות הפוליטית היא בכך שבפגישה עם ישראלים, בדברו במישרין אל העם הישראלי, הכריז ערפאת ב־3 ביולי 1982 בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שהוא מוכן להכיר בישראל.

ערפאת עם שרית ישי, אורי אבנרי והילדה מונה: הכחדה בכל רגע

בעיני כל אדם נבון, ובעיני כל מדינאי נבון, הכרזה כזאת מספיקה כדי לפתוח במשא־ומתן. ההכרה הפורמלית, המלאה, צריכה להיכלל בחוזה־השלום.

באים ואומרים: מדוע לא לחכות יותר, מדוע לא תבעתם הצהרה מפורשת עוד יותר?

כשטענה זו באה מפי אנשים תמימים, שאינם אמונים על מעשים פוליטיים, אני מבין אותה. אשיב להם כי בפגישה ראשונה כזאת, בנסיבות כאלה, די בכך. אני מוכן בכל עת לצאת בשליחותה של ממשלת־ישראל לפגישה שניה ושלישית, כדי להשיג ניסוחים מפורשים עוד יותר.

אך כשטענה זו באה מפי אנשים האמורים להיות אמונים על קריאת טכסטים פוליטיים, היא מעוררת בי רק בוז. הם מבינים את משמעותה של ההצהרה זו.

נכון, אילו ניסחתי אני את תשובותיו של ערפאת, הייתי בהחלט מנסח כמה מהן אחרת. יש לי ניסוחים משלי, והם חד־משמעיים, ברורים, נהדרים. אבל המשיב היה יאסר ערפאת, מנהיג פוליטי שעליו להתחשב בגורמים רבים.

השאלה היא: האם הדברים שאמר מהווים צעד גדול קדימה, לקראת השלום, או לאו?

רק עיוור יכול להכחיש זאת. עיוור או קנאי, המעדיף את סיפוח השטחים הכבושים על פני השלום.

■ ■ ■

הכי תלוי בטיב העיתוי.

אומרים: רק תודות לאריאל שרון יכולה ביכלל להגיע לביירות, ורק תודות למילחמה שלו הסכים ערפאת להיפגש איתך.

זה נכון — אך בצורה שונה מכפי שמבורים רבים מן האומרים כך.

שני דברים קרו במהלך מילחמת־הלבנון, שאיפשרו את הפגישה הזאת בשעה זו.

ראשית: הבגידה המחפירה של הסורים בעניין הפלסטיני.

במשך שנים מנעו הסורים כל יוזמת־שלום פלסטינית. הם שלטו בלבנון, היה להם כוח־יטו גדול בצמרת אש״ף. יחד עם סוכניהם של מדינות אחרות, כמו לוב, הם מנעו כל מדיניות־עצמאית של אש״ף.

עתה, כאשר ערקו הסורים ונטשו את לוחמי אש״ף בשדה־הקרב, וכאשר העולם הערבי כולו הפקירם לגורלם, מסוגל יאסר ערפאת לעשות את אשר רצה לעשות מזמן.

זהו אחד הפאראדוכסים של המילחמה: בביירות הנצורה, מול פני הסכנה של הכחדה אישית, יכלה הנהגת אש״ף בפעם הראשונה בחייה (ואני מקווה שזא בפעם האחרונה) לנהל מדיניות עצמאית לגמרי, ולפתח יוזמת־שלום משמעותית.

שנית: עלייתה של תנועת־השלום הישראלית.

אומץ־ליבם של כל חלקי התנועה אשר יצאו בגלוי נגד מילחמת־הלבנון, הפגנות־ההמונים, עצומות החיילים והודעות ההורים — כל אלה עשו רושם עמוק ביותר במחנה הפלסטיני.

כאן נכנה גשר, שחשיבותו לעתיד עשוייה להיות בעלת משמעות היסטורית, נזרע כאן זרע, העשוי לנבוט בעתיד בצורה שתשנה את מיכ היחסים בין שני העמים, ושתביא למיפנה היסטורי בתודעתם.

כפי שאמר ערפאת עצמו, פגישה זו נועדה לשמש גם איתות של הוקרה למחנה־השלום הישראלי, שהתנגד למילחמה.

מי שמכיר במחנה זה, מכיר בישראל אחרת. ומי שמכיר בישראל אחרת, מכיר בישראל.

■ ■ ■

אם כן, מהו המסר?

המסר הוא: אינו היתה קיימת עתה ממשלה אחרת בישראל, זהו הרגע הפסיכולוגי להציע לעם הפלסטיני, באמצעות אש״ף, הצעת שלום נדיבה — את „השלום בין האמיצים".

הזדמנות זו תוחמץ, קרוב לוודאי. מנחם בגין אינו שארל דה־גול. אריאל שרון אינו שארל דה־גול. מבחינה אנושית, התגלו גם בשעת־הניצחון בכל קטנותם. בשדה־הקרב הם מדברים על „חיות דו־רגליות" ועוסקים בהשמצות אישיות.

אולם הפגישה הזאת פתחה פתח, ששוב לא ייסגר. נקבעו עובדות פוליטיות ונפשיות, ששוב לא תתבטלנה.

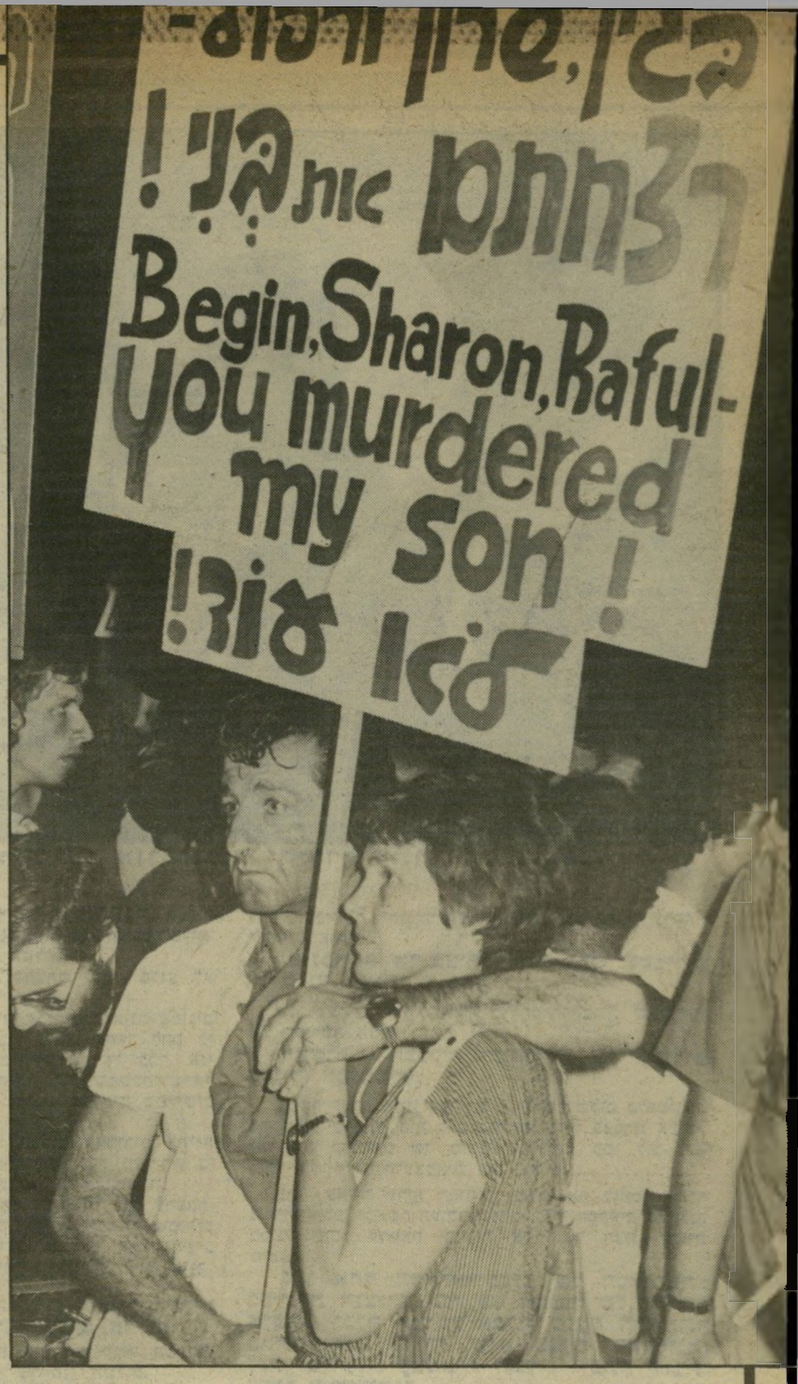
לפני מחנה־השלום הישראלי נפתחה הדרך לביצוע משימתו ההיסטורית: להביא לעם־ישראל שלום לדורות, שלום אמיתי וביטחון אמיתי, שמקורם בהתפייסות היסטורית בין שני העמים.

זהו העיקר. את השאר נשאיר לכתבלבים.

ערפאת עם אבנרי: מעלות? ביירות? מינכן? צידון?

הזעקה הגדולה

„רצחתם!" יעקב ואני גוטרמן ניצבים חבוקים ומחזיקים בידם שלט שצייר יעקב. בנם, רז גוטרמן, נפל בקרב על כיבוש הבופור. השניים ניצבו בשורה הראשונה בהפגנה עם השלט שהביע את זעמם ומרי־נפשם. לקראת סוף ההפגנה נעמד מפגין מהימין לידם והחל לצעוק סיסמות נגד שלום־עכשיו. בני־הזוג גוטרמן זזו לפינת הכיכר כדי לשלא לריב עם המפגין הנסער.

מ עוזם לא נישא שלט דומה בהפגנה בישראל! בני־זוג שבאו להפגנת שלום עכשיו נגד המשך המילחמה בלבנון עמדו בשורה הראשונה ובידם כרזה זועקת לשמיים: „בגין שרון ורפול, רצחתם את בני."

לי ויכוח עם לוחמי אש"ף, אני רואה בהם לוחמים רצחניים. יש לי ויכוח עם מי שאמור להיות המימשל שלי, ששולח את בני ובנים אחרים למילחמות. אם מנחם בגין ושרים אחרים, שלא הריחו מימיהם ריח של אבק שריפה, רוצים לצאת למיל־

הוא נהרג בקרב על סמל חסר ערך
צבאי - בגיבעה אשר מנחם בגין
התפעל מ„אוויר הפסגות" הצלול שלה

היו לי שיחות גלויות עם רז. היינו, כמו שאומרים, בראש אחד. קיווינו ששירותו הצבאי, שעמד להסתיים בחודש אוגוסט, יסתיים בלי מילחמה. החשש היה קיים משום שהכל ידעו שצה"ל עמד לצאת למילחמה בלבנון כמה פעמים השנה. אחרי נפילתו של רז נודע לי שסיירת גולני, שאליה הוא השתייך, התאמנה זמן רב על כיבוש הבופור וביחידה התבדחו שהחבר"ה לא ישתחררו בלי הבופור הכבוש. רז, שידע שאני דואג לו מאוד ואוהב אותו, רצה לחסוך לי כל לילה לא שקט והוא היה מספר לי שהוא קוטף תפוחים בקיבוצי הגליל. אבל בכל זאת ידעתי שהוא נמצא ביחידה כזו, שאם תפרוץ מילחמה הוא יהיה בראש הלוחמים.

ערב המילחמה היה רז עם הצוות שלו בחופשת־שיחרור בדרום הארץ. לקראת שבת הם נקראו בבהילות לצפון. רז עבר אצלנו והשאיר פתק שבו הבטיח שהוא יחזור ביום השישי כעבור שבוע. ימי־המילחמה הראשונים עברו עלי בפחד חמות פוליטיות, כפי שהיתה המילחמה האחרונה, שיעשו זאת הם ובניהם, ושלא יעשו זאת על חשבוני ועל חשבון בני.

מהאתי היא כדי שהורים אחרים יתחילו לחשוב ושידעו שעליהם מוטלת החובה לשמור על חיי בניהם.

במשך כל תקופת השירות של רז, בני, שאיני יכול עדיין לומר עליו שהוא איננו, חששתי ממילחמה. אודה על האמת, שאחרי שמנחם בגין חתם על הסכם שלום עם מצריים, זו היתה הפתעה גדולה בשבילי והתחלתי לשנות את דעתי עליו. אך כאשר אריק שרון התמנה לשר־הביטחון, החשש ממילחמה נעשה יותר ויותר מוחשי.

רז גוטרמן נפל בקרב על כיבוש הבופור ביום השני למילחמה. הוריו, אני ויעקב גוטרמן, מקיבוץ העוגן, אזרו עוז ובברכיים כושלות באו לכיכר־מלכי־ישראל כדי להפגין נגד הממשלה ששלחה קרוב ל־300 צעירים למוות, ביניהם את בנם, במילחמה חסרת־תכלית.

סיפר יעקב גוטרמן:

יצאתי עם השלט הזה כי לא ראיתי שום סיבה מדוע מדינת־ישראל היתה צריכה להפר הפסקת־אש עם אש"ף ולשלוח יש־ראלים רבים כל־כך להיהרג. לא ראיתי שום סיבה לצאת למילחמה מגבול שקט כל־כך. ראיתי בהריגתו של בני רצח. אין

„אין אבידות!" המצבה הסטנדרטית שהציב צה"ל על קיברו הרענן של רז, בקיבוץ העוגן. אחרי כיבוש הבופור הודיע שר־הביטחון שהמקום נכבש ללא אבידות. יעקב רתח מזעם כאשר גילה שעל המצבה נרשם שבנו נפל ב„מיבצע שלום הגליל", והוא מבקש להחליף את הנוסח.

„אוויר פסגות!" ראש־הממשלה, מנחם בגין, מקבל הסברים משר־הביטחון, אריק שרון, כאשר בא במיוחד במסוק למקום שנכבש שעות אחדות קודם־לכן. על האדמה שהיתה ספוגה בדם לוחמי סיירת גולני, שנהרגו בקרב מיותר, ציין בגין שהנוף עוצר נשימה והאוויר בבופור צלול.

נוראי. דעתי היתה טרופה עלי. לא ידעתי מה קורה איתי.

ביום שני באתי לחדר־האוכל לארוחת־ערב, מישהו סיפר לי שהבופור נכבש על־ידי סיירת גולני, שרז השתתף בקרב ושאין נפגעים. נהייתי מאוד לא שקט. לא יכולתי לשלוט בעצמי, רצתי עם מגש־האוכל למיטבח ופרצתי בבכי משחרר. ראיתי אותו בדימיוני חוזר עייף ומאובק מהתופת ואני מחבק אותו.

התקשרתי ליחידה שלו כדי שאהיה בטוח במאה אחוז שהכל בסדר איתו. הפקידה לא יכלה לענות לי תשובה ברורה. ביקשתי למסור ד"ש חם לרז.

רצנו, אני ואני לחדר, כדי לראות את מבט לחדשות. שם ראינו את בגין ושרון עומדים בפוזה של נפוליאונים על פיסגת הבופור, מוקסמים מהנוף. שמעתי שבגין ממלמל תחת אפו, „אני אספר על כך בוושינגטון," ועוד כמה דברי הבל. שרון הסביר לו את הנוף. ברקע הסתובבו חיילים. אשתי ואני חיפשנו ביניהם את רז, אך הוא לא נראה. הלכנו לישון מוקדם, מתוך תחושה שרז עבר את זה בשלום.

למחרת בבוקר באו אלי לכיתה, שבה אני מלמד, חבר קיבוץ, נציג קצין־העיר ורופא צבאי שהסתתר מאחרי הבית. חברי החזיק אותי תחת זרועי, התקרב אלי ולחש באוזני: „רז נהרג."

כאב תהומי

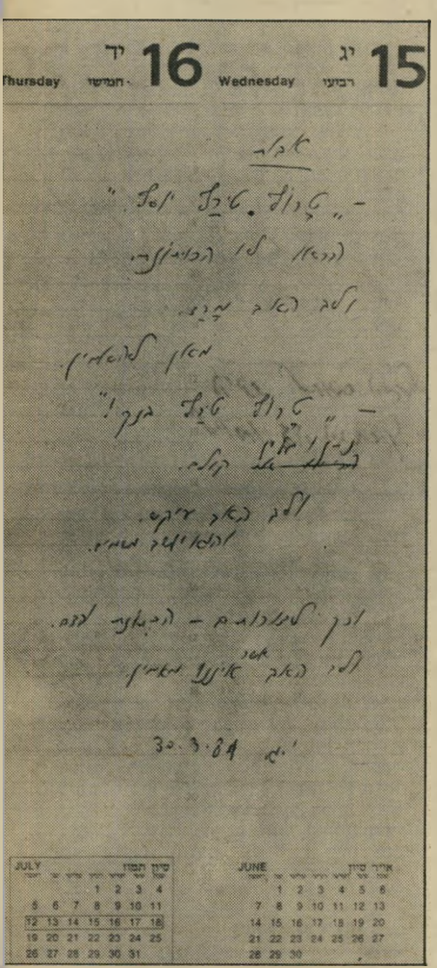
יעקב ואני מאזינים לנאומים שנישאו בהפגנת שלום־עכשיו בתל־אביב. לפני־כן השתתף יעקב במישמרת מחאה מול מישרד ראש־הממשלה בירושלים. אני היא גיורת דנית שנישאה ליעקב, שלו שני בנים מנישואים קודמים, אשתו הראשונה, רות, נפטרה ממחלה ממארת. בין ההורים ורז נקשרו יחסי אהבה מיוחדים.

„התגלמות הפניקס היהודי"

ר ז התלבט קשות לפני גיוסו. הוא רצה שירות עם אתגר מצד אחד, אך מאידך הוא שנא צבא, ולא היה מוכן להתעם יום נוסף מעבר לשלוש שנות שירות חובה. כאשר הוא הוצב בטעות לחיל־קשר, אחרי טירונות בגולני, הוא עשה כל מאמץ, ואפילו נכנס לכלא, רק כדי שיוכל לעבור לסיירת גולני. הוא לא נרתע משלישים שהתייחסו אליו בזילזול, ונלחם בכל כוחו להגיע ליחידה שעליה חלם.

דרך צד שלישי אומנם, החזיקה מעמד במשך שנה שלמה. על נהריה וקריית־שמונה לא נורה אף לא קפצון אחד.
הממשלה הישראלית חיפשה עילה לפתור בעיות פוליטיות בעזרת מילחמה. יריית

רז ואחיותיו

רז גוטרמן באחד הצילומים הבודדים שלו במדים, עם שתיים מאחיותיו, מיכל בת החמש בזרועותיו ורנית בת ה־12. רז, שהיה ביחידה מובחרת, סירב להצטלם במדים כי הוא שנא אותם. לרז אח נוסף, טל בן ה־17 וחצי. רז עבר מסע תלאות עד שהצליח להתקבל לסיירת, הוא אף שקל להפגין מול בית הרמטכ"ל.

רז, שהיה ספורטאי מעולה, בין רצי־השדה הטובים בארץ, שייצג את ישראל בתחרויות בלונדון ובברלין, הצליח בתוך זמן קצר לחזור לכושרו הגופני ולהפוך למדריך הספורט של הסיירת עד למותו.

רז בז לגינונים החיצוניים של הצבא, סמלים, תגים, מדים מגוהצים. הוא היה ביישן ורק באקראי נודע לי שהוא קיבל את דרגת הסמל־ראשון שלו. הוא נסע לעשות נפשות לפני תלמידי־תיכון בחיפה שיתגייסו לסיירת, ואז ציוו עליו שיופיע לפני הצעירים במדים עם כל התגים.

רז, החזק, הלוחם הספורטאי היה בעיני התגלמות הפניקס היהודי, שפוצעים אותו ופוגעים בו והוא עדיין חי. אני התייתמתי בשואה, אבי נהרג בגיטו ורשה כשהייתי בן 9. ראיתי ברז סמל להמשכיות. למרות שלא דיברנו על פוליטיקה, רז ידע שהש־תתפתי לא אחת בהפגנות של שלום־עכשיו. הוא ידע שיצאתי להפגין כדי שממשלת בגין תחתום הסכם שלום עם מצריים. אז האמנתי שמישהו שם למעלה מתחשב בדעת־הקהל. עכשיו אני יותר ויותר סקפטי.

בשנה האחרונה ראיתי לנגד עיני כיצד מתגבשת מילחמה בשיקול קר. איך מנסים לפתוח במילחמה בצפון ובלחץ אמריקאי זה נמנע. בלילות התפללתי שרונלד רגן הריאקציונר יהיה חזק כסלע ושיחזיק את המטורפים הפרטיים שלנו על חבל קצר.

כשפרצה המילחמה ובני האהוב רז נהרג, כל אלה שהרימו את ידם בהצבעה לשלוח את בני להיהרג — אני רואה בהם רוצחים. אין זה טירוף דעת של אב שכול. אני אומר זאת במחשבה מאוד צלולה.

אופיו הרצחני של אש"ף ידוע לי ודעתי עליהם אינה שונה מדעתו של רוב העם היושב בישראל. אין ספק בזה שצה"ל צריך לטפל בקטיושות שנופלות על אוכלוסיה חפה מפשע.

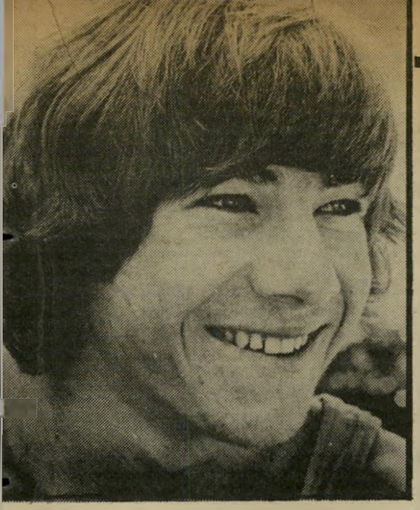
אך כאן אני מגיע לנקודה של שטיפת מוח. מי שכורך את הקטיושות על ישובי הגליל עם המילחמה הזאת הוא שקרן מועד, דמאגוג קר־מזג המטעה את הציבור ביודעין. אני מצטער שהמכבש של הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות מצליח להפיל כל־כך הרבה אנשים טובים בפח.

הפסקת־האש שהפלסטינים חתמו עליה,

הנבואה

כ־14 חודשים לפני נפילת בנו, כתב יעקב שיר קינה על מות יוסף. אחרי מות רז מצא את השיר והזדעזע מהנבואי שבו.

הזעקה הגדולה

(המשך מעמוד 15)

אקדח בלונדון סיפקה לה את העילה לכך. הם הצליחו לשכנע את המימשל האמריקאי לחופש פעולה של כמה ימים ורק לאחר שערי לבנון הופצצו בצורה קשה ביותר, רק אז הושבו הקטיושות. מי שכורך את הפריצה למילחמה רק עם הקטיושות הוא שקרן מועד שלא ראוי להתייחס לדבריו.

ברוב תמימותי חשבתי שחוץ ממילחמת קדש, כל המילחמות נכפו עלינו. בכל מילחמה שהשתתפתי בה ידעתי שאני יוצא להגן על הבית שלי. במילחמה שלא אני יזמתי אותה ושנכפתה עלי.

אדם שאדמת־קודש חשובה לו יותר מחיי אדם. בעיני אין אדמת־קודש ואין שום מקום קדוש בעולם. אין מילים קדושות ואין ספרים קדושים. יש רק ערך מקודש עליון בעל רוח קיים ועומד והוא חיי אדם. איני מאמין שיש תורה אחד בעולם, שפוי דעת, שיתנחם בכך שבנו הצעיר נקפדו חייו למען פיסת אדמה, דגל, הימנון. מה שחשוב זה הבן המתנועע, הרוחץ בים, המחייך, החובק נערות, הצוחק ובוכה, המאזין לתקליט, הקורא בספר, החי. כל היתר זה בולשיט.

אם אני אשמע עוד פעם את בגין נואם באיזשהו מקום בשם בנינו הקדושים אני מבקש ממנו שאת שמו של רז הוא ימחוק מרשימה זו, אם יש בו טיפה של מצפון אנושי.

לדעתי, האנשים המסוכנים ביותר לחיי הבנים הם אנשים המדברים בשם כל מיני ערכים נעלים כביכול. אני לא פונה למניהיגים האלה משום שהשתחררתי כבר מכל האילוזיות. הם מקורנפים ועורם כעור פיל. אבל אני פונה בתחינה ממש, לכל האבות והאימהות בארץ, שיש להם ילדים ולא חשוב באיזה גיל, שיתחילו לחשוב ושלא ילכו בצורה עיוורת אחרי סיסמות; מול עיניהם צריך להיות רק דבר אחד — שהערך העליון זה חיי אדם, ואין שום מטרה בעולם שלמענה מוכן הצעיר להקריב את חייו.

אחרי מותו של רז לא יכולתי להשתחרר מהמחשבה שהסכנה שימות מידי ממשלת בגין רדפה אחרי כל הזמן. באחד מיומני מצאתי שיר שכתבתי ב־30 במרץ בשנה הרב חיים דרוקמן, שעודד את מעשי הממשלה וקרא לבגין להמשיך במילחמת־הלבנון, חשבתי שגם לי יש זכות מוסרית שראש־ממשלתי יקרא לפני השרים את מיכתבו של מי שאיבד את בנו במילחמה הזו.

שלחתי לו את המיכתב ואפילו לא קיבלתי הודעה סתמית שהמיכתב התקבל בלישכת ראש־הממשלה. עד כמה הם יכולים להיות ציניים. נמנעתי מלשלוח העתק לשרון ולרפול. שניהם קרנפים ואין לי אשליות לגביהם.

ראש־הממשלה, כמובן, לא קרא את המיכתב לפני השרים שהסתיים כך: „ואם יש בכם ולו שמץ של מצפון ולב־אדם בקירבכם, ירדוף אתכם יגונו התהומי של אב בישראל, שחרב עליו עולמו וניטל ממנו טעם חיים, בשנתכם ובהקיצכם ובקומכם ויהיה כאות קין על מצחכם עד עולם!"

אחר־כך שיגרתי את המיכתב לכל מערכות העיתונים. מערכת העיתון מעריב החזירה לי את המיכתב בצירוף הודעה לקונית שהם אינם מפרסמים מיכתבים גלויים.

איני איש של חשיפה עצמית. גם רז לא היה כזה. הוא היה צנוע ושנא פירסומת. לכן אני מנסה לצמצם את תיאור האישי־פרטי שלי על בני ועל מערכת היחסים הנפלאה שהיתה בינינו, בין כל בני המישפחה. החלטתי לצאת למאבק כדי לפקוח עיני אחרים ואני רוצה להפוך את השכול שלי לנשק של מילים, לנסות ולהסביר לציבור שהממשלה הנוכחית מביאה אותנו לאבדון.

לכן יצאתי להפגין בירושלים ובתל־אביב, למרות שפיסית בקושי עמדתי על רגלי. בכיכר־מלכי־ישראל נאלצתי לשבת לפתע משום שחשתי שאני עומד להתעלף.

אני חייב לומר כמה מישפטים על חבריו של רז מהיחידה. לא אומר את שמם אך התנהגותם אחרי מותו של בני אינה ניתנת לביטוי. חברים שיצאו לחופשה של 24 שעות אחר תופת המילחמה לא נסעו לביתם אלא באו לשבת איתנו. מהם שמעתי פרטים על מה שהתחולל שם. מהם למדתי שרז היה בראש הכוח, הוא היה הראשון שנכנס לתעלה במצודת הבופור וחטף את הצרור. הם היו פה גם בשלושים.

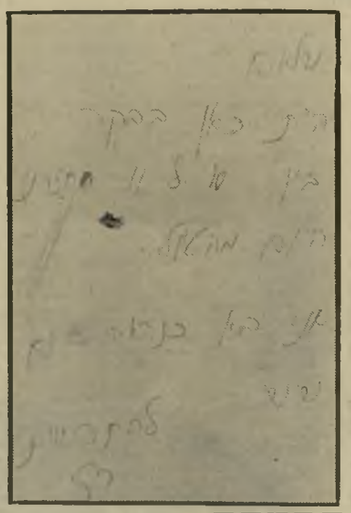
אני חושב שאני משמש פה גם להם.

„שרון הוא הרפתקן צבאי חסר אחריות ושיקול־דעת. ככל שהוא ימהר להחפטר, כן ייטב למדינה ולבניה. בעיני בגין, אדמת־קודש חשובה יותר מחיי־אדם. אני מבקש ממנו שימחוק את רז מרשימת ,בנינו הקדושים' שלו."

הממשלה מנסה, בכל האמצעים האפשריים, ליצור רושם שמחסני־הנשק הענקיים בלבנון היו סכנת־השמד לישראל. מעניין שראש אמ"ן לא מחזיק בדיעה זו. אני סבור שכל מחסני־הנשק שאנו מרוקנים יסופקו בחזרה על־ידי אוניה אחת גדולה. בזמנו חצי־האי סיני היה ארסנל הנשק אחד מהגדולים בעולם והעובדה היא שהיום לא נשקפת שום סכנה למדינת ישראל, משום שיש הסכם שלום עם מצריים!

אך כאשר מימשל פונה לעיר הקודש חברון, ולעיר שבה דרכו רגלי אבותינו הקדושים, שכם, וחושב שכך הוא יוכל להשיגם על־ידי מילחמת־דמים בלבנון, על־ידי הטעיית הציבור, מימשל זה הוא נשוא.

עצבות

יעקב גוטרמן, גרפי־קאי ומורה, מתאר ב־יגון את פרשת יחסיו הנפלאה עם בנו, את דאגתו, לילה־לילה, לשלום בנו ואת ההתמוטטות אחרי ההודעה על הנפילה.

הבטחה

בדרך למילחמה עבר רז בביתו והשאיר מיכתב להוריו, שבו הוא מבטיח שהוא ישוב כנראה ביום השישי כעבור שבוע. רז היה בחופשת־שיחרור עם הצוות שלו. שעברה, תחת השם אבות: „טרוף טורף יוסף / הראו לו הכותונת / ולב האב מרד / מאן להאמין / „טרוף טרף בנך" / נתנו עליו קולם / ולב האב עיקש / והוא יושב משמים / וכך לדורותם־הכתנת והדם/ ולב האב אשר איננו מאמין.

כאשר קראתי בעיתון שבגין קרא לפני שרי הממשלה הרצחנית מיכתב של אחד

מישפחה מאושרת

כל בני מישפחת גוטרמן בתמונה שצולמה בביתם שבקיבוץ העוגן. רז מחזיק בידיו את מיכל, לצידה של רנית יושב טל גבה־הקומה. אני עובדת כאחות במירפאת הקיבוץ והיא היתה הראשונה שקיבלה את ההודעה על מותו של רז. קירות הבית הצנוע מעוטרים בציורים של האב ייקב. לקראת סיום קורס הטיירונות הכין יעקב לבנו סידרת קריקאטורות על שלבים בשירותו של חיל סדיר, שהוקרנה לפני חבריו.

הרפתקן צבאי, אדם מסוכן

את מידחמה פוליטית ללא ספק וה־ממשלה עד כדי כך לא בטוחה בצידקת מעשיה, שהיא מזדרזת לערוך תערוכה מגוחכת בתל־אביב, ולפתוח שעריה חינם. כיאב הלב איך אנשים פתאים צוהלים לנוכח כמה כלי־נשק המוצגים בפארק.

שום סיכסוך בין עמים לא נפתר בכוח הזרוע, אלא רק על־ידי הידברות. הידברות עם הפלסטינים. אבל בגין ושרון חושבים שהם יקבעו מי ייצג את הפלסטינים והם יקבעו מי יישב מאחרי השולחן לדיונים איתנו, אפילו אם הם ראשי ערים קטועי רגליים.

אני חושב, בלי לזלזל בעברו הקרבי העשיר של שרון, שעל כך תשפוט אותו ההיסטוריה, שהוא מהווה סכנה איומה למדינת ישראל. אני רואה בו הרפתקן צבאי חסר־אחריות ושיקול־דעת, אדם ללא חזון. איש רומסני, הסבור שבכוח הזרוע יפתר הכל. אדם מסוכן זה נמצא בתפקיד החשוב ביותר. ככל שהוא יתפטר יותר מהר, כן ייטב למדינה ולבניה.

אם אחיה אפילו מאה שנה לא אשכח את עמידתו הנפוליאנית על כתמי־הדם הטריים בבופור והשקרים שהוא סיפר. כשהוא עמד שם בני וחמישה מחבריו כבר היו מתים. מאוחר יותר סיפרו לי חבריו של רז שהם ישבו בנגמ"ש והאזינו לשרון בטרנזיסטור. בוכים, חבולים ומוכים הם שמעו איך בגין ושרון מתפארים שהם כבשו את הבופור ללא נפגעים. הם רצו לנשוך את דפנות כלי־הרכב.

עכשיו אני יודע שהבופור לא היה צומת צבאי אסטרטגי, שבכלל היה צורך לכבוש אותו. הוא לא מנע את התקדמות הכוחות צפונה. הם הגיעו לשם בלילה. המפקד ביקש שידחו את הפעולה לשעות שלפנות־בוקר כי החבר'ה התאמנו על הכיבוש לא לשעות החשכה. מה גם שהיה צורך בחיפוי של שלושה טנקים. אך להם בער והם שלחו את בני ואת חבריו להיהרג למען סמל בלבד.

חיי אדם — ערך עליון

נחם כנין הצטייר תמיד בעיני כאידיאליסט לאומני, שבוי בדוגמות המיסטיות־לאומניות שלו. אני רואה בו

אנשים

הרב הצבאי עוסק בחזית ב.,מיקרים דחופים של חזרה בתשובה" ובן־אחותו של בגין משיג ראיונות בלבנון בעזרת ספרו של דודו

■ מסתבר שספר שכתב **מנחם בגין** הוא כרטיס־ביקור בעל חשיבות ממדרגה ראשונה דווקא בביירות. כתב הרדיו **עמנואל הלפרין**, שיצא לבירת לבנון, גילה שהעיתונאים הישראלים מתקשים להשיג ראיונות עם המנהיגים הלבנונים השונים. כתב קול־ישראל בצרפתית **שרי אנדרין**, הציע להלפרין שינצל את קשריו המישפחתיים עם ראש־הממשלה מנחם בגין. הלפרין האזין והחליט להביא למרואייניו את ספרו של בגין, המרד, בחתימת־ידו של ראש־הממשלה. מתברר שזה עזר, כי כבר למחרת הוא השיג ריאיון עם כמיל שמעון.

■ לח"כ המערך **מיכה חריש**, האיר המזל פנים ויום אחרי יום הוא אירח בכנסת נשים. יום אחד באו אליו כ־30 נשות קופת־חולים לשמוע הסברים על פעילותו בכנסת. וביום השני אכלה עימו ארוחת־צהריים השחקנית האמריקאית **ג'ין פונדה**, שבאה לביקור עם בעלה, **תום היידן**. כשנשאל עוזרו של חריש, **דורן ערן**, על פעילות הח"כ בקרב המין הנשי, ענה: „לא לחינם משמש ח"כ חריש כיו"ר שב־ראש ועדת האנרגיה."

■ היידן, שיצא לסיור בגדה המערבית עם כתבים ישראליים לענייני השטחים, גילה עניין בנושא אחד בלבד — דודי־שמש. הוא הסביר שבהיות מקור־לנושא האנרגיה הוא מגלה עניין רב בדרך הפקת מים חמים בצורה זו. הוא ביקש לצלם דודי־שמש בגדה.

■ העיתונאי **חיים שור** מעל המשמר, לקח טרמפ חייל דתי. בשיחה שהתפתחה בין השניים סיפר הטרמפיסט שהוא רב צבאי ומטפל בזיהוי חללים. שור אמר לו שזו בודאי עבודה נוראה, אך הרב סיפר שהוא היה צמוד ליחידת תותחנים שבה לא היו אבידות כלל. שור התפלא, מה עושה הרב בימים האחרונים והוא סיפר שיש לו תפקיד חירום של טיפול בחוזרים בתשובה.

■ בבית סוקולוב מתבדחים שמערכת היחסים בין עיתונאי ידיעות אחרונות, **יעקב בן־פורת** ("שייקה") ו־יועץ שר־הביטחון לענייני תיקשורת, **אורי דן** שנפגעו, ישובו להיות חברותיים. בעבר, כאשר בן־פורת היה בשליחות עיתונו בפאריס, היה דן שליח הצהרון המתחרה מעריב שם. השניים סיכמו ביניהם שכל אחד מהם יעבוד חצי שבוע ובימי עבודתו הוא יכין כתבות גם עבור העיתון המתחרה, בשינויים קלים.

באחד הימים הגיעה הודעה מישראל לדן שעליו לראיין את איש־המיסתורין **יוסף ג'יי** שנמצא בשוויץ. בן־פורת, שהיה זה יום עבודתו, טס לשוויץ. סופת־שלגים עיכבה את המטוס וכשהוא הגיע, כעבור שעות בבית־המלון, מצא בחדרו של ג'יי את דן. בן־פורת הנפגע שאל את דן, שבא ברכבת, כדוע הוא הופיע שם ודן טען שהראיון עם ג'יי חשוב מדי מכדי שהוא יסמוך על חברו.

כיום מתבדחים, שהשניים שוב ישתפו פעולה. דן משתוקק לכתוב ספר על מילחמת־לבנון אך תפקידו הנוכחי, שבו הוא רוצה לא־פחות, מונע ממנו לעשות זאת. הפיתרון שמוצע בבית סוקולוב — שהוא יעביר את החומר לבן־פורת, שיחתום את שמו על הספר.

■ חבריו של האלוף (מיל) **ישעיהו** („שייקה") **גביש** לא התפלאו ששר־הבטחון, **אריק שרון**, הצליח במישפט אחד למנוע מגביש להופיע בטלוויזיה כפרשן צבאי. לפני סיום תקופת כהונתו של גביש כאלוף־הפיקוד, הסתיימה השלמת אגף נוסף במיפקדת פיקוד־דרום, וקצין־החינוך קישט את הקירות בתמונות הקשורות לפיקוד, דרך המילחמות השונות. כאשר מונה **אריק שרון** למפקד הפיקוד, ניתנה הוראה להוריד את כל התמונות שבהן מופיע גם גביש.

■ בערב בירה ומצב־רוח רואיין הסופר **אהרון מגד**, שטען שהוא אומנם לא תומך במדיניות הממשלה והוא התנגד לחלקים ממנה, אך הוא לא יכול לקרוא ליציאה מיידית מלבנון משום שאז תאבד ישראל את כבודה המדיני. מגד הסביר שאחד הקווים האופייניים לחיילי צה"ל הוא המרץ שלהם. הוא הביא כדוגמה את הריסת חבל־ימית, כסמל למרץ. העיר על כך המראיין **יעקב אגמון**: „מישהו כבר אמר שזו היתה חזרה גנרלית."

בהמשך דבריו סיפר מגד שלפני חודשים אחדים פנו אליו וביקשו ממנו שיחתום על כרוז הקורא להפסקת הרג בשטחים: „לא חתמתי משום שלא היה הרג." ההיסטוריון והעיתונאי **יוסף אלגזי**, שישב באולם, קרא לעברו: „25 צעירים נורו ונהרגו." ענה מגד: „ההריגות לא היו מכוונות. בגדה יש השפלה ולא הרג."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

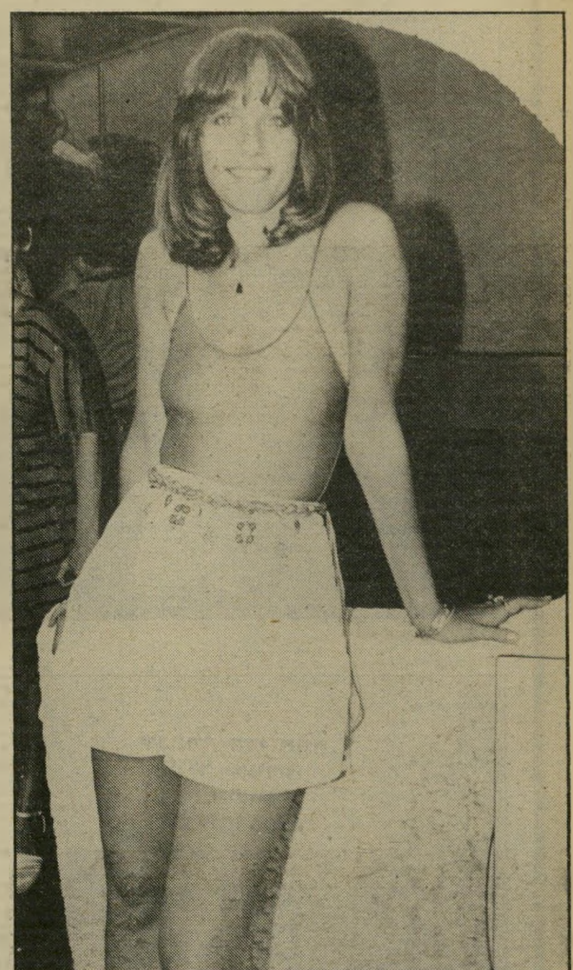
ח"כ אברהם שפירא והשר יוסף בורג בנמל־התעופה בן־גוריון

אנשים

השר החדש: זה נהגו של שלמה הלל ולדברי שר־התיקשורת הפלסטינים בשלים לקבל חוקן

■ עורך יומן השבוע, **אבנר תבורי**, היה בקו־האש הראשון, וניצל שעות־פנאי אח־דות בין שידור כתבת רדיו אחת לשניה למנוחה על מיזרון. את השלווה קטע חייל שקרא לו למכונית שם היה ציוד־קשר ואמר לו שמחפשים אותו מחיפה. תבורי התעצל לקום וביקש שיודיעו בשמו שהוא לא ניגש לטלפון. אז אמרו לו שמדברת **מיכל מירון**. אז הוא זינק כנשוך נחש כדי לדבר עם חברתו שהיא עיתו־נאית בידיעות־אחרונות. השי־חה התנהלה דרך אדם שישב בחיפה שאמר לתבורי: „היא אומרת שהיא אוהבת אותך." תבורי אמר לו: „תגיד לה שאני אוהב אותה."

■ מנהל מחלקת־החדשות בערבית בקול ישראל **אד־מונד סחייק**, עלול היה להי־פגע בביירות המיזרחית דווקא מפני שדיבר ערבית. שליטתו של סחייק בשפה הערבית הז־כירה לחייל פלאנגות בעיר ניב דיבור פלסטיני וסחייק היה צריך לעמול קשה ולהוכיח ל־חייל שהוא ישראלי.

אורנה גאון בבגד־גוף חשוף ובחצאית מיני קצרצרה, ביקשה שיצלמו אותה בלבושה הקייצי. לטענתה, זוהי ההוכחה לכך שהיא לא הפכה דתיה, למרות כל הפירסומים. לדבריה, היא עומדת לעסוק ביחסי־ציבור.

■ המשורר **דויד אבידן** טוען שהוא עומד מאחרי יוזמת **אהרון יריב ויקטור שם־טוב** שהציעה לפלסטינים הכ־רה הדדית תמורת גניות דרך הטיירור. אבידן סיפר שאחרי מילחמת ששת־הימים הוא שלח ליריב מיכתב מפורט מטעם המרכז הישראלי למוזר האדם והציע שישראל תצהיר שהיא מוכנה להידבר עם כל גוף פלס־טיני שיתפרק מנשקו ויהגר כיחיד לגדה המערבית. אמר אבידן: „יריב חמד את הרעיון ויחד עם שם־טוב הוא הפך את זה לנוסחה."

■ חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, **אהרון פאפו**, זעם על עורך מהדורת החד־שות של מוצאי־השבת האחרון, **יעקב אחימאיר**, על שלא שלח צוות טלוויזיה כדי לסקר את הפגנת התמיכה בממשלה שנערכה במיגדל־העמק. הוא סיפר שסגן יושב־ראש הכנסת, **מאיר כהן** מחרות, שלח בז־מנו מיכתב לאחימאיר, בנו של מנהיג ברית־הביריונים **אבא אחימא'ר**, וכינה אותו: „חר־מץ בן יין".

■ לשחקן התיאטרון הקא־מרי **אלכרט כהן**, היתה סי־בה טובה לשמוח שהוא משת־תף בפסטיבל האומות בסופיה, בירת בולגריה, במחזה של **חנוך לוין**, יעקובי וליידנטל. כהן, שנולד בבולגריה, לקח לפסטיבל גם את אביו **חיים** בן ה־90 ואת בנו **שרון** בן ה־13.

דורין פרנקפורט מעצבת־האופנה, היתה אמורה לצאת בטידרת בגדים לקיץ. המילחמה בלבנון גרמה להפסקת העבודה בפרוייקט, ודורין החליטה להצטלם עם אחותה, עלמה (משמאל), בלבוש בשם „מערכת ליצנים", ולשפר את המורל.

אמו־גנים שונים שקבלו על ירי־דה בהכנסותיהם עקב המיל־חמה, טען האמרגן **שמואל צמח** שלו ולחבריו יש כמה דרישות. בתשובה לשאלה של העיתונאי אורי אלוני הוא מנה את הדרישות: הקמת קרן־הלוואות לאמרגנים ויסודה של קרן־מענקים למופעי איכות. העיר על כך **יגאל גלאי** מ־על המישמר: „אולי כדאי ש־תדרשו את החזרת הקהל שלכם מלבנון?"

■ אחרי ש**מרדכי בן־פורת** הושבע לתפקיד שר־בלי־תיק בממשלה, פנה אליו שר־הפנים **יוסף בורג**, ותוך כדי בירכתו הוא סיפר לח"כ הצמחוני: „בחור הלך עם בחורה שנים רבות ביחד, 17 שנה, ואחרי כל התקופה הזו הם התחתנו. נשאלת השאלה למה הם לא התחתנו קודם, כשהבחורה היתה עדיין צעירה יפה ובשלה?"

■ ח"כ המערך **שלמה הלל** אמר אחרי השבעת בן־פורת: „לא בכל יום נהג שלי נעשה שר." לתמהים הוא היה שבשנות החמישים הוא היה בשליחות עליה בעיראק מטעם המוסד, שמו היה אז **ריצ'רד אמסטרונג** והוא הציג את עצמו כמנהל חברת מידל איסט איירליינס. בן־פורת, שהיה גם הוא ממארגני העליה, התחזה לנהג מונית. כשהלל היה יוצא מהמלון שבו התגורר, הוא היה שורק ומונית שבה ישב בן־פורת היתה מתקרבת מפינת הרחוב, והשניים היו מחליפים מידע על מיבצעיהם.

פסוקי השבוע

● **ראש הממשלה, מנ־חם בגין**, בתשובה למיכתב חיילים שזעמו על מחדלי ה־ממשלה במילחמת־לבנון: „אין במיכתב זה נימוס מיזערי. אמ־נם שמתם בו רשימה של 35 שמות, אך איש מכם לא חתם עליו בחתימת ידו. לא נאה."

● **הנ"ל**, כשיצא מבית הנשיא: „מאז ששברתי הרגל, אני לא נותן ראיונות אלא רעיונות."

● **ראש המינהל האז־רחי, מנחם מיזסון**: „ער־בים מיהודה ושומרון באו אלינו ואמרו: „הכו במחבלים בלב־גון עד שתכלו אותם."

● **השר החדש מרדכי בן־פורת**, בראיון להעיר ב־יום השישי האחרון: „כבן עדות המיזרח אני בכלל מתנגד להכניס את נושא העדות לפו־ליטיקה שלנו."

● **הנ"ל**, בראיון, באותו יום, לידיעות־אחרונות: „אנ־שי עדות המיזרח רואים בגאוה את הצטרפותו של נציג נוסף שלהם לממשלה."

● **השר מרדכי ציפורי**, על הפלסטינים: „הם בשלים לקבל חוקן."

● **העיתונאי יגאל גל־אי**, אחרי ביקור בתערוכת הנשק בגני־התערוכה: „ערבי טוב הוא ערבי בתערוכה."

● **העיתונאי לוי מזרב (מזרו)**: „מילחמת שלום־הגליל הופכת למילחמת סדר־פסח בלבנון."

● **ח"כ מיכאל קליינר**, על מילחמת הירושה בחרות: „כולנו מקווים שבגין ישבור שיאים, גם את השיא של (דויד) בן־גוריון ויהיה הכי הרבה זמן ראש־ממשלה."

באחד מביקוריהם הם היו בטורנובו וסיירו בתיאטרון ה־עירוני. תוך כדי קבלת הסב־רים על הבימה ביקש אביו לשבת על אחד המושבים באר־לם. הוא לא הבחין בדרכו ב־מדרגה קטנה, מעד ונפל. אל־ברט, שהבחין לפתע שאביו אינו לידו, התחיל לחפש אותו ואז הוא מצא אותו מוטל על הריצפה. אחד משומרי־הראש

זה לא בירה...

אז מה זה בריטיש שנדי?

„זה משקה לנשים."

„אני שותה את זה כבר שנים באנגליה, כי אני אוהב את הטעם של הלמון-ליים."

„זה משקה קל... כזה, מתוק. והעיקר, זה עושה לי טוב."

„זה משקה לגברים."

המדד ירד?
המדד יעלה?
הכנסתך מובטחת.

מטמון ברירת ריבית

בנק הפועלים מציע לך אפיק חסכון חדש:
"מטמון ברירת ריבית". הצמדה מלאה למדד וריבית צמודה, או ריבית גבוהה ששיעורה נקבע לפי שיעורי הריבית על אשראי בבנקים. **בתום תקופת החסכון מובטח לך הרווח הגבוה משניהם – פטור ממס!** תוכל להפקיד עד מיליון שקלים לתקופת חסכון של 6 שנים. אם תרצה, תוכל למשוך את כספך גם לאחר 3 או ½ 4 שנים ותהנה ממלוא ההטבות. כשתמשוך את כספך, תקבל את הגבוהה מבין שתי האפשרויות: הצמדה או ריבית.

בוא לגדול אתנו.

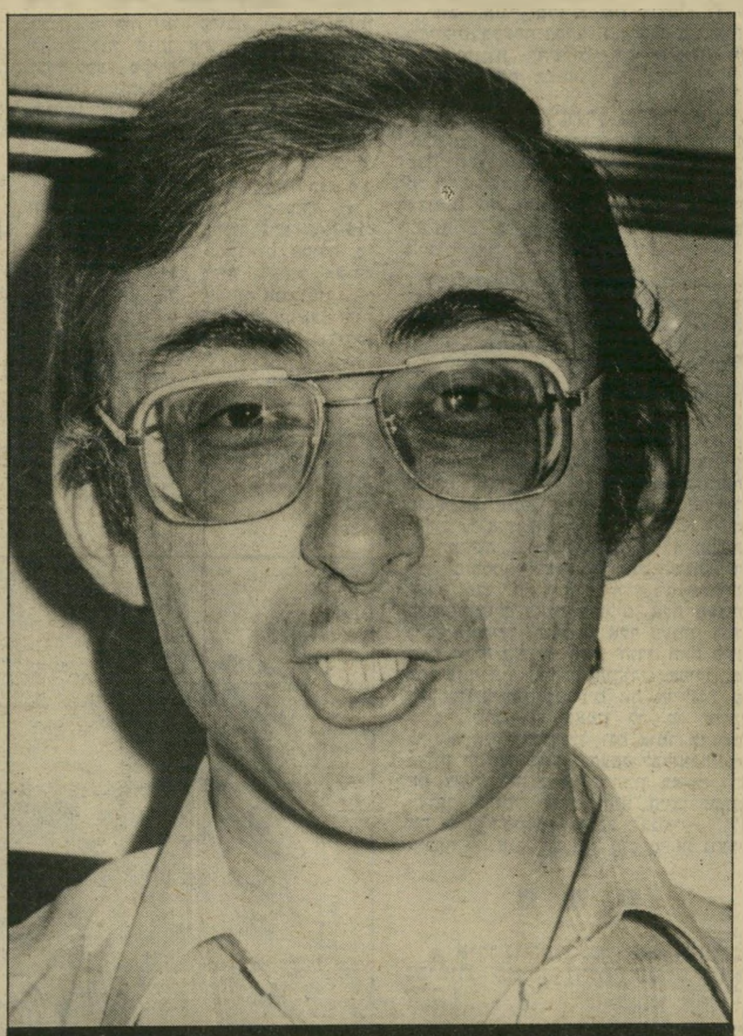
בנק הפועלים בע"מ

פרופסור אסא כשר, יהודי דתי ומומחה לפילוסופיה של המוסר, מביע את דעתו על מילחמת הלבנון, טוהר־הנשק, אש"ף, אריאל שרון ומנחם בגין, ומסביר את יחסו לדת

ס"ס שקיבל פקודה להפציץ עיר עם ריכוז אוכלוסין חפים־מפשע, היה צריך לעשות כל מאמץ לסכל החוכנית

כאשר מדובר בפגיעה בצד שלישי, חף מפשע, שלא להגנה עצמית, זהו הזמן להגיד: אין אני יכול לבצע פקודה זו

אני לא מבין איך סופרים רק אבידות ישראליות ולבנוניות, ומתעלמים לגמרי מאבידות פלסטיניות

ראיינה שרית ישי

אני נוטה לחשוב שהראש המעוות של ראש־הממשלה המציא את המושג „חיות דו־רגליות", אך יתכן שזה מחוכנן

מילים כמו „חיות דו־רגליות" ו„קיני מחבלים" הן בלתי־נסבלות, סממנים של המישטרים הגרועים ביותר

המילחמות שאנו נלחמים בהן יש בהן תערובת מראגית של הגנה עצמית ותוקפנות בלתי־מוצדקת

מתי צריכים לסרב לפקודה?

פרופסור אסא כשר נחשב כוכב עולה באוניברסיטת תל־אביב. הוא מכהן כ־ראש החוג ללימודים כלליים, והרצאותיו בפילוסופיה נחשבות פופולריות ביותר. האולמות שבהם הוא מרצה כמעט תמיד גדושים בסטודנטים ומאזינים הבאים לשמוע את הפרופסור הצעיר.

אסא כשר עלה לאחרונה לכותרות, כאשר כינס, ביחד עם פרופסור ישעיהו ליבוביץ', הפרופסור דן מירון והמשורר נתן זך, מסיבת־עיתונאים נגד המילחמה בלבנון.

כמו ליבוביץ' גם פרופסור כשר הוא דתי. הוא שומר מיצוות, המתעב פטיישיזם ואינו מייחס חשיבות למקומות קדושים. באמצע שנות ה־70' הסיר אסא כשר את הכיפה מראשו, לאות מחאה על כי הכיפה מזוהה עם גוש־אמונים, שבו הוא רואה אחראי למתן הלגיטימציה לשינאת הערבים.

אסא כשר מתעלם לחלוטין מכל המיפלגות הדתיות. יש לו דיעות ברורות בתחום המוסר, שהוא תחום ההתמחות שלו. הוא אינו מהסס להגיד כי טייסי חיל־האוויר היו צריכים לסרב פקודה, כאשר הבינו מה הם הולכים לעשות.

הוא טוען כי תותחנים אינם שומרים על טוהר־הנשק. הוא משווה את זכויותיו ההיסטוריות של העם היהודי לזכויות העם הפלסטיני, וטוען כי אותו סעיף באמנה הפלסטינית, הקובע כי אין עם ישראלי, סימטרי לטענה שאין עם פלסטיני.

אסא כשר מתנגד למילחמה בלבנון, טוען שהיא בלתי־מוסרית.

■ ■ ■

● **פרופסור כשר, האם קיים מוסר מילחמה?**

כאשר מדובר על מוסר, מדובר על נורמות מחייבות. אולם כאשר מדובר על קונפליקט, והצדדים מעוניינים לפתור את הקונפליקט בצורה הוגנת, הם חייבים ל־הפעיל את הנורמות לגבי סיטואציית מילחמה.

● **איך שתי המילים, מוסר ו־מילחמה, עולות בקנה אחד?**

בכל סיטואציה של קונפליקט יש לשאול מה מותר לעשות ומה אסור. למשל: אני חושב, שברור כי בכל סיטואציה של קונפליקט, אשיג את מטרתי בכל מחיר — לא חשוב במה זה כרוך.

מתי צריכים לסרב לפקודה?

(המשך מעמוד 21)

אולם כאשר אני מפעיל את עקרונות המוסר, רק אמצעים מסויימים נראים לי, ולא אשיג את מטרתי בכל מחיר. למה דומה הדבר: שוטר רואה אדם הורג אדם אחר, ומחליט בכל מחיר לתפוס

> כשגוש־אמונים הפך קבוצה בולטת, הפסקתי לחבוש כיפה - כהפגנה נגד מה שמסמל את גוש־אמונים

את הרוצח. הוא רודף אחריו ויורה בו, אך הרוצח עולה על אוטובוס עמוס בבני־אדם, האם מותר לשוטר לתפוס אותו בכל מחיר? האם מותר לשוטר לפגוע בצד שלישי?

בניין הרוס בצידון

„בשבילי אין מקומות קדושים הראויים שיישפך עליהם דם!"

אותו הדבר במילחמה. לדעתי, אסור לפגוע בצד שלישי, אסור להוריד שערה משערות ראשו של צד שלישי. לכן, להוריד בית־חולים או בית־ספר, רק מפני שיושבים בהם לוחמים פלסטינים, אסור, לדעתי, בתכלית־האיסור. בוודאי שזה בלתי־מוסרי.

● מה קורה כאשר מבית־החולים או מבית־הספר יורים עליך, האם אין מחובתך קודם־כל להגן על חייך?

יש שתי סיטואציות. האחת — אם הם יורים עלי וגורמים סכנה לאזרחי ארצי, והשניה — אם מדובר על צידון או על ביירות. הרי צידון וביירות אינם מקומות שניתן להפציץ מהן את ישראל, לכן אני לא אהיה בצידון ובביירות, וממילא אם לא אהיה שם, לא יירו בי.

המצב שונה כאשר מדובר בלחימה מבית־לבית, כאשר יורים מקרוב, וניתן לראות בכמה אנשים מדובר. אם למשל יורה תותח, שמסביבו יש חמישה אנשים, התותח יורה ומסכן חיי מאות אנשים — אז יש הצדקה להוריד את התותח.

נגיח שאני נמצא במכונית, היורדת במידרון, ואיבדה בלמים. אני חייב לעלות על משהו כדי להיעצר. השאלה היא, האם עלי להרוג עשרה אנשים כדי להציל את חיי, או למות ולהציל עשרה אנשים. זה טראגי, כמובן, וזוהי השאלה של חייהם של מעטים מול רבים.

● מתי, לדעתך, בא הרגע שבו רשאי חייל לסרב לפקודה?

זו שאלה קשה מאוד. כאשר מדובר על פגיעה בצד שלישי, חף־מפשע, שלא להגנה עצמית, שלא נשקפת לי ממנו סכנה מיידית או קרובה — זה הזמן להגיד למי שנתן את הפקודה: אין אני יכול לבצע פקודה זו. הביקורת הציבורית שהשמעתי בעניין זה לא נגעה לדברים שנעשו בסערת־המלחמה, אלא להחלטה של ראש־הממשלה, שקם והחליט להפציץ עיר.

אם אריק שרון מתפאר, שתיכנן את המיבצע מרגע שנכנס לתפקידו, הרי שבהחלטתו זו אין אפילו גרם של מוסריות. טייסים אינם מקבלים פקודה בסערת־הקרב, ולכן טייס שקיבל פקודה להפציץ עיר, עם ריכוזי אוכלוסין של אוכלוסית צד שלישי חפה־מפשע, היה צריך לעשות את כל המאמצים שבידיו, כדי לסכל זאת בשלבי התיכנון. טייס כזה היה צריך להגיד: אני מתפטר, ולא מבצע.

● אתה יודע שסירוב־פקודה נחשב עבירה חמורה ביותר. יש צבאות שבהם חייל נורה למוות על סירוב־פקודה.

מה שמקומם אותי, הוא שהיה כל הזמן שבעולם כדי לסכל את התוכנית. עובדה שהיו אנשים החושבים כמוני. יש שמורעות — ואני לא אחראי להן — שמעתי שמועות על איומי התפטרות בדרגים הכי בכירים בחיל־אוויר.

● האינך סבור שזה אי־אנושי לדרוש מחייל שיסרב פקודה כשהדבר תלוי בחייו שלו?

שוב, איני מכניס את עצמי לנעלי החיילים בסערת־הקרב. מה שמקומם אותי זו הנכונות להשלים עם תיכנון של פגיעה בחפים מפשע.

● קיים, לדעתך, טוהר־נשק?

לא. הנשק אינו טהור ואינו טמא. תלוי בכוונות ובמעשים, שבהם משתמשים בו־מכשיר. אפשר להשתמש במכשיר להגנה עצמית, ואז זה בסדר גמור; אפשר גם להשתמש בו להשמדת־עם — תלוי מה עושים ואיך משתמשים בנשק.

דיבורים על טוהר־הנשק, כאשר הצנחנים נמצאים בתוך עיר צפופת־אוכלוסין ומשתדלים לפגוע רק באוייב ולא בילדים ובנשים, עוד איכשהו נסבלים. אבל כאשר מדובר בתותחנים ובחיל־אוויר, שכל פגיעותיהם מדוייקות — היכן טוהר־הנשק?

אי־אפשר להתחמק בטענה: לא ראינו, לא שמענו ולא ידענו. לפני כשנה, כאשר חיל־האוויר הפציץ באיזור ביירות, כתבתי בצורה שקולה, שקטה, מבוקרת ומנומקת, מדוע דבר כזה אסור בתכלית האיסור, ומדוע הוא בלתי־מוסרי. אנשים דיברו על המעשה בצורה נרגשת. זה לא מספיק, לכן פירסמתי בגליון ראש־השנה של הארץ, בלי לתקוף איש, אלא רק הסברתי מדוע מעשים כאלה פסולים. אלה מעשים בלתי־מוסריים, והסברנו אלף פעמים למה. נגיח שהיה בצידון רובע יהודי. האם היינו מפציצים את הרובע היהודי, אפילו אם הפלסטינים היו מפגיזים את חיילנו? מי שיומר שכן, לא אאמין לו, מי שיומר לי לא, אני אאמין לו, וגם אומר לו שזה בדיוק מה שהופך את העסק לבלתי־מוסרי. אם צה"ל היה מוצא פיתרון כאשר היה מדובר ברובע יהודי, הוא חייב למצוא את אותו הפיתרון לרובע לבנוני — ולא איכפת לי, אגב, אם הוא מוסלמי או נוצרי.

■ ■ ■

● איזו גויסת למדואים, האם כנסיבות כאלה היית מסרב להיחלץ?

לא. הייתי הולך למילחמה. המילחמות שאנו נלחמים בהם הן תערובת טראגית של הגנה עצמית מוצדקת ותוקפנות בלתי־מוצדקת. אצל הפלסטינים קיימת אותה תערובת טראגית של הגנה עצמית מוצדקת ותוקפנות בלתי־מוצדקת. לפגוע בשגריר בלונדון זה פשע, ולהפגיז את ביירות זה פשע; להפגיז את יישובי־הגליל בגלל ההפגזה על ביירות זה פשע, ומיבצע שלום־הגליל, בגלל ההפגזה על יישובי־הגליל אינו מוצדק. יש פה אלמנט של הגנה עצמית, ולכן לא הייתי מסרב להילחם.

● מה דעתך על ביטויים שחדרו בזמן האחרון לשפה העברית, כמו „ביעור קיני מחבלים", או „חיות דו־רגליות"?

בלתי־נסבל. אלה סממנים של המישטרים הגרועים ביותר — ואני לא רוצה להגיד כמו ליבוביץ', שאלה סממנים של מישטר נאצי, כי המילה נאצי היא טעונה; כשאתה אומר נאצי, מפסיקים להקשיב.

„חיה דו־רגלית" או „ביעור קינים" אלה מונחים שלא משתמשים בהם לגבי בני־אדם, אלא לגבי בעלי־חיים. זוהי שיטה קלאסית. היתה תקופה ארוכה שהספרדים והפורטוגלים, שהגיעו לאמריקה, לא התייחסו אל האינדיאנים כאל בני־אדם, והיה צריך איגרת־רועים מיוחדת של האפיפיור כדי שיכירו בהם כבני־אדם.

כשקוראים לפלסטינים חיה דו־רגלית, באים להכניס לנו לראש שהם אינם בני־אדם, ואם הם אינם בני־אדם, אין להתייחס אליהם כאל בני־אדם. ודאי שחלקם של הפלסטינים עושים מעשים בלתי־נסבלים ומעשי־פשע מזוויעים, כמו במיקרה של אוטובוס־הדמים בכביש־החוף, אך אין זה מוציא אותם מקבוצת בני־אדם, ובוודאי שאין זה מוציא את כלל הפלסטינים מקבוצת בני־האדם.

בני־אדם לא מחוייבים להמשיך ולקיים מה שאומרים להם בשלבי התיכנון, ואי־גם חייבים לחכות לסערת־הקרב כדי

> אני שומר חוקי כשרות ושבת, ואני לא רוצה שיקראו לי דתי, מכיוון שיש לזה זנב חברתי אידיאולוגי תיאולוגי, שאינני מקבל נוצה ממנו

לסכל מיבצע בלתי מוסרי. זוהי הסטה להסתכל כאילו הכל נעשה בסערת־המילחמה. אין זה נכון!

לו הייתי יכול, הייתי מוציא מהלכסיקון את כל קבוצת המילים הזו, לא רק שהיא בלתי־מוסרית, היא בומרנג. הרי היתה תקופה ארוכה, שבה יהודים לא נחשבו בני־אדם, והיו מקומות בימי־הביניים, שבהם היו בטוחים כי ליהודי יש שלוש רגליים וזנב. יש תמונה מפורסמת מאוד של יהודי, תמונה מימי־הביניים, שבה היהודי אינו נראה כלל כבן־אדם, אלא כמו איזה בעל־חיים, מין יצור משונה.

● אתה סבור כי טענתו של בגין כי הוא הממציא של הביטוי „חיות דו־רגליות" היא מגמתית, או נובעת מראשו המעוות?

אולי שניהם, למרות שאני נוטה יותר לייחס זאת לראשו המעוות. מאוד צרם לי, כאשר השרים אליעזר שוסטק ויעקב מרידור דיברו על מיספרי הנפגעים בלבנון, ולא כללו כלל את הפלסטינים. אני לא מבין את זה: סופרים רק את אבידות הלבנונים והישראלים, ומתעלמים לגמרי מהפלסטינים. מה זה? יש שם מחנות פליטים, שאין להם שום עסק עם אש"ף. נניח שזה פשע עצום להיות באש"ף — ודאי שיש אנשים שכלל לא היו קשורים באש"ף. שמענו על בני־ערובה, שתפסו הפלסטינים, ולכן, כך טענו, נאלצנו להפציץ את שני המחנות. מה איתם, כאשר סופרים את נפגעי לבנון?

זהו יחס עיקבי לספור רק לבנונים וישראלים? אין לי הוכחות, אך אני משוכנע שהמגמה היא עיקבית ומודעת, שלא להתייחס אל הפלסטינים כאל בני־אדם.

● מה דעתך על אש"ף?

אש"ף הוא אירגון־גג של כל האירגונים הפלסטיניים, ואנחנו הרי זוכרים מאירגוני

> בהתפארותו של שרון כי תיכנן את המיבצע מהרגע שבו נכנס לתפקידו, אין גרם אחד של מוסריות

המחתרת בארץ איזה התרוצצויות של דיעות ואיזה השקפות שונות היו בין לח"י ואצ"ל, בין הגנה ופלמ"ח. אי־אפשר לדבר על האירגון כמו על פרט, זה כאילו דיברת על האמריקאים כמו על פרט — באמריקה יש מיליוני אנשים, לכן ההכלות על אש"ף הן חסרות־שחר.

באש"ף יש מתונים ויש קיצונים, יש המוכנים להיפגש עם ישראלים מסוגו של עורך העולם הזה ויש כאלה המוכנים להיפגש עם אנשי המימסד.

● ובכך זאת, יש דבר אחד ה־משותף לכל הגופים באש"ף — האמנה הפלסטינית.

באמנה זו יש, אמנם, דברים בלתי־נסבלים, אך אפשר להבין מדבריהם של אנשים המזוהים עם אש"ף, כי בבוא ימי המשא־ומתן, כל האמנה תלך למקומות שמצעים ואידיאולוגיות עתיקות־יומין הולכים.

● באמנה הפלסטינית יש סעיף שאינו מכיר בקיומו של עם ישראל.

זה סימטרי לעמדה הישראלית הרווחת, שאין עם פלסטיני. אני בעד סילוק הסעיפים הסימטריים האלה מהעמדות של שני הצדדים.

● לדעתך, כאשר יוצאים למילחמה, צריך קונסנזוס?

כאשר מדינה עושה מעשה, שמותר לה לעשות על פי חוקי־המדינה, אך הוא דראסטי ועולה בחייהם של מאות אזרחים, או עולה בחייהם של מאות ואלפי אנשים שאינם אזרחיה, היא צריכה להיות בטוחה

שהיא אכן עושה את זה בשם האוכלוסיה שבחרה בה. כאשר מדובר על מעשים של מה־בכך, כמו הגדלת מס־ערך־מוסף, יש קונסנזוס או אין — זה לא משנה. אך כשמדובר במעשה דראסטי, אם אין ביטחון מלא שאכן המעשה נעשה בשם העם — אסור לעשותו. ממשלת־מיעוט, היוצאת למאבקים שעולים בחיי מאות,

הנשק איננו טהור ואינו תמא. טוהר־הנשק תלוי בכוונות ובמעשים שבהם משתמשים במכשיר. כאשר מדובר בתותחים ובטייסים, שפגיעותיהם מתוכננות - היכן טוהר־הנשק?

והעלולים לעלות בחיי מאות נוספים — אם ברור לה שהעם אינו עומד מאחוריה, אסור לה לעשות את המעשה.

בנקודה זו אני רואה את הכישלון המוחץ של המערך, שנתן לממשלה רשות פורה־מאלית למה שמתרחש היום בלבנון. הם היו צריכים להגיד: מכאן ואילך זה בלעדינו.

אנשים במערך, המשמיעים כעת קולות לפי שיקולי הבחירות הבאות, מועלים בתפקידם. כי בבחירות הקודמות הבטיחו לבוחריהם שהם שונים ממשלת הליכוד, שותרת־המילחמות, ואת הניגוד והשוני הזה טרחו להבליט בסרטי־הטלוויזיה. לכן, בגלל השוני שלהם מהליכוד, ולא משום שהם כמו הליכוד, זכו במאות אלפי קולות של בוחרים. עכשיו הם צריכים לפרוע לאותם מאות אלפי בוחרים את השטר, כעת הם צריכים להוכיח שהם אמנם אינם ששים אלי־קרב. הם חבים זאת לבוחריהם. אולם המערך לא עשה זאת, המערך התגלה במילחמה הזאת בכל מערומיו.

● גם כגין וגם ערפאת מרבים להשתמש במונח זכויות היסטוריות. לדעתך קיימות זכויות היסטוריות של עם על ארץ?

אין דבר כזה. משתמשים בביטוי זכויות היסטוריות כדי לנצל את המיטען החיובי שיש למילים זכויות והיסטוריה. הנתונים ההיסטוריים בארץ־ישראל מדברים על מאות שנים לטובת שני הצדדים.

בשיקול מוסרי, אפשר להצדיק את זה שהעם היהודי ישלוט בארץ־ישראל, ואפשר להצדיק את זה שהעם הפלסטיני ישלוט בארץ־ישראל. המצב הוא סימטרי, לכן המדיניות הישראלית היא בלתי־מוצדקת. אם מדובר על נורמות אחרות, דתיות למשל, יכולים הפלסטינים לטעון, ובצדק, שנורמות כאלה אינן מעניינות אותם — ושוב אנו חוזרים אל הנורמות המוסריות, המעניקות לשני העמים על ארץ־ישראל. לכן אני בעד מדינה פלסטינית בגדה המערבית ובעזה. אני בהחלט לא נגד תיקוני־גבול. אם נניח נוותר על עמקי הירדן לטובת חבל־ארץ אחר, לא יקרה לנו שום דבר. אני בהחלט לא נגד הסכמים כאלה.

● גם בעניין ירושלים?

כן. בעיני מה שחשוב הוא בני־אדם, לא מקומות, לא אבנים ולא געגועים היסטוריים. כאשר מדובר בקונפליקט, צריך למצוא פיתרון, הנותן לכולם את אותו הדבר.

ירושלים היא בשבילי לא בעיה יותר גדולה מאשר תל־אביב או חברון. אסור לתת להסכם להתפוצץ בגלל ירושלים. אני לא מתעלם מהעובדה שלירושלים יש מעמד סנטימנטאלי אצל יהודים רבים.

■ ■ ■

● אתה דתי, שומר מיצוות. עד לפני כמה שנים חכשת כיפה. מדוע הסרת אותה?

כשגוש־אמונים הפך לקבוצה בולטת, באמצע שנות ה־70', הפסקתי לחבוש כיפה על ראשי, כהפגנת־נגד מה שהפך לסמל של גוש־אמונים. אני חובש כיפה רק בבית־הכנסת.

● מדוע אתה מתנגד כל־כך ל־גוש־אמונים?

החשיבות של גוש־אמונים ירדה, למעשה. גוש־אמונים ביצע תפקיד היסטורי, בכך שמיסד את פעולות ההתנחלות בגדה המערבית והביא לכך שלהתנחלויות אלה תהיה תמיכה ממשלתית גלויה וברורה. גוש־אמונים הפך ללגיטימית בציבור את השינאה הגלויה לערבים — „הישג" שלילי מאוד.

מיספר האנשים, המוכנים להתבטא באופן בוטה על אנשים שקטים, ערביים, בישראל ובגדה המערבית, הולך וגדל. התנהגות המתנחלים וכנופיית כהנא כלפי ערביי הגדה המערבית כבר עברה מזמן את גבול הנסבל.

אנו נוהגים ככל עם שליט, ועלינו על הדרך של מדינות טוטליטאריות.

● מדוע כינסת מסיבת־עיתונאים משלו, והמשותף לארבעתנו, ברמות העמוקות, אינו גדול. יחד עם זה, היתה הרגשה משותפת לארבעתנו, שאי־אפשר לעבור בשתיקה על מה שקרה עד אותה שעה בלבנון. היה הבדל בין ליבוביץ', מצד אחד, ושלושתנו — מירון זך ואני — מצד שני.

את ליבוביץ' פחות עניין נושא הפגיעה באזרחים, בשעה ששלושתנו חשבנו כי עכשיו צריך לצעוק באוזני הקהל הישראלי על מה שקורה בלבנון. ליבוביץ' טוען שצריך לעזוב את הגדה המערבית באופן חד־צדדי ומיידי, אני טוען שצריך למצוא פיתרון מדיני לפני שנעזוב.

מה שאנחנו עושים ביודעין, מחזק את

אמא כשר בביתו

„חשובים בני־אדם, לא אבנים או געגועים היסטוריים!"

אין דבר ששמו זכויות היסטוריות. בשיקול מוסרי אפשר להצדיק את זכותם של היהודים על ארץ ישראל, ובאותה מידה את זכותם של הפלסטינים

הכוחות הקיצוניים של אש"ף, ואנחנו צריכים לחזק את הכוחות.

כשפנו אלי לחתום על עצומה נגד המילחמה בתחילת הקרבות, לא הסכמתי לחתום, לא הייתי בטוח אם זה לא מוקדם מדי. אבל אחרי שראש־הממשלה קם ואמר שמותר להפגיז את הלבנון, חשבתי שאם מותר לו להגיד שזה מותר, מותר לי להגיד שזה אסור — וכך עשיתי במסיבת־העיתונאים שקיבלה כיסוי גרוע בעתוני־הערב. הערותיו של ליבוביץ' — קיבלו פירסום, משום שהיו בוטות בצורה קיצונית. קול ישראל הודיע לליבוביץ', בעיקבות מסיבת־העיתונאים, שתוכניתו השבועית הופסקה.

● מדוע הוא מרבה להשתמש בביטוי נאצי — האם אינו מבין שההשוואה הזאת תחסל מראש את ההקשה לדבריו?

הוא אמר שהיסס רבות לפני שהשתמש בביטוי נאצי. הוא טרח להסביר כי אין כוונתו למחנות־הריכוז ולרצח־העם, אלא לאותן שש שנים ראשונות לשילטון הנאצי, לפני מחנות־הריכוז; לאותן שש שנים שבהן קבוצה טוטליטארית, שעלתה לשילטון בדרכים מעין־דמוקרטיות, הביאה את העם הגרמני לאן שהביאה.

אני עצמי חושב שאנחנו צריכים לבדוק את עצמנו שבע פעמים ביום, כדי לוודא שלנו אין צפויה סכנה כזאת, כדי שלא נגלה יום אחד שהדמוקרטיה נעלמה ושאנו נמצאים בשילטון טוטליטארי לאומני, שאינו שולל את זכויות האזרח אלא מתוך שבים בני לאום אחר. שילטון כזה יתפנה רק בשלב מאוחר יותר, כמובן, לטפל בבעלי־הדיעות האחרות מקרב העם.

● מה דעתך על עצומות החיילים, המתפרסמות כעת נגד המילחמה?

המציאות הישראלית היא כזאת, שתנועת מחאה וכל תנועה אידיאולוגית, הרוצה שיהיה לה כיסוי, חייבת לשבת על כתפי החיילים. כך היה אחרי 1973, כך עם גוש־אמונים, המבליט את חיילי ישיבות־ההסדר שלו.

כאלה אנחנו. בינתיים, רק חיילים יכולים לגרום למיפנה מהותי באווירה הלאומית. לכן חשוב שיישמע קול החיילים, הכרחי שיישמע קולם של אותם שגלחמו. איש אינו יכול להטיל דופי בנאמנותם למדינה.

אים ביחד עם פרופסור ליבוביץ', פרופסור דן מירון והמשורר נתן זך, בעיצומה של המילחמה?

לכל אחד מארבעתנו דיעות ועמדות

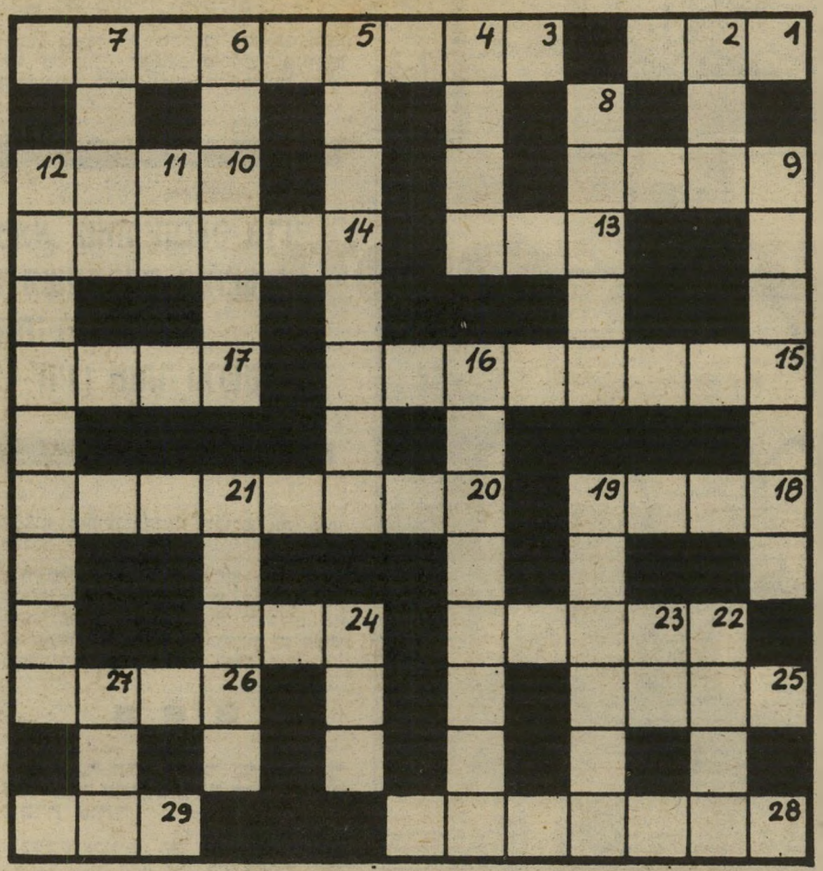
מפקד־תותחנים מצביע על מטרות בלבנון

„כשקוראים לפלסטינים ‚חיות דו־רגליות', אומרים שאינם בני־אדם!"

תשבצופן

2341

מאת **נדיב אבידן**

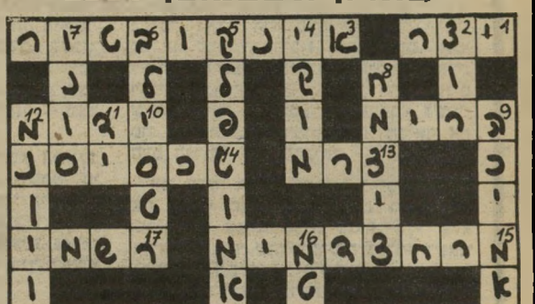
מאוזן

1. זה אמור להגן עלינו כאשר עולים מתחתית הים (3)
3. חס וחלילה ד"ש חם לאביו של דוד, אלא מאי.... (מ) (4, 5)
9. אם אתה מאמין, חזור לשחמש בשיטת הסתרים הראשונה (4)
10. אצל מאכלס חרקים, זה למטרות קניה ומכירה (4)
13. בפרס רצוי שיגדל שפם (3)
14. הם יתחתנו? לא עלינו! (6)
15. שחקן ברידג' נלהב בעל חוש הומור מקברי, מסוגל לחפש אותה אפילו במכון הפתולוגי (2, 6)
17. הוא לא רוצה לשלם היטל כל־כך גדול (4)
18. הכי טוב, מנה ראשונה בקופסה (4)
20. במוסד לאיסוף אינפורמציה מתקיימות כל המצוות, אבל ברשול (מ) (3, 5)
22. אני אוכל להבחין בין הורה לעובד אל־על (5)
24. עשה המון רוח במסיבה (3)
25. זה עשוי מצמר? הוא גורס אחרת (4)
26. כדורגלן בן 18 בעל קול עבה (4)
28. כשיש שפע ניתנה רשות לחדול מלהשתמש בעפרונות (2, 5)
29. ספר ברדיו (2, 1)

מאונך

2. מתי, אהרון שמן כזה? (3)
4. אוי ואבוי! הוא מזמר ומנגב ומנגב ומנגב.... (4)
5. לא ניכרת בהן פעילות, אולי בגלל שהוא אוהב להריוג זמן (4, 4)
6. מאפה ידי אצל ממלא המקום, יגרום, מן הסתם, לתחושת הקאה (4, 2)
7. רהיט ששייך גם לביאליק (4)
8. לא בדיוק ברגע זה (5)
9. קפוגה כמו ספן, שמחפש זהב במקום שאין (7)
11. אכן, השמועה נכונה, בספרד לא שברו אותו עדיין (2)
12. מה עושה ג'וקי כאשר הוא נראה כבולע רסוס? (4, 2, 3)
16. מחקה עופות מסוימים בחוסר יסודיות (2, 3, 3)
19. מספרים שמצוי כאן בעל חיים ימי מאיכות ירודה, הגורם לכאבים חזקים (6)
21. לא יגלה לאן פניו מועדות (5)
22. כמו לבן גם אלימלך מצא עצמו במצבו של רובינזון קרוזו (4)
23. מה שמצוי בתוכו אפשר למצוא גם באבוקדו (2)
24. אינו קצין מן האופוזיציה (3)
27. למרות שנמאסה עליו, החליט לשאת אותה (3)

בתרון חשבצופן 2339

מכתבים

ראיית הנולד

רק עתה הגיע אל הקורא גליון מלפני שלושה חודשים („העולם הזה" 2328, „לבנון — סיפורו של חורבן").

אני מצטט מתוך הכתבה: „אריק שרון מתנגד לפיתרונות חלקיים (של בעיית לבנון)... יש לפתור את

שר־ביטחון שרון
„בבוא העת"

כל הבעיות האלה ביחד בבוא העת..."

אין ספק שהיום, חודשים אחרי פירסום הכתבה, מתברר כמה שזה נכון!

דן שחר, חדרה

● ● ●

רק

לא צריך לכעוס על שר הביטחון.

אל יצא קיצפכם על אריאל שרון. הוכחה לכך שהוא נעשה מתון עם הזמן: לפני ארבע שנים הוא היה בעד שלום־ציון, וכעת „רק" בעד שלום הגליל.

מוטי עמית, צופית

● ● ●

שערות על כף־היד

הקורא מוחה על התנהגות המערך בעת חמילחמה בלבנון.

הם צעקו נגד המילחמה הזאת חודשים ארוכים. הם מחו נגדה, הזהירו מפניה, לחצו שלא תפרוץ. ומרגע שהפצצה הראשונה עזבה את הקנה, הם התיישרו לפי הקו. רבין עשה יחסי־ציבור לשרון, ופרס היה נער־השרת של בגין. אני הצעתי למענם בבחירות האחרונות, אך בבחירות הבאות הם יראו את קולי כמו שרבין יראה שערות על כף היד של פרס, ולהיפך.

שרון מנגר, תל־אביב

הללוייה

מיבצע שלום־הגליל ב־מילה אחת.

הללויה / הללוי / הללו / הלל / הל / ה'!!!
יהודה בנימין, קרית־אתא

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי הדברת מזיקים בע"מ

מעריב
העסק הגבוה-1980/81/82 בתחומי משרד המסחר והתעשיה
לקוטרת נישואין
שרות הוגן, יחס אישי ומסור, אמינות ומספר חתונות רב.
20 שנות נסיון והצלחה!
תל אביב בן יהודה 58 טל 03-282932

ORIENT

MEMORY
ALARM

שעון עם מזכירה צמודה...*

דגם 751101

כולו פלדת אל-חלד. זכוכית קריסטל. נגד מים.
*זכרון חנותי מעורר. שעון עצר, 12/24 שעות.
תזכורת כל שעה שלמה. תאריכון מתוכנת.

להשיג בחנויות ברחבי הארץ וברשתות שקם והמשביר לצרכן.

אוריינט–בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות• יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ•
סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

דגם 820304
עם סוללת ליתיום ל-7 שנים.
פלדה, נגד מים, זכוכית קריסטל. שעון עצר, מעורר, 12/24 שעות וטיימר. תזכורת כל שעה שלמה.

דגם 820303
עם סוללת ליתיום ל-7 שנים.
פלדה, נגד מים, זכוכית קריסטל. שעון עצר, מעורר, 12/24 שעות וטיימר. תזכורת כל שעה שלמה.

מהפכני!

דגם 830305–לנשים
פלדה, נגד מים, זכוכית קריסטל. שעון עצר, מעורר, 12/24 שעות וטיימר. תזכורת כל שעה שלמה.

רק עוד החודש!
מבצע הפרסים תמוך-נמשך!
• פרס ראשון
מכונית נוסעים רנו 5
(לא כולל מ'סים)

רנו 5
המכונית הנמכרת ביותר באירופה.
• פרס שני טיסה ליפן
• פרס שלישי וידאו טייפ (תוצרת יפן)

מכתבים

פגישת אבנרי – ערפאת

קוראים מגיבים על ח־ראיון הסנסציוני שהעניק מנהיג אש"ף, יאסר ער־פאת, לעורך „העולם הזה" אורי אבנרי.

הרשה לי להביע את הערכתי

ישי ערפאת ואבנרי
נגד הגל העכור

המלאה על מפעלך להיפגש עם יאסר ערפאת. שירבו אנשים כמוך.

אלה שטרנברג, תל־אביב

כל הכבוד.

מירי מנוח, תל־אביב

אני מהפעילים הראשונים ב־תנועת העולם הזה ואחר־כך ב־של"י. הרגשתי צורך עמוק להז־דהות עימך בצורה הנחרצת ביו־תר.

משה יהודאי, כפר סילבר

אני מקווה שאתה תעמוד עם כל כוחותיך הנפשיים והמוסריים נגד הגל העכור שיאיים להציף אותך. אני גם מבקש ממך שתש־מור על עצמך בכל דרך אפשרית, כי זה חיוני ביותר שתמשיך להו־ביל במחנה השלום.

אני מקווה שהיתה לך שיחה מועילה ואנושית עם ערפאת. אני מקווה שהפגנת שלום עכשיו תעזור לעצור את הממשלה מלקבל הח־לטה הרת־אסון להיכנס לביירות.

אני מקווה שמכל הרע האופף אותנו מאז תחילת המילחמה ה־נוכחית יקום ויצמח שלום. הדבר הרציונלי והמוסרי עכשיו הוא שלום ישראלי־פלסטיני, ומשא־ומתן ישיר עם אש"ף.

אורי — חזק ואמץ בגבורתך בקרב למען השלום.

דב קוזר, באר־שבע

איני מסכימה כהוא־זה עם דרכך הפוליטית, אך אני רוצה להביע בוז לכל אלה המכנים עצמם „תל־מידי ז'בוטינסקי", „ליברלים" או „סוציאליסטים" ואוטמים את אז־ניהם כדי שלא לשמוע גם את קולו של האוייב. איני מסכימה איתך ואיני מסכימה עם ערפאת, אך לפחות אני יודעת עכשיו מה הוא אומר. זה היה תפקידך כעיתו־נאי, ועל־כך אתה ראוי לברכה.

גילה הרצוג, תל־אביב

העובדה שבסנסציה העיתונאית החשובה ביותר של מילחמת ה־לבנון השתתפו שתי נשים — שרית ישי ועונת סרגוסטי — מוכיחה כאלף עדים/ות עד כמה אווילית היתה ההוראה שלא להניח לנשים־עיתונאיות להיכנס ללבנון, ועד כמה מוצדקת היתה מילחמתכם נגדה. כל הכבוד!

אלה גרטי, תל־אביב

● ● ●

נגד אל־עמות

המחנכת צולמה בהפגנה נגד לבנון („העולם הזה" 2339).

אין לי בנים ואין לי בנים במיל־חמה. לא מתוך „דאגה אימהית", לא מתוך „חששות האהובה" ולא מתוך „רגשנות נשית" באתי להפ־גנה. בתי שב„גיל גיוס" היא סר־בנית־מילחמה מטעמי־מצפון ה־פטורה משרות צבאי לפי חוק־שירות־ביטחון סעיף 30 (ג). גם אביה של הבת הוא סרבן־מילחמה מטעמי־מצפון ופטור זה 25 שנים, על פי סעיף 28 לחוק, „מטעמים מיוחדים", שהוא המוצא החוקי־מעשי לשכמותו, לאחר שטען ל־מצפונו.

אל השלט שלפני — בתמונה — נקלעתי במיקרה, כאשר סרתי ל־פינה לרגע של מנוחה כשחילקתי כרוזים שעניינם שלילת אלימות נגד נשים.

אכן, באתי להפגין נגד האלימות, נגד הקרבת הבריות „למען המו־לדת", בנים, אחים, שותפים־לחיים

מפגינה אייזיק
אהבה ושלום

ואבות; למען ראייה מעמיקה יותר של התופעה האנושית של אלימות כנגד בני־המין הזהה ולהביע דאגה אוהבת לקורבנות בכוח וצער עמוק על אלה שהלכו ללא שוב. לא „סכין בגב", כפי שמנסים השלי־טים לתאר זאת, אלא אהבה ושלום.

בלה אייזיק, אלוני יצחק

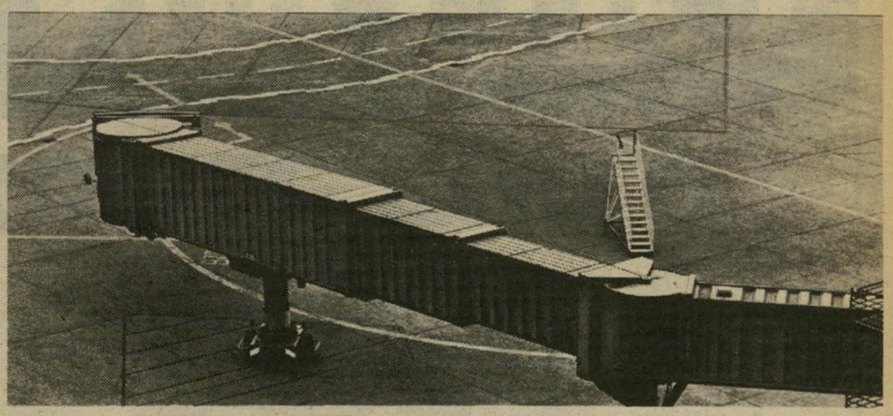
● ● ●

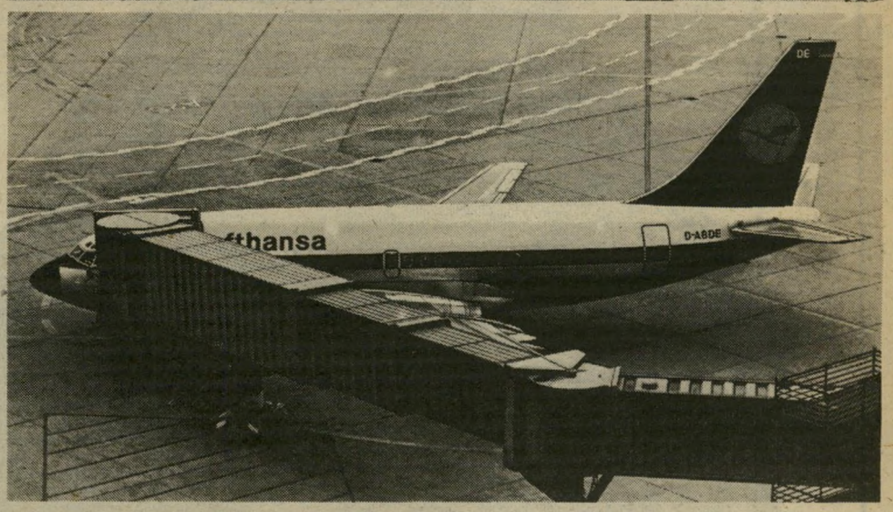
תנאים טיפוגראפיים

העורך יחס את מיספר הנפגעים הגבוה בצה"ל גם לרוח־ההלחימה של אש"ף

(המשך בעמוד 28)

אחד משלהם ואחד משלנו במועד נחיתה מתוכנן.

הדייקנות עשתה את לופטהנזה למספר 1 אצל איש העסקים והתייר כאחד. כמה ממתחרינו מנסים למכור לך הרבה הבטחות חדשות – מחלקות חדשות, שירות משופר, יותר דיוק ועוד.
לופטהנזה מעדיפה עובדות קבועות לעומת הבטחות מפתות.
אנו ממשיכים לתת לך לבחור בין המחלקה הראשונה למחלקת התיירים שלנו.
ללופטהנזה 10 טיסות ישירות בשבוע לגרמניה ואנו מקשרים אותך לכל מרכזי העסקים והנופש הגדולים בעולם.

Lufthansa

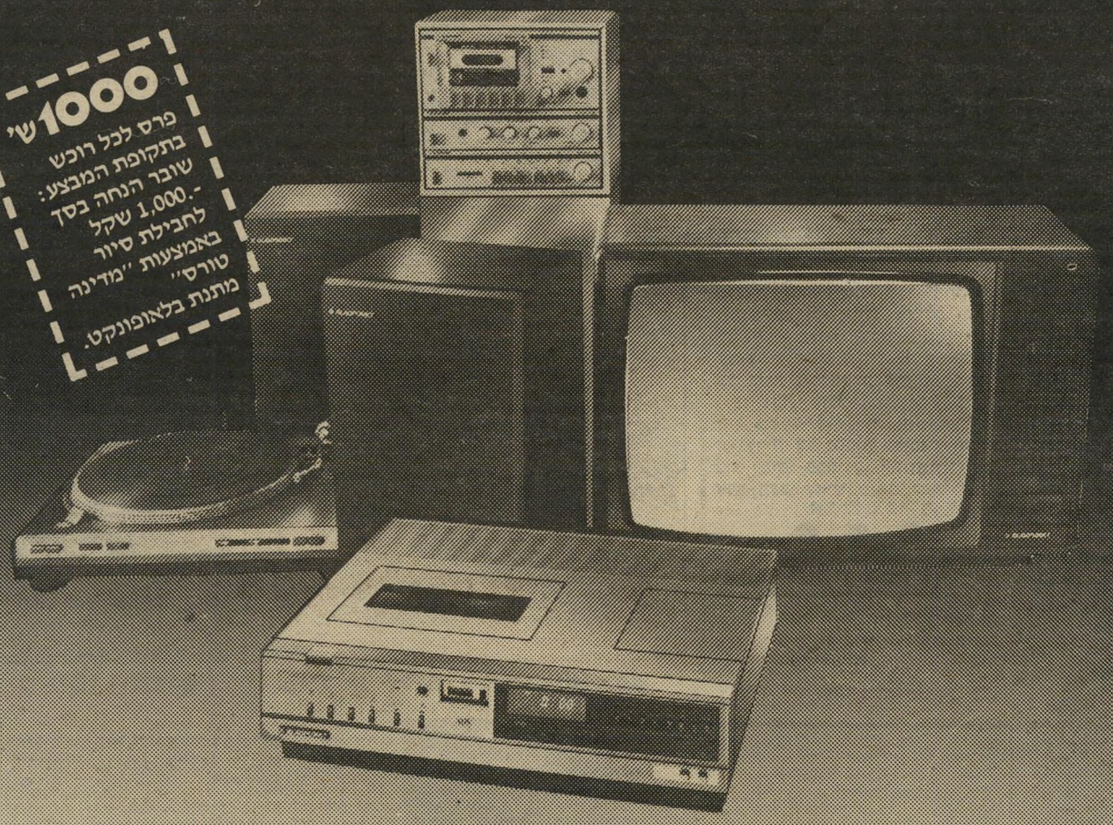
גם בחודשי הקיץ

אני רוקדת בסטודיו "B"

ג'אז * מחול אירובי

ארלוזורוב 80 ת"א 237026 ניהול - אבי פאנק

בלאופונקט
ב-14 תשלומים

1000 ש"ח
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
1,000.- שקל
לחבילת סיור
באמצעות "מדינה
טורס"
מתנת בלאופונקט.

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ל"חורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

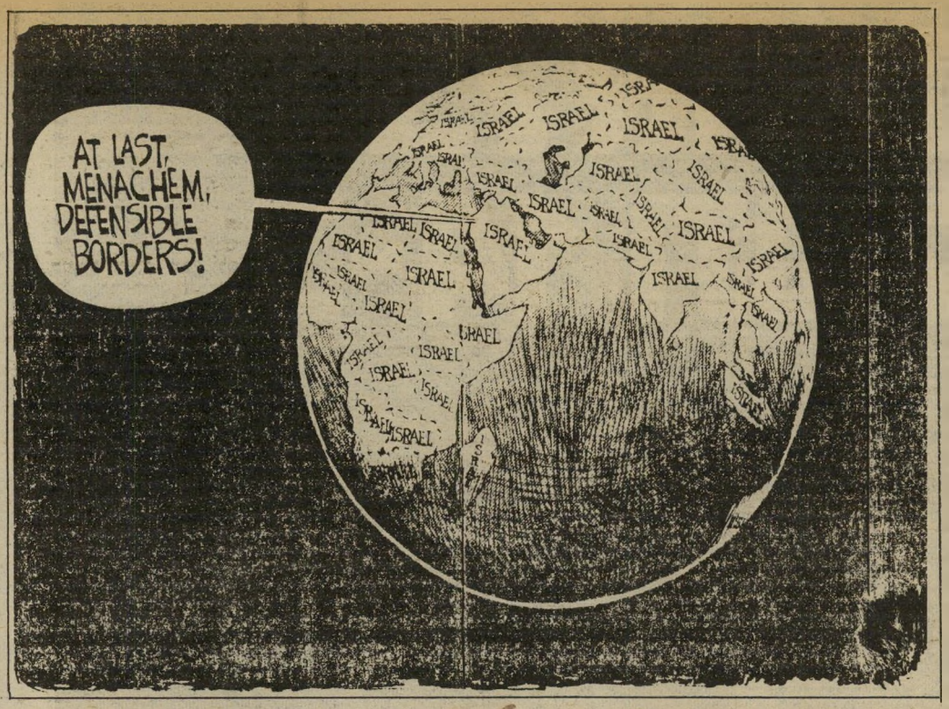
טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע"מ,
בוגרשוב 70 ת"א טל: 293005.

BLAUPUNKT
בלאופונקט-בכל מחיר

תל-אביב: מרכז שיווק ישיר, בן יהודה 1; שיווק הונן, דיזנגוף סנטר; סלון מרכזי ת"א, בית אל-על; אלרד, אלנבי 106; סלון טוקיו, אלנבי 66; אורית, אחד העם 19 ● **נבעתיים:** נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה:** רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, שמואל הנציב 26 ● **רעננה:** ביעו שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה:** חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה:** טרקלין חשמל-זילברשטיין, הנביאים 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס; הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית אתא:** שפרן, העצמאות 38; פטמן, העצמאות 50; ויזנר, יוספטל 55 ● **קרית ביאליק:** קול-אור; סיביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה:** טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, שדרות געתון 3 ● **קרית מוצקין:** סטריאו אייל, שדרות השופטים 14 ● **נצרת:** סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד:** חשמל כהן, מרכז מסחרי א' ● **רמלה:** אסתר אוניברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים:** צדוק שיר, שמאי 23 ● **באר-שבע:** א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48 ● **חולון:** סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת השרון:** סנסור, סוקולוב 70 ● **ראשון לציון:** עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● **רחובות:** חזי אלקטרוניקה, בית הפרעלים 4; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● **נס ציונה:** פינקלשטיין, רחוב ויצמן.

מכתבים

„מנחם, סוף־סוף יש לנו גבולות בני־הגנה!"

(המשך מעמוד 26)
(„העולם הזה", יומן אי־שי, 2339).

נראה לי שהסיבה לכך היא אחרת לגמרי. הנפגעים בינינו במילחמה זאת הינם רבים וזאת משום התנאים הטיפוגראפיים השוררים במקום, דהיינו, על צה"ל להילחם בשטח רווי־אוכלוסיה אזרחית, מה שלא היה כך במילחמות אחרות. המחבלים התמקמו וקבעו את בסיסיהם בתוככי ישובים אזרחיים — דבר זה הקשה מאוד על הלוחמים שלנו.

דוד בן־ישי, תל־אביב

● ● ●

אין חדש

איך הפך הסכין לטיל ו־התוכן לא השתנה, בעיקבות הקריקטורה הקדם־נאצית („העולם הזה" 2339).

הפשיסטים מכל התקופות דומים לא רק באורח המחשבה שלהם, לא רק באוצר המילים, אלא גם בדמיון הגראפי. הפשיסטים מכל התקופות רואים בכל מי שאינו צריך צה"ל לקחת גם את שטח ממלכת ירדן, שאבד לנו מאותה סיבה.

יש לי עצה לממשלה: למה לא תקבעו מדד שינוי פני הקרקע, ותוסיפו בכל תקופה מסויימת את פיסות־הקרקע שאבדו לנו, וכך לא נצטרך לקחת לנו קרקעות ב־אופן לא־מסודר, כפי שזה נעשה היום?

עודד פרי, ירושלים

● ● ●

באין אופוזיציה

הקורא מתרעם על שתיקתה של מיפלגת העבודה.

מיפלגת העבודה הישראלית מפוצלת ומפולגת ועומדת מנגד, כאשר מתרחשות זוועות המילחמה. הפופולריות של ישראל ב־חו"ל שואפת לאפס, הסינאטורים בארצות־הברית „מפגינים" את בגין, הפרלמנט של הולנד התאחד נגד המשך המילחמה — ו־מיפלגת העבודה שותקת.

החורבן הגמור של יחסי־החוץ של ישראל והשחרתה בפני דעת־הקהל העולמית כולה עלולים להביא לחיסולה הפיסי ממש של המדינה. אל־לנו לשכוח, כמו רוב האזרחים שיכורי־הניצחון, כי מדינה בלי כסף ובלי אוצרות־טבע, תוכל להמשיך להתקיים רק חודשים ספורים אם יוסל עליה חרם. אנחנו אפילו לא כמו דרום־אפריקה, בעלת אוצרות־הטבע.

כמה מחברי מיפלגת העבודה יורים יריות באוויר ושותקים. עדיין לא ראינו את שלישיית הרמטכ"לים לשעבר של מיפלגת העבודה עומדים מאוחדים מנגד. מצד אחד עושה יוסי שריד כותרות קטנות, וממולו עומדים רענן נעים, שושנה ארבלי־אלמוליגו ודב בן־מאיר ומדברים כמו שריליכוד. אכן, נקמה טובה במיפלגת העבודה, שבחרה את מלכתי־הפינכה מקרב עדות המיזרח, ולא אנשים שצמחו מבין השורות, כמו שיש לליכוד.

כאשר פורצת מילחמה המוזות שותקות. כאשר אין אופוזיציה שורים וקרנפים כמו שרון יכולים להשתולל.

מאיר מטיון, רמת־גן

● ● ●

מין ומיתוס

ניתוח אופיו של משה דיין על־ידי העורך („ה־עולם הזה" 2336) הוא מעמיק ומקיף, ועם זאת הוא מעורר כמה מחשבות טוען הקורא.

התנהגותו של מנהיג בחייו ה־פרטיים הוא בבחינת הצד השני של המטבע, המשלים את פעילותו בחיים המדיניים.

השאלה המתבקשת היא האם קיים קשר בין הצד הראשון — הפעילות במישור המדיני והצבאי מצד אחד ובין ההתנהגות במישור האישי, לרבות תחום יחסי המין.

כמה מהאישים הידועים בהיסטוריה המודרנית ובכללם נפוליאון, אייזנהאואר, רוזוולט וקנדי נחשדו בניאוף וסטיות אחרות בחייהם הפרטיים. השאלות המתעוררות הן: האם כושר־מנהיגות וכריזמה אינם כרוכים, מטבעם, בעודף מרץ מיני, בבחינת „כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו"?

האם אין בפעילות המינית, או בנטיה לגלותה משום חלק מהמיתוס שמנהיג מפיץ על עצמו לצורכי תדמית? המיתוס של מנהיג הבועל את נשות עמו מתקשר, משום־מה, לדוגמות מעולם החי, למשל — מלכת הדבורים המזדווגת עם כל הזכרים בנחיל, או המאבקים על בנות זוג בקרב קופים.

בדיעבד, דומני שרשימת כיבושיו של דיין צנועה מאוד. היתה זו גלריה של נקבות עלובות, וחכי־בוש היה בבחינת התנהגותו של אדם רעב שאינו מואס בפת־קיבר.

אריה צפריר, רעננה

● ● ●

ומשה היכה בסלע

הקורא הבחין בקריקטורה בעיתון גרמני, והוא עושה ספקולציות.

אילו רק היתה הבנתם של בני ישראל במידבר מרחיקת־לכת יותר, היו כל פני ההיסטוריה משתנים, כמובן, והעולם היה מדבר על „סחטני־הנפט" היהודים, ש־השייחים שלהם גרים בדירות־פאר בפרנקפורט ובלונדון.

גדי מטר, וינה

● ● ●

ישראל בכל מקום

הבדיחות של החיים תור־גמו לקריקטורה בעיתון הבריטי.

כשהיינו שם, בלבנון, התחילו הבדיחות לפרוח אחרי שחלפנו ביעף על־פני 40 הקילומטרים ה־ידועים של בגין, שרון ורפול.

בהתחלה דיברו על זה שהצבא התורכי נכנס לכוננות, ואחר־כך כבר דיברו על כוננות־מים באר־דיסה שבחצי־האי קרים. מכאן ו־הלאה כבר לא ידע הדמיון גבולות, ודובר על רכישות מסיביות של נשק אנטי־טנקי בגרינלנד. הקריקטוריסט האנגלי כנראה שמע אותנו.

זיו אנגר, חיפה

● ● ●

מעשי הכשל

פעיל לשעבר בד"ש מבקש להעיר על הראיון עם אמנון רובינשטיין („העולם הזה" 2337).

כאשר ד"ש עלתה באורח מטאורי על המפה הפוליטית והכל נראה משגשג ומבטיח, חברי הנהלת התנועה עסקו במחמאות הדדיות. זכורני כיצד נהג מר רובינשטיין לשבח את ידין ולפאר את תכונותיו כראש־ממשלה אידיאלי. כאשר העסק התפרק נוהג כל אחד לראות את ערוות חברו ולהוציא עליו את תיסכולו האישי. התופעה היא אנושית ומתרחשת במיקרי גירושין או כאשר שותפות מתפרקת בנסיבות של כישלון. בכל זאת, גם במיקרים אלה ניתן לקבוע מי אשם יותר ומי פחות.

אם נבדוק את האחריות למעשי הכשל, להבאת תמיר, לשיטת הבחירות, ל„דמוקראטיה" המוגזמת, להיעדר המיסוד והמצע, נמצא כי האחראים לכך היו אנשי שינוי ובכללם אמנון רובינשטיין.

ידין הגדיר את רובינשטיין ואנשיו כאנשי־מחאה טיפוסיים. הנטיה לשפוך על ידין את תיסכוליו, בשעה שהאחריות לכישלון רובצת במידה מכרעת על אנשי שינוי (שעה שידין עצמו נמנע, בצורה מכובדת מתגובה) רק מאשרת קביעה זו.

בעיקרו של דבר, עוד לא היה מיקרה בהיסטוריה הפוליטית של ישראל, שבו בוזבזו רצון טוב, כישרון ומאמץ של רבים וטובים, כבפרשת ד"ש.

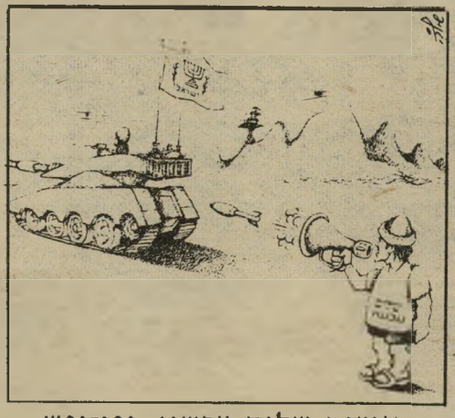
יכול מר רובינשטיין להביא, לזכותו, את העובדה ששינוי, בניגוד לייתר חלקי ד"ש, שרדה מבחינה פוליטית וממשיכה להתקיים. אבל איזה קיום?

ולסיום, טענת מר רובינשטיין על מיגבלות מנהיגותם של אנשי דור תש"ח חלה, כנראה, גם עליו, אף כי לא פעל „בצילם של הגדולים".

אריה גרבנר, רמת־גן

„בוגדים, פוליטיקאים, יהודים"

בוגדים שלום עכשיו, יפי־נפש

„מים, משה, תביא מים! אנחנו לא זקוקים עדיין לנפט!"

"מאז שאני מכבדת ויזה, למכור צעצועים - זה בשבילי משחק ילדים"

מכירות זה כמו משחק: יש להכיר היטב את הכללים כדי להצליח. אני גיליתי כי כדי למכור יותר, כלל ראשון: צריך "ויזה". אחרי הכל, מאות אלפי ישראלים מחזיקים בכרטיס אשראי "ויזה" ואלפים מצטרפים אליהם מידי חודש. זה כח קניה עצום.
נכון, המכירה היא באשראי, אך אני מוכרת הרבה יותר וכשמשחקים נכון, צריך לדעת לתת מעט כדי להרוויח הרבה. ותאמינו לי, מאז שאני מכבדת "ויזה" יש לי הרבה יותר קונים, הרבה יותר בטחון והרבה יותר רווחים.
גם אם אתה לא מוכר צעצועים, שחק את המשחק נכון, כבד כרטיסי "ויזה".

יש לך ויזה? הרווחת!

ויזה - יותר שוב יותר כסף

ויזה — כרטיס האשראי והמחאות הנוסעים של קבוצות בנק לאומי ובנק דיסקונט

שטראוס

הטַעַמְנֶת של הגלידות

קרמל • מרציפן-

המילה האחרונה בתרבות הגלידות

מרים בנימיני

מזל החודש: סרטן

ילדים בני מזל סרטן נוחים וקל להסתדר עימם

את הילדים של מזל סרטן אפשר לזהות בנקל. המאפיינות אותם, בדרך־כלל, פנים עגלגלות, רגישות והבעה מפונקת. ההבעה משתנה מרגע לרגע ומשקפת את מצבי־הרוח המשתנים במהירות. הם אוהבים לצחוק אך לא פעם הצחוק הופך לבכי וההיפך, מבלי שיהיה שלב ביניים.

המישפחה שבה הם חיים במשך יל־דותם קובעת את עתידם יותר מאשר לילדים במזלות אחרים. יחס קריר או חוסר־התייחסות גורמים להם להסתגר בתוך עצמם, ואז אינם מסוגלים לפתח קשרים רגשיים עם אחרים. הם יתבודד־דו ויפתחו אופי נקמני וחרד.

ילדים במזל סרטן נוחים מאוד וקל להסתדר איתם. הם מסוגלים להעסיק את עצמם, יש להם עולם פנימי עשיר ודמיון מפותח. גם אם אין להם חברים הם ימציאו להם חברים דמיוניים ויש־חקו כאילו היו ממשיים.

אצל הילדים בני מזל סרטן קיימת תופעה מעניינת — כמעט תמיד הבנות דומות לאב והבנים דומים לאם. ואם לא די בכך, גם הקשרים מתאימים לכך. הילדות קשורות לאב וממש מעריצות אותו, הן מוכנות לעשות למענו הכל. הן מסורות ונאמנות ונדמה להן שתפ־קידן לשמור ולהגן עליו.

הבנים קשורים מאוד לאם ולא פעם קורה שהם נישאים בגיל מבוגר כי קשה להם למצוא את ההעתק המדוייק של האם. בילדותם הם עוזרים בכל עבודות הבית, יותר משאר האחים הם רגישים למצבי־רוחה של אמם, ומוכנים לבשל, לנקות ולצאת לקניות במקומה.

האחים והאחיות של ילדים במזל סרטן, מתרגזים לעתים קרובות בעיקר בגלל הצורך שלהם לאגור. למשל, אם אורח בא ומביא לכולם דברי מתיקה, כולם אוכלים אותם מייד. אך לא כך אצל הסרטן הקטן. לו יש מגירה ובה הוא שומר הכל. הוא אוגר מתנות, מס־תקים וזיכרונות מהעבר. גם אם מאוד ירצה לאכול באותו הרגע כמו כולם, הוא חושש שאולי יבוא יום שבו הוא יותר ירצה ואז לא יהיה לו. כך יוצא שכשהאחים גמרו את שלהם, לו עדיין יש מגירה מלאה בדברים טובים.

תכונה זו מעצבנת לעתים גם את הו־ריו, כי הוא אינו מוכן להיפרד משום דבר. אם קיבל בגיל שנה דובון בעצוע, הוא ילווה אותו במשך כל ילדותו, וגם אם הפך לממורמר וישן הוא עדיין יקר

לילדים בני סרטן זיכרון מצויין. כש־משהו נאבד בבית, כדאי לשאול אותם, בדרך־כלל הם זוכרים היכן מניח כל אחד מבני הבית את חפציו. ילדים אלה רגישים מאוד ובעלי כישרונות אמנותיים. הם אוהבים לצייר ונהנים לנגן או לה־אזין למוסיקה. חשוב לתת להם להבטא את עצמם בתחומים שבהם הם מוכ־שרים.

הם מופנמים מטבעם ואם לא מעוד־דים אותם לתת ביטוי לעולמם הפנימי, להשתעשע בבריכות ובים ואז אין כמו־תם מאושרים.

יש להיזהר בסיפורי־הילדים המסופ־רים להם, כי המכשפה או הזאב הרע כל־כך מפחידים אותם, שהם לא יעיזו לישון בחושך או להישאר לבד בבית. הם בין כה וכה נוטים לפתח פחדים וחרדות יותר משאר הילדים.

הבטן מציקה להם לעתים קרובות. האמהות שלהן יודעות שמאכלים כבדים ושמנים גורמים להם לכאב־בטן. גם בחינה בבית־הספר או כל דבר אחר ש־גורם להתרגשות ומתח מביא לאותה תופעה מוכרת. אם אינם רוצים ללכת לבית־הספר, הבטן באה לעזרתם, וכ־שהם מתפתלים מכאבים הם אינם מצי־גים, זה באמת כואב להם. אלא שברגע שאמם מוכנה שישארו בבית, הכאב חו־לף כלעומת שבא. אין מה לעשות, זוהי רגישותם, וצריך לוותר להם ולאפשר להם גם את ההנאה מהעניין ולא רק את הסבל.

הבנות דומות לאב ומעריצות אותו, הבנים קשורים מאוד לאם, ומחפשים את דמותה בנשות־הם

לו כאילו היה חדש. בגדים חדשים, יפים ככל שיהיו, לעולם אין להם את אותו הקסם שיש לבגדים הישנים והמוכרים.

בכלל, הישן תמיד עדיף על החדש. הילד הזה אינו אוהב שינויים, מעבר לדירה חדשה או לסביבה שונה יגרום לו סבל רב, גם ההסתגלות לבית־ספר שונה וביחוד לחברת ילדים שהוא אינו מכיר עלול להביאו למצבי־רוח ולחרדות.

הם עלולים להיהפך לאנשים שקטים ו־סגורים. ספר־הזיכרונות נוצר ממש למ־ענם. כל זיכרון שנכתב שם ישמר בקפ־דנות, וגם בגיל זיקנה יהיה אפשר לר־אותם פותחים את הספר ונזכרים בעבר בהנאה. היומן שבו רושמים את החוויות היומיומיות פחות מתאים להם, החרדה שמא מישהו ימצא אותו ויקרא בו, גור־מת להם לוותר על כל העניין מראש.

הסרטן הקטן אוגר ממתקים, שומר על רכושו ושונא שינויים

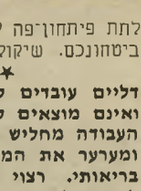
במצבכם הכספי יחול שיפור בתחילת ה־שבוע. תוכלו לקנות חפצים נחוצים לבית, או לתכנן תוכניות ל־יוום רחוק יותר שאף הן קשורות למקום ה־מגורים. מיכתב רגשני עשוי להגיע ולהטעות אתכם. רצוי להתייחס בזהירות לכל מה ש־כתוב בו. תשובה זהי־רה עדיפה על תשובה נלהבת ונמהרת. בני המישפחה לא יהיו כל כך חביבים, יתכן שיהיו סרקסטים ונו־טים למריבות. רסנו אותם ואת עצמכם.

* * *

בני שור, שלא כדרכם, מנסים לשנות את השיגרה, מתכננים נסיעות קצרות או ארו־כות ומחליטים לשפר את מצבם ויהי מה. פגישות מקריות עשו־יות להביא להתלהבות עצומה ולהרגשה ש־סוף־סוף פגשתם את ה־אדם הנכון. כדאי להי־זהר, קרוב לוודאי שזה לא יביא דבר פרט ל־אשליות ואכזבות חד־שות. אלה המתכוננים לצאת ולבזבז את כספם יצטערו על כך בקרוב. רצוי לחסוך כי המצב ישתנה.

* * *

השבוע צפויות התפתחויות רומנטיות מעניינות. אנשים שעליהם כלל לא חשב־תם ייראו באור שונה, ופרשיות אהבה חדשות או מחודשות יוסיפו התרגשות. מצב הכו־כבים לא מצביע על אפשרות לקשר ארוך, אך יתכן שסוג זה של התקשרות מתאים לכם בדיוק ברגע זה. קשיים כספיים יכולים להפוך למקור של מתח ודאי־גה. כדאי לדחות משא־ומתן עם עורכי־דין או חתימות על חוזים חשובים.

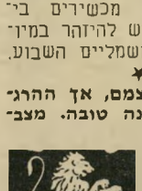

ידידים עלולים לגרום לרוגז או אכזבה השבוע. כדאי להיזהר מדיבורים מיותרים.

בעניינים כספיים רצוי לא להחליט החלטות לטווח רחוק ולא לפתוח בתוכניות חדשות. שבוע מאוחר יותר אפשר **יהיה לבצע כל תוכנית.** המצב המתוח שהורגש בביתכם לאחרונה הולך ונעלם, יחסים יותר נעי־מים מביאים להרגשה רגועה. מכשירים בי־תיים עלולים להתקלקל ויש להיזהר במיו־חד מטיפול במכשירים חשמליים השבוע.

* * *

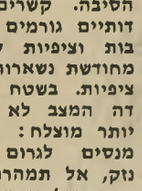
אריות מנסים לחזור לעצמם, אך ההרג־שה האמיתית עדיין אינה טובה. מצב־הרוח די קשה ולא תמיד קל להסביר את הסיבה. קשרים ידי־דותיים גורמים לאכז־בות וציפיות לאהבה מחודשת נשארות בגדר ציפיות. בשטח העבו־דה המצב לא הרבה יותר מוצלח: אנשים מנסים לגרום לכם נזק, אל תמהרו לתת אמון בכל אחד. טוב לתכנן בשקט את העתיד הקרוב. הענו בחיוב להצעת עבודה.

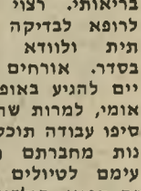

* * *

פגישות חברתיות, פעילות ציבורית ושהיה ממושכת מחוץ לבית יאפיינו את השבוע.

עבודה רבה מוטלת עליכם, ידידים באים לבקש עזרה וקשה לס־רב להם. אל תתביישו לגלות רעיונות מקוריים או לממש. יתכן ש־תוכלו להביא ליעילות בשטח העבודה. בזבז־נות מצד בן הזוג עלו־לה להביא לקשיים כס־פיים ואלה יכולים לה־זות מקור מתח במישפחה. נסיעה לחוץ־לארץ מתקרבת, ויש לדאוג למימון הנסיעה.

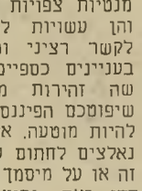
העניינים המיקצועיים מעסיקים אתכם מאוד בימים אלה. מתח רב מורגש ב־מקום העבודה, ואנ־שים שונים וחברים לוחצים עליכם להח־ליט בקשר לעתידכם המיקצועי. כמה הצ־עות מוצעות ומביאות להתלבטויות. הדרך ה־טובה היא להמשיך בעיסוק הנוכחי ולא להתפתות להצעות מעורפלות ומבטיחות. נסיעה לחו"ל צפויה בקרוב, ואלה ש־נשארים יוכלו לצפות לאורחים: מחו"ל.

* * *

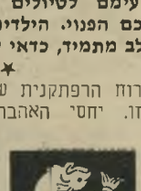
עקרבים יכולים לתכנן את עתידם במקום העבודה. למרות החששות והדאגות, אתם עומדים לפני קידום משמעותי. פגישות רו־מנטיות צפויות השבוע והן עשויות להתפתח לקשר רציני וממושך. בעניינים כספיים דרו־שה זהירות מיוחדת, שיפוטכם הפיננסי עלול להיות מוטעה. אם אתם נאלצים לחתום על חו־זה או על מיסמך חשוב, דחו זאת. נסיעה לחוץ־לארץ מתקרבת. כדאי כבר מעכשיו להתכונן אליה.

* * *

קשתים עסוקים בעניינים כספיים, דוא־גים לחסכונות, משלמים מיסים וביטוח, ונאלצים לטפל בחש־בונות שלא שולמו ב־זמן. כל זה מצריך הת־נהגות זהירה והמנעות מביזבוז כספים. קש־רים עם ידידים עלו־לים להסתבך השבוע. רצוי לא לסמוך עלי־הם, גם אם האינטו־איציה אומרת שהם בסדר. במקום העבו־דה מטילים עליכם תפקידים של אח־רים. יש לחשוב על שינוי מקום או תפקיד.

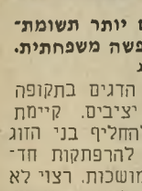

השטח הרומנטי יהיה במרכז המחשבות השבוע. אהבה חדשה מתחילה ואחרת מס־תיימת והרומנטיקה חו־גגת. תוכלו לנצל את התקופה ולהרבות ביצי־אה מהבית ובבילויים חברתיים. בני המין ה־שני נמשכים אליכם ו־מעוניינים להכירכם מ־קרוב. במקום העבודה כדאי לסמוך רק על עצ־מכם. רצוי לא להיעזר באף אחד כדי שלא לתת פיתחון־פה למי שמעוניין לערער את ביטחונכם. שיקול דעת נכון יעזור לכם.

* * *

דליים עובדים קשה בתקופה האחרונה ואינם מוצאים להם זמן למנוחה. עומס העבודה מחליש אתכם ומערער את המצב ה־בריאותי. רצוי לגשת לרופא לבדיקה שיגר־תית ולוודא שהכל בסדר. אורחים עשו־יים להגיע באופן פת־אומי, למרות שהם יו־סיפו עבודה תוכלו לה־נות מחברתם ולצאת עימם לטיולים בזמני־כם הפנוי. הילדים דורשים יותר תשומת־לב מתמיד, כדאי לתכנן חופשה משפחתית.

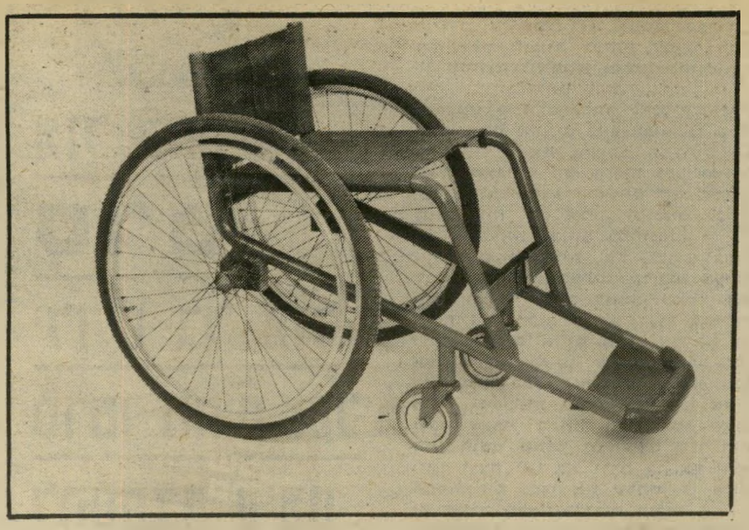

* * *

רוח הרפתקנית שורה על הדגים בתקופה זו. יחסי האהבה אינם יציבים. קיימת נטיה להחליף בני הזוג ולצאת להרפתקות חד־שות ממושכות. רצוי לא לבקש הלוואות השבוע, ולא להיכנס להתחייבו־יות כספיות. נסיעות ו־טיולים עלולים להיג־מר בצורה מזרה ובל־תי מתוכננת בגלל משי־כה חסרת מעצורים ל־סכנות. בני מזל עקרב עשויים למתן את הנטיה הזו. החופשה ש־תכננתם לכם זמן רב תצא לפועל בקרוב.

כסא גלגלים ישראלי
יחיד מסוגו בעולם

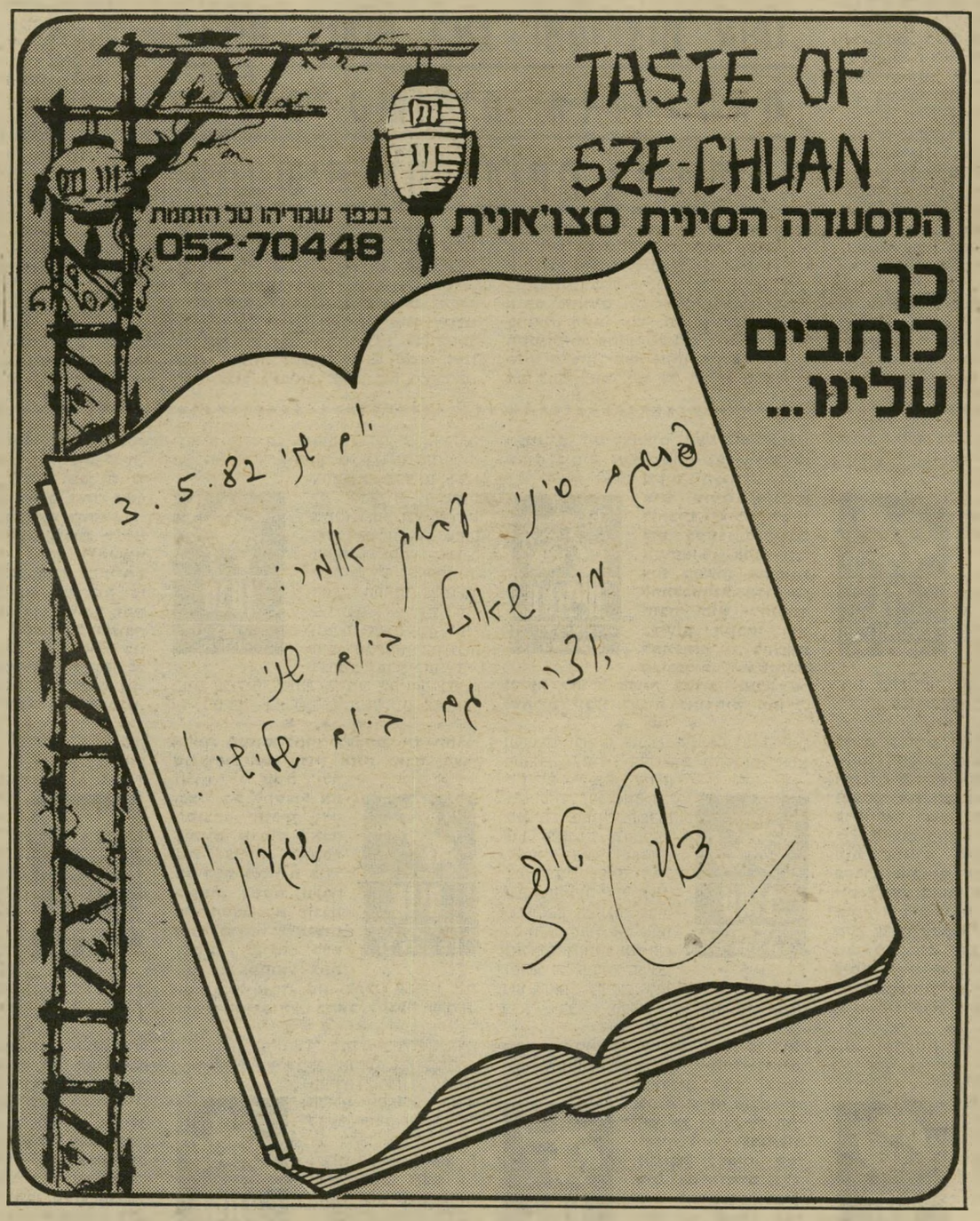

כסא גלגלים יחיד מסוגו בעולם, הוצא בימים אלו לשוק ע"י המפעל „אורטופ" חיפה, מקבוצת „פקר-פלדה".

זהו כסא הגלגלים היחיד העשוי מאלומניום תעופתי, שתוכנן במיוחד ככסא-ספורט לנכים, בעל עיצוב חדשני.

יוסי טנא, מנכ"ל „אורטופ", המתמחה בייצור עזרים טכניים לנכים הוסיף, כי ייחודו של כסא-הגלגלים החדש הוא בחוזקו, במשקלו הקל, בכושר התמרון המצויין שלו ובבטיחותו המירבית.

הכסאות הראשונים מתוצרת המפעל, המיועדת ברובה לייצוא, שימשו את נבחרת ישראל בכדורסל נכים, בטורניר אליפות אירופה בכדורסל שנערך בימים אלה בשבדיה.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

והרי הצוואה ועיקרה תחילה

ולפני שאמות, חברים, במילחמה ה־זאת או הבאה / הייתי רוצה לעשות קצת סדר בברדק ולהביע משאלה / לא הייתי רוצה להיקבר כמו מטומטם, מה שנקרא קבורת חמור / ושיספרו איך הייתי גיבור שנפל למען כיבוש איזשהו חור / ושאחרי מותי יספרו שהייתי קדוש, פשוט קדוש בריבוע / והאמת שהייתי מסלק בכולבו והייתי שותה ו־בוגד באבו־אבוה.

ולכן, חברים, הייתי רוצה להשאיר לכם מין צוואה שכזאת / ונא לכבד בה כל תג ולשמור מכל מישמר על כל אות / כי הדבר נוגע לעניין שכל ימי היה יקר לי יותר מכל דבר / מדובר פה בגוף שלי, ובמה שייעשה בכל איבר ואיבר.

ובכן, אחרי מותי, בעיקבות איזה שי־פור טקטי לאחור או דילוג לפנים / אבקש לשלוח אל שר־הביטחון מר שרון אריאל חלק חשוב מאוד בפנים / בעדי־נות רבה אבקש שיארזו את אוזני ה־שתיים ויכניסו למעטפה חומה / וש־לחו אליו למען ייטיב לשמוע את דם אחי הנופלים זועק מן האדמה.

כן, אחרי מותי, כשאתפגר מכדור קטן בלב או רסיס גדול בטחול / אבקש שיארזו את הלשון שלי, וישלחו אותה לבגין מנחם השכול / שהרי הוא מלך־מלכי הלשונות השלוחות והמתגלגלות והמלהגות לריק / ואם תהיה אצלו עוד אחת זה בטח לא יזיק.

ולאחר מות הגבורה הזה על הגנת שכם או כיבוש ארם־נהריים / נא לנקר בעדינות רבה את עיני קשתיים / ולש־לוח אחת למר רבין יצחק והשניה למר פרס שימעון / שבשעות הפנאי הם יוכ־לו לראות מאיפה הם באו ולאן הוליך אותם השיגעון.

ועכשיו, כשסיימנו פחות או יותר עם החלק העליון, נמשיך נא הלאה / איר־זו יפה־יפה את לבי ושילחוהו בדואר צבאי המטכ"לה / אל שר צבאות יש־ראל, הלוא הוא רב־אלוף רפאל איתן / שליבו שלו היה חנון אל פינטו, אך אותי ושכמותי הוא לא חנן.

ועוד אבקש לשלוח הכליות לשר בורג ולרב גורן / שממוסר נביאיהם נשמט כבר הדגל ונשבר גם התורן / ואילו את כיס המרה אבקש לשלוח לשר אריזור / ושלפוחית השתן שלוחה למנחם סבידור.

ועכשיו, כשהכל נגמר כבר, פחות־או־יותר / וכדי להראות שלאף אחד מכל החבורה הזאת אינני נוטר / אבקש לקלף בעדינות את עורי היקר ולשלוח לשר מרידור / והוא, בהוקוס־פוקוס, יחליף את האות עין באות אלף ויהי אור!

בועות

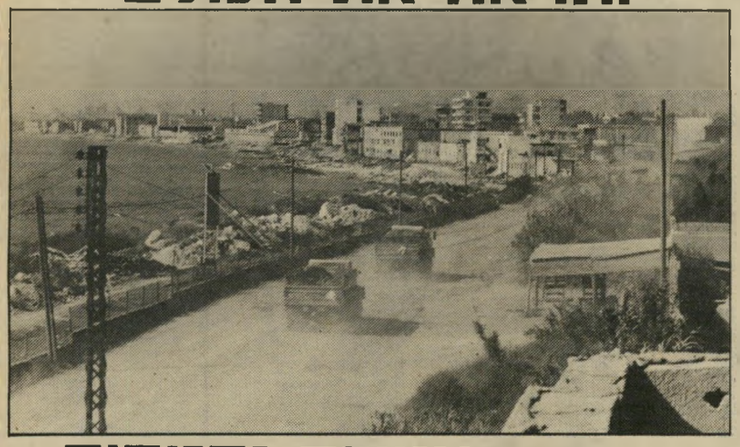

דובר המערך ישראל פלג, עם יצחק רבין ושמעון פרס ביריה שבו נודעו תוצאות הבחירות לכנסת העשירית.

החג"ים לצבא

ותראה את העולם

תפגוש אושים נחמדים

ותהרוג את כולם

Join the army, see the world, meet nice people and kill them all!

או באנגלית:

Club Cala Mesquida

חופשה גדולה עם הקטנים בפלמה

_צא לחופשה המשלבת את כל היתרונות:
כפר הנופש האנגלי בפלמה מציע לך פעילויות נפלאות וחופשיות לכל המשפחה, שיט, גלשנים, שעורי התעמלות, טניס, באולינג, גולף, טניס שולחן, תכניות בידור, משחקים, אוכל נהדר ובשפע, יין חופשי ועוד ועוד .....

בכפר הנופש האנגלי בפלמה חשבו גם על הילדים שלך עבורם יש מדריכים לארגון משחקים, בייבי סיטר בערב, מטפלת לפעוטים, מגרש משחקים עם בריכת שחיה, סרטים מציירים ועוד ואתם מבלים בכפר חופשיים לגמרי.

המחיר ל-8 ימי נופש נפלאים כולל טיסה, העברות וחצי פנסיון

$558

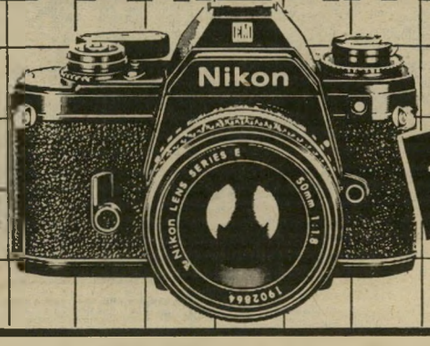
פנה אל סוכן הנסיעות שלך.

E.M.T.R.

Holiday Club Pontinental

רשת כפרי הנופש האנגלים במקומות היפים בעולם.

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

5 דגמים לבחירתך
להשיג גם משקפות "ניקון".

"בואו "הדר" אחד העם 36 ת"א

הדר

ברית־המועצות: „נייט" לפארוק קדומי

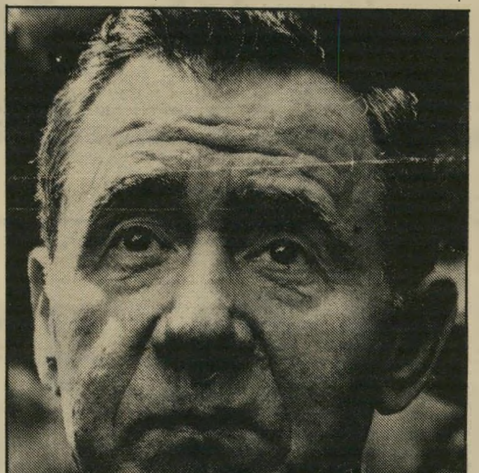
מאז תחילת הקרבות בלבנון משוטט שר־החוץ של אש"ף, פארוק קדומי, ברחבי העולם ומשמיע הצהרות שרוח גבורה ועיזוז נודפת מהם למרחוק. כרגיל במיקרים כאלה, מסייע המרחק הפיסי מזירת־הקרבות למוראל הגבוה של קדומי.

קדומי הוא אומנם איש פת"ח, אבל הוא ידוע כתומך נלהב של ברית־המועצות בתוך אירגונו. אין לבוא אליו בטענות על כך. אולי ההיפך הוא הנכון. אין ספק שארצות־הברית נטלה חלק פעיל מאוד בקנוניה שקדמה לפלישה הישראלית ללבנון.

האמריקנים סייעו לאריאל שרון לפגוע קשות באירגון המדיני היציג של הפלסטינים, ובכך הרחיקו עוד יותר את השלום מהמיזרח־התיכון. ישראל הפכה קבלן מישנה של מישטר רגן למלאכות מזוהמות בדרום־אפריקה וב־אמריקה הלטינית, והאמריקאים גמלו לה בסיוע צבאי ומדיני בדרום־לבנון. האינטרס האמיתי של שני העמים, הישראלי והפלסטיני — הסכם הדדי ביניהם ולמענם — התרחק מאוד מסיכוי כלשהו של הגשמה.

אבל גם לקדומי אין מה להודות לפטרוניו. כבר תיארנו בשבוע שעבר את יחסם הקר והפחדני של הסו־ביטים לאש"ף (העולם הזה 2340). השבוע זכה קדומי עצמו לקיתון של צוננין מברית־המועצות. הוא הושפל, באורח אישי ממש, ועזב את מוסקווה במפח־נפש.

מריצות קאפיות. כל סיפור ביקורו של קדומי במוסקווה מטיל אור נוסף על הטרגדיה של הפלסטינים. עסקן בכיר זה, תומך־מוסקווה ידוע מזה שנים רבות, נאלץ לתגבר את עצמו בשני שרי־חוץ ממדינות שמ־רניות ואנטי־סובייטיות, כדי שיוכל בכלל לזכות בהק־שבה רצינית במוסקווה! שרי־החוץ של מארוקו ושל כווית (בשתי המדינות נהגים לאסור אנשים כמו קדומי בשל... תמיכה בברית־המועצות) ליוו אותו לפגי־

שר־החוץ הסובייטי גרומיקו
הכשר ממארוקו ומכווית

שה עם שר־החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו, במיסגרת המאמצים המאוחרים מדי של ארצות־ערב לנקות במק־צת את מצפונם.

גרומיקו, שנשא פעם נאום ציוני באום (ב־1947), לא הסתיר את זעמו הרב על ישראל. כל המליצות הקלא־סיות נגד התוקפנות נשזרו במסר שלו לאורחיו. עם זאת, הוא סירב לחלוטין להבטיח עזרה ממשית כלשהי. גרומיקו הבהיר לקדומי ולבני־לווייתו הנכבדים, שאין לצפות לצי סובייטי באיזור, ואף לא ללחץ על סוריה לפעול ברצינות נגד ישראל. ההיפך הוא הנכון. מוסקווה דבקה במדיניותה הנוכחית, ותמשיך לרסן את הסורים ולמנוע הרפתקנות.

קדומי ושני שרי־החוץ קיימו מסיבת־עיתונאים, הו־דיעו שהשיחות עם גרומיקו היו „מוצלחות" וחזרו כלעו־מת שבאו. יש להניח ששר־החוץ של אש"ף יחכה להתפתחויות, יצטרף אולי לאחד מאירגוני הסירוב, ימ־שיך להרתיע (בצדק) נגד האימפריאליזם האמריקאי, ימשיך להתעלם (שלא בצדק) מחלקה של מוסקווה בטר־גדיה. לטווח ארוך, תתאפשר הידברות פלסטינית־יש־ראלית ביתר קלות, אם שני הצדדים ינקטו במדיניות בלתי־מזדהה. אך הדרך למדיניות כזו עוד ארוכה מאוד.

מערב־גרמניה:
האבטלה מאיימת
על שמידט

בשנה האחרונה נוהגת העיתונות העולמית לתאר את קשייו של ראש־ממשלת גרמניה, הלמוט שמידט. רוב המשקיפים מצביעים על בעיית הצבת הנשק הגרעיני על אדמת גרמניה, וההתנגדות העזה לכך מצד האגף השמאלי במיפלגתו, כסכנה העיקרית להמשך קיום שילי־טונו בגרמניה. האגף השמאלי במיפלגה הסוציאל־דמו־קראטית השלטת הצליח לזכות בתמיכה עממית חסרת־תקדים. הפער בין העמדות הולך וגדל, ויש המדברים אפילו על סכנת פילוג במיפלגה.

שותפים ליברלים. שמידט עצמו ממשיך במדי־ניות המסורתית של תיאום והיר עם וושינגטון, תוך ביקורת הולכת וגוברת על מישטרו של רונלד רגן. לאחרונה, הביע פעמים רבות חוסר־שביעות־רצון מכפי־פותו המאכזבת של עמיתו, נשיא צרפת פרנסואה מיט־ראן, לתכתיבי הבית הלבן. עם זאת, הוא חייב להת־חשב גם בשותפיו הליברליים בקואליציה, המגלים הס־תייגות הולכת וגוברת מההשפעה הגדולה של השמאל במיפלגת השילטון.

הממשלה כולה נתונה כיום במשבר עמוק, בשל האבטלה הגדולה בגרמניה. השבוע נרשמו 1.8 מיליון מובטלים, המספר הגדול ביותר מאז שנות ה־50. בתוך שנה אחת נוספו יותר מחצי מיליון בני־אדם לצבא

הלמוט שמידט
2200 פשיטות־רגל

המובטלים הגרמני. עוד 600 אלף פועלים מועסקים במישרות חלקיות, במשכורות נמוכות מאוד.

את המכה הקשה ביותר ספג ענף־הבנייה. בשנה האח־רונה פשטו את הרגל 2200 חברות קבלניות, רובן חב־רות פרטיות קטנות. 800 חברות נוספות עומדות לפני תהליך דומה בתקופה הקרובה. שמידט אינו מצפה להתאוששות קרובה. הוא הודיע על קיצוצים נוספים בתקציבים הציבוריים, שגרמו לביטול חלק ניכר מה־תוכניות לבניית כבישים חדשים בגרמניה. גם התוכ־ניות לבנייני־ציבור הוקפאו לחלוטין. התוצאה הבלתי־נמנעת: עשרות אלפי מובטלים חדשים.

הנם הכלכלי תם. עד החורף הבא מצפים בגרמניה ליותר משני מיליון מובטלים, ולתופעות־לוואי של עברייי־נות גוברת, יאוש בקרב בוגרי בתי־ספר, בעיקר בערי התעשייה, שאין להם כל סיכוי להשיג עבודה. האופו־זיציה הנוצרית־דמוקראטית מנצלת, כמובן, את המצב לטובתה, תחת העובדה שתוכניתה הפוליטית נועדה לרפא את הכלכלה על־ידי יצירת אבטלה גדולה עוד יותר, בנוסח מרגרט תאצ'ר.

מכל מקום, ברור לכל שעידן הנס הכלכלי הגרמני תם. למרות חוסנה היחסי של הכלכלה הגרמנית, מת־ייצב הדור החדש לפני בעיית האבטלה, שהילכה אימים על הדור הקודם, וסייעה לעליית הנאצים בגרמניה. צורת ההתמודדות הכלכלית, החברתית והפוליטית עם התופעה, תקבע, לא פחות מאשר עניין הנשק הגרעיני, את פני מערב־גרמניה במחצית השנייה של שנות ה־80.

דרום־אפריקה:
הבהלה לזהב

כורים אפריקאים, שחורים, נורו למוות ליד יוהנס־בורג. 500 פועלים נוספים פוטרו, ו־800 נמלטו לאיזור השבטי, שבו שולט הרעב.

במבט לחדשות בטלוויזיה הוצגו השובתים כ„מתפר־עים". בעלי מיכרות־הזהב כבר הודיעו שכורים שחורים רבים יפוטרו בימים הקרובים. הם הביעו את ביטחונם שכוחות־הביטחון יטפלו במצב. חרף המשבר היחסי בע־נף, הם נשמעו שאננים. אין כל בעיה להשיג כורים שחורים חדשים, ממושמעים יותר. השחורים בדרום־אפריקה סובלים בשנים האחרונות מאבטלה. רבים יקפ־צו על כל גזב פנוי, אפילו בשכר־עבודה ירוד.

פי שמונה וחצי. על הרקע לשביתה אין טעם להש־מיע דברי־פרשנות ארוכים. די במישפט אחד כדי לה־בין הכל, ובכך גם להאיר את המניע הכלכלי השקוף כל־כך במדיניותה הגזענית של ידידה לבבית זו של ממשלת ישראל:

- כורה שחור מרוויח בממוצע 112 דולר בחודש.
- כורה לבן מרוויח באותן שעות, ובעבודה יותר קלה ויותר נוחה, 960 דולר בחודש — יותר מפי שמונה וחצי.

מישהו זקוק לפירושים נוספים?

פלסטין: קולות חדשים

הפעילות הקדחתנית של מחנה־השלום נגד התוק־פנות בלבנון הניבה לפחות פרי מיידי אחד: במח־נה הפלסטיני מתגבשת הערכה עמוקה לפעילותם של שוחרי־השלום. אפילו מנהיגים הנחשבים קיצו־ניים אינם מהססים לתת לתחושה הזו ביטוי פומבי.

„העולם הערבי השותק." העיתון הצרפתי ליברסיון מדווח השבוע על הצהרה מעניינת ביותר מפיו של איברהים קולליאת, מנהיג הקבוצה הפלס־טינית הפרו־נאצרית, המאורגנת בתוך אש"ף. קול־ליאת, ששוח עם עיתונאים אירופיים בסוככי מערב־ביירות הנצורה, הפתיע אותם בדברי־שבח נלהבים למחנה־השלום הישראלי. הוא הדגיש שהסיכסוך עם ישראל הוא פוליטי, ולא דתי, העלה על נס את עמדת מנהיגים יהודיים ידועי־שם נגד המילחמה.

דברי הסיום שלו זכו לציטוט נרחב באירופה: „העובדה שאלפי מפגינים ישראליים הביעו הזדהות עם הפלסטינים, תרדוף את העולם הערבי השותק כחלום־בלהבות במשך דורות."

מחנה השלום מפגין נגד מילחמת־לבנון
הפלסטינים לא ישכחו

Lahav

תל־אביב, וולפסון 57, טל. 827102

מכירת חיסול

דגמי קיץ 81'

בהנחות גדולות

לבחירתכם שפע דגמים אופנתיים 82' לגברים, נשים וילדים במחירי סוף העונה.

להשיג ברשת חנויות להב:

(פתוחות גם במוצאי שבת מצאת השבת)

תל־אביב: "להב" – וולפסון 57, "קרנבי" – אלנבי 87 (לא פתוח במוצאי שבת), **חולון:** "אסתר" – ז'אן ז'ורס 16, 16.00–19.30, **בית שמש:** "מפעל להב" – אזור התעשיה, **חיפה:** "מחסן מכירות" – נווה שאנן, חניתה 64, **כרמיאל:** אופנת "להב", מרכז מסחרי, **רמת־גן:** "אלף נון" – ביאליק 19, (לא פתוח במוצאי שבת), **בת־ים:** "ארנפריד", הרצל 48, **ערד:** חנות "עונות" מרכז מסחרי (לא פתוח במוצאי שבת).

פיאט ריתמו

אופיר טורס מביאה אותך לכל פינה באיטליה

עם AVIS

טוס לאיטליה ואל תחמיץ את התכנית המיוחדת JET DRIVE

- מכונית אוויס חדישה ממתינה לך בשדה התעופה.
- החל מ־**$134** לשבוע (פיאט 127)

ללא הגבלת ק"מ (לא כולל ביטוח, מע"מ ודלק)

- לנוסעים לאיטליה – תכנית "אינטרמצו" מיוחדת:

– בתי מלון, סיורים וארוחות במחירים מיוחדים.

דרוש עלון JET DRIVE ו"אינטרמצו" מסוכן הנסיעות שלך או במשרדי אופיר טורס

אופיר טורס

תל־אביב, בן יהודה 32, טל' 280025 בן יהודה 84, טל' 233961, **ירושלים**: אגף מלון המלך דוד, טל' 222777 **חיפה**: דרך העצמאות 62, טל' 673011

התכנית - בשיתוף "אליטליה"

נדאי נך

אבל אתה לא צריך לקרוא את כל הדברים הטובים שכתבו עלינו כדי לדעת שה"טיילת" היא המקום הנחמד ביותר בעולם.

נ.ב. אם לא בעולם אז בארץ
נ.ב. אם לא בארץ אז בת"א
נ.ב. אם לא בת"א אז בטיילת
נ.ב. אם לא ב"טיילת" אז איפה?

הטיילת

THE PROMENADE

רח' הרברט סמואל 80. טל. 656992 ת"א

הטיילת והדיילת

"טיילנו", הרברט סמואל 80 ת"א

אבילה
יורן לונדון

אנשים בעולם

חואן קארלוס: הרגע שלפני הבעיטה הראשונה

כך הונצח הרגע הגדול שלפני הבעיטה הראשונה במישחקי הגביע העולמי בכדורגל במאדריד: המלך **חואן קארלוס** ורעייתו, המלכה **סופי**, עומדים על יציע הכבוד של האיצטדיון העתיק סניאגו־ברנאבו. לפניהם 120 אלף צופים, 6000 עיתונאים, 5000 יונים מעופפות, 10 מיליון פרחים בשלל צבעים, והודות ללווייני־תיקשורת משוכללים גם מיליארד וחצי צופים ברחבי העולם. לבימה זו יועלה בתום 29 ימי התחרויות הפרס, פסל מוזהב יצוק המוערך ב־20 אלף דולר, בהשראת הגביע הראשון שהיה פרי עבודתו של הצרפתי **פראנסה אבל** ב־1930.

ג'רלד פורד: לא להאשים את העיתונות

בין שלושת הנשיאים־לשעבר של ארצות־הברית החיים עדיין, **ריצ'ארד ניכסון, ג'ימי קרטר** ו**ג'רלד פורד**, האחרון הוא הפעיל ביותר. לא רק שהוא דמות־מפתח באסיפות פוליטיות שונות, הוא גם יושב בחבר־המנהלים של עשר חברות כלכליות מהגדולות ביותר בארצות־הברית, ומשמש כיועץ לקונצרנים רבים, כמו צ'ארטר אויל מפלורידה.

לאחרונה העניק ראיון במקום הנופש החביב עליו, קניון־הוטל בפאלם־ספרינגס, ובו הגיב על מישאלי דעת־קהל ועל עיתונות: "על המישאלים שהוכיחו נסיגה באמון לגבי הכלכלה של רגן: "הקהל צריך להיות סובלני — ברגע שהמאזן ישתפר תעלה הפופולריות שלו. העיקר שיצמד לתוכנית עקבית." אשר לעיתונות: "אינני רוצה לבקר את המבקרים אותו ואת תגובותיו אך מניסיוני אני יודע שאסור להאשים את העיתונות. אין דבר כמו עיתונות לא הוגנת בהכללה."

אולי כדאי להזמין את הנשיא פורד לכנסת?

מלכת שוודיה: אירוע מיספר 3

ביום הששי, ה־11 ביוני בשעה 8 בבוקר, נעורו תושבי סטוקהולם לקול 21 מטחי תותחים. החדשה בקעה מן הרדיו שלושים דקות לאחר מכן: המלכה **סילביה** והמלך **קארל גוסטאב** חובקים את בתם **מאדלין־תרז־אמלי־ג'וזפין**, יורשת מיספר 3 אחרי **קארל פיליפ** (בן ה־5) ו**ויקטוריה** (בת ה־3). אבל מובן שאת עיקר הפירסומת גנבה **הלירדי די** עם יורש־העצר הבריטי החדש.

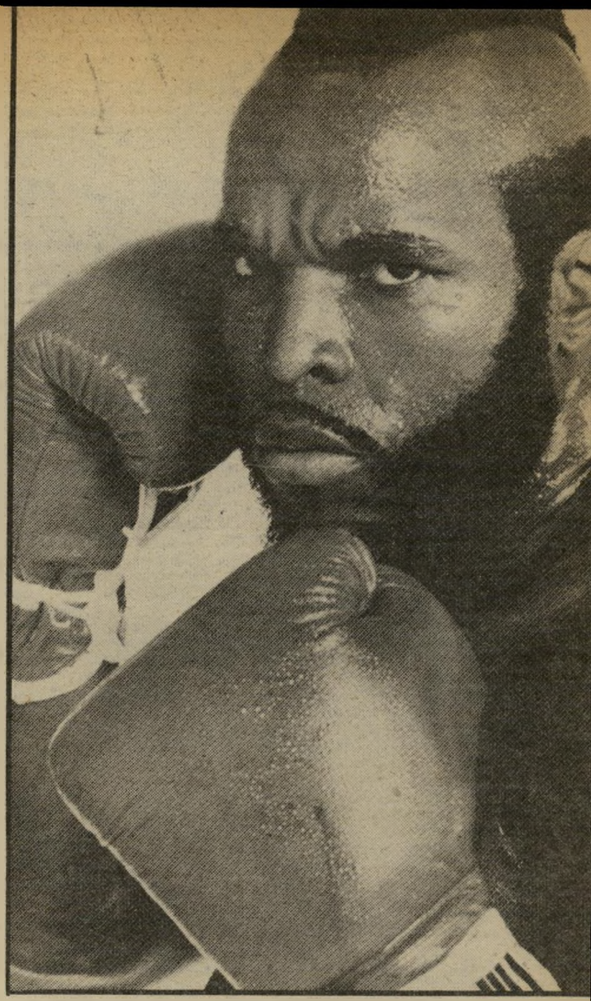
קרול"ין ממונאקו: הידד לסי"מון וגרפונקל

היו שטענו כי היו שם 100 אלף איש והיו שאמרו שהיו רק 70 אלף. הכוונה אינה להפגנת שלום־עכשיו כי אם למאורע מסוג אחר: הופעתם של **סיימון וגרפונקל**, זוג הזמרים־מוסיקאים המהוללים, בארמון־הספורט בפאריס.

היה זה אירוע שכמותו לא ידעה עיר האורות מזה שנים רבות: כרטיסים בשווי של 80 פראנק נחטפו כלחמניות וכל הכרטיסים שלא נמכרו בקופות אזלו מידי ה־ספסרים במחיר של 100 פראנק.

ממירפסת־הכבוד נראתה קרולין. לפי תגובותיה ניכר בה שהיא מכירה את השירים על מילותיהם ולחניהם. ואכן, הספורט החביב עליה ביותר לאחרונה: רכיבה על אופניים ביער בולון כשעל אוזניה ווקמן עם קסטה של השניים.

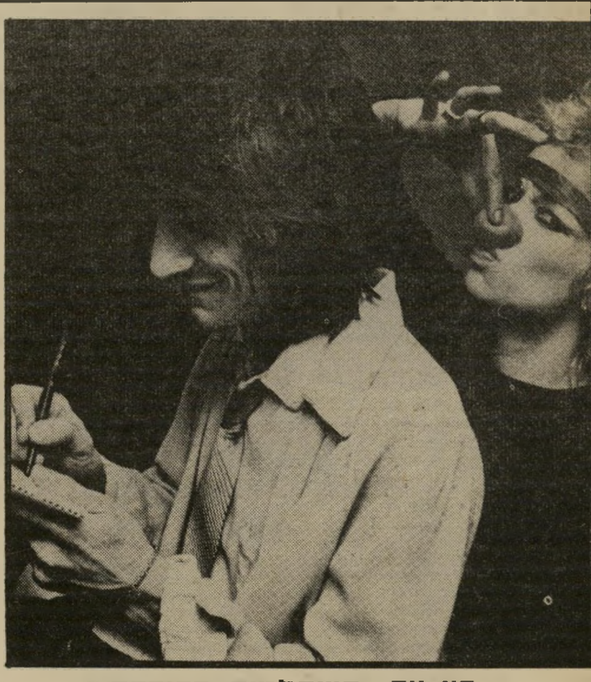
אנשים בעולם

מיסטר טי: נא לקרוא לי אדון

שמו של ברנש אימתני זה הוא **לורנצו טרי** אבל הוא החליף, חגקית ורישמית את שמו ל„מיסטר טי". הסיבה: „אנשים שיפנו אלי ייאלצו לומר מיסטר כשירצו לדבר אתי. אני מתייחס לאנשים בכבוד ואני רוצה שיתייחסו אלי בהתאם."

מבט אחד במראהו של מיסטר טי יכול אמנם להסביר מדוע יתייחסו אליו בפחד מסויים, אבל את הכבוד קשה להבטיח מראש. אם כי תפקידו הקולנועי הראשון, כיריבו של **מיקסטר סטאלונה** ברוקי מס' 3, מבטיח לו תהילה מסויימת, הצניעות כבר רחוקה ממנו והלאה: „איך קיבלתי את התפקיד? פשוט האמנתי בעצמי. נתנו לי תסריט, למדתי אותו בן־לילה והודעתי לסטאלונה: אל תחפש יותר. אני הוא האיש בשבילך." אין ספק שלמראהו של הביריון השתכנע סטאלונה מייד.

רון וד: השתלמות בקירקס

רון וד, הגיטריסט המפורסם של להקת האבנים המתגלגלות נטל את אשתו להצגה של הקירקס הוותיק האחים רינגלין בארנום אנד ביילי, בניו־יורק. הם שאלו כמה אבזרים מן הליצנים אבל לא הצליחו להסות עצמם לחלוטין, ובעוד רון מחלק אוטוגרפים למעריצים עברה אשתו **ג'וספין** השתלמות בתעלולי ליצנים בקירקס.

ג'וני הלידיי: השמש שוב זורחת

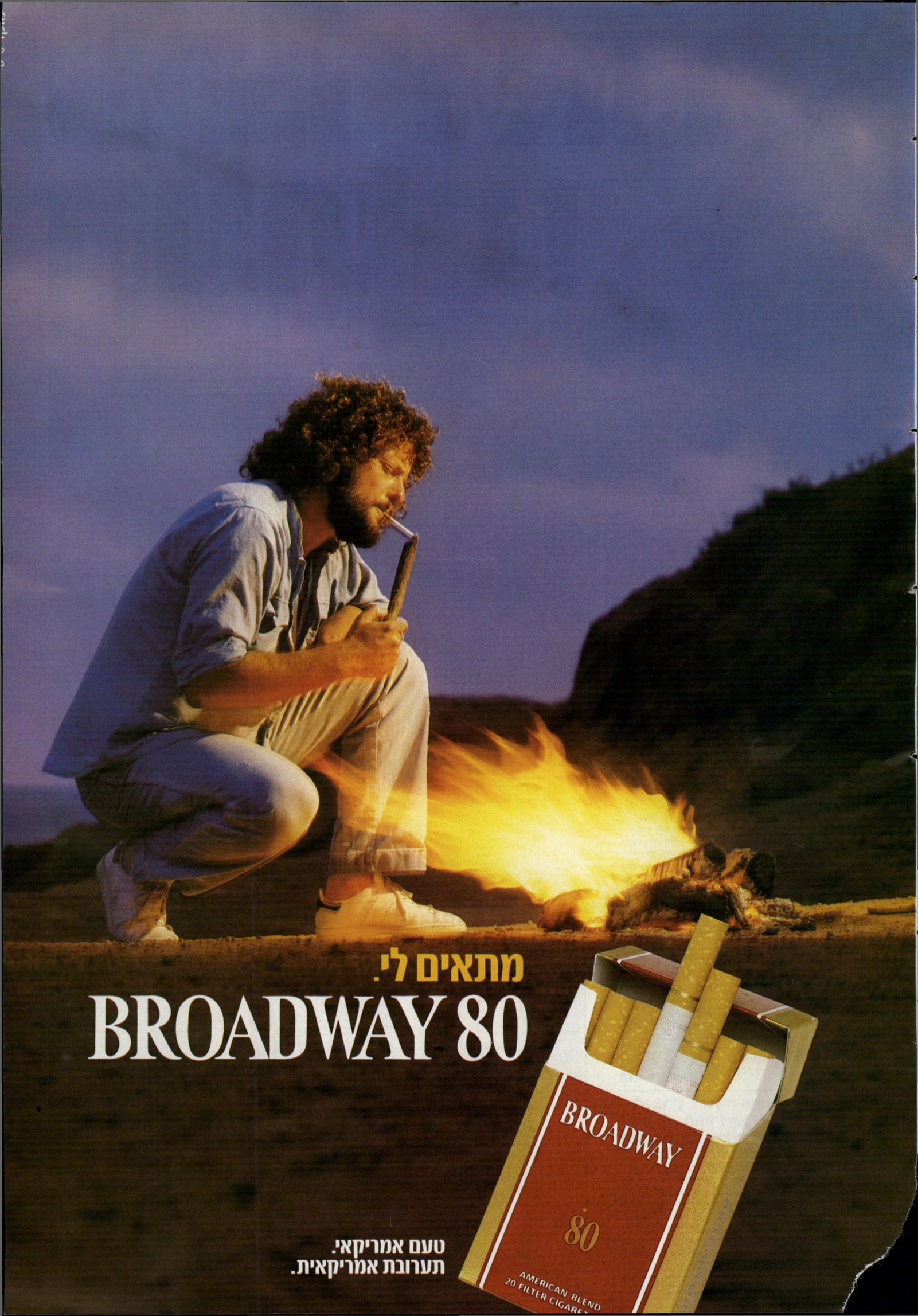
בסן־טרופז והאהבה לוהטת גם כן

לפי כל כללי המישחק של יחסי־ציבור ממשיכים **ג'וני הלידיי** ורעייתו **באבט** להעסיק את העיתונים הצרפתיים ואת קוראיהם הנלהבים. שולם־ברוג־שולם. הצליל האחרון הוא שיר־אהבה לוהט על רקע השמש הבוערת של סן־טרופז. שם ערכו השניים חופשת־פיוס בת שבועיים ולא שכחו להזמין את הצלמים להנציח את הרגעים האינטימיים ביותר.

באבט: „אני מאושרת ורוצה שכל העולם יידע זאת". ג'וני, שרק לפני שבוע ניסה לשכך את צערו על עזיבת אשתו (מזה שלושה חודשים) בהופעות, זורח ופורח. הוא אינו מרבה לדבר, אבל באבט, בכוכבת קולנוע מתחילה, מנצלת את ההזדמנות להתבטא: „זהו בעלי ואני אוהבת אותו. לשאר אין כל חשיבות. הזיווג שלנו ידע סערות ובוודאי יהיו נוספות בדרכנו. אבל צריך זמן כדי להבין ולגלות כי לא הכל שווה ערך. כשואהבים באמת צריך לגלות סובלנות. אני יכולה להאמין שג'וני עשוי להשתנות. אבל היום אני יודעת שאם אני אוהבת אותו פירושו של דבר שלא אני אנסה לשנותו."

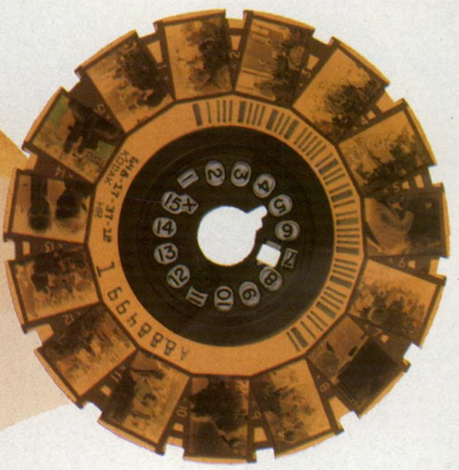
הווידוי הזה נמסר לפירסום יחד עם מסיבת־הסיום לסירטה של באבט, השוטר והשוטרות, מצחיקון של ז'אן ז'ירו במיטב המסורת של השוטר מסן־טרופז עם **לואי דה־פינס** ו**מישל קאלא־ברי**. בסרט זה מופיעה באבט בתפקידה הקולנועי הראשון, כשהיא לובשת מדי משטרה. דווקא בעת ההסרטה, כשהיתה עסוקה ביותר, החליטה להיות הראשונה להתפייס עם בעלה הטרי. „כשאוהבים אין זה חשוב מי יהיה הראשון לעשות את הצעד קדימה. ג'וני נתן לי סימן ולא יכולתי אלא לקחת את היד המושטת."

כמו לפי תוכנית גאונית ידועה מראש שכרה באבט למשך כל תקופת ההסרטה בסן־טרופז וילה חלומית, צמודה לשפת־הים ובתוכה בריכת־שחייה. וילה דיסקרטית, חסוייה מעיני העוברים ושבים ושמורה היטב בידי שומרי־ראש מיקצועיים. היא הכינה את ההצגה כהלכה: בסודי סודות ועם טיפטוף קל באוזני צלמי־העיתונות שהתיישבו בחורשה הסמוכה וחיכו. ואומנם, כמו לפי תסריט, הגיע ג'וני למקום ואחרי כמה שעות נראו השניים יוצאים לאתר הצילומים כאילו כלום לא קרה. שם מצא צוות של טכנאים, חבריו משכבר הימים ונשאר עימם עד סיום העבודה כאחד מן החבר'ה. באבט, זוהרת מנחת, הודיעה: נדמה לי שהוא משתגע אחרי."

מתאים לי.
BROADWAY 80
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
טעם אמריקאי.
תערובת אמריקאית.

עיצרו את העולם!

הדיסק הוא התחליף הגאוני לסרט הצילום. המצאה מהפכנית - בלעדית לקודאק!

שכח את סרט הצילום הישן. מהיום יש דיסק! זוהי דיסקית צילום עגולה שעליה קבועים 15 פילמים קטנים. זהו הפילם הקטן ביותר והחד ביותר שהומצא אי פעם על ידי קודאק!

הדיסק הקטן איפשר לפתח מצלמה קומפקטית שתכיל בתוכה את כל החידושים האלקטרוניים האחרונים. זוהי מצלמת ה"קודאק־דיסק". רק חברה כמו Kodak מסוגלת להמציא שיטת צילום כה מתוחכמת ובכל זאת בהישג ידך!

שיטה חדשה לחלוטין בצילום! מהיום והלאה אתה משוחרר מכל הבעיות הטכניות של המצלמות הישנות!

סוף־סוף מצלמה שמאפשרת לך להתרכז בתמונה עצמה ולא בבעיות הטכניות שסביבה. **כל** מה שעליך לעשות כדי לצלם הוא לכוון, וללחוץ על הכפתור. "קודאק־דיסק" תעשה את כל השאר.

המהפיכה התחילה בארצות הברית. האמריקאים כבר מצלמים תמונות טובות יותר.

לפני כחודשיים הוצגה מצלמת הדיסק לציבור האמריקאי. התגובות היו נלהבות. איכות התמונות עלתה בשיעור ניכר. דיסקית הצילום של קודאק (קודאקולור HR 200 אסא) מבטיחה למצלם תמונות חדות וברורות אפילו בתנאי תאורה גרועים. איכות התמונות שלך לא תיפגם אפילו אם תזוז בשעת הצילום.

המצלמה הגאונית שמפעילה בעצמה את הפלש ברגע שחסר אור!

מהפיכה: אינך צריך לדאוג לפלש! אם יהיה חסר אור - הפלש יפעל מעצמו. אתה מבין? מהיום אינך צריך להחליט אם צריך פלש. מחשב זעיר מחליט במקומך! אי אפשר להמציא פלש משוכלל יותר. נכון? לא נכון: בקודאק שיכללו אפילו את הפלש הזה. הפלש האלקטרוני מסוגל לפעול בכל שניה ושליש. מהיום לא תצטרך לחכות עד שהפלש "יתחמם"! תוכל לצלם ולצלם...

2 מעגלים מיקרו אלקטרוניים מקבלים ומבצעים עבורך את כל ההחלטות

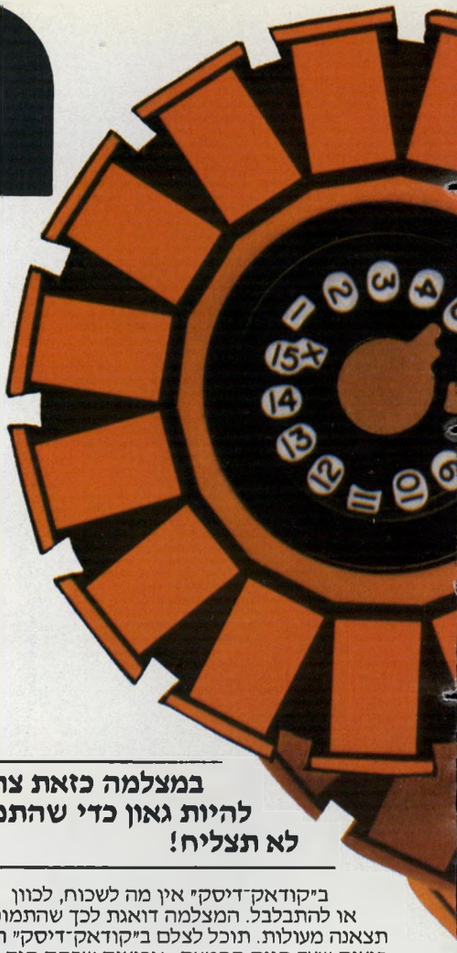
מאחורי כל פעולות המצלמה המתבצעות כאילו מאליהן נמצא ה"מוח" והוא למעשה זה שמקבל ומבצע עבורך (תוך שבריר שניה) את כל ההחלטות. המוח האלקטרוני הממוחשב בנוי משני מעגלים מיקרואלקטרוניים הפועלים בתאום, ומשחררים אותך מכל החלטה שהיא.

לא צריך למתוח את הסרט! לא צריך לכוון את האור! לא צריך לכוון את המרחק! לא צריך יותר לקנות בטריות!

לא צריך למתוח את הסרט - מנוע מיוחד מסובב בשבילך את הדיסק. מעכשיו תוכל לצלם תמונה אחרי תמונה בלי הפסקות מיותרות. (3 תמונות בשניה בלי פלש, ותמונה כל 1.3 שניה - עם פלש).
לא צריך לכוון את האור - מחשב אלקטרוני זעיר מכוון בשבילך את הצמצם.
לא צריך לכוון את המרחק - 4 עדשות זכוכית באיכות המקובלת במצלמות יקרות בהרבה, דואגות לכך שהתמונה תהיה תמיד חדה.
לא צריך לדאוג לבטריות כי פשוט **אין** בטריות. מק
אנרגיה עצמאי (לטווח ארוך) דואג להפעלת הפלש

מהפיכת הדיסק החלה!

במצלמה כזאת צריך להיות גאון כדי שהתמונה לא תצליח!

ב"קודאק־דיסק" אין מה לשכוח, לכוון או להתבלבל. המצלמה דואגת לכך שהתמונות תצאנה מעולות. תוכל לצלם ב"קודאק־דיסק" הרבה רגעים שעד היום החמצת: ארועים שבהם היה חשוך מדי... רגעים שבהם חיכית עד שהפלש "יתחמם"... ארועים שהתרחשו לפני שהספקת למתוח את המצלמה...

"קודאק־דיסק" היא מצלמת כיס אמיתית. היא תמיד טעונה. תמיד מוכנה לצילום. היא נכנסת לכיס בקלות. והיא שוקלת רק... 185 גרם! תוכל למסור את הדיסק לפיתוח בכל חנות צילום בארץ. חברת "דלתה־קולור" נציגת קודאק בישראל רכשה ציוד פיתוח ממוחשב, והשקיעה מליוני שקלים כדי להיערך למהפיכה.

מעולם לא הציעו לך מצלמה כזאת! עד סוף יולי תוכל לרכוש אותה במחיר היכרות.

לא בכל יום יש לך הזדמנות להיות חלק ממהפיכה כזאת! לא בכל יום מציעים לך מצלמה כל כך גאונית, וכל כך פשוטה - במחיר כל כך נמוך.
קנה לך עוד היום את ה"קודאק־דיסק" שלך!

קודאק disc 4000

עידן חדש בצילום

לסנדלי "שול" יופי של קו...קו הנוחות!

החליקי לנוחות מיידית — הנוחות של "שול".
נסי את סנדלי "שול" ותיווכחי עד כמה הם נוחים.
"שול" — החברה המובילה בעולם בטיפול ברגל — פיתחה דגם ייחודי של סנדל התואם את קימורי רגלך*.

לכן מעניקים לך סנדלי "שול" נוחות — נוחות מיידית — נוחות שאין דומה לה.
תני לרגלייך את הטוב מכל — "שול".

*הקימורית שבסוליה (בלעדית ל"שול") מפעילה את אצבעות ושרירי רגלך עם כל צעד שאת עושה. הליכה ב"שול" היא תירגול לבריאות־רגלייך וליופין.

רגלייך יפות —
רגלייך בריאות!

Genuine Scholl

בבתי־מרקחת

אחרי 3 שנים על אי בודד באה חמדה לוי לארץ – השחתפה בסרט יחידי וחזרה לחייה הפרטיים

סרט אחד – וזהו

ה **פועל הערבי**, תאלה, לחש, שלמה אהבה באוזני חווה. הנערה היהודיה החזירה לו חיבוק לוהט, והשניים פתחו בהתעלסות — וזהי אחת הסצינות בסרט חדש, העומד להסעיר את ישראל, חמסין.

בעלת טור זריזה בעיתון יומי אחד, לא הכי נפוץ, כבר התרעמה על הסרט: „ערבי ויהודיה באותה מיטה. אבל אני לא מאמינה. תראמת, את היית יכולה? עם ערבי?"

כשגיבורת הסרט עוברת ברחוב, לא רצים לבקש את חתימתה, גם לא מתקיימים אותה עדיין. לא אופפת אותה הילה של זוהר והיא אינה מתנהגת ככוכבת. אולם חמדה לוי, כך לוחשים בחוגי הקולנוע, תעורר התעניינות בתוך חודשים ספורים.

חמדה לוי, 29, היא תגלית בעולם הקולנוע הישראלי. היא משחקת בתפקיד הראשי בסרט הראשון העוסק ביחסים בין יהודים וערבים, יחסי שכנות ואהבה.

יאסין שואף, השחקן הערבי המשחק לצידה של חמדה, גם הוא תגלית. יאסין מעולם לא שיחק בעבר, ומייד עם תום צילומי הסרט נסע לגרמניה להמשיך בלימודי רפואה וטרינארית.

חמדה גדלה כצברית לכל דבר, עד שהכירה, אחרי שסיימה את שירותה הצבאי, בחור נורווגי, בעיקבותיו נסעה לנורווגיה וחייתה שם על אי מבודד. במשך 3 שנים עסקה בדיג, בסריגה ובהירהורים בנסיון להבין את הסוד הטמון בחיים.

„על האי עצמו," סיפרה חמדה, „התנהלו החיים בדרך שלווה ומאוד רגועה, כי האנשים שם אינם מנהלים מירוץ מטורף אחר הזמן. לא, הם אינם פרימיטיביים. האי מפותח, ובכל בית יש מקלט טלוויזיה."

בני המקום עוזבים אותו לעיתים רחוקות. הם דאגו לפתח במקום את החקלאות, הנשים סורגות והגברים עוסקים בדיג. חלוקת התפקידים בין המינים, אמנם, לא שונה מזו שבתל־אביב, אך מי שמחפש חיים פשוטים בעיקרם, יוכל למוצאם על האי.

„החיים עברו לידי"

ב **משך שלוש** שנים התגברה חמדה על בעגועיה לארץ. צעירים רבים אומנם לא חיו במקום, שכן הצעירים עוזבים את האי כשהם מתבגרים, ופונים לערים הגדולות. אולם חמדה התיידדה עם הצעירים המעטים שעל האי.

במשך שנות שיבתה במקום לא הפסיקה לתהות על הימים שטופי־האור. „אין שם לילה," היא מתחייכת כשהיא נזכרת, „בהתחלה היה לי קשה מאוד להתרגל לאור המתמיד ולקור המקפיא." אחר־כך הכינה לעצמה את הבגדים המחממים, ניסתה, ללא הצלחה מרובה, ללמוד להחליק על השלג, ולמדה לאהוב את הדיג.

„חזרתי הביתה, לארץ," היא סיפרה בסבר פנים רציני, „כי הרגשתי שאני מפסיקה להתפתח." לחמדה צורך מתמיד בעשיה יוצרת, כך היא מעידה על עצמה. לפני כמה שנים התחילה ללמוד ציור, ועל האי הרגישה שהיא דורכת במקום.

על אהבתה לציור הנורווגי סירבה חמדה להרחיב את הדיבור. העניין נסתיים מבחינתה עת עזבה את נורווגיה. כל שהיא מוכנה לספר הוא חוסר־המעש שנכפה עליה שם: „הרגשתי, שיש לי עוד כל־כך הרבה ללמוד, לראות ולדעת, אך החיים שם פשוט עברו לידי, בלא להשאיר עלי חותם עז."

חמדה חזרה הביתה, ומייד יצאה למירדף אחרי היצירתיות. „היה לי המון מה להגיד ועוד הרבה יותר לקלוט," הכריזה. „אולם לא היה לי חבל על התקופה שחייתי באי. עברתי שם חוויה שמעטים זוכים בה."

לוי ניסתה למצוא את עצמה. תוך כדי חיפושיה, התחילה לעבוד כמנהלת הצגה בקבארט הסאטירי הסטריפטיז האחרון.

השעות הנוהות של עבודתה הותירו בידה זמן רב לציור ולעיסוקים שונים ורבים. במהלך עבודתה הכירה את השחקן שלמה בר־אבא, המככב בהצגה, והפכה לחברתו. מזה כשנה גרים השניים בדירה משותפת ומנהלים חיים כבעל ואשה לכל דבר. „אין לנו תוכניות של חתונה," היא מצטחקת, „טוב לנו עכשיו, וזה מה שחשוב."

יום בהיר אחד שוב חל מפנה בחייה של הצעירה הנאה. המפיק יעקל'ה ליפשין והבימאי דני וקסמן באו לאולם צוותא, שבו הועלתה ההצגה הסטריפטיז האחרון, כדי להיפגש שם עם משקיעים לסירטם חמסין, ונתקלו בחמדה.

„מעולם לא חשבתי על משחק," טוענת חמדה, „אולם כששמעתי מדני ויעקל'ה על הסרט, נדלקתי."

„פתוחה להצעות מעניינות"

ח **מדה נענתה** להצעה לעבור מיבתי־בד. אחרי שעברה את המיבחנים בהצלחה, השתכנעה סופית להשתתף בסרט. בתוך זמן קצר למדה את תפקידה והצטרפה לצוות־השחקנים.

חמסין עוסק ביחסים בין יהודים וערבים. חמדה מגלמת את דמותה של חווה, המתאהבת בצעיר ערבי ומנהלת עימו רומן סוער.

חמדה אינה מתכננת קאריירה דווקא בעולם הקולנוע. „אני פתוחה להצעות מעניינות," היא מסבירה, „וכל עוד הן בתחום היצירתי, הן מושכות אותי."

הקרנת הסרט, שאמור היה לעלות למסכים בקרוב, נדחתה בשל המילחמה, אולם כשיוקרן סוף־סוף, תהפוך חמדה לוי לכוכבת. היא תהיה אשה מוכרת, ועת תעבור ברחוב יצביעו עליה ויבחנו את צעדיה.

טיבי זכריני ■

בנורווגיה ניסתה חמדה לגלוש בסקי, אולם קשה היה לה להסתגל לקור העז.

במדינה

מישטרה

לירות.

אחר־כך לבדוק

השוטר ירה למוות בנער שנהג במכונית גנובה, והמישטרה תחקור את עצמה.

מכונית הטריומף הישנה עוררה את תשומת ליבם של השוטרים. בתוכה ישבו שני נערים, שהגבירו את מהירות הנסיעה כשהרגישו שעוקבים אחריהם.

השוטרים המשיכו לרדוף אחר המכונית, וכשעמדו להדביק אותה, בצומת בני־דרור ליד תל־מונד, קפצו שני הנערים החוצה והתחילו להימלט.

נשמעה יריית אקדח ואחד ה־נערים צנח ארצה. השני המשיך לרוץ עד שנעלם בחשיכה.

השוטרים התקרבו אל הנער ש־שכב פצוע וגילו שהכדור פגע בגבו. היה זה נפתלי סולימן בן ה־17, מתל־מונד.

מזל צפרי, קרובת מישפחה של נפתלי, טוענת שאילו העבירו את הנער הפצוע לבית־החולים מאיר בכפר־סבא, הנמצא במרחק של 10 דקות נסיעה משם, אולי היו מצי־לים את חייו. אך השוטרים העבי־רו את הנער לבית־החולים לניאדו בנתניה, בטענה שהם שייכים ל־מישטרת־נתניה.

המישטרה תחקור. נפתלי הגיע לבית־החולים ללא רוח חיים, חצי שעה אחרי שנורה. למחרת בבוקר ביקר שוטר בבית הורי נפתלי סולימן ושאל אם הנער בילה את הלילה בביתו. אחר־כך אמר לאמו שהוא נפצע בתאונה, וביקש לדבר עם אחיו המבוגר של נפתלי. השוטר והאח, שגר בקירבת מקום, יצאו לדרך. האם, שלא ידעה עדיין על גורלו של בנה, מיהרה אל תחנת האוטובוס לכפר־סבא, בתיקווה שהוא מאושפז ב־בית־החולים שם.

בבית־החולים מאיר נמסר לאם שבנה לא נמצא שם. היא נסעה מייד לבית־החולים בנתניה, ואז גילו לה את האמת: נפתלי נהרג מכדור שנורה מאקדחו של אחד השוטרים שרדפו אחריו.

איש לא דאג לאם השכולה. כולם עזבו אותה. השוטרים נעלמו. היא חזרה הביתה באוטובוסים, ממררת בבכי.

המישטרה לא גילתה דבר במכו־נית הטריומף, שלא היתה שייכת לנערים. חברו של נפתלי, חייל צה"ל, נחקר במישטרה ושוחרר. החבר נהג במכונית כשהשוטרים פתחו במירדף אחריה.

בני מישפחת סולימן מאשימים את המישטרה, שאפילו לא שלחה נציג להלווייתו של נפתלי. „כאילו

נרצח סולימאן
„כאילו נהרג כלב"

"חופשה נוסח אמריקנה" באילת.

עם אגד תיור במלון אמריקנה.

מלון אמריקנה באילת הוא מלון חדיש ויוקרתי, עם מזוג אויר מלא.
ניתן להנות בו משפע בילויים:

* מסעדה. * טלויזיה ווידאו.
* קפטריה. * מועדון לילה.
* 3 בארים. * דיסקוטק עליז.
* בריכה לילדים.
* בריכה מהודרת למבוגרים.
* חדר משחקים ומתקני ספורט.

כל זה נוסף, כמובן, לימה המקסים של אילת ולנוף המיוחד.

טל־אויר

במסגרת המבצע המשותף ל"אגד תיור" ולמלון אמריקנה, תוכל לצאת לחופשה ביום א' או ביום ה' בשעה 8.30 בבוקר, מככר אתרים בתל־אביב, וב־ 8.45 מהתחנה המרכזית.
החופשה מתחילה בדרך - אוטובוסים נוחים וממוזגים, נסיעה מהנה, קפה, ובצהריים אתה כבר נופש בבריכה.

אוטובוס ממוזג של "אגד תיור" יסיע אותך לארבעה או חמישה ימי נופש בלתי נשכחים במלון אמריקנה באילת, במחירי מבצע מיוחדים!

המחירים:

	4 ימי נופש כולל מע"מ	5 ימי נופש כולל מע"מ
מחיר לאדם בחדר זוגי	1,939 ש'	2,306 ש'
מחיר לאדם בחדר יחיד	2,578 ש'	3,124 ש'
מחיר למבוגר שלישי בחדר	1,587 ש'	1,859 ש'
מחיר לילד עד גיל 12 בחדר עם הורים	1,350 ש'	1,549 ש'

המחירים כוללים, הסעה, אירוח על בסיס לינה וארוחת בוקר.

עסקת החבילה כוללת כרטיס נסיעה חינם מכל מקום בארץ לתל אביב וחזרה הביתה

פרטים נוספים והזמנות בכל משרדי "אגד תיור" בארץ. אצל סוכני הנסיעות ובשלושת מרכזי ההזמנות:
תל־אביב 03-242271 חיפה - 04-643131
ירושלים - 02-531286
כמו כן במלון אמריקנה באילת 059-75176.

אגד תיור
דרך יפה לגלות ארץ יפה.
EGGED TOURS

אשה המסתתרת יותר משנתיים מפני בעלה, הרבנים והמישטרה, התגלתה בבית־המעצר

„בעלי הניח את האולר על צווארי!"

ה חוקר המישטרתי סיים את דבריו באולם המעצרים של בית־משפט השלום בתל־אביב: „אנו מבקשים לעצור את אסתר אלאשווילי לחמישה ימים, בחשד של ניהול בית־בושת." האשה הצעירה, שקמה על רגליה מספסל העצורים, השיבה בשקט ובעייפות: „אני לא ניהלתי בית־בושת!"

השופט קבע שיש לתגיח למישטרה להשלים את החקירה, ואחם על צו־המעצר.

לעורך־הדין בן־ציון באייער, ש־נכח באולם, לא היה עד לשעה זו כל קשר עם העצורה אלאשווילי — כך לפחות הוא חשב. אך משהו הזכיר לו שראה כבר את פניה של אסתר.

שלושה ימים אחרי פגישה זו, שוב הובאה החשודה בניהול בית־בושת לבית־המישפט, ושוב היה שם עורך־הדין באייער. אך הפעם הוא בא במיוחד בעטייה.

פניה של אסתר היו דומות להפ־ליא לתמונתה של נערה בת 15 שברחה מביתה, שאביה ביקש לפני כשנתיים מעורך־הדין לאתר אותה. היתה זו אכן אותה נערה, אך שתי שנות סבל ורדיפה הוסיפו שנים רבות להופעתה.

ריפוי אצל הרב זגורי

ח וקר־המישטרה טען לפני השופט, כשדרש את מעצרה של אסתר, כי היא נעצרה במיש־רד־ההיכרויות קלאס, שברחוב אלנבי בתל־אביב. המישרד היה בבעלותו של דוד איש־שלום, ה־חשוד בניהול רשת בתי־בושת בארץ.

„איש שלום," ציין חוקר־המיש־טרה, „העסיק במישרדו כמה צעי־רות, שקיימו יחסים עם לקוחות ואת דמי־האתגן היה גובה בעצמו."

אסתר טענה, שהתקבלה לעבודה במישרד, כדי לעזות על טלפונים, וכבר בבוקר הראשון לעבודתה עצרה אותה המישטרה.

לחוקרי המישטרה לא היו הר־כחות נגד אסתר, וסניגורה הצליח לשחרר אותה מאותו מעצר. אך בבית־המישפט כבר חיכו לה שתי פקודות־מעצר נוספות: הדיינים של בית־הדין הרבני באשדוד ציוו על המישטרה להביא לפניהם את אסתר אלאשווילי ולא לשחררה בערבות. מישטרת אילת ביטלה, לבסוף, את הצו, אך האשה הצעירה לא הצליחה להתחמק עוד מהרבנים של אשדוד, כפי שעשתה במשך שנתיים.

בשבוע שעבר ניסו הדיינים האלה לשכנע אותה לוותר לטובת בעלה — ללא תמורה — על מח־צית הבית, שבו התגוררה עם גבריאל אלאשווילי, התינוקת שלהם והורי הבעל.

על שעבר עליו בתו, אסתר, סיפר אביה, דוד בוטרשווילי, בבית־הדין הרבני:

הכל היה בסדר, עד שאסתר ובעלה החליטו לקנות דירה, יחד

אסתר — אחרי המירדף
חשד־שווא

עם הוריו. מאז שאמא שלו שמעה, שהם לא מוכנים לגור יחד, הת־חילו העניינים. ישבתי באבל — אבי נפטר — ואז הגיע דוד שלי ואמר: „אתה צריך לקום וללכת לאשדוד. יש בעיות. מישהו עלול למות הלילה, אם אתה לא תבוא."

נסעתי. כשהגעתי, ראיתי שהבת סגורה בבית. היא אמרה לי: „אם אתה אבא שלי, אתה צריך לראות מה עשו לי." הבאתי שוטר, הוצאנו אותה מהבית ולקחתי אותה לתל־אביב. בדרך היא סיפרה לי שאמו של בעלה הרביצה לה.

עשיתי מאמץ שהבת תחזור הביתה. אנו קרובי־משפחה. האבא שלו, של החתן, הוא בן־דוד שלי, לכן הסכמנו לעשות שלום־בית.

בתי סיפרה לי, שבעלה עשה את עצמו פסיכי. הוא אמר שלא טוב לו פה, והוא רוצה לנסוע לחו"ל. אחרי כמה ימים שמעתי שהוא חולה. צעק על אבא שלו, כמו הפסיכים. הוריו אמרו לי ש־לקחו אותו לכפר־סבא, לאיזה רבי, ותוך יומיים יהיה בסדר.

כשלא הבריא, לקחתי את גבריאל אלאשווילי לרב שלמה זגורי ב־רמלה, והוא אמר לי שזה צריך לעלות עשרת אלפים לירות. לקחתי אותו פעמיים לשם, והוא הרגיש יותר טוב. אחר־כך המשיך לקבל טיפול רפואי כאן, באשדוד.

עד היום האמא שלו אומרת שהבן שלה חולה, ואשתו, כלומר בתי, אשמה.

אסתר ברחה כמה פעמים לתל־אביב. פעם היא באה בבעלי־בית, ואמרה שאינה יכולה יותר לגור עם בעלה. החזרתי אותה מייד לביתה. אחרי כמה ימים שמעתי שהיא עזבה את הבית.

אחר־כך טילפן מישהו ואמר לי, שהבת הגיעה אליו, לעבוד, לפי מודעה בעיתון. הוא מבסוט מהעבודה שלה, ושאל אם אני מסכים שהיא תעבוד אצלו. יש לו מיספר טלפון, הוא קבלן, יש לו אשה וילדים.

הלכתי למישטרה וביקשתי ש־יעזרו לי להחזיר את הבת לביתה. ענו לי שיש לה בעל, והוא צריך לדאוג לזה.

מירדף קיבוצי

ע שיתי טעות אחת, ואמרתי לבעל־הבית, שאני לא רוצה שבתי תעבוד אצלו. הוא פיטר אותה מייד. היא שכרה דירה ב־רמת־גן והתחילה לעבוד. מאז נעל־מה, ואני לא יודע איפה היא.

הדיינים ברבנות שאלו אותי אם היא בריאה בנפשה. סיפרתי להם שהיא התחתנה כשהיתה בת 15. הם גרו כל השנים בסדר, ורק אחרי שעברו לדירה התחילו הבעיות. הבעל, גבריאל, זעק לפני הדיינים: „האם נשמע דבר כזה שאשה, שהחזיקה את הילדה תישעה חו־דשים בבטן שלה, מעזה לעזוב את הילדה ברחוב? זה דבר סדיסטי!"

אני עניתי: זה דבר סדיסטי מה שעשו לה. הוא רוצה להתחתן שוב, ואני לא יודע מה עם הבת שלי, אם היא בכלל חיה עכשיו, ואיפה היא נמצאת? תחשבו למה היא הגיעה למצב הזה — מאז שהיא אמרה שהיא לא התחתנה עם האמא שלו, אלא רק עם גבריאל, התחילו העניינים.

הדיינים החליטו להטיל על ה־מישטרה לחפש ולהביא את אסתר לפניהם.

עד כאן, סיפורו של האב.

„לבעל, סיהר בשרות בתי־הסוהר, יש סכין קפיצית. מדי פעם הוא מניח אותה על צווארה של אשתו, ומאיים עליה, כי ירצח אותה אם תרגיז את אמו," דיווח לבית־הדין הרבני עורך־הדין לשעבר של אס־תר, נתן צהל.

מעשים כאלה הוא עושה לעתים קרובות לפני ילדתם הקטנה — סופר לדיינים. יום אחד, כשחזרה אסתר הביתה שאלה את החמותה: „איפה בעלי?" תחת תשובה קיבלה סטירת־לחי. אסתר ניגשה למיש־טרה והגישה תלונה נגד חמותה.

שנתיים אחרי שנולדה להם בת, התחיל הבעל להתנהג בבית בצו־רה מוזרה. הוא היה צועק שלא טוב לו, שהוא רוצה לנסוע לחו"ל. הוא נלקח לבית־החולים קפלן, ל־מחלקה פסיכיאטרית, והמשיך לק־בל טיפול במרכז הקהילתי לבר־אות־הנפש באשדוד.

יום אחד עמדו השניים לצא לחתונת אחד מקרובי־המישפח אסתר לבשה חליפה חדשה, שקי־לה במתנה מאביה. משראתה חמות את החליפה, הסיתה את ג־ריאל נגד אסתר, בטענה שהחליפ אינה מוצאת חן בעיניה. ללא או־ודברים נטל הבעל את הסכין קפיצית וקרע את החליפה מ־גופה של אסתר.

מבלי להגיב כלל, לבשה אס־חליפה אחרת והלכה איתו לחתונ משחזרו, הסירה את בגדיה, ולבש כותונת־לילה, מתוך כוונה לשכ לישון. אך הבעל שוב נטל א־האולר, קרע לה את הכותנ לגזרים.

כשאביה החזיר אותה כמה פ־מים לבעלה, ולא היה לה כ־אל מי לפנות לעזרה, החליט לברוח. אז פתחו כולם במירד אחריה: הבעל עם הסכין הקפיצ שלו, בית־הדין הרבני, המישטר ואפילו אביה.

כשנרגעה מעט, ומצאה בית ח ועבודה כמטפלת אצל קבלן מרמו השרון, היה זה דווקא אביה, שדר שיפטרו אותה.

שוב נפתח המירדף, שהסתיי על ספסל־הנאשמים בחשד־שח של ניהול בית־בושת.

אסתר וגבריאל אליאשווילי בחתונתם
חתונה בגיל 15

נהרג כלב, ולא אזרח במדינה," הם טוענים. „כשהורגים ערבי ב־לבנון, נשמעים קולות התנגדות, אך כשרוצחים נער בן 17, ישראלי שאינו אשכנזי, איש אינו מגנה את מעשה המישטרה."

מפקד מישטרת נתניה, סגן־ניצב דן שטרן, מסר שמונה קצין שיבדוק את המיקרה. במישטרה חושבים שכנראה נפלט כדור מאק־דחו של השוטר בזמן המירדף.

„האם בגלל מכונית גנובה הור־גים נער בן 17?" שואלת המשפחה.

בנקים

בנק עם המכנסיים למטה

הבנק פרץ בטעות את הכספת, והחזיר ללקוח שניים וחצי מיליון לירות

דמיטרי גפן שכר כספת בבנק, הפקיד בה את רכושו וישן בשקט. עד שבוקר אחד העיר אותו משנתו טלפון מהבנק שלו. „פרצנו בטעות את הכספת שלך, אנא בוא לבדוק אותה," אמר לו קול חביב של אחד מעובדי הבנק.

שאלות ובירורים העלו כי בסניף בת־ים של בנק־לאומי היה צורך לפרוץ אחת הכספות ובטעות פרץ עובד הבנק את הכספת של גפן.

העובדים החליפו מיד את מנ־עול הכספת, ואחרי כמה ימים הודיעו על כך גם ללקוח.

פריצה שניה. גפן הזהיר לא הסכים לבדוק את הכספת הפרוצה אלא בנוכחות עורך־דינו, משה מרוז. השניים הגיעו לסניף־הבנק ולהפתעת הכל התברר כי גם ה־מפתח החדש שהיה בידי אנשי הבנק אינו מצליח לפתוח את ה־כספת. בלית ברירה התבקש גפן לחזור למחרת, כאשר יוזמן למקום גם פורץ הכספות של הבנק, ויחדיו יפרצו את הכספת העקשנית.

כאשר נפרצה סוף סוף הכספת, מנה גפן את כספו, והתברר לו ש סכום של שניים וחצי מיליון לירו שהוחזקו בכספת בדולרים, נעלו בכספת נותרו רק תכשיטים וכמ ניירות־ערך. הוא תבע מהבנק להז זיר לו את כספו החסר.

„תפסו אותנו בלי מכנסיים," אמ אחד מפקידי הבנק, וכאשר עורך הדין שלח מכתב תביעה רשמ הודיע הבנק כי הוא מחזיר ללקו את כספו, אם כי הסתייג כמו מכל אחריות לגניבה.

אהבה סודית

לשחקן **צחי נוי** יש מזה כמה חודשים אהבה סודית מאוד. קוראים לה **מירי** והיא קצינה בחיל־האוויר. צחי מסתיר אותה היטב מן הזרקורים, ואפילו למסיבת סיום ההסרטה של הסרט ספיחס, שבו הוא מככב, לא הביא אותה. „אני את האהבות שלי שומר בבית,“ אמר לי.

מירי היא בת 29, בדיוק כמיספר שנותיו של חברה בעל־המימדים, שחגג את יום הולדתו ביום החמישי שעבר. השניים הכירו באמצעות הטלפון. צחי קיבל את מיספר הטלפון שלה ממישהו, והרים לה צילצול. הם קבעו פגישה ומאז הם ביחד.

לשחקן, העומד להופיע בקרוב בתפקיד ראשי בקומדיה גרמנית, היתה לפני שנה חברה גרמנית. קודם לכן היתה לו חברה אמריקאית, שאותה הכיר בעת הסרטה בפיליפינים. אך בסופו של דבר הוא העדיף אשה מתוצרת בית. לדבריו הוא התאכזב מן המנטליות של בנות הגויים.

הרומן הנוכחי שלו הוא, עד כמה שהבנתי ממנו, רציני ביותר. וזאת היא גם הסיבה לכך שהוא שומר על חברתו בשבע עיניים. השניים מתגוררים ביחד בדירה אחת, שאת מיספר הטלפון שלה פשוט אי־אפשר להשיג. אפילו חברו לסרטים, השחקן **יפתח קצור**, אמר לי שאין לו המיספר. „אני לא רוצה שיטרידו את מירי,“ אמר לי צחי, „היא גם לא אוהבת את כל הזוהר. יש ביננו אהבה גדולה ואני מאוד מאושר. ממש עלאכיפק לי. עדיין אין לנו תאריך לחתונה, אבל זה מתקדם לקראת זה.“

צחי נוי
תוצרת־בית

המנגו האחרון

סיפור־האהבה בין המשורר **דויד אבידן** וחברתו הבלונדית היפהפיה, **ניילי**, הסתיים. השניים, שיצאו במשך למעלה משנה, נראו לאחרונה פחות ופחות ביחד, עד שנפרדו לגמרי. את הטנגו האחרון שלהם הם רקדו במהלך המילחמה, כאשר מרבית הדיסקוטקים היו דווקא ריקים. ראו אותם אז מבלים במועדון תל־אביבי.

המשורר, שהוא גם קולנוען, הכיר את הצעירה בעת שליהק את סירטו שדר מן העתיד. נילי, ששיחקה בסרט בתפקיד קטן יחסית, גילמה אחרי־כן תפקיד מרכזי בחיי הבימאי.

סיבת הפרידה לא כל־כך ברורה לי, אך נראה שלשניים תהיה בעתיד הזדמנות להיפגש די הרבה, מה שעשוי לעורר בהם שוב את התיאבון זה לזו. נילי תתחיל השנה ללמוד פילוסופיה ופסיכולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, שם משמש אבידן מורה בכיר לתסריטאות וכתיבה יצירתית. אז יתכן שאווירת הקמפוס תפריח מחדש את אהבתם.

בינתיים אמר לי המשורר, שהיה נשוי בעבר לעיתונאית ברוריה אבידן־בריר ולדוגמנית־העירום לילי אבידן־פטר: „זהו סיפור־האהבה האינטנסיבי והמרתק ביותר שהיה לי עד היום, כולל כל נשואי.“

שעוריה במישפחת היהלומן

אחת החתונות הבעייתיות ביותר של השנה התקיימה לפני שבועיים בבניין הרבנות בשדרות דויד המלך בתל־אביב. החתן היה **איתן גודרמן**, בנם של אחד היהלומנים הגדולים בארץ, **יחזקאל גודרמן**, ושל רעייתו, אשת החברה **ברוריה** („טוצי“) **גודרמן**. הכלה היתה **אלינור מעוז**, בתם של איש־העסקים **דני מעוז**, ושל גרושתו, אשת־חברה אף היא, **ניצה מעוז**.

לכאורה היתה החתונה יכולה להיות אירוע רב־רושם, שהיה נחגג במקום מפואר

ניצה מעוז
לא הוזמנה

בנוכחות מאות מוזמנים מפורסמים ונוהרים. אך בפועל הכל היה שונה. לטקס הקצר ברבנות לא הגיעו הוריו של החתן ולא אמה של הכלה. היו שם רק אבי הכלה, אחותה הצעירה ועוד חמישה זוגות חברים קרובים. וכל זאת מדוע? הסכיתו ושימעו:

הורי החתן גילו התנגדות נמרצת לנישואין אלה. הם ניסו לשכנע את בנם בכל דרך לחזור בו מהחלטתו, אך לשווא. הדברים הגיעו לידי כך שאיתן בן ה־24, שעבד בעבר במישרדו של אביו בניו־יורק, סולק מהעסק. היחסים במישפחה הלכו והשתבשו, והפכו לשעוריה בזעיר אנפין. ההורים הודיעו לבנם חד־משמעית, שאם יעמוד בסירובו, יחרימו את החתונה וימשכו את ידם ממנו סופית. ואכן כך היה.

הסיבה להתנגדות הגולדמנים היא כפי־

דני מעוז
„עונש כבד“

לה: ראשית, ייחוסה של הכלה אינו מוצא־חן בעיניהם. הוריה התפרסמו לפני כמה שנים בעיקבות פרשת־גירושיהם, שגולת הכותרת שלה היתה מעצרו של דני מעוז, ביחד עם ארבעה מחבריו, באשמה שהפשיט בכוח את אשתו וצילם אותה עירומה. הוא טען שניצה בוגדת בו עם תייר תורכי בשם **זאק תותח**. היא עצמה לא נשארה חייבת והאשימה את בעלה בבגידה עם הדוגמנית **שרה אלי**.

דני מעוז הגדיל לעשות לפני חצי שנה, כשנשא אחרי היכרות של שעה אחת בלבד את אשת־הזוהר **זיווה שומרת**, והתגרש ממנה כעבור חודש וחצי. כל זה לא כל־כך נעם למישפחת היהלומנים, שמצאו את עצמם לפתע מחותנים עם המעוזים. נוסף לכך גם היו להם טענות כלפי הכלה עצמה, שהיא בת 18 בלבד, על כך שניהלה אורח חיים סוער מעבר לים.

בני הזוג הצעירים הכירו לראשונה לפני שלוש שנים וחצי. הם נפגשו שוב לפני חצי שנה בניו־יורק. החתיכה הבלונדית, בעלת החזה השופע, חזרה ארצה לפני חודשיים וגוייסה מייד לצבא. בעיקבות נישואיה היא שוחררה עתה מהשירות.

אלינור ניתקה מזמן את כל יחסיה עם אמה. מסיבה זו לא הופיעה ניצה מעוז

דילוגים

הדוגמנית **יפה כפיר**, שהתגרשה לא מזמן מבעלה, יצרן האופנה **אמנון מס**, הבטיחה לי לפני חודש שבקרוב תינשא שנית. הפעם לחתיך גבה־קומה ובעל מראה מרשים, העונה לשם **אריק הדר**. אולם לפתע הגיעו אלי ידיעות סותרות.

כמה ממקורותי דיווחו לי שהדוגמנית היפהפיה, בת ה־31, נראתה בשבועיים האחרונים ביחד עם הלשעבר שלה. על כך לא יכולתי לעבור לסדר היום. הרמתי אליה טלפון, והנה מה שהיא אמרה לי: „לאריק ולי היה ריב קטן ונפרדנו לתקופה קצרה. בינתיים ניסינו, אמנון ואני, לחזור בכל זאת. חשבנו שאולי זה ילך. אבל זה לא הלך. נשארנו ידידים טובים וזה הכל.

„עכשיו חזרתי לאריק וזה סופי. אני מאוד אוהבת אותו, ואמנון מבין את זה. אנחנו מאוד מאושרים. לגבי החתונה — זה יבוא. תאריך עדיין אין לנו.“

בהזדמנות זאת אני רוצה לתקן את עצמי. מסתבר שאריק בן ה־33 אינו בלש פרטי, כפי שסיפרתי לכם בפעם שעברה, אלא בעל תפקיד ביטחוני כלשהו. נוסף לכך הוא סטודנט לכלכלה. אבל את הפרט הי חשוב ביותר בקשר אליו עדיין לא סיפרתי לכם: הגבר הזה הוא מיליונר של ממש. בבעלות מישפחתו נמצאות חוות בקר

יפה כפיר
מאחד לשני

ענקיות בארגנטינה. הוריו מתגוררים לסירוגין במונטה־קרלו ובשווייץ, ויש להם גם פנטהאוז בארץ.

עוד התגלה לי, שאריק ואמנון לא כל־כך מסתדרים זה עם זה. הם די מקנאים זה בזה, דבר שהוא טיבעי בהחלט, ואילו יפה נמצאת באמצע. זה אמנם די מחמיא, אבל לפעמים יכולות להתעורר כתוצאה מכך קצת בעיות. בכל אופן, נראה לי שהחתיכה הזאת מסתדרת די טוב עם שני־הם. בשיטת הדילוגים, כשהיא עוברת מהאחד לשני וחוזר חלילה, מבלי לקפח אף אחד.

סוף סוף מישהי

לדוגמנית **סימונה בלומנפלד** יש כבר שבוע סיפור עם אחד השותפים במועדון קיסר בתל־אביב, **אהרון** („אה־רל'ה“) **בן־אהרון**.

סימונה בת ה־23 היתה במשך זמן רב חברתו של **ג'קי וייסברג**, אחיה של הדוגמנית **מירי וייסברג**. אהרל'ה בן ה־26, לעומת זאת, נראה לאחרונה עם כל מיני צעירות המזדמנות למועדונו.

השניים מכירים מזה זמן רב, אך רק עתה נוצר ביניהם הקליק. אני מוכרחה לציין שהדוגמנית היא היפה ביותר מכל הנשים שעימן ראיתי את החתיך הזה לאחרונה. סוף־סוף יש לו מישהי ראויה לשמה, שאפשר גם לכתוב עליה. מלחשים לי שאיתה הוא יחזיק אולי יותר זמן מעמד. בכל אופן, אם יהיו שינויים, אשמח לעדכן אותכם.

רחל מרחלת על כל העולם

סיפורי תמי בן־עמי

אני חייבת לעסוק שוב בדוגמנית **תמי בן־עמי**, למרות שרק לפני שלושה שבועות כתבתי עליה, ולמרות שהיא לא איזה אישיות מי־יודע־מה.

בפעם שעברה סיפרתי לכם שהדוגמנית וחברת, כוכב הכדורסל של מכבי תל־אביב **אולסי פרי**, נמצאים באיזה שהוא מקום בין פרידה לחזרה. תמי סירבה אז לענות על השאלה אם הם עדיין ביחד. עכשיו אני כבר יכולה לעדכן אותכם שבני הזוג, שהתגוררו עד כה בדירה אחת בשיכון ל' בתל־אביב, ביצעו אקט רציני של פרידה. תמי אספה את חפציה ועברה לגור בדירה נפרדת, ביחד עם **רונן**, בנה של סוכנת־האומנים **ליזיקה**.

למרות זאת, נראה שזה עדיין לא הסוף. תמי ואולסי הופיעו בשבוע שעבר, אמנם כל אחד לחוד, במסיבה בדיסקוטק תל־אביבי, אולם במהלך הערב הם נראו יושבים ביחד. שמעתי גם שתמי נמצאת בדיכאון מאז הפרידה, ושהיא עדיין מאוד אוהבת את אולסי. דירתה החדשה נמצאת, אגב, במרחק שני בתים בלבד מהדירה הקודמת,

תמי בן־עמי
פרימדונה

כך שאם תהיינה התפתחויות, היא לא תצטרך לעבור מרחק רב כדי לחזור לקן הישן והחם.

הפרידה נותנת את אותותיה גם על עצבית הדוגמנית התמירה. הדבר בא לידי ביטוי בתצוגת־אופנה, שהתקיימה בשבוע שעבר במועדונו של רפי שאולי בחיפה. הכנסותיה של התצוגה, שבה הופיעה שורה של דוגמניות מפורסמות בהתנדבות, הוקדשו לבית־החולים רמב"ם בחיפה, שם מאושפזים רבים מפצועי המילחמה. תמי, שאף היא הוזמנה להשתתף, מצאה לנכון לחסל חשבונות דווקא בערב זה.

לטענתה של הגברת בן־עמי, פגעה בה אחת מחברות־האופנה, שבגדיה הוצגו בתצוגה, בכך שלא הזמינה אותה לדגמן בתצוגות שלה, שנערכו בזמן האחרון. בשל כך סירבה להופיע בביגדי אותה חברה. לא עזרו הפצרותיו של אבי הפצועים, **שימחה הוצברג**, שאירגן את הערב, והערותיהן של עמיתותיה, שאמרו לו כי זאת התנהגות בלתי מקצועית. תמי, שבנתה סביבה הילה של דוגמנית צמרת, המעודדת אותה כפי הנראה להתנהג כפרימדונה, נשארה בשלה.

האם יתגרש בנו של פרס?

פיליס גזור־פרס
חוסר התאמה

יש בעיות במישפחתו של יושב־ראש מיפלגת־העבודה, **שימעון פרס**. הן התעוררו בביתו של בנו, **יונתן** ("יוני") **פרס**, הנשוי לעיתונאית ומומחית לענייני צימחונות, **פיליס גזור**.

בין בני הזוג, שנישאו רק לפני שנה, עבר חתול שחור. מלחשים לי שחייהם המשותפים עלו על שירטון, ושאפילו כבר החליטו ביניהם על גירושין.

פיליס לא הכחישה באוזני שהמצב בבית קשה, אך טענה ש"אנחנו עדיין לא מתגרשים." היא סירבה לענות על השאלה אם יוני עדיין מתגורר עימה בדירתם המשותפת ברמת־אביב.

יוני בן ה־31 הוא אדריכל־גנים במיקצועו. פיליס עלתה ארצה לפני חמש שנים מארצות־הברית. הוריה, המתגוררים בניו־יורק, הגיעו ארצה לחתונת בתם, שהתקיימה במיסעדה ידועה מחוץ לעיר. כבר אז היו שהתלוצצו כי היותה של הכלה צימחונית אדוקה תעורר בעיות בעתיד. יוני עצמו אוהב מאוד את החמין המפורסם של אמו, והיה נראה שהוא כלל איננו נסחף בלהט הצימחוני של אשתו. אגב, האוכל שהוגש בחתונה היה אף הוא על טהרת הצימחונות.

אולם נראה שלא האוכל הוא שגרם למשבר בחיי־הנישואין של השניים, אלא דברים אחרים, שעליהם אין בני־הזוג מדברים בפומבי. בכל זאת גונב לאוזני שיש כאן מיקרה מובהק של חוסר־התאמה.

בעבר פירסמה פיליס ספר צימחונות, שנכתב בשפה האנגלית ותורגם לעברית. אחר־כך הבטיחה לכתוב ספר נוסף, הפעם בעברית. היא בכלל אשת־אשכולות, העובדת גם ככתבת לענייני מזון בג'רוזלם פוסט, וגם כקופי־רייטר במישרד־פירסום. קופי־רייטר, למי שאינו יודע, הוא האיש המופקד על כתיבת תמלילים וסיסמות פירסומת. בעבר היא לא היתה מוכנה להתייחס לשאלה אם הוריה מתרשמים מן העובדה שהיא נישאת לבנו של פוליטיקאי כל־כך חשוב.

יוני הוא צנוע, מין כזה שנחבא אל הכלים, וכמו יתר בני מישפחתו, ובמיוחד אמו, סוניה, שונא פירסום. נראה שגם אם יתגרש לבסוף, יעשה זאת בצורה שקטה ומכובדת. אולם למרות זאת שמעתי שיש בין בני־הזוג מחלוקת לגבי חלוקת הרכוש

גברים, נשים וכלב

אנשים לא האמינו בזמן האחרון למראה עיניהם, כשהבחינו בכל מיני אירועים בספר־הצמרת **קובי בר**, בלוויית התיכה צמודה, שחורת שיער ועיניים. כשהוא הסתובב עם **פנינה רוזנבלום**, זה היה משהו אחר. קובי הוא ספרה האישי וידידה של השדיים של המדינה, ובכלל, נוח לה לפעמים להופיע בחברתו. הוא בן לוויה נעים ומבדר, ויחד עם זאת לא מחייב. בעבר הוא אפילו עבד כאסקורט, כפי שמכונים בני ובנות לוויה בשכר בחוץ־לארץ.

יהודית יעקובי
כמו אח ואחות

כשהתעניינתי מיהי החדשה, התברר לי שלא דובים ולא יער. אין כאן רומן. החתיכה שנראתה בחברתו אינה אלא בת־דודה של פנינה האגדית. שמה **יהודית יעקובי** והיא פקידה בבנק. היא אמנם פחות מפורסמת מבת־הדודה שלה, אך אפילו בהשוואה אליה היא נראית לגמרי לא רע. ליפהפיה

קובי בר
נעים ומבדר

השחומה הזאת, בת ה־26, יש גם תוכניות להצליח בשטח האופנה והיופי.

למרות שהיא וקובי הם רק ידידים טובים, משהו כמו אח ואחות, אני רוצה לנצל את הזדמנות הזאת כדי להעמיד פעם אחת ולתמיד משהו על דיוקו: אני יודעת ממקורות מהימנים ביותר שהספר המצליח הזה אוהב גם נשים, ולא כפי שכל מיני אנשים מתעקשים להכניס לעצמם לראש.

וזה מה שהוא אמר לי: "אחרי חיפושים בלתי נפסקים בעיר אחרי חתיך או חתיכה, החלטתי לקחת כלב. זה החבר הכי טוב. לחבר החדש שלי קוראים ברנדי."

אהבה מחודשת

הדוגמנית **אילנה שושן**, מלכת־היופי של 1980, חזרה לחברה **מריק עפרון**. השניים עמדו להתחתן החודש, אך החתונה בוטלה באופן פיתאומי לפני חודשיים, אחרי שכבר נקבע לה מועד והוזמנו כל המכרים ובני־המישפחה. בעיקבות אי־הנעימות הזאת חשבו כולם שסיפור האהבה ביניהם נגמר סופית, אך הצמד חמד הפתיע שוב. השבוע הם צולמו כשהם מבלים בצוותא במסיבה בדיסקוטק תל־אביבי, ובכלל הם נראים בזמן האחרון הרבה ביחד.

מריק הוא אחיה של התסריטאית־בימאית **רותי חנוך**, גרושתו של הזמר **שלום חנוך**, שנישאה רק לאחרונה לד"ר **אנדרי ז'אק**, רופא המתגורר בניו־יורק. מריק ואילנה כבר נפרדו בעבר

אילנה שושן וזמריק עפרון
ביטול פתאומי

ואחר־כך חזרו והודיעו שהם מתארסים עתה. אחרי כשאהבתם התחדשה בשגיר מקווים כולם שהחתונה בכל זאת תצ אל הפועל.

דליה מזור

מה נשאר לדליה?

הסיפור הנוגע ללב, העומד מאחרי נישואי הבזק של השדרנית הפופולרית

הידיעה על נישואי־הבזק של דליה מזור, שדרנית הטלוויזיה הפופולרית, היכתה את הארץ בתדהמה. רבים לא הבינו מה כל־כך בער לה, שמיהרה להינשא לעורך־הדין יוסי שלוש, אחרי חודשיים וחצי בלבד של היכרות.

מאחורי החתונה עומד סיפור נוגע ללב של פרשת תלאות ויסורים, שעברה האישה הנאה והמטופחת, בת ה־32. למי שמכיר את עברה, היה ברור שהיא זקוקה כיום יותר מכל לקשר יציב ובטוח, שבו תמצא מרפה מן המכות הקשות שניחתו עליה בשנים האחרונות. כאשר מצאה את מבוקשה, בדמותו של הפרקליט התל־אביבי, לא היה לגורם הזמן כל חשיבות עבורה.

הכל התחיל לפני שנתיים, כשדליה החליטה להתגרש מבעלה, איש־העסקים אריה לוין. דליה ואריה עברו כמה חוויות קשות ביחד. מותה הטראגית של בתם הבכורה, שלי, הותיר בליבה של האם צלקות עמוקות. היה ברור לה שגרושיה יהיו מכובדים, כמו גירושיהם של שני מבוגרים רחבי־אופקים אבל העניין הפך במהירות לפרשה מזרמת של נסיונות סחיטה כספים ורכילויות מרושעות.

נישואין מהירים

את אריה, מהנדס אלקטרוניקה במיקצועו, הכירה השדרנית הבלונדית במסיבה. נישואיה עימו היו גם כן מהירים. „זאת לא היתה אהבה ממבט ראשון, כפי שתמיד חלמתי שיקרה לי,“ סיפרה או דליה, „אבל אני בחורה רגשנית וקצת תלושה באוויר. אריה היה קר ושכלתני, והרגשתי שזה מה שאני צריכה בחיים. אחרי שלושה שבועות מהיום שהכרתי אותו, ידעתי שזה הגבר שאני אתחתן איתו.“

הארץ כולה ליוותה את דליה לחופה. אמנם היו רבים שנעלבו כאשר הדיירת שלהם מהמקלט הקטן נישאת בלעדיהם. אך גם רבים מידידי הזוג לא הוזמנו. היתה זו חתונה צנועה, שאליה באו רק קרובי־משפחה וידידים ותיקים.

לפני שהכירה את המהנדס, היו לדליה, המשמשת כמגישת מבט, לקראת שידור וקריינית רצף כאחד, ואף מועסקת כקריינית במופעים פומביים מחוץ לטלוויזיה, בעיות רבות בשל פירסומה הרב: „יש גברים שאוהבים לצאת עם בחורה מפורסמת, רק כדי שיוכלו אחר־כך להגיד יצאתי עם זאת וזאת. מהר מאוד למדתי להבחין ביניהם. לפעמים היו גם חברים שאמרו לי: היזהרי מזה וזה, הוא אוהב לצאת עם בחורות רק בשביל הראווה. אבל בדרך־כלל אני שומרת על חוג הידידים שלי עוד מהתקופה, שלפני הטלוויזיה.“

כאשר נולדה שלי, הרקיע אושרם של הוריה שחקים. אך בהיותה בת שנה וחודשיים, אירע אסון. היא הרגישה ברע, איבדה את הכרתה והובהלה על־ידי דליה לבית־החולים. אבחנת הרופאים שבדקו אותה היתה מהירה: שלי סובלת מדלקת־ריאות חריפה ונטולת כושר־נשימה עצמי.

ארבעה חודשים אחרי שהתינוקת הוכנסה לבית־החולים היא נפטרה. דליה, שניצבה ליד מיטת בתה שעות ארוכות במשך כל תקופת אישפוזה, נשברה.

באותה תקופה החלה האם השכולה לחוש ריחוק מבעלה. „היה בו משהו זר ומוזר,“ סיפרה ידידה של דליה, „הוא בכה והצטער, אבל היה בו גם משהו קר.“

מאהב מסוכן

על פני הגירושין הכירה דליה גבר צעיר ממנה בחמש שנים בשם דויד גפן, עולה מדרום־אפריקה, מדריך־טניס במיקצועו ודייל אוויר. הצעיר הישראלי־סיבי והרגשני התאהב באשה המקסימה, שהיתה חניכה שלו בלימודי הטניס, וכלל לא היה איכפת לו שהיא נשואה. הוא חיזר אחריה נמרצות, ולבסוף נשאה התמדתו פירות. בין השניים התפתח רומן ממושך. דויד הצליח להעניק לדליה את כל החום והרגש שלו פשוט לא היה מוכן להתגבר על יצרו והשוויץ באהבה שלו.

אריה, בעלה של דליה, ידע על יחסי הידידות בין אשתו ובין מדריך־הטניס, אך לא ראה בהם כל סכנה בחיי הנישואין שלו. אולם כשדויד התחיל לטעון שבנה של דליה, איתי, שנולד בינתיים, הוא לאמיתו של דבר בנו שלו ולא של אריה, הפך הבעל מודאג.

כשביקשה השדרנית מבעלה להתגרש, הוא החליט לנצל את טיפשותו של המאהב. אריה אימץ את גירסתו של דויד, וטען שאיתי אינו בנו. הוא איים על דליה לפוצץ את הפרשה, אם היא לא תסכים לתנאים הכספיים שדרש בהסכם הגירושין.

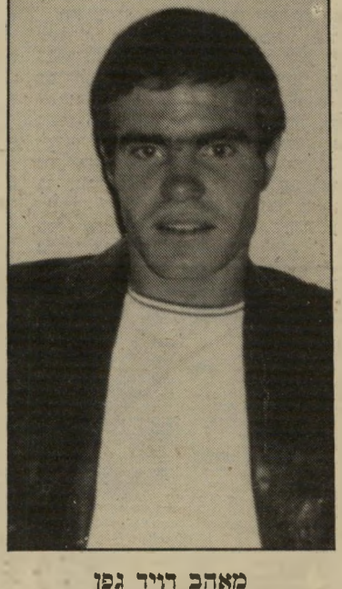
היתה זו סחיטה ברורה. אולם דליה החליטה שלא להיכנע. היא המשיכה לסיון בעקשנות שהסיפור, כאילו איתי הוא בנו של דויד, מצוץ מן האצבע, ועמדה על זכויותיה.

בעוד המישפטים בבית־הדין הרבני נמשכים, היא החליטה לנתק את קשריה עם המאהב. היה זה צעד קשה עבורה. דויד הצליח להחדיר תוכן רב וחמימות לחייה — חמימות שלה היתה זקוקה היתה זקוקה בתקופה קשה זו של חייה, מה שבעלה, הסיפוס המתרושש והסגור, לא הצליח.

כשהגיע הרומן בין השניים לשיאו, התחנן מדריך־הטניס לפני אהובתו שתתגרש, כדי שתוכל להינשא לו. שיקוליה בעת שניהלה את המאבק המישפטי המתיש על כספי הגירושין ועל שמו של בנה. אולם דליה הבינה שהילדותיות שבדויד לא תאפשר לה לעולם להיות מאושרת באמת איתו, וכי יצר ההתפארות שלו, וסיפוריו על כך שאיתי הוא בנו שלו, מזיקים לה ביותר.

המדריך המאוהב סירב לשמוע על פרידה. הוא התקשר בכל שעות היום והלילה לדירת הוריה של דליה, לשם עברה להתגורר, וניהל איתה שיחות ארוכות. שגיאתה של הקריינית היתה שבאחת שלב ניסתה להקל על הפרידה עבורו. היא המשיכה לענות על הטלפונים שלו, ואף נפגשה איתו כמה פעמים כדי „להסביר לו מדוע מוכרחים להיפרד.“

דויד הוא מאותם האנשים שאינם

מאהב דויד גפן
צעד נואש

של דליה היו מנותקים לגמרי מפרשת האהבים שניהלה. היא ידעה להבחין תמיד בין שני הגברים שהיו באותה עת בחייה, ובעיקר להכיר בחסרונותיו של דויד.

בשלב מסויים הפך המאהב מסוכן עבור דליה. הצעיר הגאה באהבתו לשדרנית הטלוויזיה המפורסמת לא היה יכול שלא „לספר לחברה“ על הצלחתו. השמועה על הרומן ביניהם פשטה בכל הארץ. דויד היה זה שדאג ללבות את הדברים. יתכן ששעשה זאת כדי להעמיד את חברתו בפני עובדה. אך סביר להניח שהוא

דליה בקריינית במופע
צלקות עמוקות

דליה בתחילת דרכה
תלאות וייסורים

מסוגלים לקבל „לא" כתשובה. הוא המשיך להציק לדליה ולארוב לה ליד הבית. במשך שעות ארוכות הוא היה ממתין על הדשא שבווילה של מישפחת מזור בשיכון הוותיקים ברמת־גן, עד שדליה תשוב מעבודתה בירושלים.

באותה תקופה אמרה דליה לחברותיה: „אני לא יודעת מה לעשות עם דויד. הבחור הזה מטורף אחרי. הוא מסוגל לעשות שטות. הוא אמר לי שהחיים שלו אינם חיים בלעדי. דויד הוא לא בחור בריא. הוא מסוגל להרוג אותי ולהתאבד. אני פשוט חוששת לחיי!"

צעד נואש

מ דריך־הטנים אמנם איים על הקריירנית, אך לא הראה סימני אלימות. היתה זו עוד תיקווה, שדליה הזינה אותה, שיום אחד היא תאבד את הגירונה ותלך אחרי ליבה בחזרה אליו.

אולם כעבור זמן הבין דויד שהקרב שלו אבוד. דליה החליטה שלא לענות על שיחות הטלפון שלו ולהתעלם ממנו בכל פעם שהוא המתין לה בפתח הבית. אז התחיל הגבר המאוהב לבוא בדרכי־שות חדשות. הוא טען שיש לו זכות לראות את איתי, שלדבריו הוא בנו. דליה דחתה בתוקף דרשות אלה. היא אמרה לו בפעם המי־יודע־כמה שאין הוא אבי בנה, וביקשה ממנו לצאת מחייה.

יתכן שדויד אכן שיכנע את עצמו שהוא אביו של איתי, ויתכן שדרישתו היתה אמצעי כדי לנסות להחזיר אליו את אהובתו. כך או אחרת, הוא הגביר במישגה־מרץ את נסיונותיו להיפגש עם דליה, כשהוא משתמש לצורך כך בטענת האבהות.

אריה לוין ודויד גפן, שהיו עד כמה חודשים לפני כן יריבים, מצאו עצמם לפתע בחזית אחת. שניהם טענו שאיתי בן השנה וחצי אינו בנו של אריה, אלא בנו של דויד. הבעל עשה זאת כדי להרוויח כסף במישפט הגירושין שלו, והמאהב כדי לזכות בדרך זו מחדש באהובתו. אריה אף הציע לדויד לממן לו עורך־דין, שיגיש בשמו תביעת אבהות על איתי.

ואז עשה דויד צעד נואש. נראה ששכן־הטניס המעולה החטיא בפעם הזו את הכדור שלו. אחרי המעשה היה ברור לגמרי שדויד לא יצליח לזכות בדליה לעולם. בסך הכל הוא גרם סבל נוסף לאשה שאותה הוא אוהב, ושהוא טוען שהיא אם בנו. היו אלה סבל ופחדים מיותרים לגמרי כשמדובר בדליה מזור, שמכות האיוב וירידות אותה בקצב מהיר מדי שנים האחרונות.

בריחה מהמציאות

ב משך הזמן שחלף מאז המיקרה המזעזע, עברה השדרנית כמה תקופות. תחילה נמנעה לחלוטין מלצאת לבלות. היא העמיסה על עצמה כמה שיותר שעות שידור, למרות שכל יום עבודה היה עבורה מיבצע מסובך. היא היתה צריכה להשאיר את בנה אצל הוריה ברמת־גן, לנסוע לירושלים, לחזור ב־שעת לילה מאוחרת אל הבית, ולקום למחרת בבוקר מוכנה ליום עבודה נוסף.

למרות הקשיים התחננה דליה לפני מנהלי הטלוויזיה לתת לה עוד ועוד עבודה. במצבה באותו זמן, כל שעת שידור היתה עבורה בריחה מהמציאות הקשה ומההתמודדות עם המכות שניחתו עליה בזו אחר זו.

כעבור זמן, כאשר הכאב שכך מעט, התחילה דליה, שהיתה בעבר אשת־חברה הספרדיות הוותיקות והמפורסמות בתל־אביב, מנהל מישרד לעריכת־דין יחד עם עוד כמה מבני־המישפחה. הוא היה נשוי בעבר לדפנה אוסטושינסקי, בתו של מנכ"ל חברת ייגות גדולה, שממנה יש לו בת בת 14, ובן המשרת כעת בצבא.

עורך־דין יוסי שלוש עם פנינה רחמנכלום
אורח־חיים סוער

סיפור הגירושין של בני־הזוג שלוש, שהתרחש לפני עשר שנים, הוא מעניין במיוחד. לשניים היה זוג ידידים, יהודה ויהודית כותן, שעימם היו מרבים לבלות ולנסוע ביחד לטיולים. במשך הזמן התפתח רומן בין יהודה כותן, שהוא פיר־סומאי במיקצועו, ובין דפנה שלוש. המצב הפך בלתי נסבל לשני הזוגות, והם התגרשו ביחד. יהודה ודפנה נישאו בניהם והם מתגוררים כיום ברמת־אביב. יהודית נישאה כעבור שנה לרוני קצין, והם מתגוררים בהרצליה־פיתוח, לא הרחק מן הווילה של יוסי שלוש, שנשאר היחידי מהרביעיה שלא התחתן שנית.

חתונה חשאית

מ אז הפך הפרקליט הממושקף לגבר רוש מאוד מבוקש בעיר. הוא התחיל להיראות בכל המקומות והאירועים הזוהרים, כשתמיד תלויה על זרועו חתיכה מרשימה. בין אהבותיו היו כמה מן הנשים היותר בולטות. אחת מהן היא הזמרת אילנה רובינא, שעימה היה לו רומן סוער. יפהפיה אחרת שעימה יצא, היא הדוגמנית שרונה מרש. גם עם פנינה רוזנבלום הוא נראה מבלה בעבר.

בשלב מסויים נמאס לו מאורח־החיים הסוער שניהל. הוא ביקש משהו רציני, ומצא אותו בזרועותיה של השדרנית היפה, שהיתה זקוקה לכך הרבה יותר ממנו.

תחונתם התקיימה לפני שלושה שבועות בביתו של רב ברמת־גן. השניים נישאו כמעט בחשאי, כשהם משתדלים להתרחק עד כמה שאפשר מאור הזרקורים. רבים מאוד, ואפילו מקרב מכריהם, הופתעו לשמוע על שידוך זה, שהתפתח כה במהירות.

אחרי הטקס עברו המוזמנים לבית אחיו של יוסי, מנו, שם התקיימה מסיבה מישפחתית. מרבית הנוכחים היו בני מישפחת שלוש העניפה.

עתה מתגוררת דליה ביחד עם בנה בווילה של בעלה בהרצליה־פיתוח, שם יש להם אור־פר מתאילנד.

השדרנית, המפגינה טוב־טעם בבחירת בגדיה, והמשמשת גם ככתבת הטלוויזיה לענייני אופנה, נראית לאחרונה מאושרת מתמיד. אחרי כל התלאות שעברה, היא הגיעה סוף־סוף אל המנוחה והנחלה.

דליה מזור עם בעלה לשעבר אריה לוין
נסיונות לסחיטת כספים

דליה ככתבת אופנה
מכות איוב

רומן חדש

כ אשר שמע על הפרידה עורך־הדין יוסי שלוש, שהוא דמות ידועה בחיי־הלילה של תל־אביב, הוא ביקש את מיספר הטלפון שלה מידיד משותף לשניהם. הוא התקשר אליה וקבע עימה פגישה. מאז התפתחו היחסים ביניהם בקצב מסחרר. התברר להם מהר מאוד שהם מאוהבים. ניתן היה לראות זאת במיוחד על דליה, שהתחילה שוב לפרוח. וכך, ללא שהיות מיותרות, החליטו להינשא.

יוסי בן ה־42, בן לאחת המישפחות מקסימה, לחזור לעצמה. לאט לאט נראתה שוב באירועים שונים. באותו זמן הכירה רופא־שיניים תל־אביבי ידוע, שעימו פיתחה פרשת־אהבים ארוכה ואינטנסיבית. רבים מידידיה ציפו לכך שחינשא לרופא, אך הגורל רצה אחרת. השניים נפרדו לבסוף.

לי לה לו

מה הולך

* **ראש בסדר.** מחפשים שו־ף לגלריה, שיהיה לא רק שותף ולא גם צייר בעצמו, אחד עם ראש בסדר. טלפון 03־240159.

* **שעות גמישות.** שיעורי סנסר וגיטרה בשיטה מודרנית מהירה, לימי החופש ולשאר ימי השנה. שעות לימוד גמישות, ואפ־שרות ללימוד בבית התלמיד. טל־ון 02־533492.

* **סביבה פסטורלית.** להש־רה לתקופה ארוכה בירושלים דישה חדרים בבית ערבי מרוהט + טלפון בסביבה פסטורלית לכל תקופה. טלפון בשעות הערב — 02־638626.

* **פודל מעורב.** אני כלב מוד מסוג פודל מעורב, מחפש ית חם בדחיפות. אני ממושמע, יקה ונאמן מאוד. לפנות לאורי, ולפון 03־264058.

* **לנסוע לירושלים.** פתח־ תיקואי הנוסע בריכבו מדי יום לירושלים לרגל עבודתו, מעוניין לתת טרמפ למי שגורלו דומה. אריה, טלפון 03־903035 בשעות הערב, ו־02־210446 בשעות היום.

* **ינן רויטר.** זה, ולא מה שפורסם בשבוע שעבר, היה השם שהופיע בתוך תרמיל שנשכח ב־טרמפ בתאריך 5.6.1982. התרמיל נמצא אצל מלי וידיד בקיבוץ גיר־עוז. נא להתקשר לטלפונים — 057־62688 ו־057־24109.

מיד־ליד

* **הצעקה האחרונה.** שמנ־תי אחרי חו"ל, ויש לי מיספר מצומצם של ביגדי נשים מאיטליה, הצעקה האחרונה, חצאיות מיני ורגילות, חולצות, מכנסיים ועוד. כל הקודמת זוכה. טלפון 03־793623 בשעות הערב, אורנה.

* **לא משומש.** אוהל־פלא ל־שפת הים משלושה חלקים, כמעט לא משומש, בתמורה מתאימה או שווה־ערך. מציעה אוהי, טלפון 03־445493, לא בצהריים.

* **ירוק־דשא.** למכירה בהז־דמנות עגלת ילדים אינגליזינה משולבת, שכיבה + ישיבה (טיול) + כסא למכונית בצבע ירוק־דשא ולבן, יפהפיה כחדשה, 2500 שקל. טלפון 03־317425.

מכל השנים

דרושים גליונות העולם הזה מכל השנים. טלפון 04־922304.

* **משקפיים ושעונים.** מיש־קפי־שמש רייבאנד עם מיסגרות ציבעוניות לנשים ומיסגרות מתכת כחולה לגברים ב־25 דולר החתי־כה, ושעוני קוורץ מגנטיים להד־בקה על מקרר, במכונית ובכל מקום אחר בדירה ב־20 דולר ה־חתיכה. טלפון 03־454991.

* **לסלון.** ארבע דלתות זכו־כית לסלון, 270/140. טלפון — 03־766634.

* **קסטות.** ברשותי קסטות סטריאו של הלהקות לינה אנושית, גאס, אבבא, קלסיקס נובו, קווין ועוד. הצעות בתמורה או 50 שקל הקסטה. גיא פלק, אביב 27 עפו לה, מיקוד 18329.

נוגע ללב

* **רצוי פרסית.** בחור חביב, נחמד, שקט, מבוסס ומסודר בן 25 מחפש בחורה דתית נאה ליני־שואין, רצוי מהעדה הפרסית. נא לכתוב אל אפי, רחום נחום 8/11 נתניה, מיקוד 42334. תשובה מוב־טחת לכל פונה.

מדליקים

שני בחורים (28) מדליקים. מעוניינים בשתי מדליקות בע־לות רמה. ת"ד 22685 תל־אביב.

* **לא חשוב הגיל.** נאה ו־ביישן מעוניין להכיר בחורות ל־ידידות רומנטית, ולא חשוב הגיל. ת"ד 1293, ירושלים.

* **מטרת חברות.** חייל ב־שרות סדיר מעוניין להכיר בחורה נחמדה עד גיל 20 למטרת חברות. שמואל אליהו, רחוב נסים בכר 36 ירושלים, מיקוד 94509.

* **להכיר בחורות.** אני בן 26 ומעוניין להכיר בחורות בגילים 20 עד 25. הגובה שלי 170 סנטי־מטרים. יעקב ארק, ת"ד 4229, באר־שבע.

* **ירושלמית.** בן 28, רווק ירושלמי, מעוניין בידידת־אמת ירושלמית. גיל ומצב מישפחתי לא משנה. ת"ד 16309, ירושלים, מיקוד 91162.

* **טבע וריקודי־עם.** אינ־טלקטואל מבוגר ודינמי מעוניין בצעירה (גרושה, אלמנה או רווקה, עד 40 בערך) האוהבת מוסיקה קלסית, טבע וריקודי־עם. ת"ד 44739 חיפה.

צירופים אפשריים

* **מצב מישפחתי.** 35/176 בפירוד מעוניין בידידות דיס־קרטית, מצב מישפחתי לא חשוב. ת"ד 2206 רמת־גן, מיקוד 52121.

בלחי־מצוי

אולי אתה נמצא / בסביבה הקרובה / גלוי / אך לא מצוי. כי אותך אני מחפשת / הטלה עם רכב ונכות קלה / כנות ומסירות רבה. מהחמודה (25) בכסא הגלגלים / עם העיניים היפות והחיוך המקסים. רבקה ח. רחוב עד"ש 76, פתח־תיקוה.

* **יציאות משותפות.** צעיר גרוש 33/176 נחמד וסימפטי מעונ־יין בהיכרות דיסקרטית עם נחמדה מבוססת כלכלית ליציאות משו־תפות, עד גיל 50 גרושה או אלמנה בודדה. ת"ד 9296 תל־אביב, מיקוד 61092.

* **סכסוער.** בעל־ממון נאה וגברי וספרדי בדם, 38, מעוניין בנאה וחושנית לסכס סוער. מקוה לא לאכזב. ת"ד 831 פתח־תיקוה, מיקוד 49107.

* **עם המצות.** לבחורה תמו־רת גיקיון ובישול וארוחות לחתו־לה־יפהפיה, חדר בדירת־פאר, כו־לל ארוחות על־חשבון הבית. עדי־פות לבחורה עם המלצות. יפהפיה לא תזיק. טלפון 03־456970.

* **עוד נחליט.** רווק בן 30 מעוניין להכיר נשית, חטובה, סכ־סית, למטרה שעליה נחליט כשני־פגש. ת"ד 7102 תל־אביב, עבור מיספר 116.

* **מה כתוב, מי כתב.** מה איכפת לי מה כתוב, איכפת לי מי כתב. אם לא איכפת לי מי כתב, מה איכפת לי מה כתוב. אם איכפת לך מה כתוב — אמרגן מחפש יפה. טלפון 03־441998.

* **חבר חושני.** מעט נשי, 160/37, נאה פיסית, מקורב ל־אמנות מעוניין בחבר חושני ורו־מנטי הנותן את שפתיו. ליבו ו־קיסמו. ת"ד 4292 תל־אביב מיקוד 61042.

* **לינה אפשרית.** פנוי + דירה מעוניין להכיר נשים לכל מיני מטרות. לינה אפשרית. טל־פון 03־836810.

עזרו לי למצוא אותו!

לך, שעשית לי עיניים ב־עצרת. אני רוצה להבהיר ש־הבחור שהייתי איתו הוא סתם ידיד. כתוב לי „דבר", מה יש לך להפסיד? מהמישקפופרית שדאגה להסיר את משקפיה כדי שתראה אתה את עיניה. ת"ד א/26534 תל־אביב, מי־קוד 61264.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

- **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**
- **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים תמוצעת, חדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו לחיכורת — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**
- **החודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**
- **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

במדינה

מישפט

ספק סביר

עד מדינה שהוכרז בידי אמין בתיק אחד, גרם להרשעתם של שני נאשמים בתיק מקביל.

השופט אברהם חלימה כתב על עד־המדינה, מרדכי גור־אריה: „עתה, כשגורל ההרשעה תלוי אך ורק בעדותו של עד־המדינה, איני נוטה לקבל את גירסת התביעה ויש לזכות את הנאשם חלבי מה־עבירות המיוחסות לו באישום זה."

גור־אריה הפך עד־מדינה בכמה מיקרי שוד. הוא נעצר בעיקבות שוד שהיה ברחוב הגלגל ברמת־גן, ואחרי שהסכים להיות עד־מדינה, נגזר עליו מעצר־בית ל־שבוע ימים. הוא ישב בביתו, שם הושתל מכשיר הקלטה, וכל חבריו ביקרוהו שם ושוחחו איתו בחופ־שיות גמורה. בבניין בית־ספר ה־סמוך למקום ישב איש־מיטרה, אשר האזין לשיחות המוקלטות. כעדות בבית־המישפט הובאו ה־קסטות שעליהן רשום תאריך ו־מועד הקלטתן.

עד־מדינה פסוי. אחד ה־נאשמים, אבנר הררי, הכחיש בכל תוקף כי היה בביתו של גור־אריה במשך אותו שבוע, אך לטענת

ציון סירי (משמאל) והררי
הזמן לא הספיק?

התביעה היה זה קולו אשר הוקלט בשעה 8 בערב, ובו הוא משוחח על מיקרי שוד אחדים. אך להררי היה אליבי דווקא לאותה שעה. הוא היה מעורב בתאונת מכונית, שבה נהרגה חיילת, והתאונה קרתה בשעה 8, באותו ערב, בדרך בין פתח־תיקוה ורמתיים.

לרוע מזלו לא האמין לו בית־המישפט.

כל מאמציו של הסניגור, דני מור, לא הצליחו לשכנע את ה־שופט כי הזמן פשוט לא הספיק, ולכן הורשעו הררי וחברו, ציון סירי, אשר זוכה בזמנו מרצח יפת נגר בכלא־שאטה. השניים נדונו לתשע שנות מאסר, מהן שש בפו־על. הבסיס להרשעתם היתה עדותו של גור־אריה והסיוע בקסטות ללא שמות המשוחחים.

במיכתב זועם למערכת העולם הזה הביעו השניים את ביקורתם על פסק־הדין וציטטו את דיברי השופט חלימה בתיק השוד הקודם, שבו היה גור־אריה עד־מדינה. שם נאמר: „יש לנהוג בעדותו של עד־המדינה בזהירות רבה, וכאשר גו־רלו של נאשם תלוי בעדות זו אינו מוכן לומר שהתביעה יצאה ידי חובתה בהוכחת האשמה."

„המישטרה יצרה תקדים לפיו תוכל להפליל אנשים חפים מפשע," כותבים סירי והררי מבית־הסוהר. „זהי בקשת עזרה. אנו חפים מפשע!"

אבבא

חמישה אלבומי סולו נדירים של סולניות להקת אבבא — אנטה פלסטקוג ופרידה לינגסטאד — במצב חדש לגמרי. הישר משוודיה. טלפון 03־494022.

"החתיכה
הכי טובה בעיר"
נקה 7
שים אותה מול כל אחת אחרת ותבין,
אי אפשר לטעות בה,
במגע הרך והמלטף שלה,
בניחוח המיוחד והנפלא,
בהרגשה שהיא נותנת,
בתחושה שאין כמותה.
חתיכת סבון מצוינת,
הכי טובה בעיר.
תענוג אמיתי נקה 7

טעם חדש לחיים

הטעם הבינלאומי שחיכית לו. נסה אותו עוד היום. תהנה.

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש כתבת־שער תחת הכותרת „מלכודת לבנות המוות", לפי־פור פרישת רשת הפיתוי והמזימות של הנוכל אלי גלר, במסווה של הכנת סרט ישראלי. בסוד „הנידון" כתב עורך השבועון, תחת הכותרת „ברכבת לבון", על האפשרויות הגלו־מות בגרמניה החדשה והאפשרות לזיהוש הנאצים בה. כתבת־מיכורת „רם בקרב „אתא" הבראה סיפורו של עוד אחד מה־עימותים במיכורת שביתת פועלי „אתא". סיפרו המשפט של „השלם הזה", רפי נלסון, שהגיע במסעו למזרח התיכון לבור־סה, סיפר תחת הכותרת „זהירות: כורמה" על רשעיו מהמדינה שהיתה ידידה לישראל לפני 25 שנה.

תחת הכותרת „היכן היהלומים השדודים?" הוכא תחקיר „העולם הזה" בפרשיית היעלמותם המיסתורית של יהלומים בשווי 85 אלף דולר. מדור ההיאשרון סיקר את „רזמאנוב וגוליאחה", מחזהו של פיטר יוסטינוב, שהועלה על בימת „הקאמרי". מדור הספורט הביא את סקירתו של יהושע („שייע") גלזר על אימונה של נבחרת ישראל לקראת מיפגשה עם נבחרת איגדונסיה. מדור הסמרים ספר, תחת הכותרת „הארש על הצלב", לסופר שלום אש, שנפטר לפני 25 שנה בלתרתן. בשער הגליון: שעורייה מחשנות מיכחני־הבד של אלי גלר.

„העולם הזה" 1031
תאריך: 17.7.1957

ד"ר נחום גולדמן קורא תגר ✷ „שילטון החושך" נגד „העולם הזה" ✷ איך יעקוב הפך לג'וקי (ארקין)

העם

נפוליאון מול ישעיהו

„אין לראות שלום קרוב," דיווח דויד בן־גוריון השבוע, במסיבת־גן לאנשי המג־בית היהודית המאוחדת מאמריקה, שהק־שיבו לדבריו במתיחות והבטיחו להגביר את זהם־התרומות.

„יותר מדי אנשים בישראל רוצים לחקות את יוליוס קיסר ואת נפוליון," אמר השבוע ד"ר נחום גולדמן לחברי הוועד־הפועל הציוני. „לדעתי, לא נצליח להתחרות לא בקיסר ולא בנפוליון. אולם יש לנו ישעיהו, ואותו לא הצליחו העמים האחרים לחקות!"

אופק מוך אופק. היה זה האני־מאמין של שני אישים, שמאבקם עמד השבוע במרכז העניין הציבורי. ככל מאבק במדינה, נראה גם הוא כמאבק אישי. השר הפרוגר־סיבי פינחס רוזן דרש להזמין את ד"ר גולדמן לישיבת הממשלה, כדי שימסור דו"ח על שיחותיו האחרונות עם הקאנצלר הגרמני, עם הוואתיקן ועם ראש־ממשלת הודו. ההצעה הוציאה את דויד בן־גוריון מן הכלים והוכשלה בקולות מפא"י.

קשה לתאר שני טיפוסים שונים יותר מאשר ראש־ממשלת־ישראל ונשיא ההסתד־רות הציונית. כוחו של בן־גוריון הוא בצורות אופקיו. המאפשרת לו לחוש באופן גאוני את הלכי הנפש היהודית, לנגן עליה ככנר על מיתריו. כוחו של גולדמן הוא באופקיו הרחבים, המאפשרים לו להקיף במבט אחד את התהליכים הגדולים של המדיניות העולמית.

בן־גוריון רואה את החיים מבעד לזכוכית מגדלת של הש"ב, גולדמן רואה את החיים מבעד למשקפת המגיעה מאופק לאופק.

אולם מאחרי מאבק אישי זה עמד קרב רעיוני, שבו היתה מוטלת על כפות־המאזניים תפיסת היסוד של עתיד המדינה. בן־גוריון הוא נציגה של אסכולה, הרואה את מילחמת ישראל־ערב כתופעת־נצח, אסכולה שבנתה את כל המישטר הפוליטי והכלכלי שלה על הנחה זו. גולדמן, פולי־טיקאי מעשי מאוד, מאמין באפשרות של שלום קרוב, אם ישראל תיטול את היוזמה לידיה.

אין ויכוח חשוב יותר לעתיד ישראל.

עימתונות

האצבע הקטנה

הדבר קרה ביוני 1956: זה עתה פירסם העולם הזה את הגילוי המרעיש הראשון על קיומו של „שילטון הצללים" — כנו־פיית־החצר של בן־גוריון שסילקה את משה שרת ומתכוננת להשתלט על המדינה. קריאת ס־או־אס בהולה יצאה לכל נאמני הכנופייה: לדפוק את העולם הזה בכל מחיר.

הרעיון הגדול ניצנץ במוח אלמוני ב־מישרד היועץ המישפטי. שבועיים לפני כן פירסם העולם הזה (974) דו"ח יבש של מישפט נגד עבריין ירושלמי, שניסה לפתות ילדה לדבר עבירה. עורך־הכיתוב של השבועון הקפיד למחוק את שמה של הילדה במקומות רבים בכתבה, בהתאם לחוק, שכח לעשות זאת בשני מקומות. היתה זאת עבירה טכנית פעוטה, מן הסוג הקורה עשרות פעמים בשנה בעיתו־נות העבריות. אולם עיני הפרקליט אורו: זה הספיק לו להגיש מישפט ולספק את אדוניו. כדי לנפח את העכבר המישפטי לפיל ציבורי, הוגש מישפט לבית־המישפט המחוזי בירושלים, אף שבית־מישפט השלום היה מוסמך לדון בו.

סכינים מושחזות. בינתיים נרגעה כנופיית־החצר מן הזעזוע הראשון, והתיק הנורא נגד העולם הזה הוכנס למקרר. ה־עיתון עצמו פירסם מרצונו התנצלות כלפי המישפחה הנפגעת (העולם הזה 984).

כאשר התחממה המערכה הגדולה מסביב לש"ב, אחרי רצח קסטנר, שוב יצאה הקריאה להשחיז את הסכינים נגד העיתון החצוף, המעז לקום לבדו נגד מנגנון־החושך. ושוב יצא התיק מהגניזה. השבוע הגיע התיק לבירור מישפטי, באיחור של שנה.

בשם התביעה הופיע צעיר מטורזן בשם חסון: „עניין קטן," אמר לסניגור, עו"ד אריה מרינסקי, והוסיף: „אסתפק רק ב־כמה מישפטים." על סמך הנחה זו, הודה העולם הזה באשמה.

הפרקליטון. רק אז נתברר מדוע בהר היועץ המישפטי בחסון. הצעיר החרוץ עשה את אשר לא היה עושה פרקליט מבוגר ורציני יותר: את ההיפך ממה שאמר בפירוש שייעשה.

בפותחו את התיק שהוכן לו, נתגלה שהתיק הכיל אוסף של גיליונות העולם הזה, דבר שהעיד על הכנה רבתי למישפט הקטן. חסון יצא בנאום־השמצה ארוך על העיתון, ואילץ אפילו את השופט, העיתו־נאי־לשעבר משה גולן, לרסנו באי־רצון. בסיום הבע משפטנטן חסון במפתיע: מאסר על־תנאי לעורך העולם הזה.

באותו רגע נתגלו הקלפים המזוייפים. כוונת היועץ־המישפטי, האצבע הקטנה של היד השחורה, לתלות מעל לעורך חרב של איום־במאסר, ולהרתיעו בזה מכל התקפה פוליטית על אדוניו.

רעם עו"ד מרינסקי: „מזימה לסתום את הפה לעיתון שהכריז מילחמה על החוגים הקשורים עם היועץ־המישפטי... דבר חסר־תקדים... תימרון בעל מגמות פוליטיות ברורות...

במשך רבע שעה רשם השופט את פסק־דינו. כשקראו בקול־רם, לא נשאר ספק־מה דעתו על הצגתו של פרקליטון־המדינה. חסון לא היה מחוסן בפני כישלון חרוץ: בקבעו שלא היה כל עניין של זדון, הסתפק השופט גולן בהטלת קנס כספי מינימאלי.

מחטים בלשון

תצלום בלעדי מתוך כתבתו של הכתב־המשוטט רפי נלסון, מביקורו בבורמה. בתצלום: נערה בורמית, שתקעה שתי סיכות־פלדה בלשונה ובשפתייה, כדי לקיים הלכה למעשה את אחת המצוות המעשיות ביותר של דת בודהה. על תמונה זו ואחרות מוסיף נלסון: „חג־הסיגופים נערך בראנגון ברוב־עם, והנזירים עשו כל שביכולתם שלא להתעלף..."

פנטומימה

כניסה דרך האשנב

„אוי ואבוי, הוא כלי־כך קטן, כמו ג'וק," אמרה הדודה שנכנסה לדירת מישפחת ארקין וראתה את יעקוב הקטן. מאז נדבק הכינוי ג'וקי ליעקוב ארקין (24), עד כדי כך שכאשר קוראים לו בשמו, יעקוב, אין הוא עונה לקורא.

לא תמיד היו גופו הצנום ופניו הילדותיים של ג'וקי בעוכריו. כאשר ביקרה לפני שש שנים בארץ להקת הפנטומימה של מרסל מרסו, השתוקק ג'וקי לבקר בהצגה. מאחר שלא היה בידו הכסף לדמי־כניסה, קפץ ג'וקי מעל החומה של קולנוע מוגרבי, נכנס דרך האשנב באמצע ההצגה. על התרשמותו מאותה הצגה סיפר ג'וקי: „שבוע הייתי שבוי בקסם הפנטומימה. אחרי זה, במשך כמה שנים, הייתי עושה תרגילי הליכה במקום, כפי שראיתי ב־הצגה."

כישרון דרמתי התגלה בג'וקי עוד קודם לכן. אחרי שאביו, קצין המישטרה, נהרג במרד הערבי, נשלח ג'וקי למוסד הילדים בשפייה, שם היה משתתף קבוע בחוג הדרמאתי במקום. כשהיה בן 14 חזר העירה, ניסה להתקבל לתיאטרון אוהל. הוא סיפר: „נראיתי כמו ילד בן תשע. אמרו לי: ילד, לך מכאן! הם לא יודעים מה הם הפסידו."

בשנים שאחר־כך עבד ג'וקי במוסך דן, למד בערבים, השתלם בחוגים דרמאתיים שונים. בשעות הפנאי התעסק בספורט והיה אלוף ריצה למרחקים ארוכים. כאשר אירגן שי אופיר את להקת הפנטומימה שלו, הוא צירף אליה את ג'וקי. מלבד זאת הופיע ארקין בתפקידים קטנים, בכמה הצגות נוספות בתיאטרון הקאמרי.

פנטומימה כאנגלית. להקת הפנטו־מימה התפזרה עם נסיעתו של שי אופיר לאמריקה. ג'וקי ניסה לארגנה מחדש. כתגובה למודעתו בעיתון הופיעו מאות נערים ונערות למיבחן: „היו כאלה ששאלו אם צריכים לדעת אנגלית כדי להופיע בפנטומימה," מספר ג'וקי. מתוכם בחר קבוצה של ששה איש, עימם החל לעבוד על הצגתו הראשונה.

ג'וקי הדריך את להקתו, ביים את קיטעי הפנטומימה והוא מופיע בהם בעצמו ב־תפקיד ראשי. הוא גם צייר את דיגמי השלטים וחיבר את מוסיקת הלוואי להצגתו, שאותה הקליט בעזרת כסילופון, „מפני שלא היה לי כסף לקומפוזיטור ולמנגנים." אחרי חודשי עבודה מפרכים, שבהם הקדישו אנשי הלהקה את כל זמנם לחזרות, הופיע ג'וקי ארקין בתוכניתו הראשונה במיסגרת מועדון התיאטרון.

קטעי הפנטומימה ההומוריסטיים הם אמנם בגדר הצגת חובבים. אולם הם מעי־דים על כישרון צעיר, העשוי להגיע להיש־גים, אם ישתלם ויודרך.

אנשים

● המשורר והסופר הישיש **אביגדור המאירי** גילה השבוע, כי מימיו לא כתב שיר־אהבה מופשט. „לכל שיר," אמר, „יש לי מדל חי וקיים, שאליו כיוונתי את דבריי." יום אחד סיפר המשורר, נתן את אחד השירים לקריאה למודל עצמו, אבל היא עיקמה את חוטמה, וטענה כי אינה מבינה אף מילה אחת.

ורדה ושולי החיים באופירה קסמו לוורדה והיא נשארה שם עד לפינוי. כיום היא חיה מכספי הפיצויים, שולי, אשר הגיעה לאופירה בעודה חיילת לא קיבלה פיצויים, וחבלה את ימיה בראיונות עם מעסיקים אפשריים. למטה מימין: ורדה מבלה בכפר הבדואי שבו נהגו הבנות לטייל מדי שבת. הן יצרו יחסי־חברות חמים עם הנשים הבדואיות.

השרמנטיות

הן **מלאות** בטענות כלפי תל־אביב. תל־אביב היא ג'ונגל, הן טוענות, שבה שופטים את האדם לפי חיצוניותו ולא טורחים לפתח עימו שיחה כדי להתוות על קנקנו. ובכל זאת, הן באו הנה כדי לנסות להתחיל את חייהן מחדש.

ארבע צעירות שזכו לחוות את החלום הישראלי. הן חיו בגן־עדן על פני אדמות, באופירה ועלו משם צפונה, לעיר הגדולה, תל־אביב.

ורדה ויעל ורשאי, ציונה זקן ושולי קינן עזבו את שארם בסערת הפינוי ובאו מייד לתל־אביב. „אני לא בוכה יותר,“ מספרת ורדה, הרצינית שברביעייה, „אבל המשבר בשיאו. החודש הראשון אחרי המעבר היה קל. היתה הרגשה של חופש ארוך. פתאום היה זמן להיפגש עם כל החברים הישנים ולשבת בנחת עם המישפחה.“ מנסה ורדה להסביר. „היום הגיע הזמן להיכנס למיסגרת. עכשיו מורגש המשבר, כי אנחנו לא מוצאות עבודה, ולכן גם לא מוצאות חברה.“

להנציח רגעים אחרונים

למרות שארם יש חברים. חבריהם הם מפועי שארם אחרים. כדי לצאת מן המשבר ולדחות את הכאב העמום הם צריכים לשנות אווירה, לצאת לעבודה, למצוא חברים חדשים.

„מאז הגעתי לתל־אביב,“ מתלהטת שולי, „אני כל הזמן עצבנית. החיים כאן הם אינטנסיביים מאוד. כל היום צמודים לרדיו ולטלוויזיה.“

שארם היתה אורח־חיים. ניקוי־ראש מתמיד עבור המתגוררים שם. בשארם חיו האנשים בגלל המקום. הם אומנם לא עשו הרבה, אבל ההרגשה היתה כאילו עשו כל שרק אפשר. „זה היה כאילו שעשינו המון דברים,“ מסבירה ציונה, והשאר מהנהנות ראשיהן בהסכמה.

הקשרים בין ארבע הבנות התהדקו מאז הפך הפינוי לוודאות. בחודשים ה־אחרונים לשהותן בשארם השתנתה צורת חייהן. צורת הבילוי השתנתה. אנשים הידקו קשרים והיו עסוקים בהנצחת ה־רגעים האחרונים. כשפונו עברו כמעט כל הרווקים שביניהם לתל־אביב. הסיבה למעבר היתה שונה מזו שבגללה הגיעו לאופירה. לדרום הקסום הם באו בגלל המקום. לתל־אביב עברו המפונים בגלל האפשרויות הרבות של העיר הגדולה, ומייד שקעו בטרדות של חיפוש מתמיד אחרי עבודה והצורך בכספים רבים כדי לחיות.

„ציריך לדעת להתחכם“

רדה **ורשאי** בת ה־27 היתה הרא־שונה מבין הארבע שהגיעה לשארם אל־שייח'. ב־1977 היא ירדה לדרום עם חברה כדי לעשות חיים במשך שלושה חודשים. המקום כבש את ליבה, והיא נשבעה לחזור כשתסיים את לימודיה באוניברסיטה. שנה אחר־כך חזרה למקום ומייד נתקבלה על־ידי ועדת־האיכלוס כתושבת. „התחלתי לעבוד כמלצרית ב־מלון, אולם העבודה היתה מישנית.“ היא מספרת בקול חרישי.

ורדה שופעת החיות שוקעת בעצבות. החיים בשארם התנהלו על מי מנוחות. רוב היום ישבו התושבים על חוף־הים והיו עסוקים בגלישה ובטיולים ארוכים. חצי שנה אחרי שהשתקעה שם הגיעה למקום אחותה הצעירה, יעל.

„חזרתי מטיול ארוך באמריקה,“ מספרת יעל בשקט, „וקצת היה לי קשה להשתלב שוב בחיים הירושלמיים.“ גם היא נכבשה בקסם הדרומי ונשארה במקום. בנות מישפחת ורשאי היו בטוחות“ בתחילה שבשלב כלשהו יחזרו לירושלים, עיר הולדתן, אולם הקשר עם העיר נותק. „עזבנו את ירושלים כשהיינו יותר צעי־רות, ולא נשארנו בקשרים הדוקים עם החברה שם.“

„תל־אביב היא ג'ונגל!“ אומרות פליטות אופירה, המנסות להשתלב בחברה בעיר

המעבר לתל־אביב היה קשה גם עבור אותם שנחשבו לעירוניים לכל דבר. „כאן בתל־אביב,“ מתלהטות כל הארבע, „אתה צריך להיות קשוח. בתל־אביב אין חשי־בות למוסר־עבודה. כאן אתה נשפט לפי בגדיך, ועליך לדעת להתחכם בכל שיחה כדי שיבחינו בך.

„הדברים שאנחנו עוברות כאן ממש מפחידים,“ מנסה שולי לפרט. „בשארם לא היתה חשיבות לבגדים. לא היינו צריכות להתעסק עם גברים כדי להשיג עבודה, ויכולנו להתנהג כפי שבאמת הרגשנו.“ החיפוש המתמיד אחרי עבודה משגע אותן. אין להן תעסוקה קבועה, והן מתגלגלות מעבודת מלצרות אחת לשנייה.

דבר נוסף המקשה עליהן את החיים הוא יחס האנשים אליהן. לטענתן מתייחסים אליהן האנשים כפי שנוח להם. לעיתים הן „המיליונריות משארם“, ולעי־תים הן המפונות הרעשניות, אלה שאי־אפשר לסמוך עליהן, כי הן זרוקות המור־גלות בחוסר־מעש.

למצוא עבודה קבועה

דווקא **החודשים** האחרונים בשארם היקשו עליהן את ההשתלבות בעיר הסואנת. החודשים האחרונים היו קסומים לחלוטין. עבודה כבר כמעט שלא היתה. תוכניות לעתיד לא תוכננו. הימים עברו בעצלתיים, ללא מחשבות על יום המחר.

ואז, בבת־אחת הן החליטו לארוז את עצמן ולהיפרד מן המקום. הפרידה היתה קשה. אי־אפשר היה לעשות אותה ב־שלבים. חברת ההובלה הובילה עבורן רק את הדברים ההכרחיים. את שאר חפציהן השאירו לבדואים. „לקחנו איתנו רק דברים שהיינו קשורות אליהן במיו־חד.“

כיום הן חיות על כספי הפיצויים, פרט לשולי. שולי לא קיבלה פיצויים, כי בימי קמפ־דייוויד היתה עדיין חיילת, והיא נאבקת עם החיים מדי יום ביומו.

הן התחילו לעבוד במיסעדה בשייח' מוניס, שבה ראו מעין שארם קטנה. אולם תוך ימים ספורים הוברר להן כי כדי לחיות בצורה סבירה בעיר עליהן למצוא לעצמן עבודה מסודרת וקבועה.

ורדה, המבוגרת שבחבורה, מודעת ל־עובדה שעליה למצוא לעצמה מיסגרת. היא אינה רוצה לעבוד בעבודות מזדמ־נות ולחיות מן היד אל הפה. כרגע היא אינה מסוגלת ללמוד בצורה אינטנ־סיבית, אולם חושבת על המשך לימודים.

יעל מצאה דרך שונה להעסיק את עצמה. כשחיתה בשארם הכירה שני צלמים, שהנציחו את הנופים הדרומיים בתצלומים מרהיבים ויעל לקחה על עצמה את הדאגה להפצת תצלומים אלה. מדי פעם, כשהיא שוקעת בהירהורים, היא מקיפה עצמה באלבומים הענקיים המכילים תצלומים אלה, וכאילו היא נמצאת לשעה קלה בדרום.

חקלאות ותיירות

תל־**אביב** לא נראית להן כיישוב של קבע, אלא אם ימצא עיסוק שיהיה מספיק מעניין וכדאי, שימשוך אותן להישאר בה.

את הדירות שבהן הן מתגוררות הן מצאו עוד לפני שנפרדו סופית מאופירה. המעבר היה קשה והן שכרו את הדירות הראשונות שמצאו. הימים הדברים נראים קצת אחרת, בעיקר לשולי, שלה אין כסף ותעסוקה ונוסף לכך היא מתגוררת עם שני שותפים שאותם לא הכירה לפני שהצטרפה לדיירותם.

רשימות ארוכות של הצעות עבודה שהועתקו מן העיתונים פזורות על ה־שולחן, והן נושא השיחה העיקרי בפגי־שותיהן. לאף אחת מהן אין הכשרה לעבודה מסויימת, ואף אחת מהן אינה רוצה לשמש כמזכירה או כפקידה בבנק. הן מביעות שאופירה היתה פרשה זמנית ואילו תל־אביב עלולה להיות עניין של קבע, ולכן הן מחפשות עיסוק מעניין.

נקודת־אור היוותה עבורן הידיעה בדבר תוכנית להתיישבות חדשה. אבי פרחן, ממפועי ימית, מצא רצועת חוף ליד עזה, שלדבריו ניתנת ליישוב. למקום אין עדיין שם, אולם פרחן הצליח להלהיב כבר 50 איש המעוניינים להתיישב שם. מפועי ימית ואופירה מחפשים מקום חדש, כמעט לכולם קשה להיקלע בערים ה־

גדולות, ומאחר שמפוני אופירה בקיאים באירוח ובתיירות ומפוני ימית בקיאים בחקלאות, החליטו לנסות לשלב את השניים.

מפוני אופירה לא איבדו את הקשר ביניהם. הרווקים חיים כמעט רובם בתל־אביב ונפגשים האחד עם השני, ואילו עם המישפחות, שאינן מתגוררות בתל־אביב, הם נמצאים בקשר טלפוני מתמיד. הם מקווים שבתוך שנה יוכלו להקים את ההתיישבות החדשה. עדיין לא ברור אם תהיה זו עיר ממש, או יישוב קטן יותר. הרעיון נמצא עדיין בשלבי "בי־שול", והוא נעצר בגלל המילחמה.

"אילו היה משהו שהיה מחזיק אותנו בעיר," טוענות פליטות אופירה, "אולי לא היינו חולמות בהקיץ. אנחנו לא מכי־רות את החברה מימית ולא יודעות אם נוכל להגשים חלום זה. מה שאנחנו רוצות זה למצוא מקום שבו נוכל ליצור אותם תנאים שלהם הורגלנו באופירה. למדרנו להכיר בחשיבותה של איכות חיים וקשה לנו להסתגל לחיים אחרים, כשאף אחד לא בא לקראתנו ולא מנסה לעזור לנו להשתלב בעיר."

בנות אופירה מתקשות לעכל את החיים הריקים מתוכן, לדבריהן, בעיר. הן קמות בבוקר והולכות לים. בשעות אחרי־הצהריים הן עוברות על המודעות בעיתו־נים ומבזבזות את כספן ומירצן בחיפו־שים. גם השימוש בכסף חדש זר להן. אף אחת מהן אינה יודעת מה קורה בחשבון־הבנק שלה. הכסף שקיבלו כפי־צויים הולך ונגמר. החיים כאן יקרים, ובאין להן כל מקור הכנסה, נראה להן השתיד קודר מאוד. **טיבי זכריני**

ציונה

חייתה באופירה במשך חמש שנים והחליפה עבו־דות רבות, אולם הדבר לא הפריע לה. כאן, בתל־אביב, היא מרגישה שהיא צריכה למצוא עבודה שתוכל להתמיד בה, כדי להישאר בעיר. "היה לנו קשה להתרגל למכנסיים," היא מספרת "כי בשארם הסתובבנו כל היום לבושות תחתונים וגופיות. כאן צריך להתלבש לפי האופנה האחרונה."

יעל

התחילה לעסוק בצילום בשנה האחרונה לשהותה באופירה. התחביב סחף אותה והיא רוצה ללמוד צילום. על יעל אומרות הבנות כי היא האדישה שבין כולן. אותה צריך לסחוב ולדאוג לה לתעסוקה שכן היא חיה בעננים.

מועדון בחוף נעמה

כמו שאר הבנות החליפה גם יעל עבודות למכביר, במשך שנות חייה באופירה. אחד מעיסוקיה היה לשמש כמזכירה במועדון הצלילה. מימין: יעל בדירתה התל־אביבית.

הג'מנז'סט'ת ד'אן
של הדוגמנית קארי
שלא יעברו ימים רבי
ד'אן רוצה גם להופי
הי'א אומרת, הכי חשו

התגלית

דיאן היא בהחלט תגלית העונה בשוק האופנה הישראלי. שערה הבלונדי הארוך והשופע הפך מקור קנאתן של דוגמניות רבות. היא למדה אצל קארין דונסקי איפור, "חסי־ציבור", ואיזה עבודות לבצע ולאיזה לסרב. הסירוב האחרון שלה היה דווקא לפירסומת לשמפו שיער. „הציעו לי פרוטות עבור הדוגמנות ולכן סירבתי," היא מסבירה.

מקום בצמרת

ה בלונדית היפה, הגבוהה והחטובה, המופיעה לאחרונה בתצוגות־אופנה ו־מאיימת לכבוש את המסלול, אינה אלא דינה שמוס, המכונה דיאן, „כי דינה זה שם לא מיסחרי ולא קליט."

דיאן היא היורשת המוכתרת וכפילתה הצעירה של הדוגמנית קארין דונסקי, ש־קיבלה ממנה את בירכתה ואת עזרתה.

היא בהחלט תגלית־העונה בשוק־האופנה הישראלי. אי־אפשר לעבור בשאנגוות מבלי להביט פעמיים על רגליה היפות, הארוכות והבלתי־נגמרות, מבלי לקנא בשערה ה־בלונדי הטיבעי, הארוך והשופע.

הקסנה הזאת, שכולה בת 16 וחצי, היא ממש מושלמת. אין בה פגם ולא חסר לה דבר כדי להגיע אל הפיסגה בתוך זמן קצר.

דיאן היא מה שנקרא „ילדת שמנת". היא ילידת דרום־אפריקה, בת להורים אמי־דים המתגוררים בהרצליה־פיתוח. יש לה שני אחים, הגדולים ממנה והמעריצים או־תה, לדבריה, כמו אלילה. נוסף לכך היא בת־טיפוחיה של קארין דונסקי, המשמשת לה כמורה, כסוכנת וכיועצת. אז למה עוד זקוקה נערה עם נתונים כמו שלה כדי להיכנס אל עולם הזוהר, לחוגים המתאי־מים ולהגיע אל התהילה וההצלחה?

נערות הטמפונים

ת חרויות היופי הן לא לטעמה ולא לרמתה של דיאן: „אני לא אוהבת להתחרות ולהישפט כמו בקר. בתחרויות האלה מסתכלים עליך כמו על בשר עם ברגדים. יפה או לא יפה, טובה או לא טובה."

היא בטוחה שבעזרתו של קארין, סי־כוייה טובים יותר ו־ר קלות. היא כבר למדה.

רגליים

אי אפשר שלא להביט פעמיים על רגליה היפות והארוכות של דיאן. הנערה, שכולה בת שש־עשרה וחצי, ממש מושלמת. אז למה עוד נקוקה נערה עם נתונים כמו שלה כדי להגיע לצמרת עולם הזוהר ואל התהילה.

צחוק

דיאן צוחקת על העולם. „הסוכנת שלי עושה עבורי הכל, תצוגות ומחירים, ולי קל בחיים."

ומוס היא בת טיפוחיה
רונסקי וכולם בטוחים
היא תירש את מקומה.
סרטים אבל בינתיים,
להשיג ציונים טובים!

ויציבה: איפור, יחסי־ציבור, ניהול מו"מ בעסקים, כמה כסף לדרוש, איזה עבודות לבצע ולאיזה לסרב.

הסירוב האחרון שלה: „רצו אותי לפיר־סומת לשמפו. הציעו לי פרוטות, ולכן סרב־תי. קארין עזרה לי להחליט, היא המארג־נית והסוכנת שלי, והיא קובעת בשבילי.

„לעבוד עם סוכנת זה שיגעון, זה הקלה לא נורמלית. לא שעבדתי פעם בלי סוכנת, אבל אני מתארת לעצמי איך זה. קארין בוררת עבורי את התצוגות, מנהלת מו"מ וקובעת מחירים. אני לא צריכה להתאמץ — אין לי כאב ראש ואת העבודה השחורה עושים בשבילי, ואני רק באה עם תיק־התצוגות שלי, מציגה והולכת הביתה שמ־חה וטובת־לב."

„אמנם, אני צעירה ודי חדשה בשטח הדוגמנות, אבל תרשי לי להמליץ לכל דוגמנית, כולל אלה שבצמרת, להיעזר ב־שרותיה של סוכנת, אפילו אם הן מוכרות ומכירות את השוק וחושבות שאינן זקוקות לעזרה. סוכנת מוריד מהן את כל המעמ־סה הבלתי־רצויה והמעיקה."

קארין, המדריכה, הוסיפה: „בכל העולם נהוג לקחת סוכנת. הן דואגות לדוגמניות בכל מה שקשור בעבודתן. רק בארץ קיים הנוהג הפסול הזה לפנות ישירות אל ה־דוגמניות.

„אין שום סיבה שאני אשלח את דיאן לסוכנות אחרת. היא למדה אצלי, היתה לה המורה הכי־טובה," היא אומרת ללא

טאבו חברות

דיאן אינה אוהבת ל־התחזרות בתחרויות־יופי ולהישפט כמו בקר. „בתחרויות האלה מסתכלים עליך כמו על בשר עם בגד־ים," היא מתמרמרת.

התחסדות, כאחת שמכירה בעריכה. „אני מכירה את השוק היטב, ואני אדאג לקי־דומה בצורה הטובה ביותר. אני רוצה שהיא תגיע לעבודה רגועה; תיהנה ממנה ותפיק את המקסימום. הלוואי שלי היו עושים את העבודה הזאת, כשהייתי בגילה.

„דיאן היא חומר טוב מבית טוב, ממוש־מעת, נבונה ובעלת גישה בוגרת. היא סר־מכת עלי ומאמינה בי. לגבי היא תקדים, היא הראשונה שאני לוקחת לידי. אם תפול לידיי נערה כישרונית ועם נתונים כמו שלה, אקח גם אותה תחת חסותי.

„אני אדאג לדיאן שהיא לא ‚תישרף' מבחינת צילומים, כמו שעושה כרגע אחד

שם מיסחרי

היא מכונה דיאן, כי דינה אינו שם מיסחרי וקליט. היא ילדת־שמנת, ילידת דרום־אפריקה, בת להורים אמידים המתגוררים בהרצליה־פיתוח. אחיה מעריצים אותה כמו אלילה. „היא חומר טוב מבית טוב, ממושמעת, נבונה ובעלת גישה בוגרת," מעידה עליה הסוכנת שלה, שבוררת עבורה את התצוגות שבהן תשתתף.

הצלמים לאחת הדוגמניות הצעירות שלו — משמע, שלא תגמור את השוק הישראלי הקטן תוך חודשיים־שלושה ושימאס לר־אות אותה. אדאג שלא יראו אותה בפיר־סומות של מה בכך, כמו טמפונים, משק־אות קלים וכיוצא באלה. לא אתן שיזהו אותה כדוגמנית המוצר, כגון נערות הטמ־פונים או הארטיקים.

קרש קפיצה לקולנוע

ד יאן היא צעירה, אך גראית מבוג־רת מכפי גילה. היא לא הטיפוס הפריקי הזרוק המצוי, לא בצורתה ולא באופיה. „היא סופיסטיקיטד," אומרת עליה סגיגור־תה. „זה נובע כנראה, מבית שגדלה בו ומהחינוך שקיבלה."

דיאן, למזלה, עוד לא מסתנוורת מהמח־מאות שהיא מקבלת על כל צעד ושעל. חברותיה וחבריה בבית־הספר ובשכונה מתחלקים לשני מחנות המפרגנים והמ־קנאים. „וזה טיבעי" היא אומרת. „הורי בעד הדיגמון, ביחוד שהם יודעים שאני בידיים טובות."

והממון? היא דווקא נהנית מאוד להר־וויח כסף. „זה בהחלט כסף טוב," היא אומרת בחיוך של אחת המרוצה מעצמה. „זה מיקצוע מאוד רווחי."

בניגוד לדוגמנית אחרות, היא לא חו־ששת לנקוב בסכומים. אין לה בעיות של אתיקה: „קיבלתי לצילומים 2,400 שקל ברוטו. בשבילי זה הרבה כסף, אני תל־מידה ולא רגילה לסכומים כאלה. בנוסף לכך, אני לא משלמת מס־הכנסה מפאת גילי, וזה בכלל לא רע.

„עוד לא תיכנתי מה אעשה עם הכסף,

כגראה אשים בבנק ‚אוציא פינקס־צ'קים. קצת יהיה לביזבוזים וחלק אחסוך כדי לנסוע לחוץ־לארץ.

„כמובן, אפריש לקארין את מה שמגיע לה, עבור עבודתה לפי ההסכם — 16 אחוז. עשיתי איתה חוזה לשנה וחצי, בנוכחותו ובעזרתו של אבא, ובחוזה כתוב שעם תום התקופה, אם שני הצדדים יהיו מרוצים, נוכל להמשיך.

„כרגע אני חושבת שבהחלט אמשיך עם קארין. זה חוזה מאוד הגון, אני יודעת. אני ערה לכך, כי לוקח לבנות דוגמנית וקאריירה לפחות שנה, שנה וחצי, ואני מאוד מעריכה את קארין על כך שאינה מכריחה או מחייבת אותי לחוזה של חמש שנים, כפי שעושים בחו"ל ובסוכנויות אח־רות.

„מה יקרה אם תוצע לי עבודה, שקארין תמליץ לי שלא לקבל אותה ואני ארצה? אני לא חושבת שיוצר מצב כזה, כי אני סומכת על קארין בכל מאת האחוזים. אני יודעת שהיא רוצה את טובתי. אסכים לדב־ריה, כי היא יותר מנוסה ממני, ובוודאי לא אעשה שום צעד מאחורי גבה.

„מה דעתי על צילומי עירום? אני לא! בפירוש לא! אני אפילו לא חושבת על זה. אני לא מגנה דוגמניות אחרות העושות את זה — שיהיה להן לבריאות. אם זה יפה ואסטטי — כמו למשל הצילומים של שרונה מרש, אני בהחלט בעד. אבל אני — לא!"

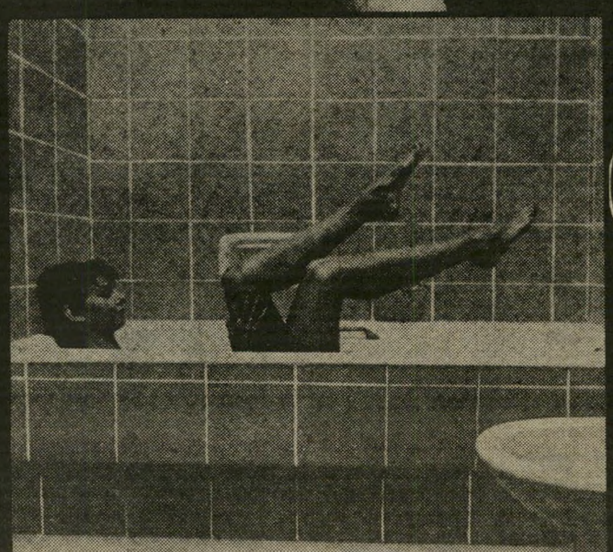
אך לא תלמידה כדיאן, העולה לכתה השביעית, תסתפק בדוגמנות. היא לומדת שירה ופיתוח־קול, היא ניחנה בחוש רי־קוד מפותח ולוטשת את עיניה לשטח ה־מישחק.

„דוגמנות היא רק קרש־קפיצה עבורי לעולם הסרטים. בתור דוגמנית יכירו אותי טוב יותר, וזה יעזור לי. אבל הכי חשוב לי," היא לא שוכחת לציין, „לעבור את בחינות־הבגרות בצורה הטובה ביותר, עם הציונים הטובים ביותר," נאום היורשת.

יום יבוא
וכל חברות הבניה יבנו כך

★ גאקוזי נחשב בארץ ובעולם כולו כמותרות בתחום הדיור. אצל אברהם גינדי נעשה הג'אקוזי סטנדרט בסיסי ומקובל להנאת רוכשי הדירות.

★ ג'אקוזי — אמבטיה מיוחדת המעניקה עיסוי מרענן ובריא על ידי זרמים תת מימיים.

גן הברושים
דירה ללא מלומנים
בלבה הירוק של ראשון לציון

בלבה של שכונת היוקרה — שכונת אברמוביץ, הולך וצומח פרוייקט מגורים חדשני ומרהיב של אברהם גינדי-"גן הברושים". 5 חדרים, 2 מפלסים, 7 דונם גן.
בשכונה המעניקה שרותים ציבוריים וקהילתיים מעולים, מרכז מסחרי וקירבה אל הכביש לת"א עומד הבית הבא שלך. הוא נבנה על פי הסטנדרטים הגבוהים ביותר, משקיף למרחבי "גן הברושים" וטובל במשטחי דשא, עצים ופינות חמד המשתרעים על פני 7 דונם. מראה עוצר נשימה. בוא אל הלב הירוק של ראשון לציון — אל גבעת "גן הברושים".

מה תקבל כדייר בגן הברושים?

★ ג'אקוזי.
★ טלויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
★ 3 כיווני אויר לכל דירה.
★ דירות דו מפלסיות.
★ חדר ארונות.
★ 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
★ ארונות מטבח בסגנון אמריקני (6.80 מטר רץ).
★ שיש גרניט איטלקי.
★ מרצפות שיש גדולות בסלון (3 דוגמאות לבחירה).
★ שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
★ אפשרות 2 כניסות לכל דירה (מתאים לרופא או לבעל מקצוע חופשי).
★ לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
★ חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים.
★ תאורה דקורטיבית בחוץ.

כיצד תרכוש דירה בגן הברושים

★ **ללא משכנתאות בשיטת TRADE-IN.** אנו נקבל את דירתך הנוכחית במחיר מלא ונאפשר לך לגור בה עד שהדירה ב"גן הברושים" תהיה מוכנה
★ נסייע לך במשכנתאות עד 1,000,000 שקל.

אברהם גינדי

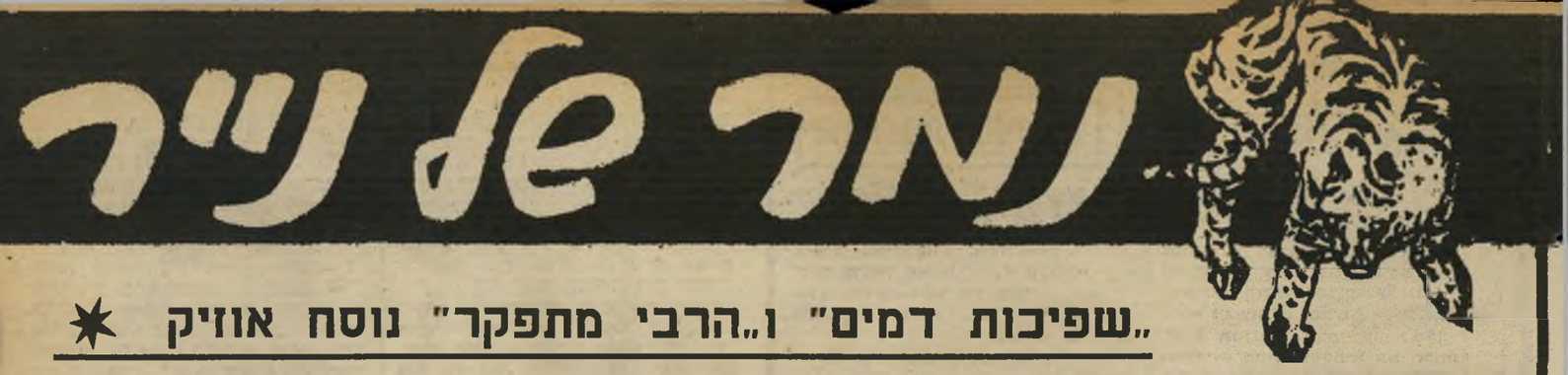
תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר המדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

1982 העסק הדירתי העשור

הבניה הטובה ביותר 1982

1982

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

„שפיכות דמים" ו„הרבי מתפקר" נוסח אוזיק ✷

הגיאופוליטיקה המרחבית של הכנעני ליפץ ✷

ביטאון החברה המזרחית הישראלית „המיזרח החדש"

תרגום

יהודים

סינתיה אוזיק, שסיפרה שפיכות דמים, הרבי מתפקר * ראה־אור בימים אלה בתרגום עברי, היא סופרת הניזונה בכתיבתה ובעולמה מהשקפת־עולם יהר־דית רחבה, אשר אינה עשוייה להיראות לישראלי של ראשית שנות ה־80.

עולמה של אוזיק הוא עולם המצוקה הלשונית של היהודי באשר הוא. לטע־תה, מאז יצאו בני־ישראל ממצריים, היה שגור בפיהם „קיומן של לשונות לועזיות בצל... עברית, ארצית, מן הסתם צרפ־תית של הסאה ה־י״ט (כוונתה ללעז ה־צרפתי־קמאי של רש״י), ובמשך אלף השנים האחרונות — אידיש...״ היא רואה בלשון העברית אחת מאותן שפות נד־חות ומעורפלות.

על הריכוז היהודי הגדול ביותר במח־צית השניה של המאה ה־20, יהדות אר־צות־הברית, אומרת אוזיק: „הוא הדור הראשון שחושב ומדבר וכותב אך־ורק אנגלית...״ ובניגוד להשקפה הציונית אשר רואה בישראל את הריכוז הטריטוריאלי החיובי של היהודים, הרי שבהשקפתה של אוזיק, כפי שהיא ביטאה אותה ב־ארץ לפני יותר מעשר שנים, היא מעדי־פה את הריכוז היהודי בארצות־הברית, שבו היא רואה את כוח־ההישרדות של יבנה וחכמיה של המאה ה־20.

קובץ סיפוריה שפיכות דמים, הרבי מתפקר שהוא סיפורת מעולה, רגישה, ממשיכת־מסורת של הסיפורת היהודית המזרח־אירופית באריזה של הלשון האנג־לית — הוא אחד מסיפורי הסיפורת ה־מעולים שתורגמו לעברית בשנים האח־רונות.

סיפור הכותרת הראשון שפיכות דמים. הוא מעט יוצא־דופן: סיפור ואריאציה על מוטיב הכפייה, תוך נסיון של מלי־טה מן הזהות העצמית. המספר, יהודי

סופרת אוזיק
רבי מתאהב בנימפה

בשנות־העמידה, אפיקורס, מגיע לביקור אצל דודניתו בקהילת־חסידים בגבול מדינת ניו־יורק, שם הוא מתוודע לרבי תימהוני, פליט־שואה, בעל כוחות־רוח של אדמו״ר יהודי ממיזרח אירופה. המס־פר מגלה אקדח ומסתירו.

במיפגש בין המספר והרבי, מסיר ה־רבי מן המספר את קליפתו היהודית מת־חסדת, ואומר לו: „ארגנו תושבי איי הים־הדרומי, אדוני, מינהגינו ידועים היטב מאז ימי סיני. אינך צריך להסב מכטר. אין אנו תופעה חדשה בעולם...״

העימות בין המספר ובין הרבי ניצול־השואה מגיע לשיאו, כאשר הרבי מנחש את דבר הימצאו של האקדח בכיסו של המספר, ומוציא אותו ממנו, תוך שהוא משמש סמל ליהדות אחרת, יהדות שכמ־עט אינה מוכרת בימים אלה — יהדות דתית, שהיא אולי ההיפך המוחלט מגוש־אמונים, יהדות אשר עיקר כוחה בעצם היותה יהדות בלא נשק, אלא יהדות של כוח, הממלאת את תעצומות הנפש.

בסיפור חינוך מובא סיפורה של **אונה מאייר**, סטודנטית מחוננת ללימודים קלאסיים, המועמדת לקאריירה אקדמית צרפתי־קמאי של רש״י), ובמשך אלף השנים האחרונות — אידיש...״ היא רואה בלשון העברית אחת מאותן שפות נד־חות ומעורפלות.

על הריכוז היהודי הגדול ביותר במח־צית השניה של המאה ה־20, יהדות אר־צות־הברית, אומרת אוזיק: „הוא הדור הראשון שחושב ומדבר וכותב אך־ורק אנגלית...״ ובניגוד להשקפה הציונית אשר רואה בישראל את הריכוז הטריטוריאלי החיובי של היהודים, הרי שבהשקפתה של אוזיק, כפי שהיא ביטאה אותה ב־ארץ לפני יותר מעשר שנים, היא מעדי־פה את הריכוז היהודי בארצות־הברית, שבו היא רואה את כוח־ההישרדות של יבנה וחכמיה של המאה ה־20.

קובץ סיפוריה שפיכות דמים, הרבי מתפקר שהוא סיפורת מעולה, רגישה, ממשיכת־מסורת של הסיפורת היהודית המזרח־אירופית באריזה של הלשון האנג־לית — הוא אחד מסיפורי הסיפורת ה־מעולים שתורגמו לעברית בשנים האח־רונות.

סיפור הכותרת הראשון שפיכות דמים. הוא מעט יוצא־דופן: סיפור ואריאציה על מוטיב הכפייה, תוך נסיון של מלי־טה מן הזהות העצמית. המספר, יהודי

סופרת אוזיק
רבי מתאהב בנימפה

בשנות־העמידה, אפיקורס, מגיע לביקור אצל דודניתו בקהילת־חסידים בגבול מדינת ניו־יורק, שם הוא מתוודע לרבי תימהוני, פליט־שואה, בעל כוחות־רוח של אדמו״ר יהודי ממיזרח אירופה. המס־פר מגלה אקדח ומסתירו.

במיפגש בין המספר והרבי, מסיר ה־רבי מן המספר את קליפתו היהודית מת־חסדת, ואומר לו: „ארגנו תושבי איי הים־הדרומי, אדוני, מינהגינו ידועים היטב מאז ימי סיני. אינך צריך להסב מכטר. אין אנו תופעה חדשה בעולם...״

העימות בין המספר ובין הרבי ניצול־השואה מגיע לשיאו, כאשר הרבי מנחש את דבר הימצאו של האקדח בכיסו של המספר, ומוציא אותו ממנו, תוך שהוא משמש סמל ליהדות אחרת, יהדות שכמ־עט אינה מוכרת בימים אלה — יהדות דתית, שהיא אולי ההיפך המוחלט מגוש־אמונים, יהדות אשר עיקר כוחה בעצם היותה יהדות בלא נשק, אלא יהדות של כוח, הממלאת את תעצומות הנפש.

בסיפור חינוך מובא סיפורה של **אונה מאייר**, סטודנטית מחוננת ללימודים קלאסיים, המועמדת לקאריירה אקדמית

החוויה הישראלית

אל תחנו ל„כנעני" ול„פניקי" רובים

בסוף שנות ה־30, גיבש המשורר יונתן רטוש מסביבו קומץ של צעירים, במס־גרת של הוועד לגיבוש הנוער העברי, בנסיון לראייה מחודשת של התרבות העברית הארצישראלית, תוך שיחרורה מן התרבות היהודית הגלותית. במהלך השנים התפתח הרעיון הכנעני בשני מוקדים: מוקד אחד שמאלי, שהיפנה את אפיקי המחשבה והראייה התרבותיים שלו לתרבות הימתיכונית, מוקד שבו בולטים **אורי אבנרי** ו**עמוס קינן**. המוקד השני, השמרני, בעל האופי הימני־קיצוני, לעיתים בעל נימה פאשיסטית, נותר המוקד שבראשו עמד המשורר המנוח **יונתן רטוש** ונושא־כליו, המתרגם **אהרון אמיר**.

בעוד שלרטוש עמדה מעלתו כמשורר־משפיע על התרבות הישראלית, הרי שנו־שא־כליו, אהרון אמיר, ביצירותיו (קבצי שיריו והפרוזה שלו) לא השפיע על מחצית של מהלך בתרבות הישראלית, מה עוד, שבתרגומיו מאנגלית ומצרפתית, הפך לעב־ריה שטטנזית־כנענית ובלתי־מובנת את מיטב היצירות.

בלקסיקון מונחים ספרותיים, שבעריכת **עזריאל אוכמני**, מוגדרת הכנענות נוסח אמיר „בעיקריה — גם אם שלא במ־כתה — נתקשרה הכנענות עם הזרמים הרדיקליים הלאומיים־ריאקציוניים שבאומות־העולם, שניזונו מתורות־סילוף גזעניות של דם־ואדמה...״

מאז ראשית מילחמת־האזרחים בלבנון ניצל אהרון אמיר מילחמה אומללה זו, להפיח רוח־חיים בגופה המת של הכנענות הימנית מאסכולת רשוב. מילחמת־הלבנון הביאה את אמיר לרי־גושים כנעניים חדשים, שאותם הביע בתוכנית הטלוויזיה בהנ־חייתו של מאיר שליו, ולהקמת הוועד המיידע־כמה להצלתה של לבנון.

בחלום־המעות הכנעני של ברית בין „כנען" ה„פניקים" כמו מתמקדת לה מחלת־הרוח של הימין־הקיצוני בישראל ל־סימפטום של בני „גזעים עליוניים" נוסח התורה הנאצית. בדיקה בהתבטאויותיו של אמיר בשנים האחרונות מוכיחה סכנה זו לתרבות הישראלית.

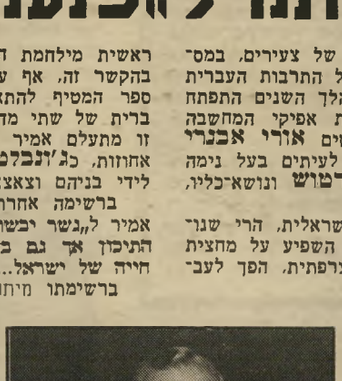
ברשימה תחת הכותרת ברית בין המשולשים (ידיעות אחרו־נות, 13.12.77) מטיף אמיר להנחת יסודות לכינון „ברית־שלום בין עמי האיזור, שצירייה הגיאוגרפיים הם נהרות הנילוס, הירדן והליטאני." ברשימה זו מאשים המתרגם הכנעני, את המתעסקים בבעייה הפלסטינית בכך שהם „נחהגים כך מתוך אתנטרס, יש מתוך אופורטוניזם, יש מתוך רדיקליזם־שבאפנה, ויש מתוך פחם צביעות או התחסדות מתרפסת...״ אמיר מת־עלם מכך, שהעוסקים בבעייה הפלסטינית הם בוגרי האגף השמאלי והשפוי של התנועה הכנענית, אותם שלא היו מוכ־נים לראות את העולם המקיף אותם באמצעות אלילי פריון ואהבה קדומים ספוגי פגאניות — אלא בראייה חדשנית של השתלבות ריאלית במרחב.

בסיום רשימתו מצייר אמיר מפה של המרחב, „שצירייה הניטוגרפיים הם נהרות הנילוס, הירדן והליטאני, שיוכל להיות מעשה שכשמעותי החיספורית, הגיאופוליטית וההיסטורית חורנת מתחומי המרחב של מזרח הים־התיכון..." הביטוי גיאופוליטיקה, יש להזכיר, הוא מביית־האולפנה הנאצי הקדם־נאצי, הרואה את התנאים הגיאוגר־פיים — המקום, המרחב, הגבולות — כגורמי־יסוד להתפתחות פוליטית ולמגמות פוליטיות מסויימות, שהשפעתן גדולה יותר משל גורמים אתניים־כלכליים ורעיו־ניים. אמיר מתעלם מכך, כי אסכולה מחשבתית זו פותחה בידי גנרל **קארל האוזר הופר**, יוצר הסיסמה הגרמנית „מרחב מהיה" (Lebensraum), שבה הצדיקו הנא־צים את שאיפות הכיבושים שלהם.

אהרון אמיר, אשר טרם כנענותו היה **אהרון ליפץ**, שהגיע ארצה בזכות הרעיון הציוני שהוא כה בז לו, והנוהג להטיף למען „תרבות ילידית", ממשיך ופועל מאז ראשית מילחמת האזרחים בלבנון למען איחוד־כוחות בין ישראל ללבנון המשוסעת. בהקשר זה, אף ערך אמיר אנתולוגיה תחת הכותרת לבנון — ארץ, עם, מילחמה, ספר המטיף להתארגנות פוליטית אלטרנטיבית, לפאן־ערביות, או במילים אחרות, ברית של שתי מדינות קטנות, בדלניות, שתביא להכחדתן, בסופו של דבר. במיקראה זו מתעלם אמיר מהנפוסיזם בפוליטיקה הלבנונית, פוליטיקה של מישפחות בעלות־אחוזות, כ**ג׳ונבלט, פרנג׳יה, ג׳מייל** ו**שמעון**, המורישים את הנהגת תנועותיהם לידי בניהם וצאצאיהם.

ברשימה אחרת, תחת הכותרת מטרות לאומיות (דבר, 30 ספטמבר 1979) מטיף אמיר ל„גשר יבשתי, המטליך מבבול תורכיה עד גבול מצריים לאורך חופיו של הים־התיכון אך גם בהרחי־הבורדים..." הוא ממשיך ומסביר כי „החבל הזה הוא בית חייה של ישראל..."

ברשימתו מיתוס קדום ושירה חדשה (מעריב, 4 יולי 1980) מציג אמיר לקורא העברית את כפילו הלבנוני, את המשורר הפאשיסט **סעיד עקל**, שצופה־הטלוויזיה הישראלי יכול היה לראותו לפני כמה שבו־עות, בראיון שערך עימו **אהוד יערי**. על משורר זה כותב אמיר: „סופר והוגה־דעות כסעיד עקל, גיבש אותה כמישנה אידיאולוגית (הכוונה למיתוס פניקי) סדורה עוד בשנות השלו־שים..." אחד מצאצאי השקפה זו, הוא הפירסום הקבוע שהוא עורך בשם מלקרת כלומר **מזך־קרת**, כשם האל הקדום של פניקיה וקרתגו. במאמרו זה מזווג אמיר — כמינהג האגף הימני של התנועה הכנענית — את השקפותיו של עקל את מיתוס הפירות אוגרית, שהזין את דמי הכנענות העברית, כדי להבהיר את הברית ההיסטורית של הפניקים והכנענים. על ה„ליברליות" שאותה מייצג אמיר, ניתן ללמוד מתוך רשימתו לשקם את יוקרת המימשל הצבאי (ידיעות אחרונות, 28 במאי 1980), שבה הוא מטיף לחידוש המימשל הצבאי בגדה־המערבית (מתוך רשימתו לא ברור, אם יש להחזיר את המימשל הצבאי גם לתחומי ישראל המישבים באזורים ערביים). ברשימתו מט־ריה ישראלית על לבנון (ידיעות אחרונות, 8 באפריל 1981), מסביר אמיר את חובתה של ישראל להגן על נוצריי לבנון. אמיר ממשיך קו זה ברשימתו לבנון: השקעה כדאית (ידיעות אחרונות, 9 בספטמבר, 1981), שבה הקדים את מילחמת הלבנון, וטען: „ישראל לא התרוממה לגובה ההזדמנות שוומנה לה מכוח מעורבותה במאבק הלבנוני. היא לא השכילה לפתח את מימדיה הרעיוניים, הרוחניים והחיספוריים של שותפות־הגורל הישראלית־הלבנונית..." במילים אחרות: אמיר מטיף למילחמת הלבנון.

מתרגם־כנעני אמיר
אליקי פירון ואהבה קדומים ספוגי פגאניות

רשימה אחרונה של אמיר/ליפץ, הכנעני מפולין, היא תחת כותרת, שהיא פארפרזה מ**נתן אלתרמן**: תנו להם רובים! (ידיעות אחרונות, 28 בנובמבר 1981). ברשימה זו הוא תובע מישראל לתת נשק ללבנונים ולמילחמותיהם, והוא מסיים רשימתו ב„תנו להם רובים! וכל המקדים הרי זה משובח..."

לסיכום: אהרון אמיר, נושא־כליו הלא מקורי של יונתן רטוש המנוח, ממשיך בדוגמטיות חד־מימדית לפתח רעיונות מדיניים ימניים, אשר רווחו באירופה ערב מילחמת־העולם השניה, והביאו לאשר הביאו — כולל שמד רבים מבני עמו של אמיר, ואם לא בני עמו של אהרון אמיר, אז לפחות את בני־עמו של אהרון ליפץ. הברית בין משוררים לאומניים נוסח עקל ואמיר היא ברית של שטן, שספק אם התרבות הישראלית העכשווית מעוניינת בה; ברית שכל קשר בינה לשפיות הישׂ־ראלית הוא מיקרי בהחלט; ברית של לאומנים מטורפים העשויים להביא לחיסול ישראל, בשמן של תרבויות „כנען" ו„פניקיה".

אל תחנו לכנעני ולפניקי רובים.

(המשך מעמוד 59)

מזהירה, אך החסרה סיפוק מהישגיה. היא חייה בעולם של התפעלות, נוסח **שאוך טשרניחובסקי** בלנוכח פסל אפולו. אלא שמאייר אינה חשה כי היא מגשימה את עצמה, והיא להוטה לקיים את הצו־היהודי: עשה־לך־רב. הרב, מזמן לה בדמות של זוג צעיר: היא — סטן־דנטית למישפטים, והוא — מתמחה ב־תיאולוגיה פרוטסטנטית. בני־הזוג, **מרי וקלמנס**, המתגלים כמו כל הרבנים ה־אחרים, כצרי־מוחין, אנוכיים, טפילים, המנצלים את אונה ויורדים לחייה, בעוד היא משתעבדת להם ברצון, אהבה והער־צה, תוך ביטול האני שלה, כמינהגם של חסידים לפני רבותיהם.

גם כאשר מגיע רקע השבר, ועיניה של אונה נפקחות, תוקפים אותה אליליה: **„נצלנית... כשביקשנו אותך להשתתף איתנו בהנצחת הצד־כחצי עשינו זאת למענך. כדי לכבות את ה„אני" שלך וכן הלאה...**" וגם כאשר היא ניתקת, מרב־ניה־מנצליה, היא אינה יכולה להשתחרר מרישומם על חייה, והיא ממשיכה לק־ראת עריות ושיממון מחרידים.

סיפורה הרבי המתפקר אף הוא סיפור של עימות בין יהדות ובין הלניזם, בין ירושלים ובין אתונה. זהו סיפורו של בוגר סמינר תיאולוגי, גאון בהלכה, ש־הוסמך להיות לרב, אך **שהתאהב** בנימ־פה שהביאה עליו את מותו. המספר הוא חברו מנוער של אותו רבי, הפותח את הסיפור במילים: **„בשתעי כי אראנק קורנפלד, איש צדיק תמים, תלה־עצמו בגרן־הציבורי, תחכתי אשתעון בחריץ ש־בכניסה לרכבת־התחתית, ונסעתי לראות את העץ."**

המספר עורך את מסע השיחזור של חייו ומותו של ידידו מנוער באמצעות אשתו, **הרבנית קורנפלד**, המספרת לו את ייסורי הרב הצעיר, ואת מסעו אל הכפירה. את האלון בגן־הציבורי הוא רואה כנימפה: **„טעמה היה דביק ומפ־עים במריחתו. לאיטה פשטה לה צהלה במישעשועיי. ואז התחתי ידי האחת (כ־שגייה הכתבי את מותני העץ, כביכול) במישפשה (הסתעפות בכיניית הכאפס)** של הגזע כאיברים וכגוף החיוור וה־מוצק עד־להלהיב, ובעייפות־מה, שאפ־אט לבשה עוצמה, ליטפתי את צמת־דאיברים המפלא... בלא אוהרה הושי־לכתי ארצה. פני נמתצו באימה, ופתיתי נוש של זוהמה חדרי לתוך פי הפעור. כרעתי על ברכיי, ידיי לוחצות את האד־מה וציפורתי־אצבעותיי תופסות בזוהמה. נאב עילאי חרש את ירכי. פרצתי בבכי..." כתיאורו של הרב הצעיר, את אותה חוויה פיסית שחווה, כפי שתיארה בכתב, בטרם ישים קץ לנפשו.

סיפורה הבא של אוזיק קינאה, או אי־דיש באמריקה מבוסס על שני גיבורים, האחד סופר אידיש מתוסכל ולא נחשב, והאחר, בן־דמות של **יצחק בשוויס־זינגר**, סופר ורשאי, שהצליח לכבוש בסיפורי־המשרתות שלו את ליבה של אמריקה ואת לב מעניקי פרס נובל. בשוויס־זינגר הוא בן־דמותו של **יאנקל אוסטרובר**, המכונה בפי אוזיק וגיבו־ריה „דער האזער" (החזיר): **„האידיש שבפיו לא היתה נקיה, משפטיו נעדרו חן ומעוף... סיפוריו שכסבו על מין עד כדי אי־שפיות, פורנוגרפיה, פאראנויה, פטיזם — גברים החוכקים גברים, נשים המנפצות נשים, עושי מעשי־מדום מכל המינים והסוגים, נערים המזדונים עם תרנגולות, קבבים השתים דם כדי לחד־בות כוח מאחורי הסבין..."** אשת אחת משוגאיו של בשוויס־זינגר / דער־האזער אומרת עליו: **„הוא שוכב עם המתת־מים הנכונים..."** עם המשך הסיפור, הוא הופך לפארודיה מטורפת על בשוויס־זינגר, כתיבתו, ובעיותיה של ספרות אידיש הגוססת, והמיפלט האמריקאי של סופרים וכישרונות ספרותיים מבני העם היהודי היושבים באמריקה, המייצגים את העולם המטריד את מנוחתה של המח־ברת סינטיה אוזיק.

גם הסיפור זכרות מצטרף למסכת ה־שאלות הספרותיות תרבותיות שאוזיק מוטרדת בהם. זה סיפור סאטירי על עו־לם השירה, על יהודי מהגר בעולם השי־רה האמריקאי, ועל האופן בו בולעים צרכני השירה את כל שמאכילים אותם, כאותו יהודי מהגר המאכיל אותם ב־מיכתבי דודתו הבודדת. הסיפור האחרון בקובץ, מכשפת הרציף, מעיד כבר על מגמת ספריה האחרים של סינטיה אוזיק, שראו־אור בארצות־הברית בשנים שאח־רי פירסום ספריה הראשונים. זה סיפור על גבול הטירוף והמדע הבידיוני, סי־פור שבו נרדף גבר בידי אשה תמהו־נית, כאשר המציאות והדמיון משמשים זה לצד זה.

לסיכום, שפיכות דמים, הרבי מתפקר הוא ספר מומלץ ביותר לקורא הישראלי, זה ספר שבו מעלה המחברת שאלות מרתקות של זהות יהודית, תוך שמירת מימד הפרספקטיבה ההיסטורית והאידי־אית העמוקה יותר. זה ספר מרתק, ש־כנותו היהודית ויכולת התמודדותו בבע־יות של אמת מתעלה מעל ליצירותיהם של סופרים יהודים אמריקאיים אחרים **כברנרד מלמוד, סול בלו** ודומיהם. גם ההומור והוכמות־החיים המרצפות אותו, הופכים את הקריאה בו לחוויה. גם תרגומה של **שולמית אריאל** הוא מעולה ונקי.

כתבי עת

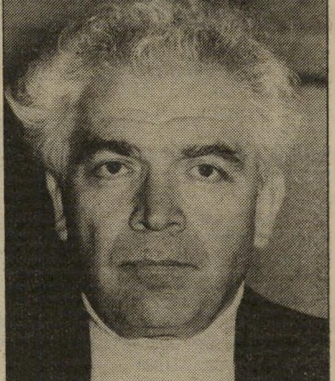
המיזרח החדש

ריבעון החברה המיזרחית הישראלית — המיזרח החדש, אינו מכתבי־העת ה־נפוצים בישראל, למרות שערכו הסגו־לי חשוב עשרת מונים ממרבית כתבי־העת הרואים־אור בישראל. בחברת האח־רונה של המיזרח החדש* מיקבץ רחב מאוד של נושאים, שעניינם המרחב.

במאמר האחדות הערבית בתודעה ה־לאומית המצרית בשלהי שנות השלושים מאת **ישראל גרשוני**, שחלקו השני מובא בפתיח של החוברת, מובא ניתוח מעמיק של תהליך מעורבותה של מצ־ריים בזהות הערבית, ויצירת התשתית לתפקידה של מצריים כמנהיגת העולם הערבי. זו בחינה של אחד מהשלבים הראשיתיים של הרעיון הפאן־ערבי ה־מלווה בראיות, מראי־מקום ובחינת גו־שא זה, לעומת חברות ערביות אחרות, שגם בהן התפתח רעיון זה במקביל.

מאמרו של **מתתיהו פרד** תרגומי ספרות המערב לערבית: 1850—1940 מתייחס במתכוון או שלא במתכוון לתקו־פה המקבילה לתקופת התחקותה של תרבות ההשכלה ביהדות מיזרח־אירופה, ומעברה של הספרות העברית מאירופה לארץ־ישראל המנדטורית עד לפרוץ מיל־חמת־העולם השניה.

מתוך מאמרו של פרד מתגלות מקבי־לות לתופעות דומות לספרי האגרה ה־

חוקר מתי פרד
קבלת תרבות מבחוץ

יהודיים מוורשה, וויכוחים עקרוניים בשאלות, כמו השפעת ספרות מתורגמת על היצירה הספרותית המקורית. יש ב־נושא, שאותו בחר פרד, עניין רב, שכן תרגום משמעו השפעה תרבותית מערבית על התרבות הערבית.

תופעות כמו תרגומיו של **זיקסון** שתירגם את **שייקספיר** לעברית (או־

* המיזרח החדש — עורך: אהרון ליש; הוצאת החברה המזרחית הישראלית, האוניברסיטה העברית, ירושלים; 288 עמודים (כריכה רכה).

תלו, איתיאל הכושי) היו קיימות ב־מלאכת התרגום מלשונות אירופה לער־בית, כמו תרגומו של **יעקוב צרוק**, שתירגם את הרומן טלימכה מאת **פנלון**, **סקוט**, שהסביר את תרגומו: „תבצתנו רומן זה מהחזון הידוע „טליסמה" מאת וולטר סקוט, אך נהגנו כו בחירות: הו־פענו והשמטנו ושינינו והחלפנו כו על מנת שיתאים למשמם של הקוראים בארי־צותינו, ויהיה תואם את האמת החיס־טורית במדרית אירופיו..."

ביצירת קונצפציה רחבה להבנת נושא התרגום לערבית, נעזר פרד בהשקפותיו של ג'ורג' שטיינר בספרו לאחר בבל, שבו הוא מדבר על תפקידה של קבלת תרבות מבחוץ לביסוס התרבות המקו־מית. יחד עם זאת, מפריד פרד בין סי־פורת איכותית לסיפורת עממית, ומוליך למסקנה, כי אחרי 1940 עברו מתרגמי הסיפרות המערבית לערבית, ליתר הק־פדה ולשמירה על איכויות המקור.

ברשימה ברית־המועצות וסוציאליזם מביא **אריה יודפת** את ניתוח ההשתלטות ה־סובייטית באיזור קרן־אפריקה, ושאר השלכותיה של המדיניות הסובייטית ב־איזור אסטרטגי זה. **קנט ו' שטיין** מביא במאמרו חוקי ההגנה על זכויות האריסים ועקיפתם בארץ־ישראל המנד־טורית רשימה בעלת עניין רב — רכי־שת האדמות הערביות על־ידי יהודים ב־תקופה המנדטורית. בסופו של המאמר מובא שטר התחייבות על רכישת אדמות הכפר עפולה בידי **יהושע חנקין** מה־אריסים שישבו על אדמות כפר זה, ש־היה רכושה של מישפחת **אבראהים סורסוק** מביירות.

גדעון מ' קרסל, בוחן, תחת הכו־תרת מצב לימודי הסוציולוגיה של ה־פלשתינאים, גליון מיוחד של הרבעון ללימודים פלסטיניים, שראה אור בשנת 1977 והיה מוקדש לסוציולוגיה של ה־פלסטינים. **ע' שמוץ**, ברשימתו התפ־רוסת המרחבית של הערבים והדרוזים בישראל ומאפייני יישוביהם הוא בחינה סטאטיסטית של בני־המיעוט בישראל ו־התפרשות שלהם, רשימה המלווה בדיא־גרמות ובמפות.

רבקה ידלין, במאמרה עליית האיס־לאם הפוליטי: תפישות קונטמפורריות של האיסלאם במצריים בוחנת את עליי־תה של תנועת האחים המוסלמיים במצ־ריים, דיכוייה אחרי המהפכה המצרית. ברשימה זו ניתן לבחור את הרקע הדחוי לרציחתו של הנשיא **אל־סאדאת**. **אבנר לוי** בוחן את הרכבת הממשלה בתורכיה לאחר הבחירות הכלליות של יוני 1977, תוך תיאור התפתחות הקרע התורכי בין השמאל הקיצוני והפאשיזם בתורכיה.

המיזרח החדש הוא כתב־עת מעולה ו־מרתק, המומלץ לרכישה ולקריאה לכל מי שחפץ לדעת אחדות העולם שבו אנו חיים.

אנתולוגיה ימיכונית

שלום על אדמות

מאת **עלי אל־גיאר**

איגרתי אליך באשר אתה אדם,
יוצר תרבות שאינה יודעת שלווה.
אלפי דורות... לא ירד גשם
האם נולדנו למות? אם כן, מה
אומלים בני־אדם.
החמה אינה זורחת כדי לשרוף
את הפירות
הנהר אינו עולה על גדותיו כדי להציף
את השדות
הגרעין שהציתו
כועס כי בתוך תוכו
שני דברים הופרדו
שני סודות נקרעו
הרי סוד הדברים הוא שהרמוניה
תשרור בהם
כמו הסוד בחיינו כשישרור השלום.

אל תהפוך את החיים לחטא בארצנו
הבט אל הבוקר בחיוך תמים.
אל תקבור את האדם בתוך אחיו האדם
העצים הירוקים — מאחורי פיתול הדרכים
נראים כצלבים תחת אנחת בין־הערביים,
כאילו גוסס האביב על הקוצים,
אולם מי שמת הוא נוטע העצים
השמש מעל דמעותיהם כסות.

אחרי מות האדם מופיעים הכוכבים
נבוכים כחרחורים של ערב
על מי משקיף הירח הזר מבעד לעננים
כשיר המרחף במחשבתו של אסיר,
מבלי לשיר.
כל מאוהב חושש לשיר,
פן יוציא שירו דיבתו לפני הרוחות
לפני גולן, לפני רוצח העובר בלילה,
מגשש דרכו לעיני ירח המשקיף ממעל.
הדממה כורה קבר לשיר גוסס
כי אנו משחיתים את הערב במעשה איבה.

חזור לחיים הוי המייסר את החיים.
השלום נודד כזר לעיניך מזה אלף שנה.
ארצך הזקנה היא מספד ללא נחמה,
עולה בשמיה ככוכב של דם
הרוח מיילל יללת האנושות לישועה,
הטריד בילולותיו מלאך וגם שטן,
האל עצוב
כי אנו אוכלים חול במדבר.
זפנים זנוחים גוועים בחרים
ללא אדם צמא שיעניק להם אהבה.

סלח לנו, האל, על תמימות תקוותינו.
כי אני ילדי המוות עלי אדמות,
הענקת לנו חופש לבכות בבתי סוהר,
מחה דמעותינו
השחר בארצנו הוא חיוך עצוב.
הפחד והתקוות שני תאומי־עד,
בעיני הטף כדמעות צמד פרחים
גם הבוקר מוחה דמעה בשתי ידיו.
רחם־נא, הזלתי דמעותי על ידיך,
והנה נוצצות הן באדמה.
יסרת אותי כי גנבתי את לפידך
ואולי — משום ששכחתי את חכמתך
קח־נא את אישך תיוקדת בליבי
רוצה אני לחיות למען החיים והשלום.

אמרת לי: האומללות מעשה ידי חיא.
מי חושיט את ידי לחיים?
אני, אני אחראי לאומללות בני אדם.
איגרתי אליך באשר אתה אדם
לו כתבתי שירי בדמיך
לו קישטתי את האותיות בדם אחי
וארחץ את פצעי שלי בפצעי ידידי.

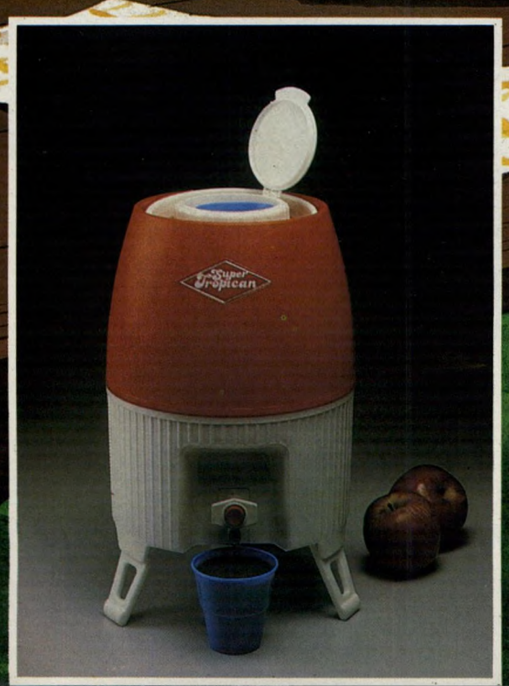
אל תעשו קבריים לילדים מאילני
אל תחניקו את הבוקר החדש באבק
החקיק הקץ עלינו? תילענו הכוכבים בערב?
על שני אוהבים ישנים וחובקים עפר
מתו והניחו ילדים לסבל,
שני ילדים תמימים נכי מלחמה.

ישבה משפחה ליד האח
אב משחק עם ילדיו בחיבה.
פתאום הרעימה פצצה
הילדים זועקים זעקה ללא הד,
כקריאת עזרה של אלפי שיבולים,
בשעת שריפה.
המוות כיבה מאור עיניהם
אלפי כינורות נאנחים
האש כבתה בתוך האח.

הוי עולם
השחר יפציע מחר ללא עשן,
חופש האדם הוא שיחיה אחוב.
בדמיוננו ישנה עיר מאירה
עיר שאינה מכירה צפיפות ודאגה.
בטוחה, אינה מכירה גגבים בחשיכה
ואין בה תקיעת־יד בעסקים ממון,
האדם יכול לקנות בחיוך תמים
פנינים ממעמקי הים שתעיניים מעניקות
שוגה בחלומות, אגדה שלי, עיר של צללים
געשי במוחי בניחוחות מסתוריים.
תר אני בבתים בנגם הילדים,
שיר ערש שר אני לילדים
ונשיקתי מעצימה עיניים.
אל תנעלו דלתותיכם מפחד לילה
עירי אינה יודעת גגבים וחיילים
האירו מנורה לזר לעת שיחזור.
הן תמיד בערבים יש איש זר.

תירגם מערבית: **שמואל מורה**

היחיד בעל תבנית הקפאה
ורגליים או-BUILT

סופר טרופיקן

רק להעמיד על הרגליים-ולמזוג.

אין צורך להרים. אין צורך לכופף. רק להעמיד אותו על הרגליים – ולמזוג!
סופר טרופיקן אידיאלי לשמירת קור או חום של נוזלים ומתאים לשימוש בטיולים, בים, בבריכה, בפיקניק או בבית.
★ רגליים מתקפלות לנוחות המזיגה. ★ תבנית הקפאה המקררת ושומרת על טמפרטורה נמוכה של נוזלים לאורך זמן. ★ ברז תחתון. ★ 4 כוסות מאוחסנות בתוך הכלי. ★ קיבולת של 5 ליטר – לשתיה קרה או חמה. ★ בידוד תלת שיכבתי עם פוליאוריתן מוקצף.

ליפסקי

הראש של ליפסקי עובד בשבילך.

שיווק בלעדי: פרופילון בע"מ. טל. (03)333479
להשיג בשקם, בכל-בו שלום, ברשתות השיווק ובחנויות מובחרות לכלי בית.

מוץ מוץ

משקה שמקורו בפרי טבעי

אם אתה רוצה משקה שמקורו בפרי טבעי ולא בכימיקלים, משקה שטעמו מצוין שהופק מתפוזים עסיסיים, או תפוחי עץ טריים, או אולי פטל רווי מיץ.
אם אתה מעדיף משקה על פני אבקה – בוא ועשה הכרה עם מוץ-מוץ.

מוץ-מוץ מופק ממיטב הפרי, ארוז בשפופרת חסכונית ונוחה לשימוש, עם פקק פטנט המאפשר מזיגה קלה ללא לכלוך. כל שפופרת מכילה סירופ ממותק ל-6 כוסות ויותר של מיטב המיץ.

מוץ-מוץ – משקה במקום כימיקלים, ובמחיר הנמוך מהאבקה.

מוץ מוץ

מוזיגו למרי את המוץ!

ב-5 טעמים: תפוחים, תפוזים, פטל, אשכוליות ולימון.

נייתם מערכות מ

היא ראתה את גופתה של דפנה כרמון עוד לפני שהתגלתה על־ידי המישטרה

כ**שחזרתי הביתה** עוד פעם ליבי בקצב מהיר וצמרמורת טיילה בעמוד השידרה שלי. את השעתיים האחרונות ביליתי בחברתה של ידעונית, וכמו אחרי סרט מתח מרתק, נותרתי עדיין תחת השפעתה.

חברה סיפרה לי עליה, ואמרה כי היא חזתה דברים הקשורים במותן של דפנה כרמון ונאוה אלמליח. „היא אינה אחת הקוראת בקפה או עושה כישופים, היא אשה אינטליגנטית, ציירת מוכשרת, וזה פשוט בא לה ללא רצונה," אמרה החברה.

היא אינה נראית כמו מכשפה. הדוויג (שם בדוי, היא ביקשה שלא לגלות את זהותה) היא אשה כבת 50, ילידת אירופה ובעלת גינוני־תרבות. היא נמוכת־קומה אך זקופה ודקת־גו. היא נעימה מאוד.

פלילי, הוא נשוי ויש לו לפחות שני ילדים. הילדים קרובים מאוד בגיל זה לזה.

„יש לי הרגישה שהוא מצא עצמו באיזושהי צורה עם הגופה שלא באשמתו, הוא לא רצח את הילדה. אבל נכנס לפניקה כאשר ראה את הגופה. הוא חשב על עתיד ילדיו והחליט שעליו להיפטר מהעניין באיזו דרך שהיא." את כל זה ראתה הדוויג עוד לפני שנודע על מות הילדה. היא לא ראתה קשר בין המכונית ובין האדם שהחביא את הגופה, אבל היא לא הרגישה כי מאדם זה נובע כוח שלילי.

כשהתפרסם בטלוויזיה וברדיו על מציאת חלקי גופה של הילדה, ראתה הדוויג תמונה שלישית, אשר לא היתה קשורה ישירות לשתיים הקודמות. היא ראתה חדר חשוך ובו יושב אדם. את האיש לא ראתה, רק כתם בהיר במקום שבו היו פניו. הוא ישב בחשיכה וצחק, וידיו משכו חוטים. איש זה היה הרבה יותר מבוגר מהגבר שהסתיר את הגופה וניכר בו שהוא מקור־השפעה רע. היה בו משהו של פולחן דתי או מגיה שחורה. „איני יודעת בדיוק מה הקשר שלו לכל העניין, אבל הוא נראה לי כמי שמושך בחוטים, איני יכולה להסביר זאת."

מייד אחרי שראתה את החזיונות האלה, חשבה הדוויג ללכת למישטרה ולהודיע להם. היא התייעצה עם חבר שגם לו יש כוחות מיוחדים, והוא יעץ לה לחכות. „לא חששתי שהמישטרה תראה בי עוד משוגעת, אבל היו לי בעיות מוסריות עם העניין. כי ידעתי שהאיש שהסתיר את הגופה לא יימצא לעולם. הוא לא השאיר כל סימן, והוא גם בעצם לא אשם כלל. למרות שהיתה לו הרגשה שהוא אשם, ולכן חשבתי שמאחר שהילדה ממילא מתה, אין כל טעם להתערבותי

אשת המיסתורין

הדוויג, ביקשה שלא לגלות את זהותה, אך הסכימה לתת צילום של פורטרט אשה התלוי בביתה. הפורטרט הוא של אשה, שצוייר לפני כמאה שנה, אך הוא דומה להפליא להדוויג.

הידעונית

„כתבי שאני עקרת־בית," אמרה לי כאשר ביקשתי ממנה להגדיר את עצמה. אבל הצירוף, המכסים את כל הקירות בפרוור היוקרה התל־אביבי, מעידים על מיקצוע אחר. הדוויג נשואה לגבר מק־סים, בעל מישרה ציבורית בכירה.

„איני רוצה לחשוף את עצמי. דיברתי עם כמה אנשים שיש להם כוחות כאלה, והם הזהירו אותי כי אם אגלה את זהותי וכתובתי, לא יהיה לי לא יום ולא לילה. אנשים יפנו אלי בכל מיקרה של מיס־תורין ויבקשו שאעזור.

„אבל איני יכולה לעזור. הכוחות שלי אינם בשליטתי, זה משהו שניתן לי, ואיני יכולה לזמן אותם כרצוני," אמרה.

היא ביקשה כי סיפורה יתפרסם ללא הזכרת שמה וללא תמונה ברורה שלה.

נאווה

נראתה להדוויג כשהיא עולה על טנדר נמוך ונפ־געת ברגלה בעת העלייה. האדם שנפטר מהגופה אינו אשם במותה של הילדה

שני גברים וגופה

„ז**ו הפעם** הראשונה שאני רואה דברים הקשורים בעבירות פליליות. זה התחיל כששמעתי ברדיו על היעלמה של נאווה אלמליח.

„איש עוד לא ידע מה גורלה, אבל אני ראיתי אותה עולה על מכונית סטנדר אפורה ונמוכה. היא נכנסה למכונית מאחור, וכאשר עלתה, פגעה רגלה האחת בברכה השניה, והיא נחבלה. איני רואה איש קשור למכונית הזו, אבל נאווה עלתה עליה מרצונה. מיספרה של המכו־נית זכור להדוויג. המיספר התחיל בספרה 1 וכל הספרות שבאו אחריו היו עגולות, כלומר, 8, 0, 6, 3. היא חושבת כי ה־ספרה האמצעית היתה 8 ובסוף כימעט בטוח שהיה 0. הספרות היו ברצף אחד ללא קו מפריד. אבל לפני הסיפרה ה־ראשונה, הרגישה הדוויג מאין מעצור, היה משהו קודם לסיפרה, ונדמה לה שהיתה זו אות, כמו צ, או ע, או ר.

התמונה השניה שקלטה הדוויג באה מייד אחר־כך. הפעם ראתה גבר כבן 40, ממוצע קומה, והיתה הרגשה שהילדה כבר אינה בחיים. האיש שאותו ראתה עובד בקירבת מקום למגורי הילדה, והוא אינו מתבלט שם כלל. אין לו עבר הגשר כשבאים מישראל, והיא לא רחוקה מהכביש." מאז חזר החזיון עוד כמה פעמים, אך גופת הנערה איבדה את האלסטיות שבה, היא החלה שוקעת לתוך האדמה. „כעת אני יודעת שהיא מתה, ואני בטוחה שיש ריח נורא מסביב, מדוע מישהו לא הולך לברר מה זה?" אמרה הדוויג בצער.

ניכר היה באשה בעלת העיניים המב־ריקות שגורל הנערה חשוב לה מאוד. „אני רוצה שמישהו, המישטרה, תחפש שם במקום, אני בטוחה שיש שם גופה, אולי דפנה כרמון או אולי בחורה אחרת.

דפנה

נראתה להדוויג שוכבת בצמחיה על בטנה וידה השמאלית מושטת קדימה ומחזיקה נייר.

בעניין. הרגשתי רע רק כאשר הודיעו ברדיו על תפיסתו של דויד לוי כחשוד ברצח, ידעתי לפי הפרטים שמסרו שזה אינו האיש הנכון. אבל חיכיתי וראיתי שהוא באמת שוחרר."

החזיון המציק יותר להדוויג הוא זה שראתה כשהודיעו על היעלמה של דפנה כרמון. באותו רגע ראתה נערה שוכבת על בטנה, ידה השמאלית מושטת קדימה ומחזיקה בימינה נייר מגולגל. את פניה של הנערה אי־אפשר היה לר־אות, הם היו מוסתרים, להדוויג לא היתה אז עדיין הרגשה שוודאי גופת מת. היא נראתה לי יותר כישנה, והיא ידעה בדיוק היכן נמצאת הצעירה. הדוויג ראתה אותה שוכבת בתוך צמחיה צרובה, ליד גשר בנות־יעקב. „היא נמצאת בצד שמאל של אבל זה בטוח." זו בעצם היתה גם הסיבה שהדוויג הסכימה להתראיין.

כשחזרתי הביתה, בערב, הודיעו ברדיו שנתגלתה ווותה גופתה של דפנה כרמון. לדברי ההודעה נמצאה הנערה באחד מרכסי הכרמל, ליד גשר בנות־יעקב.

עוד כאשר היתה הדוויג ילדה קטנה, הרגישה דברים מוזרים. היא סיפרה עליהם לאמה, אך זו רק חייכה ואמרה לה: „את חולמת." „וכשאתה ילד אין לך כל כלים להתמודד עם דברים כאלה. אם אמא אומרת שחלמת, היא יודעת." אבל השנים עברו, והכוחות לא פגו. במשך שנים הצליחה הדוויג להתעלם מהם כמעט, אבל הם שבו בחוזקה ובעוצ־מה רבה בשנים האחרונות. הדוויג הת־חילה להרגיש שהיא עומדת להשתגע, וחיפשה דרך לברר לעצמה מה קורה איתה.

בשלב מסויים פנתה לחברה בארצות־הברית וביקשה ממנה להפגיש אותה עם אנשי דומים. בחורף שעבר נסעה הדוויג לארצות־ברית ובילתה חודש שלם עם אנשים כמוה. „כשבאתי לשם בפעם ה־ראשונה איש לא הכיר אותי, אבל הם ניגשו אלי מייד ואמרו שהם מרגישים כי טמונים בי כוחות כאלה. הם חשבו שאני כבר מאומנת ויודעת להשתמש בכוחותי," סיפרה הדוויג. אנשים אלה הרגישו אותה שהיא אינה משתגעת, ושיש אנשים רבים בעולם שנחנו בכוחות מיו־חדים. היא קוראת לזה רגישות. „יש לי רגישות מיוחדת לקלוט דברים," היא מסבירה.

רגליים יפות במלון

ה**מיפגש האמריקאי** היקנה לה הרבה שלווה וביטחון. שוב אין היא מנסה להתעלם מהתמונות הבאות אליה. ואמנם, החזיונות בדבר נאווה ודפנה היו הראשונים שבאו אליה בעוצמה ובהירות כזאת. היא מספרת על מיקרים בשטחים אחרים שבהם אפשר לזהות את כוחה.

„הרבה פעמים אני רואה את מכוניתו של בעלי נכנסת לחניה שלו, כשאני קוראת ספר בסלון, וזה תמיד נכון. אבל כשאני תוהה לפעמים: איפה הוא לעזא־זל? אין לי שום דרך לברר זאת." לפני זמן־מה נסע בעלה לירושלים, ושהה שם במלון חדש שאותו לא ראתה הדוויג מעו־לם. היא ביקשה ממנו שיאמר לה את השעה המשוערת של בואו למלון, וביקשה שישלח לה את תמונת המלון במחשבתו. בשעה היעודה חיכתה הדוויג לשווא. כל תמונה לא הגיעה אליה, והיא היתה בטוחה שבעלה שכח את כל העניין. אבל כחצי שעה אחר־כך קלטה לפתע תמונה של רגליים נאות מאוד של אשה בנעלי עקב שחורות וחצאית אדומה שעלתה במדרגות מעוגלות. „הבנתי שזו התמונה שבעלי משדר לי כי זו הדרך שגברים מסתכלים. וכשחזר הביתה שאלתי אותו: מי הבחורה בחצאית האדומה? הוא חשב כמה דקות ואחר־כך נזכר, ואמר שזוהי איזו אשה שעלתה במדרגות המלון."

הדוויג השלימה עם כוחה זה. „אולי זה המחיר עבור הכישרונות האחרים שלי," היא אומרת.

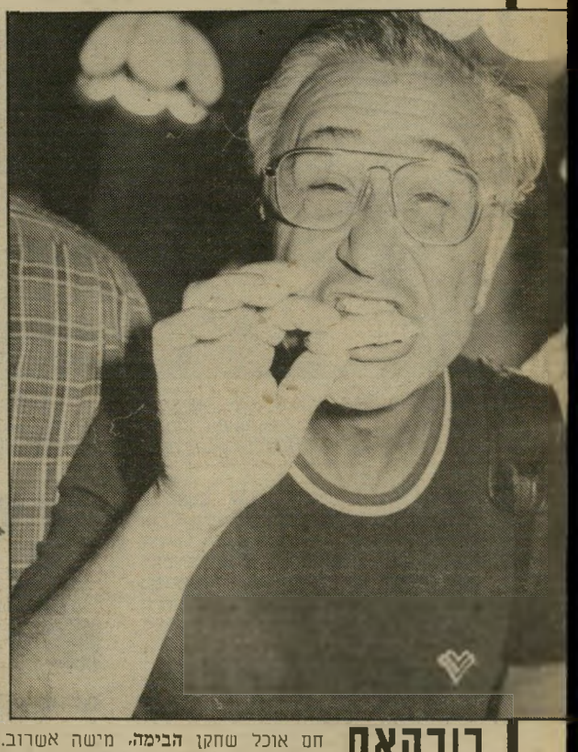
אילנה אלון ■

טייסי חיל־האוויר הפכו למיצרך מבוקש במסיבות ✶ סטריפ־טיז והאבקות

נשים עירומות במועדון־הלילה

מסיבת הלאומיים

בורקאס חם אוכל שחקן **הבימה**, מישה אשרוב. משמאלו, השחקנית דליה פרידלנד. השניים היו נשואים בעבר, נפרדו, אבל נשארו נשואים לתיאטרון **הבימה**.

עוגה אוכלת השחקנית דליה פרידלנד. לדליה סיבה טובה לחגוג. היא משחקת את התפקיד הראשי בהצגה החדשה **יתוש בראש**. קומדיה שמועלית הענוה ב**הבימה**.

נוק־אאוט

קהל משולהב וצמא לחידושים הקיף את **הבימה** בצפיפות וציפה לאטרקציה של הערב. שתי נשים עלו על הבימה. אחת בשיער קצר, נערי, הנראית כגבר, והשניה גבוהה, לבושה בשימלת מכסי. לקול מוסיקת־קצב רועשת, החלו שתי הנשים נאבקות ביניהן, כשעל פניהן העוויות תשוקה. הקצוצה, **הדס תורג'מן**, הצליחה להוריד תוך כדי מכות את שימלת יריבתה, המתפשטת הידועה מהצגת דקאמרון, **יפה כהן**, שהחליטה לבנות לעצמה קאריירה בעירום.

יפה החבולה המשיכה להיאבק, כשחזה חשוף לגמרי. מועדון־הלילה הבטיח במודעות שלו „ציצים". „זה ציצים? זה עטינים!" הפטיר צעיר זועם בקהל. ברקע נשמעו קולותיה הרמים של המנחה, **שוש עטרי**.

אחרי עשר דקות הסתיימה ההיאבקות, בנצחונה של הדס תורג'מן — על כך החליטה **דבורה בקון** האימתנית, שעלתה על הבימה עטופה בבגדים בסיגנון שנות ה־20.

זה היה שיאו של ערב־כאסח, שאורגן בסוף השבוע במועדון תל־אביבי.

בעלי המקום החליטו, כנראה, שכדי להביא את ההמונים אל בית־העסק שלהם, דרושות חגיגות. הקהל הישראלי אוהב, כידוע, מסיבות צפופות.

בכניסה העמידו המארגנים מאפרת מיוחדת, מצויידת בצלוחית צבעים, שאיפרה את הבאים בסיגנון פאנק. ההיענות לציורי־פנים אלה היתה חלשה ביותר. מעטים מאוד הסכימו להתהלך בפנים מאופרים בחום הכבד. הנשים, במיוחד, סירבו בכל תוקף ללכלך את איפור־הפנים היפה, שאיתו הגיעו מהבית.

למרות שהאורחים נתבקשו לבוא בערב זה בתילבושות ותסרוקות התואמות את המאורע, כמעט איש לא נענה. חוץ מהמלצרים, שהולבשו בשקי־אשפה שחורים ומישקפי־שמש כהים, כמעט שלא נמצא בין מאות האנשים מחופש אחד לרפואה.

את הצבע העיקרי לערב העניקה להקתו של **בועז תורג'מן**, טיפוס מוזר ותמהוני, שדומה כי סוף־סוף מצא לעצמו בימה מתאימה להציג בה את שגיונותיו.

בועז הקים להקת־בנות, הכוללת את אשתו, **איילה**, הלביש אותן בכובעי־ים ומישקפי־צלילה. דמויות מוזרות אלה

מונוקל אצילי, העשוי מפקק של בקבוק בירה, הוא המצאתו החדשה של שחקן **הבימה**, שמוליק וילוז'ני, שהדביק אותו לעינו.

גם לשחקנים מגיע לחגוג. סיום עונה בתיאטרון, המלווה ביציאת שחקנים לחופשה, היא סיבה טובה למסיבה. כך, בכל אופן, החליטו השבוע בתיאטרון **הבימה**.

במיזנון השחקנים של התיאטרון („גרין רום"), יש פסנתר. לידו התיישב שחקן **הבימה** הצעיר, **אלי דנקר**, וניגן שירים בנוסח היו זמנים, כשהשחקנים מצטרפים לשירה. ליד השולחנות העמוסים בבורקס ובסלטים, הצטופפו השחקנים הלאומיים, כמו **גידעון זינגר, שלמה בר־שביט, דליה פרידלנד, מישה אשרוב, נסים עזיקרי ומרים זוהר**, שסיפרה כי היא טסה למחרת להציג בארצות־הברית, ולכן יש לה סיבה טובה לחגוג. אותם שלא יצאו השבוע לחופשה, יחד עם חבריהם, הם שחקני ההצגה יתוש בראש. הם ייאלצו לעבוד קשה העונה, כדי להחזיר להבימה את עטרתה ויוקרתה, אחרי הפלופ הגדול וההפסדים העצומים שנגרמו לתיאטרון בגלל הצגת־הנפל תמוך שלשום.

הפעם, כולם בטוחים שלהבימה ממתינה הצלחה. כיצד? „אין בתיאטרון כשלונות רצופים, אחד אחרי השני," הסביר לי השחקן **שמוליק וילוז'ני**.

מנכ"ל התיאטרון, **שמואל עומר**, עלה על ספסל, הודה לשחקנים, לפועלי־הבימה, למלבישות ולכל השאר, ואיחל לשחקנים חופשה נעימה והרבה הצלחות בדרך.

הבימאי **חיי קוסק** היה שקט מאוד. אין פלא. אחרי שהעביד את שחקניו יומם ולילה בפרך, תולה בו התיאטרון את תיקוותו להצלת יוקרת הבימה, וזהו עול רציני, כמובן. השחקן **נסים עזיקרי** סיפר על החזיונ שאותה עברו שחקני ההצגה פילומנה, כאשר הציגו אותה בזמן המילחמה בנהריה, לפני פצועי המילחמה בלבנון. „הקמנו בימה מאולתרת, הקהל זרק עלינו פרחים, אחר־כך עלו כולם לבימה, התחבקו והתנשקו. הפניגג שכזה — ממש חוויה."

השחקן גדעון זינגר ישב בצד. „מה, את לא יודעת? אני תמיד יושב בפינה," צחק השחקן המוכשר והצנוע.

המסיבה מסתיימת. זינגר, עזיקרי, וילוז'ני, **מוסקו אלקלעי וישראל גוריון** שבו מייד לעבודה ולחזרות המפרכות.

מיני לשטוף עיניים

חברי מועדון־ הלילה צופים בדוגמנית בת־שבע פכט.

אופנה חדשה פשטה כסופה במועדוני הלילה היוקרתיים של תל־אביב. מה לא עושים כדי להרשים את החברים? מזמינים בגדים מבוטיק ידוע, שוכרים כמה דוגמניות ודוגמנים ונותנים לחברה לשטוף את העיניים.

זה בדיוק מה שעשה השבוע המועדון המתחרה בזה, שהעלה זוג נשים עירומות לבימה. נדמה, שלאור התחרות הפרועה בין מועדוני־היוקרה התל־אביביים, כל בעל מועדון מנסה להעניק לאורחיו אטרקציות גדולות יותר. תצוגה במועדון־לילה היא לא בדיוק המקום המתאים, בזאת נוכחתי וראיתי באותו ערב, אבל הקהל המיוזע, צמא־החידושים, מילא את המקום עד אפס מקום. הדוגמניות, המיוזעות לא פחות, התלבשו והתפשטו בחלקו האחורי של המועדון, שהוסתר בווילון.

הדוגמניות נטפו מים מהצפיפות והמחנק, המסלול הוא לא בדיוק מסלול, אבל חינן של הדוגמניות **בת־שבע פכט, פמי־דר גאמילי ויהודית נגר**, שלבשו את דגמיו היפים של המעצב **יהודה דור**, חיפו על הכל. הקהל אוהב את ההצגה הזאת, כי היא חידוש עבורו.

אשת־יחסי הציבור של המועדון, **ברי מור**, מילאה בערב זה תפקיד של מנחה, ביקשה מהקהל הרב למחוא כפיים. אך אבוי — לא היתה תגובה. החום והמחנק היו כל־כך מעיקים, שאיש כבר לא יכול היה להתלהב. באותה הזדמנות היא גם הודיעה, כי טייסי חיל־האוויר הם אורחי המועדון. הטייסים הם היום באופנה, ו־הפכו מיצרך מבוקש.

בחוץ הצטופפו אורחים, אשר נשארו מעבר לדלת מחוסר מקום, והקימו צעקות, שהפכו לדבר שיגרתי במועדון זה.

ברחתי ממקום כל עוד רוחי בי, לא לפני שדרכו על רגליי בגסות וכיבו על כתפי סיגריה.

של נשים

נער על הבימה במבטים קשוחים — חיקוי מושלם למבטיה של השחקנית גרייס ג'ונס.

הבנות ירדו אל הקהל, אחרי חמש דקות של הופעה, ובכך נסתיימה האט־רקציה הראשונה. הקהל בלע את הלוקש, וזה העיקר.

המנחה, שוש עטרי, נופה באיש מערכת־הקול, והעירה לו בקולי־קולות שיסדר לה את המיקרופון, כי קולה הוא הקול היקר ביותר במדינה ויש לשמור עליו.

„אתה תשתוק כשאני מדברת," ציוותה על הטכנאי, וכל העם שמעו את הקולות, כמובן.

סביב הבימה אי־אפשר היה לדחוס

כאסח צעירות לבושות שקי־אש־פה שחורים מפלאסטיק, לראשן כובעי־ים ומישקפי־צלילה, היו חלק מהופעת הכאסח במועדון־הלילה.

מחנק

הנמרה הדוגמנית יהודית נגר המכונה עצמה ג'אגר, יושבת בשמלת מיני על מכוניתה הפתוחה.

גורילות נשיות בפעולה. שחקנית־העירום יפה כהן (משמאל) מותקפת על־ידי יריבתה, הדס יתור־ג'מג, בתספורת כאסח ופה פעור. תוך כדי היאבקות, קרעה הדס את שימלתה של יפה והשאירה אותה חשופת חזה וחבולה. מימין: דבורה בקון השמנה בבגדי־ים הדוק, בסיגנון שנות ה־20, ששימשה שופטת בתחרות פרועה זו והכריזה בקול על המנצחת.

פרפרים בראש הדוגמנית קארין דונסקי באה למסיבה אחרי תצוגת־אופנה מוצלחת. היא לבושה בשימלת סאטין מבריקה בסיגנון צ'רלסטון, על ראשה מיטפחת, הקשורה על המצח בצורת פרפר.

כובע נייר הדוגמנית שלומית אמיר מודדת לפני הראי כובע ענק, העשוי כולו נייר. שלו־מית היתה מרוצה ממה שראתה בראי ופרצה בצחוק רועם. על אוזניה ענדה עגילים עשויים צדפי־ים, שנצבעו בצורה מקורית.

סיכה. רחבת־הריקודים קושטה בבאלונים, הוקפה ברמקולים מחרישי־אוזניים.

בשעה 2 וחצי בלילה התחילה האט־רקציה השלישית. זוג צעירים עירומים עלו על הבימה, וציירו זה על גופו של זה. אטרקציה אמיתית. „אנחנו משלמים לטיפוסים האלה משכורת חודשית כדי שיסתובבו במועדון, יארגנו מופעים ו־יעשו שמח. הם מוסיפים צבע לכל ה־עסק," מגלה לי **טלי עומר**, אחת מבעלות העסק. „תראי איך הקהל מת על המופעים האלה בעירום," התמוגג לפני **סמי הירש**, גם הוא מבעלי ה־מקום.

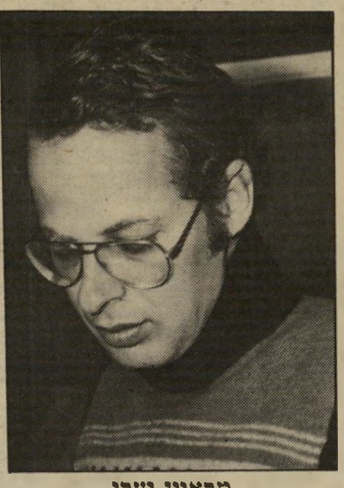
ליד הבר מסתובבות דוגמניות־ישראל, שהתייצבו כאן במלואן. **חני פרי** הדוג־מנית היסהפיה, שחזרה זה עתה מארצות־הברית, עצובה מעט. היא המתינה מתוחה לבעלה, שאמור היה לחזור מארצות־הברית הישר למועדון, אך ברוש לבוא. **פינצ'י מור**, בעלת הרגליים הארוכות, בעצם ביישנית מאוד בחייה הפרטיים. פינצ'י, המדגמנת בדרך־כלל בגדי־ים נועזים, הצטדקה: „על הבימה זה משהו אחר, זאת עבודה." **משה'לה אירש־כפית** בא ואיתו הסנגרייה המפורסמת שלו. הסנגרייה הפילה מייד חללים, כולל איתי.

שחקנית־העירום הדתית מבני־ברק, יפה כהן, סיפרה לי, שהיא נהנית מאוד להו־פיע בעירום בהתגוששות־נשים. „כי זה דבר חדש ומעורר. כל הגוף שלי חבול ממכות, אבל אני נהנית מזה." הנאות משונות יש להם, לאנשים. „עזבתי את תפקידי בהצגת־העירום דקאמרון," היא גילתה, „כי הובטחה לי הצלחה בתפקיד גדול, חוץ מההתפשטות. אבל המפיק, **ששון שבתאי**, לא עמד בתנאי החוזה, ונאלצתי להתפטר."

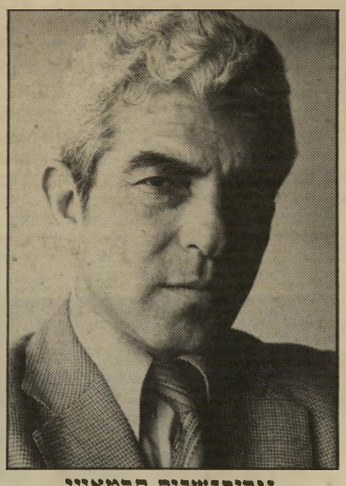
דומה שהמועדון התל־אביבי תפס את הפריצים, שכדי להצליח יש צורך בחני־גות. אני מריחה שאצטרך להפגין שם נוכחות לפחות פעם בשבוע, לכן אני דואגת להצטייד בפקקי־אוזניים — ליתר ביטחון.

נירה גל

הסקופ האבוד

מראיין יערי
לא הסכים

גיבור־שלום סרטאווי
לא הסכים

באחד מימי השבוע שעבר, קיבל ראש השולחן למיזרח־התיכון בטלוויזיה, **אהוד יערי**, היושב במיזרח־ביירות, שיחת־טלפון מאיש־הקשר של אש"ף במיזרח־ביירות. איש־אש"ף הציע ליערי לראיין את **עיצאם סרטאווי**, היועץ המדיני הבכיר של יאסר ערפאת וראש מחנה־השלום באש"ף, בראיון סנסאציוני חסר־תקדים עבור הטלוויזיה הישראלית.

יערי הנרגש התקשר מייד אל מנהל הטלוויזיה ומנהל חטיבת־החדשות שלה **טוביה סער**, וביקש ממנו אישור לראיין. סער, שרק יומיים קודם לכן אישר לשידור בטלוויזיה את הראיון שערך **אורי אבנרי** עם יאסר ערפאת, בטענה ש„זהו סיפור עיתונאי וחדשותי", החליט בו במקום לומר ליערי: „אתה יכול לדבר איתו, ולתת ידיעה על הדברים שסרטאווי אמר לך, אבל אני לא רוצה ראיון איתו בטלוויזיה!" לכך לא הסכים יערי — וכפי שהודיע עיצאם סרטאווי להעולם הזה. גם הוא לא הסכים לכך.

כך איבד אהוד יערי סיפור עיתונאי מהדרגה הראשונה.

מאחרי הקלעים

לפיד על המוקד

הנהלת רשות־השידור ממשיכה להיל־חם על עצמאותה. המיתקפה המרוכזת של הליכוד על רשות־השידור, עובדיה ומנה־ליה, הגיעה לשיאה בהתקפה פראית וחס־רת־תקדים בוועדת־החינוך של הכנסת. צמד ניצי הוועד־הפועל, **אהובה מרון ואהרון פאפו**, זכו בתמיכה מפתיעה מצידו של נציג המערך בוועד־הפועל, **ניסים אלמוג** (ראה להלן).

במיסגרת המיגננה של רשות־השידור, ניהל המנכ"ל **יוסף לפיד** תחקיר ארוך במטה מישטרת תל־אביב, איתר את הקצין הבכיר שמסר לכתב־הטלוויזיה את מיספר המשתתפים בהפגנת שלום עכשיו ואימת את המידע שהביא הכתב למערכת־החד־שות.

בקרב זה על עצמאות רשות־השידור זוכה לפיד בתמיכה מלאה של יו"ר הוועד־המנהל, **ראובן ירון**, המקפיד לפרש את חוק רשות־השידור כלשונו.

השבוע האחרון חידד את המאבק בין השילטון והנהלת רשות־השידור, ובלי־כוד רבו הקולות התובעים את הכפפת ה־רשות לממשלה, תוך בישול עצמאותה.

החשבון של בן־פורת

הצעתו של ח"כ **רוני מילוא** במליאת הכנסת למסור לידיו של השר הטרי, **מרדכי בן־פורת**, את הטיפול ברשות־השידור ובטלוויזיה, לא נולדה יש מאין.

בטרם גאל **משה דיין** המנוח את מרד־כי בן־פורת מן השיכחון הפוליטי, שימש בן־פורת כחבר מליאת רשות־השידור, ולא נסל בניציותו מעמדותיהם של פאפו ושות'.

לקראת הבחירות האחרונות התפטר בן־פורת ממליאת רשות־השידור, וחילק הו־דעה לחברי מליאת הרשות, שבה פירסם את ה„אני מאמין" שלו על רשות־השידור ועל הצורך בהכפפתה לשילטון המרכזי.

עובדים בכירים בטלוויזיה טוענים שיש בכוונת בן־פורת לתבוע מראש־הממשלה את הטיפול המיניסטריאלי על רשות־השידור ולחסל את חשבונותיו עם צמרת הרשות, שלא נטתה להתייחס ברציגות לעמדותיו בתקופת כהונתו שם.

סוף החיול

בראשית השבוע שעבר הודיע דובר צה"ל להנהלת רשות־השידור על תום חיול כתבי הרדיו והטלוויזיה בגיזרת הלבנון, ועל ביטול התפרסות הכתבים המגוייסים.

הדיון בפורום החדשות האחרון של רשות־השידור התמקד בנושא זה, כאשר הנקודה העיקרית היא ביטול ביטוח־המילו־אים של כתבי הרדיו והטלוויזיה, וביטול האפשרות שפגיעה באחד מכתבי רשות־השידור תטופל טיפול צבאי. מעתה, כת־בים שייפגעו יזדקקו לשירותי חברי־הבי־טוח, שבה מבוטחים עובדי רשות־השידור.

צוותי רשות־השידור בלבנון נהנים מ־דמי־כיס של 15 דולר ליום, לפי מחירון של עבודה בחוצלארץ.

מישרד־הביטחון כצנזורה

בתום השבוע הראשון למילחמה הוע־לתה הצעתם של כמה מעובדי הטלוויזיה לעריכת מיבצע טלחרום למען ילדים ניפגעי מילחמה משני עברי הגבול הלב־נוני.

העובדים פנו להנהלת רשות־השידור, בנציגות שבה השתתף מנהל מחלקת־האמנות והדרמה אביטל מוסינזון, והציעו להכין תוכנית־בידור בינלאומית, שהכנ־סותיה תוקדשנה לשיקום הילדים הנפג־עים משני עברי הגבול. תוכנית נוסח תוכנית ההזדהות הבינלאומית, ששודרה ברוב תחנות הטלוויזיה במערב, למען חברי אירגון סולידאריות בפולין.

בין הכוכבים שהסכימו לתת ידם ל־תוכנית זו היו הבדרן דני קיי והכנר אייזק שטרן ועוד רשימה ארוכה של אמנים בינלאומיים. הלורד ברנשטיין, מנהל חב־רת גרנדה (הערוץ העצמאי בבריטניה), הסכים לשתף פעולה בתוכנית ובמקביל לו זכה הרעיון לעידוד ולהצעת שותפות מטעם ראשי אחת ההשתות האמריקאיות המשדרות מחוץ־אל־חוף. תחנות טלוויזיה נוספות באירופה הביעו רצון להשתתף בתוכנית זו.

לרשות התוכנית הועמד גם פינקס־הכ־תבות של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, ועוד גורמים ישראליים בעלי־שם ב־עולם שחיו נכונים לתרום למימושה. צמ־רת מישרד־החוץ ראתה בתוכנית זו הז־דמנות חסרת־תקדים, להציג את הפן הלא ידוע של מילחמת־הלבנון ובירכה את מתכנני המישדר.

פסילת מישדר בינלאומי זה באה מ־מקור בלתי־צפוי, מצמרת מישרד־הביט־חון, שפעלה ככל שביכולתה על־מנת למ־נוע אותה. המניעים לביטולה של התוכנית זו, נעוצים בצרות־מוחין של צמרת מיש־רד־הביטחון, החסרה רגישות לצד ההו־מני של המילחמה, ועניינה לסחוט מהצי־בור כספים למען קרן ליב"י.

התוצאה: במקומה של תוכנית כוכבים בינלאומית למען ילדים נפגעי המילחמה, תוכנית כפוייה של ליב"י־תרום שהכנסו־תיה יהיו קודם למישרד־הביטחון. אלא שעובדי הטלוויזיה אינם מוכנים להיות פועל יוצא של צנזורה על תוכניות מטעם מישרד־הביטחון, והם החליטו לעשות כל שביכולתם כדי שתוכנית ה„ליב"י־תרום" לא תצא אל הפועל.

תבוסת הספורט

סיקור מישחקי הגביע העולמי בכדורגל היה כישלון ותבוסה מוחצים של מחלקת־הספורט, הדועכת בהדרגה מאז עזיבתו של אלכס גלעדי. בחירתם של מישחקי הכדורגל המשעממים ביותר של הסיבוב

שר בן־פורת
חיסול חשבונות

הראשון במישחקים, הצבתו של המראיין האנמי ונטול־האישיות **דני לבנשטיין**, כמראיין בהפסקות המישחקים, הפרשנויות חסרות האינטליגנציה האלמנטרית של הפרשן **אמציה לבקוביץ** (לעומת פר־שנויותיו המבריקות של **מרדכי שפיג־ל**), הדיווחים בלשון מיושנת של השדר ניסים קיוויתי (שאחד מעובדי מחלקת ה־ספורט בטלוויזיה אמר עליהם: „הגיע הז־מן להעניק לו את שעון הזהב") ונסיעתו של ראש מחלקת־הספורט יאיר אלרואי (שאינו שדר כדורגל) לספרד — הפכו את מיבצע־ספרד של מחלקת־הספורט לתבוסה סופית תוך ביזבוז רוב משאביה הכס־פיים לשנה הנוכחית.

נקודת־האור היחידה של המחלקה היו שידוריהם של יורם ארבל ורפי גינת.

פסקול

הקפה והמאפרה

כאשר נשאל מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, לפשר העברית הקלוקלת של הכתב **דן שמחה** מאולפן הטלוויזיה בביירות השיב: „יש לנו בעייה! באולפן בירו־שלים אנחנו משכתבים את דבריו — אבל איננו יכולים לשגר משכתב־עורך לביי־רות למטרה זאת" ●● במהלך החודש האחרון החלו עובדי מחלקת־החדשות ב־טלוויזיה מכנים את הפרשן המדיני **אלי־מלך רם** בכינוי „דן מרידור". הסיבה: פרשנויותיו הזהות, כימעט מילה במילה, להודעותיו של דובר־הממשלה ●● ביום השני לסירובם של עובדי מחלקת־החד־שות לשבת בישיבות־בוקר עם מנהל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, בגלל סירובו לשגר ניידת־שידור לסיקור הפגנת שלום־עכשיו, ביטל סער את הוראת־הקבע למיז־נון הטלוויזיה לשלוח קפה לחדר־החד־שות. אמר על כך סער: „כשיש ישיבה, נוהגים להגיש קפה לכתבים. כשאין ישי־בה, אין קפה!" ●● בישיבת פורום־החד־שות קרא עורך מבט, **יאיר שטרן**, לע־בר טוביה סער: „קח ממני את הסירחון הזה — עד שהפסקתי לעשן!" סער, הנוהג למולל את זנבות הסיגריות שלו, שאל אותו: „מתי הפסקת לעשן?" השיב שטרן: „שילשום!" ●● על אי־קיומן של ישי־בות־בוקר במחלקת־החדשות, אמר אחד מהכתבים: „אנחנו עכשיו כמו הפועלים הערביים שממתינים בבוקר ליד שער־שכם, עד שמגיעים הראיסים ושולחים אותנו לעבודה!" ●● כתב גלי־צה"ל לשעבר, **יונרב נבון**, קיבל דרגת־ייצוג של אלוף־מישנה ונשלח כיועץ מיוחד ל־נשיא זאיר ●● מנהל מחלקת־סרטי־תעו־דה לשעבר, **יוסי גודארד**, מונה כ־מרכז וכמלקט סירטי מילחמת־הלבנון, מיונם והכנתם לסרט תעודי.

הפועל כפר־סבא נגד אבנרי

עובדי הטלוויזיה הישראלית הופתעו לשמע עמדתו של חבר הוועד־המנהל מטעם המערך, **ניסים אלמוג**, שיצא בישיבת הוועד־המנהל בתקיפות נגד שידור הראיון שערך **אורי אבנרי** עם **יאסר ערפאת**, תוך זהות־עמדות מוחלטת עם ניצי הוועד־המנהל, **אהובה מרון ואהרון פאפו**, עמדות שאינן מייצגות את הקו שאל אלמוג היה לייצגו בוועד־המנהל.

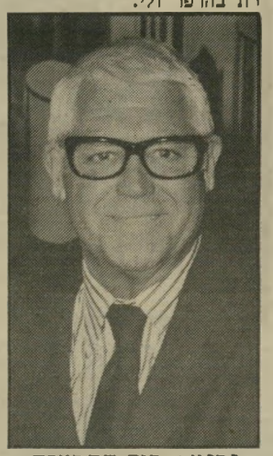
על אלמוג, שהינו פונקציונר מיפלגתי של המערך, מאנשיו של המזכ"ל חיים בר־לב, והמשמש כמנהל בית־ברל, אמר אחד מבכירי העובדים בטלוויזיה: „כאשר הוא יושב במיכרז למינוי מנהל תחנת הטלוויזיה הערבית, מספק לו המועמד שזכה, **יוסף בראל**, סרט על בית־ברל ששודר בטלוויזיה הערבית במקום סיקור על בואו של אנוור אל־סאדאת לישראל. כאשר הפועל כפר־סבא זכתה באליפות הליגה במישחק עלוב, עורר אלמוג בוועד־המנהל את השאלה: מדוע לא דווח מישחק זה בתוכנית מבט ספורט? ניסים אלמוג אינו מייצג בוועד־המנהל את מי שהוא נבחר לייצג — הוא מייצג את בית־ברל ואת הפועל כפר־סבא!"

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 14. 7

● **מחזמר: אלוף בצורות ואלוף שום (6.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).** חלק שלישי של עיבוד טלוויזיוני שנעשה על פי ביאליק (שידור חוזר).

● **סידרה: ועד ההורים של הרפר וזי (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עוד פרק בסידרה המספרת על אלמנה צעירה, אם לבת בשנות העשרה המתגוררת בהרפר ולי.

גרנט: כוס התרעלה
יום רביעי, שעה 10.05

● **סידרה: הדוכסית מרחוב דיוק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק העיסקה מספר כיצד לואיזה כמעט הורסת את בריאותה כאשר היא לוקחת על עצמה עבודות בישול רבות כדי לשלם חשבונותיה, עד ש־צ'ארלס טירל נחלץ לעזרתה.

● **סרט קונגע: כוס התרעלה (10.05 — שחור־לבן, מדבר אנגלית).** שתי אחיות זקנות ומטורפות ושני אחיינים מנסים להביא שינוי של דרכי חיים. סוף טוב הכל טוב. בין המשתתפים: קרי גרנט, ריימונד מאסי, ג'וזפין הל וג'ין אדר. בימאי: פראנק קאפרה.

יום חמישי 15. 7

● **ספרים: סיפורים בראש (6.00 — שידור בצבע, מדבר עברית).** תוכנית מוקדשת לספרי ילדים כאבא ארך רגליים, מר גוזמאי הבדאי, רובינזון קרוזו, מחנייים וטפר הבדיחה.

● **תעודה: ויוה סן פרמן (9.30 — שידור בצבע, מדבר ספרדית).** סרט המספר על מילחמת פרים שנתית המתקיימת בפמפלונה, בחבל הבאסקי בספרד, במיסגרת של פסטיבל על שם פרמין הקדוש.

● **בידור: לחקת שום 79' (10.20 — שידור בצבע, מזמר ומרקד עברית).** תוכנית שהוכנה לפסטיבל הרדיו והטלוויזיה הבלגי וההולנדי (שידור חוזר).

יום שישי 16. 7

● **סרטים מצוירים: מיקי דונלד (3.00 —** שידור בצבע, מדבר אנגלית). תוכנית בנושאי חברה המאירה צדדים שונים בחייהם של המוסלמים בחודש הרמאדאן החל בימים אלה.

● **קומדיה: סרי וג'ון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית חדשה על זוג צעיר ובעיותיו.

יום שלישי 20. 7

● **סידרה קומית: גבר בין נשים (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה על גבר גרוש המועסק ביריחון נשים, שכל עובדיו הן נשים. הנשים מחזרות במרץ רב אחרי הגבר הנאה, תוך ניצול מעמדן וטובות ההנאה שהן יכולות להעניק לו באם ייענה לחיזוריהן. בתפקידים הראשיים: לורנס פרסמן, קארן מורו, נטאשה ריאן ולואי סורל.

● **רכ־מכר: סודות גבעות מירינך (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית שבמרכזה עלילות אהבה, קנאה ובגידה בעיירה קטנה. בתפקידים הראשיים: ביבי ביטץ, רוברט הוגן, לורנזו לאמאס ולינדה המילטון.

יום רביעי 14. 7

● **למישפחה: שכונת אבו־עוואד (9.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 30 דקות, מדבר ערבית).** סידרה קומית שבועית בהפקה מקומית, המתארת בהומור פרקים מחייה של מישפחה ירדנית ממוצעת: אב בגיל העמידה ואשתו הצעירה ממנו בכמה שנים, בן ובת.

● **סידרה עלילתית: הוואי הגדולה (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה חדשה המתרחשת בחותם הגדולה של מתיישבים אמריקאים בהוואי. האב האלמן (ג'ון דנר), בנו אוהב התענוגות (קליף פוטס) המבלה את זמנו הפנוי במסיבות ובין זרועותיה של מלצרית גרושה (לינדה גריי — סו־אלן) הנרדפת על־ידי בעלה לשעבר, מנהל־העבודה (ביל לקינג) המנסה ליישר את ה־18 הדורים בין האב והכן ובת־הדוד היתומה בת ה־18 (לוסיה סטרלסר) החיה בחווה.

יום חמישי 15. 7

● **בידור: כישרונות (4.00 — שני העריצים — 50 דקות, מדבר ומזמר ערבית).** צעירים וצערות בעלי כישרונות בתחום השירה, הריקוד, המישחק והחיקוי מפגינים את כישרונותיהם לפני קהל אוהד.

● **סרט קונגע: (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** מדי שבוע בשעה זו מגישה הטלוויזיה הירדנית בערוץ הלועזי סרט קולנוע אמריקאי חדיש יחסית.

יום ששי 16. 7

● **סידרה פופולרית: החבובות (1.15 — שני הערוצים — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** פרקים חדשים ומשעשעים במעלליהם של קרמיט, מיס פיגי, פוזו וכל החבורה, המארחת בכל פרק זמר או שחקן מפורסם.

● **קומדיה: אחת ממיליון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** על הרפתקאותיה וחוויותיה של נהגת מונית כושית מניו־יורק אשר הפכה כתוצאה מצירוף נסיבות מוזר ליורשת עשירה ויו"ר מועצת־המנהלים של חברת ענק.

יום שבת 17. 7

● **סידרה: ידיד נעת צרה (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק צייד נעלם שבמהלכו עוזר הובו לחשוף פרשה של היעלמות משאית הנושאת ציוד חקלאי.

● **סידרה: בנסון (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בנסון מאחר לעבודתו אחרי שמכונית התקלקלה ומאחר לריאיון טלוויזיה. למולו מסכים המראיין לראיינו בשעה 2, אך המושל מזכיר לו כי נועדה לו פגישה אחרת והעניינים מסתבכים בעוד קלייטון מבקש מבנסון שיתמוך במועמדותו למשרת סגן המושל וקייטי מביאה מבית־סיפרה נחש, שנמלט מבית המושל.

● **מותחן: בדש עץ הגד (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק שותפות ממשיך בסיפור הרפתותיו של בלש־רדיו בתחנת־שידור מיסחרית במיזרח אנגליה.

● **סידרה קומית: שלי (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק הראשון, עוברים דירה, מחפשים שלי ופראן דירה, אלא שהעניין אינו קל, ולבסוף מחליטים על שכירת דירה הכולל את בעלת הדירה.

יום ראשון 18. 7

● **סידרה: דאלאס (9.45 — שידור בצבע,** שידור בצבע, מדבר אנגלית). תוכנית־בידור עם חיילי חיל־הים (9.15 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית). תוכנית־בידור שהוקלטה בבסיס חיל־הים.

● **סרט קונגע: כנופיית הסיציליאנים (10.15 — שידור בצבע, מדבר צרפתית).** סרט על מיבצע פשע שצולם בצרפת, ובמרכזו משפחה העוסקת במעשי שוד. האב (ז'אן גאבן) מארגן בריחה מהכלא של נידון למוות (אלן דלון) הנמצא בדרכו לגיליוטינה, ושוכר אותו לעזור בתיכנון שוד תכשיטים שבעקבותיו יוכל לשוב למקום הולדתו, סיציליה, ולחיות את שארית חייו ברווחה. בעזרת עמית ותיק באמריקה (אמאדו נאזארי) הם שוזרים מישלוח תכשיטים שנשלח מרומא לניו־יורק.

גאבן ודלון: כנופיית הסיציליאנים
יום שישי, שעה 10.15

של אשת יחסי־הציבור לסלי סטיוארט. קליף שומע מפאם על אמו ובובי ממשיך בסנאט במאבק על שטחי תוכנית סקאפה, בעוד הקרע בין לוסי ומיטש מתרחב.

● **מותחן: לא ייאומן כי יסופר (11.25 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק מזון מלכות מביא את סיפורה של אם צעירה, שילדה אינו מוכן לאכול, והסוף המפתיע של סידרה מעולה זו.

יום שני 19. 7

● **תרבותון: שמונה וחצי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית עיקרית).** תוכנית נוספת של מגזין התרבות הישראלי המשודר בצבע, ומוסיף צבע לחיוורון התרבות כפי שמציגים אותו מומחי התרבות העורכים ומשתתפים בו, ועוסקים בתרבות של עצמם.

● **סידרה: לכודים ברשת (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרקי שני בסידרה בת שישה פרקים המבוססת על רב־מכר שכתב ויליאם סטיוונסון. הסידרה מביאה את סיפור יזמתו של וינסטון צ'רצ'יל, טרם בחירתו למישרת ראש־הממשלה הבריטית בימי מילחמת העולם השניה, כאשר פעל להקמת רשת בין טרנסאטלנטית פעילה, שנועדה להשפיע על מהלכי המילחמה השונים. בסידרה מככבים: פיטר גילמור, ברברה הרשי, דיוויד ניבן, מייקל יורק, פלורה רובסון ואחרים.

אוזמן: אשה מן הים
יום שלישי, שעה 10.00

—שידור בצבע, מדבר אנגלית). עוד פרק בסידרה המספרת על עולמה של אשה ניו־יורקית החיה בנפרד מבעלה, על מחזוריה, אחותה וערמומה. רודה מציבה לפני ג'ולטימטום, שאם לא יחזור הביתה תתחיל להיפגש עם גברים אחרים. היא מגיעה ליועץ נישואים (רנה אוברז'ואן — קלייטון מבנסון) ומחליטה לצאת לבילוי עימו.

● **סרט טלוויזיה: אשה מן הים (10.00 — שידור בצבע, מדבר שוידית).** גירסה טלוויזיונית המבוססת על מחזהו הנודע של הנריק איבסן, בכיכובה של השחקנית השוודית הנודעת ליב אולמן.

יום שלישי 20. 7

● **סידרה: רודה (8.03**

מהומה בהוליווד

מרעיל הבארות

בלייק אדוארדס לא נתן מעולם פורקן לשינאה העזה שהוא רוחש לתעשיה המפרנסת אותו. בלשון של היום, בוודאי צריך לקרוא לו „מרעיל בארות", כי אין ספק שמה שהוא מעולל להוליווד בסרטו הלפני־אחרון, מהומה בהוליווד, הוא הדבר המרושע, הנגזי והמצחיק ביותר שעוללו לעיר הסרטים עד עכשיו.

סרט על תעשיית הסרטים אינו דבר חדש. עשו כבר כל־כך הרבה, עד שאין טעם להזכיר את כולם. אפילו סרטים המבקרים את תעשיית הקולנוע אינם עוד בבחינת חידוש, גם כשהם סאטירות. בילי ויילדר התמחה בכך בסרטים כמו שדרות סאנסט ופדורה. אבל מהומה בהוליווד זה בכל זאת משהו אחר. סרט מלא שיט־נה, רע לב, סרט הבז מעומק הנשמה לכל הנפשות הפועלות, והנפשות הפו־עלות ניתנות לזיהוי בלי מאמץ גדול.

סוכריה על מקל. יש בסרט מפיק (רוברט מאליגן), שכל חייו עשה כסף למען האולפן, עד שנכשל בהפקת־ענק ואיבד את שפיות דעתו. המפיק הזה נשוי לכוכבת (ג'ולי אנדריוס), שהיא מעין סוכריה על מקל תוצרת הוליווד, החמודה הנצחית, בת השכן. או כל מה שתרצו לכנות אותה — העיקר שתהיה סמל הנשיות המהוגנת המתקתקה.

למפיק יש חבר — בימאי (ויליאם הולדן) השותה יותר מדי, מבלה יותר מדי, ואינו לוקח עוד את עבודתו ברצי־נות, כי הוא יודע בדיוק איזה סיכוי יש לו לעשות מה שהוא רוצה. מעל למפיק ניצב מנהל־ההפקה, שטן לבוש שחורים בדרך־כלל (הוא לובש מחוך רק במחיצת אהובתו הכוכבת) והוא מושך בכל החוטים ומכתיב את טעמו המפוקפק והבינוני על כל הסרטים היוצאים מן האולפן.

לאשה השחקנית יש מזכיר, הומוסכסואל המתערב בכל דבר, וזומם מזימות להיות מפיק. לכוכבת יש גם סוכנת, המזכירה יותר מכל ערפד מדושן עונג, ונספח עיתונות (רוברט ובר), הנע בין התקפות אולקוס להתקפות עצבים, ופרקליט, ש־כאילו במיקרה מייצג גם את האולפן המעסיק אותה.

רוברט מאליגן בתפקיד המפיק שהשתגע
איך להפוך כישלון להצלחה

ג'ולי אנדריוס ב„מהומה בהוליווד"
חמודה נצחית מתוצרת הוליווד

ויליאם הולדן בתפקיד הבימאי ורוברט ובר בנספח העיתונות מתבוננים בתגלית
בין התקפות אולקוס להתקפות עצבים

אולפן, ומאז הוא מטיל חתיתו על הכל באמצעות הטלפון.

אדוארדס גוטל את כל אלה ומטיל אותם לתוך מערבל מטורף, עלילה שהמצאה קומית אחת רודפת את השניה, ובכל פעם שנדמה כאילו אי־אפשר ללכת הלאה, קופצת עוד המצאה ומשלימה את התמונה. המפיק מנסה להתאבד, מנהל ההפקה בפאניקה, כי ללא אישור המפיק הוא אינו יכול לחתוך מחדש את הסרט הכושל ולהציל אותו, המפיק חוזר לאיתנו במסיבה משוגעת ומחליט להפוך את ה־אפוס המתקתק שנפל לאפוס אירוטי שיצ־ליח. הוא קונה את הסרט מידי החברה שאינה מאמינה בו, מודיע ברבים שאשתו — שהיא גם הכוכבת שלו — תחשוף לראשונה את שדיה מול המצלמה ותתמכר למשיכת הארוטיקה. האולפן רוצה את הסרט בחזרה, האשה רוצה גט — בקי־צור, כל־כך הרבה דברים קורים בסרט

מערב מטורף. בין באי ביתם של אלה אפשר למנות את הרופא הפופולרי בהוליווד (רוברט פרסטון), השולף מזרק או גלולה לכל לזדמנות, כדי להרגיע או להתסיס לפי הדרישה, ומחלונן שהכל שואלים לשלום לקוחותיו, אין איש מת־עניין בשלומו שלו. ויש כמובן רכילאית, זאת הדוחפת את אפה לכל מקום, גם כשהוא נתון בגבס, ומאיימת בטוריה על כל מי שלא נשמע להוראותיה. ולבסוף יש עוד דמות שאיננה, של מיליונר שעשה כסף בסופרמרקטים, קנה את ה־

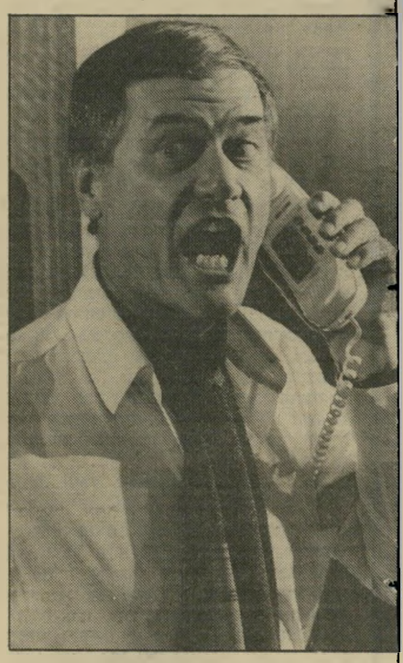

הרופא מזריק לכוכבת
להתסיס לפי דרישה

הזה, שאי־אפשר להזכיר את כולם מבלי לכתוב אותו מחדש.

חובות גדולים. כל המצוי ברזי הליוויד יודע מייד שלמרות כל התזזית הזאת, זהו בעצם סרט ריאליסטי, שהשראתו בחיי אדוארדס עצמו. במשך שנים היה בימאי מצליח עד שהוא איבד את האשראי שלו בהוליווד, כשעשה עם רעייתו סרט מתוק ויקר בשם לילי יקירתי, שהכניס את חברת פארמונט לחובות גדולים. אדוארדס נאלץ אז לעזוב את הוליווד למשך 10 שנים, עשה את שלושת הפנתרים הוורודים שהוכיחו כי כוחו כמכניס כספים לא אבד, חזר ועשה את 10 ומאז הכל שכחו את הקללה הרובצת עליו. הם שכחו, הוא לא, ומנהל ההפקה המיפלצתי בסרט מזכיר מייד את רוברט אונס, נער־השעשועים שהיה מנהל ההפקה של פארמונט בתקופת גלותו של אדוארדס, עם כמה טיפטופים של ג'יימס אוברי, האיש שהתאכזר אל הבימאי כאשר פנה למ־ג־מ.

אשר לזהות הכוכבת שצריכה לשנות תדמית, אין שום בעיה. אדוארדס נשוי לג'ולי אנדריוס, המנסה להשיר מעצמה כבר שנים את תדמית מרי פופינס (זאת, להבדיל מן הדמות בסרט המפחדת לשנות תדמית). סוכנת השחקנית סו מנגרס כבר איחלה לאדוארדס שאחד מהרי האלפים יתמוטט על ביתו בגלל הקאריקאטורה לדמותה, שמציירת כאן שלי וינטרס

לארי הגמן כמנהל? אולכן
איש לא שומע

(אדוארדס השיב כי מוטב שהר יתמוטט על הבית ולא על מגנרס), ואפשר להמשיך במישחק הזהויות הזה עוד זמן רב. למשל, האם אין מאריסה ברנסון, הכוכבת בנית המבלה עם מנהל ההפקה, מזכירה משום מה את אלי מקגרו, שחיתה אחרי כך רעייתו של מנהל ההפקה האמיתי, רוברט אונס?

הנקודה הישראלית. למען הצדק, צריך לומר שאדוארדס אינו מתייחס לבן־דמותו בסרט בחסד מיוחד או בהתחשבות כלשהי. ריצ'ארד מאליגן (כוכב בועות בטלוויזיה) הופך אותו לדמות גרוטסקית, מטורף כבר בתחילת הסרט, ומשוגע עוד יותר כשהוא שפוי בדעתו.

מה שהוא חושב על כל הוליווד אפשר להסיק מתוך תעלול השזור בסרט לכל אורכו. בסצינה הראשונה נראה אדם בריא־גוף רץ על חוף־הים בלוויית כלבו. הוא נתקף שבץ־לב, מתמוטט, מבקש עזרה אך אין איש שומע, ונופח את נשמתו על החוף, כשכלבו לידו. למחרת אין איש מבחין בגוויה, אפילו לא אלה המתפעלים מן הכלב. בלילה נשטפת הגופה אל הים. למחרת, הים מקיא אותה שוב אל החוף והפעם היא זוכה להכרה רישמית, ומסתבר שזהו שחקן־מישנה ותיק, הזוכה אפילו להספד של עשר שניות בטלוויזיה. כל הסיפור הזה נכנס בצורת סצינות קצרות, בתוך העלילה גדושת הפעילות של המפיק, אשתו, רופאו, מנהלו וכל היתר.

וכאן באה הנקודה הישראלית. בסופו של הסרט נערכת הלוויה גדולה, שצריכה להיות שיא הגיחוך, שהלך והתעצם במהלך העלילה. באותה הלוויה, שבה משמיעים הספד הוליוודי טיפוסי, יש בילבול בגופות, והגוויה שעל חוף־הים שוב צצה בתוך הסיפור המרכזי.

אלא מה? מסתבר שמישהו סבר שהסרט ארוך מדי, וכל החלק הזה של הסרט נשאר בחוץ, בכל אופן לא נכלל בו בהקרנות־מוקדמות שנערכו בארץ. על מה ולמה, לא ידוע, אבל לאדוארדס היה בוודאי מה לומר על הנושא. מי יודע, אולי יכלול גם מפיצים בסרטו הבא.

ביירות כתפאורה

במעגל ההונאה (גורדון, תל־אביב, גרמניה) — סרט זה הוא מעשה בלעם. בהתחלה, התכוון הבימאי פולקר שלנדורף להציג את המבוכה והחידלון של ליבראל שמאלני מגרמניה, מול הבעיות של העולם השלישי. אחר־כך הוא בחר כרקע את מילחמת האזרחים בלבנון (זאת בהשראת הספר שבו החליט להשתמש, „ההונאה", של ניקולאס בורן). אז יצא לבקר בביירות, וההרס, הטירוף והאימה שמצא בעיר הזאת, בילבלו כנראה את חושיו. הוא צילם שם את הסרט, ערך אותו בגרמניה, והתוצאה היא תעודה מטושטשת ובלתי־מדוייקת של לבנון, ובתוכה דמות מטושטשת ושדופה של עיתונאי גרמני המנסה למצוא את עצמו תוך כדי כיסוי המילחמה שם.

ברונו גאנץ: חוכמה בגרוש

העלילה עצמה מצטמצמת למושגים השיגרתיים ביותר של רומן משומש. הגיבור אינו מוצא מנוחה בבית כי הוא אינו גבר משוחרר די הצורך להבין את דרישות אשתו. הוא יוצא ללבנון כדי לברוח מסיר הלחץ המישפחתי, ופוגש שם אשה גרמניה שהיתה נשואה לערבי והתאלמנה. הוא מתאהב בה, עד שהוא מגלה כי יש עוד גבר בחייה, מבני המקום, וזה שובר אותו לחלוטין.

הרקע, שנועד לסמל גם את הנפש השסועה של הגיבור, הוא מילחמת אזרחים. זהו החלק המרשים ביותר מבחינה חזותית, כי ביירות מספקת תפאורה טבעית מעוררת פלצות, ובתוכה הציע שלנדורף דליקות, חורה לניצביו לירות ימינה ושמאלה, ויצר מילחמה מפוברקת בשביל הקולנוע, בשכונת למילחמה האמיתית שהתנהלה שני רחובות רחוק יותר. צריך להדגיש שאין כאן אפילו מטר אחד של סרט תיעודי, הכל בויים בקפדנות רבה בכוונה תחילה, מאחר שמדובר לא במילחמה כמו שהיא, אלא כפי שכתב גרמני רואה אותה.

כל מי שינסה לחדור קצת יותר לרזי המצב, לפי הסרט, יעמוד בפה פעור. ברור לו שהנוצרים הם כולם רוצחים חסרי נשמה, בין אם הם מסתתרים מאחרי מסיכות שחורות כשהם יורים בעוברים ושבים ברחוב, או שהם משתכשכים בבריכות־פאר, בחווילותיהם בהרים, כשהם מתכננים את חיסול אויביהם, או שהם מוציאים חיסול כזה לפועל באכזריות מעוררת סלידה. בהיותו בעל יומרה של אובייקטיביות, מראה שלנדורף גם את הצד השני, פלסטינים העורכים טבח בעיירה דאמור, וסעים, טוראית בנג'מין, חקירה לילית, האדומים, כלבי הקש.

ירושלים: מילחמה ואהבה, טוראית בנג'מין, פאדרה פאדרונה.

חיפה: האדומים, חלף עם הרוח, שלושה אחים.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב: ממאו עד מוצארט, חמים כדי לנקום. מה שעושים כל אלה, אפשר לראות. מה רוצים מעשים אלה לומר, ומה מתרחש באמת מאחרי הקלעים — זה אינו מענייננו של גיבור הסרט או של הסרט עצמו, כנראה.

ובכך טמון למעשה אחד משני לקחיו העיקריים. כמו העיתונאי המזדעזע אמנם מן המחזות הנגלים לעיניו, אבל כואב בעיקר את כאבי אהבותיו הנכזבות, גם הבימאי מלא רצון טוב להשתתף בצער הזולת אבל עסוק יותר בתיסכולים הפרטיים של איש מערב שאינו מצליח להסתגל לצורת המחשבה וההתנהגות של עולם שהוא מסמפט אותו אולי, אבל הוא זר לו לחלוטין.

ולקח שני — מן הדמות של העיתונאי ושל חבריו למיקצוע שאותם הוא פוגש בביירות, אפשר להבין מדוע העולם עדיין חי בערפל מוחלט כל־כך, בכל הקשור לבעיות המיזרח־התיכון. הכל מדברים, מבלי לדעת בדיוק על מה, ברגש מוצנח מהשמיים כדי להכין בשבוע תיאור מפורט של מצב מסובך ששורשיו עמוקים ותקועים בעבר הרחוק, והוא מגיש את מסקנותיו בגלולת חוכמה בגרוש, המלווה בדרך־כלל בתמונות סנסאציוניות, הקובעות את השטח שיוקדש לנושא באמצעי־התיקשורת.

לבסוף, אין צורך לדאוג. ישראל בקושי מוזכרת בסרט. אין לה חלק, לא לטוב ולא לרע בו. כאשר בעיה מעיקה מדי ואין עליה תשובה, יש הבוחרים, בגילוי לב, להתעלם מן הבעיה.

בנסון פונג כתפקיד הטבח הסיני
פגישה מיקרית של אורז ומכונית

תל־אביב

★★ **אהבת החיים** (לימור, ארצות־הברית): מתאים לביקורו של ג'ורג' סיגל בישראל, זהו מצחיקון רומנטי עשוי במיקצועיות בעזרתה הרבה של גלנדה ג'קסון.

★★★★ **האדומים** (רב־חן, ארצות־הברית): וורן ביטי ודיאן קיטון בסיפור אהבתם המרתק של לואיז בראיינט וג'ון ריד, העיתונאים המעורבים בלידת התנועה הקומוניסטית באמריקה.

★★★★ **ממאו עד מוצארט** (מוסיאון, תל־אביב) — סרט תיעודי על מסעו של הכנר אייזיק שטרן בסין, מוכיח שיש אפשרות להבנה בעולם, גם בין תרבויות שונות לחלוטין זו מזו, אם יש רצון טוב ואהבת אמנות בשני צידי המיתרס.

★★★★ **חמים וטעים** (סטודיו, ארצות־הברית) — קומדיה מטורפת, מבריקה, מלאת רעיונות כרימון של בילי ויילדר, על שני מוסיקאים המתחפשים למוסיקאיות כדי להימלט מגאנגסטרים הרודפים אחריהם. טוני קרטיס וג'ק למון הם המוסיקאים, ומרילין מונרו היא כוכבת תיזמורת הנשים שבתוכה הם מסתתרים.

ירושלים

★★★★ **פאדרה פאדרונה** (מיטשל, איטליה): סירטם של האחים טאוויאני על פער דורות ותרבויות, דרך יחסי בן ואביו השאובים מניסיונם האישי של הבימאים.

★★★ **מילחמה ואהבה** (בניני הסרט, ארצות־הברית) — בירושלים עדיין ממשיך פסטיבל וודי אלן. בסרט אשר מציג את דיעותיו של הבימאי וגם השחקן הראשי על מילחמה, שלום ושאר צרות העולם.

בפעם הראשונה בחולדות המדינה הורשעה אשה בפיחוי קטינה

פיתוי

„כ? החיים שלי נהרסו בגלל הסיפלד. היא אשה יפה, עדינה, בעלת גוף חטוב ושיער חום ארוך. אלנה פלד יושבת בדירתה ברמת־גן ומספרת מה שעבר עליה בעיקבות סיפור אהבה בלתי־שיגרתי, שהתרחש בינה ובין נערה בת 15 ושמה גיל.

אלנה פלד נולדה בריגה שבברית־המועצות. היא סיימה שם בית־ספר תיכון. והגיעה לישראל כשהיתה בת 17, לפני כעשר שנים. כאן עברה בחינות־בגרות בפעם נוספת, במוסד החינוכי גלבוע שליד קיבוץ בית־אלפא. היא לא התגייסה לצה"ל, שכן התחתנה כשהיתה בת 19 עם עולה חדש מאיראן, שאותו הכירה באולפן בקיבוץ גבע. אחרי הנישואין התגוררו בני הזוג ברמת־גן, ואלנה עבדה כמזכירה אצל עורך־דין.

הבעל היה קנאי, ואלנה לא היתה רגילה לכך. כאשר נעשה בעלה אלים, היא ביקשה להתגרש, כשנה אחרי הנישואין.

כעבור כמה חודשים הכירה אלנה את יונה פלד, שעבד כמסגר במיפעל תעשייתי. תשעה חודשים אחרי שנישאו נולד בנם, רועי. שני בני הזוג התגוררו בדירה שנותרה ברשותה של אלנה אחרי גירושיה. אך אלנה מספרת שלא לזמן רב שרר האושר בביתם. הוריו של יונה הירבו להתערב בחייהם, ויחסיהם התערערו. אלנה לא רצתה לעזוב את הבית, שכן אהבה מאוד את בנה, רועי.

„נכנסה אחרי למקלחת"

בבית שבו התגוררו בני הזוג גרה גם אשה קשישה, שנכדתה באה לבקרה מדי פעם, בשבתות ובחופשות בית־הספר. שמה של הנכדה היה גיל. גיל התיידדה עם אחותה של אלנה, דליה, שהיתה בת־גילה. שתי הנערות היו בנות 15. גיל הנשים, ופעם אחת ביקש מאשתו שלא להתראות עם גיל. הוא הזהיר את אלנה שאם גיל תכנס לביתם, הוא יגרש אותה.

אלנה, שלא רצתה שנישואיה ייהרסו, נסעה אל גיל ששהתה אצל חברה שלה במושב בני־עטרות. היא ביקשה מגיל שתגיח לה. היא סיפרה לה שבעלה חושד בהן, ושמוטב שייפרדו. תגובתה של גיל היתה קיצונית: היא שכבה על הכביש ואיימה להתאבד.

השתיים לא נפרדו. הן המשיכו להתראות בסתר. באחד הימים הגיעו הוריה של גיל לביקור אצל אלנה. שניהם, אביה ואמה. הם קיבלו גבוהים בצבא־הקבע, והם מתגוררים בסביון. הם סיפרו לאלנה שהם מצאו מיכתבי־אהבה רבים שהיא כתבה לגיל, והזהירו אותה שלא תתראה עם בתם.

נאשמת פיד (משמאל) והקטינה
צריך לפרגן

עם הנערה. הם אמרו לה שזה „לא ייגמר טוב" ושיהיו מישפטים.

אלנה אמרה לשוטרים שהיא אינה מבינה את החוק הזה. היא שאלה למי זה מפריע ששני אנשים מרגישים טוב ביחד, ומתראים מרצונם החופשי. היא סיפרה לשוטרים שהיא ניסתה לעזוב את גיל שלוש פעמים בעבר, אך גיל בכתה ואיימה בהתאבדות. השוטר אמר לה: „מה איכפת לך? ההורים יטפלו בזה."

אלנה וגיל נפרדו לתקופה קצרה, אך אחר־כך שבו להתראות. מספרת אלנה: „לא רציתי לראות אותה אז. כל המישפחה שלי ידעה כבר על היחסים האלה. בעלי קינא וביקש ממני להפסיק לראות את גיל. הילד גם כן שמע מריבות בבית, אבל אהבתי אותה כבר, והקשר שלי איתה היה חזק מדי. הסברתי לבעלי שאני נהנית איתה במין יותר מאשר איתו. הוא נעלב ונסע לבדו לטייל בים־המלח. הילד, רועי, נשאר איתי וטיפלתי בו נהדר. גיל ואני בילינו יחד, וזו היתה תקופה נהדרת."

הצרות האמיתיות התחילו כאשר גיל התחילה לעבוד בערבים בהתנדבות בתחנת מגן־דויד־אדום שבקריית־אונו.

היא הכירה שם בחור שאיתו היא התיידדה, וסיפרה לו על יחסיה עם אלנה בפרטי פרטים, למרות שהיא ידעה שאלנה היא אשה נשואה, והסיפורים עלולים להזיק לה, מה גם שהוסבר לגיל כי היחסים הם בניגוד לחוק.

הבחור, שהתלהב מסיפוריה של גיל, טילפן להוריה בסביון וסיפר להם מה ששמע מפיה. ההורים והבחור פנו למישטרה והגישו תלונה מפורטת. ובמקביל שלחו את גיל לטיפול פסיכיאטרי, אל ד"ר אבנר ברקאי, שנפטר בינתיים. הפסיכיאטר הסביר להורים שבתם היא לסבית, ואם היא רוצה ביחסים אלה, איש לא יוכל לעצור בעדה. בחוות־הדעת שכתב לבית־המישפט הוא תאר את אלנה כזו שמשפיעה על גיל.

בתלונתם למישטרה אמרו ההורים כי לאלנה יש חברות קטינות נוספות. דבר שאותו היא מכחישה מכל וכל. היא אומרת: „עד שהכרתי את גיל, בחיים שלי לא שכבתי עם אשה. אני מודה שיותר מאוחר התאהבתי בגיל והיתה בינינו אהבה סוערת ומיוחדת. עם בעלי כבר לא הייתי מסוגלת לשכב באותם הימים. הוא לא עורר בי שום רגש. אף פעם לא ידעתי שאני נמשכת לנשים. אם גיל לא היתה מגלה לי זאת, אולי הייתי עוד נשואה, והילד שלי היה אצלי."

„האם רצחתי מישהו?"

המישטרה הגיעה לביקור נוסף. אלנה היתה נפחדת. היא טילפנה אל גיל וסיפרה לה מה שקרה. השתיים ברחו יחד מבתיהן, ובעלה של אלנה פנה למישטרה, שתמצא את אשתו. למישטרה הגיעו גם הוריה של גיל, והם יצאו יחד לחפש את שתי הנשים, שנמצאו לבסוף בביתה של חברה משותפת. שתיהן נלקחו לחקירה במישטרת רמת־גן, ונחקרו בנפרד.

גיל סיפרה לשוטרים מה שאירע. הוצאה פקודת־מעצר ואלנה נלקחה לאבו־כביר, ואחרי שהיתה שם 48 שעות היא שוחררה ללא ערבות. היא מספרת על מעצרה:

„לקחו אותי למישטרת רמת־גן. לקחו ממני טביעות־אצבעות ופתחו לי תיק. גיל, שהיתה בחקירה בחדר השני, סיפרה לשוטרים שהיא אוהבת אותי ורוצה להיות איתי. אני סיפרתי לשוטרים את האמת ואמרתי להם שהיחסים בינינו הם הדדיים. יותר מאוחר, כשלקחו ממני טביעות־אצבעות, נכנסתי להלם. שאלתי: מה קרה? רצחתי מישהו? מה עשיתי? הרגשתי מושפלת וערעדתי בכל גופי והזעתי. כל־כך התבייש־תי מהמעמד הזה. בחיים שלי לא היה לי עסק עם המישטרה אפילו במעבר חצייה לא עברתי באור אדום, ופתאום אני בבית־סוהר, הילד שלי בבית עם בעלי, שהוא כבד־שמיעה, ומי יודע מה יקרה שם?

„איזה מקום מחריד זה אבו־כביר! רציתי למות. כל הלילה לא עצמתי עין וחשבתי שההורים של גיל הם לא בסדר. היא אהבה אותי וגם אני אהבתי אותה. למה זה הפריע להם? הם צריכים להבין שיש אנשים כמונו ולפרגן לנו. מה זה נתן להם שהם זרקו אותי כאן לכלא?"

כאשר שוחררה אלנה הזהירו אותה השוטרים ואמרו לה שיש האזנה בטלפון שלה. כשהיא באה הביתה הציע בעלה שישכחו את העבר ויפתחו דף חדש בחייהם. אלנה לא הסכימה. היא אהבה את גיל ורצתה להיות רק איתה.

ההורים לקחו את גיל לטיול בן חודש באוסטרליה, ארצות־הברית ויפאן כדי להרחיק אותה מאלנה, אך הדבר לא הועיל. גיל כתבה לאלנה מיכתבי־אהבה לוהטים. באחד

(המשך בעמוד 76)

ביקרה כמה פעמים בביתה של אלנה יחד עם דליה.

אלנה מספרת: „הבחנתי שגיל מסתכלת עלי בצורה מוזרה ובאחת הפעמים, כשנכנסתי למיקלחת, היא נכנסה אחרי.

„היא התחילה ללטף אותי ולנשק אותי בכל חלקי הגוף. בהתחלה נדהמתי אבל אחר־כך הרגשתי טוב. לא דיברנו על כלום, וכשגיל חזרה לסבתא שלה היא אמרה לי שתבוא למחרת שוב. למחרת יצא בעלי לטייל עם הילד וגיל באה אלי. שכבנו ביחד, וגיל התוודתה לפני שהיא אוהבת אותי כבר מזמן, והיא נהנה להסתכל עלי במשך שעות מהחלון של סבתה, שהיה מול החלון שלי."

היחסים בין גיל ובין אלנה נמשכו במשך שישה חודשים. בעלה של אלנה הבחין שמשהו לא שיגרתי מתרחש בין שתי שכבר היתה אז בת 16 וחצי. אלנה הסבירה להם שגיל באה אליה מרצונה שלה, ולא היתה זו אלנה שיזמה את היחסים האלה. אלנה סיפרה לגיל על הביקור, אך הנערה התעקשה להמשיך ולהתראות עימה. גיל נהגה להתגנב מן המירפסת האחורית בבית סבתה אל ביתה של אלנה, כדי שלא תראה.

„זה לא ייגמר טוב"

חדשיים אחרי הביקור נודע להוריה של גיל שהדבר לא הועיל. הם פנו למישטרת רמת־גן והגישו נגד אלנה תלונה על פיתוי קטינה, ויום אחד הופיעו שוטר ושוטרת בביתה של אלנה, ועל פי תביעת הוריה של גיל, הורו לה שלא להיפגש עוד

נאשמת פיד ובנה
„אני אמא טובה!"

הבורסה

מכה טובה באייזנברג

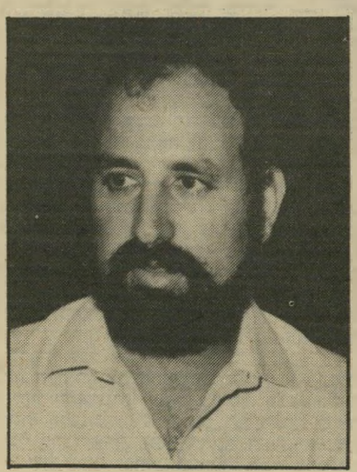
בשבוע שעבר לקחתי חופשה מהבורסה. חיכיתי שתחזור למצב נורמלי, והנה בשבוע שעבר זה קרה: הבורסה חזרה לעצמה, עם המילחמה בלבנון ולמרות המילחמה, התרגלנו.

המאפיין החשוב ביותר לכך, שהבורסה חזרה לימים הטובים, הם המחזורים. עד לפני שבוע היו מחזורי העיסקות היומיות בבורסה סביב 200 מיליון שקל — מניות וניירות־ערך המירים. כבר בסוף השבוע שעבר החלו המחזורים גדלים, וביום ה־ראשון השבוע עברו את מחסום ה־400 שקל.

עוד סיבה טובה לחגוג: אחרי שבועיים של שחיקה איטית בשערי המניות, החלו ליועצים. הסיסמה „לאט אבל יותר בטוח" טובה לשוק של היום.

אם תעשו „מכה" טובה באחת ההנפקות החדשות שבנק הספנות וחברת אייזנברג הם החתמים שלה, נא לרשום זאת לזכותי. אני תמיד בעד שאוי אייזנברג ועוזרו הנאמן, מיודענו מיקי אלבין. אבל, צריך לעשות חשבון תחיכה, כמה יעלה האוברדראפט במשך 3־4 ימים שהכסף יהיה מוקפא.

העסק המוזר של אודי רקנטי

מנכ"ל רקנטי
למה הוא קנה

העיסקה המדוברת ביותר בבורסה בשבוע שעבר היתה, כמובן, מכירת מניות אלסקה לאירלנות. מנהל הקרנות של בנק דיסקונט מכר אותן לחברת ההשקעות של דיסקונט. למה המוכרים מכרו, ברור לכל. איש לא יעורר על־כך שזו היתה עיסקה מצויינת למוכרים, וזאת מהטעם הפשוט, שהם מכרו סחורה במחיר מלא כאשר שוויה לא עלה על מחצית מחירה, וגם זה הרבה. נו, עכשיו שואלים, אם כך, מדוע קנה אודי רקנטי, מנכ"ל הקרנות של דיסקונט, „פגר" במחיר של סוס מירוצים? למה?

תאמינו לי, הזכתי לחפש את התשובה. מאלה שקנו לא יכולתי לקבל. מאלה שמכרו, קיבלתי הסברים שחיק לא הכינותי, חיק לא מתקבלים על הדעת וחיק אחר דווקא מתקבל על הדעת, אבל מה, לא מספיק. אז לצורך העניין אומר רק, שמטעמי מס, כדאי היה לרכוש את המניות, אך לא במחיר שהן נמכרו וגם לא היה צורך בכמות שנמכרה. זה יקח לי עוד קצת זמן עד שאגיה את הסיבות המטורפות. כן, מעניינת מאוד.

מיליארדר אייזנברג
כדאי לקנות

דיוק של 90 אחוז

בשבוע שעבר פגשתי באקראי את גדול יועצי־ההשקעות בארץ. השם רוני רומנו, אולי לא אומר לכם דבר, אולי גם לא לאותם מאות שקוראים את מדורו בשבועון מסויים, שנפוץ היום מאוד בצה"ל, וזה לא „במחנה". שם הוא אומר: „אני היחיד בארץ שמייעץ גם מה לקנות ולא רק מתאר מה קהיה בשבוע שעבר. הדיוק שלי הוא 90 אחוז." כן, זה מה שהוא אומר. אם זה כך, אני מוסמך להציע לו מישרה אצל ברוקר פרטי, שתנאי העבודה אצלו הם כאלה, שתוך חודש יוכל רומנו להיות מיליונר מן השורה, או לחילופין בעל מדור באותו שבועון. אני מציע לסקרנים ליהנות לפחות פעם אחת מעצותיו של הגאון התורן ולקנות בשבוע הבא את ה־שבועון שבו הוא כותב.

דונם פה ודונם שם

לפני חמש שנים התחילו לעשות סדר במס־רכוש. העלו את כל חייבי המס על רכוש על מחשב. המחשב, כידוע, טועה לפעמים, משום שהמפעיל שלו הסעה אותו. וזה מה שקרה.

לגברת אחת היה מיגרש צנוע בן דונם אחד, באחת הקריות שליד חיפה. כשהעלו את המיגרש על המחשב, הוא טעה, ורשם 100 דונם במקום 1.00 דונם. מכיוון שהמס על מיגרש הוא 2.5% מערכו, קיבלה בעלת המיגרש הודעות על תשלום מס־רכוש בסכום שהוא בדיוק פי שניים וחצי מערכו. חשבה בעלת המיגרש שטעות, אם נעשתה, אפשר גם לתקן.

בקיצור, החלה שולחת עשרות מיכתבים למס־רכוש, דבר לא עזר. כל שנה קיבלה הודעה על תשלום מס על־פי 100 דונם וכמובן, קנסות, ריבית, הצמדה, וכל היתר.

למר צבי ויינגרטן, הממונה על מס־רכוש בחיפה, הענין לא הפריע. גם המח־שב ישן בשקט. לפני שנה החליטה בעלת המיגרש לשלוח את בנה לוועדת־ערר. הלך והגיש עירעור. שאלו אותו: על מה את מערער? אמר להם: על הטעות בגודל המיגרש. אמרו לו: כאן זה לא המקום, כאן אפשר לערער רק על שווי המיגרש, על ההערכה.

בכך זאת משחו קרה. הלך איתו אחד מחברי הוועדה והסביר לי־פקיד שחזה „טעות טכנית" וצריך לחייב את המיגרש רק בהתאם ל־רשום במאבו. ואומנם, החובות בוטלו ומה שנשאר לשלם שולם. בשבוע שעבר היה המועד האח־רון לתשלום עבור מס־רכוש לי שנה זו. בהודעה לתשלום שקיבלה בעלת המגרש נאמר, שהיא חייבת כרבע מיליון לירות למס רכוש — החוב אומנם בוטל, הפרשי הצד־מדה והקנסות לא בוטלו.

המשכורת: מיליון לירות בחודש

השבוע סיפרו על מנהל־חשבונות שמש־כורתו היא מיליון לירות לחודש, פלוס רכב, פלוס הוצאות, ביטוח־מנהלים, וסתם ביטוחי לאומי, ועוד כל מיני תשלומים סוציאליים ואחרים, שהם מנת־חלקו של כל שכיר המקבל משכורת מדי חודש. אתם בוודאי חושבים שהעסק בו מועסק מנהל־החשבונות היקר הוא גדול, רווחי ומעסיק מאות או אלפי עובדים, שצריך להסדיר את חשבונותיהם. לא.

מנהל־החשבונות הנ"ל הוא יוצא־קיבוץ, המנהל את החשבונות של מושב בשם כפר י. בכפר יש כ־80 חברים, שכל אחד מהם משלם לקופת הוועד, מדי חודש 70 אלף לירות וזה כדי לפרנס 10 עובדי ציבור של הכפר. מי שאין לו לשלם, מחייבים את חשבונו, וזה תופח מדי חודש, כולל הצמדה וריבית.

למה צריך הכפר מנהל־חשבו־נות יקר כזה? לא מובן. מה ש־בטוח הוא, שיחד עם התנאים ה־נלווים הוא עולה לכפר כ־ש מיליון לירות בחודש, בערך הכנסתם נטו של 7 או 8 מושבניקים.

נפט: המחירים ירדו

ביום השישי שעבר התכנסו בווינה חברי אירגון אופ"ק, אירגון המדינות המפיקות נפט, לקבוע את מיכסות התפוקה של כל אחת מהחברות. הכנס התפזר ללא החלטות. עד כמה שהדבר ייראה מוזר, זה טוב לצרכניות הנפט.

המחיר של אופ"ק עד היום היה 34 דולר לחבית של נפט. כדי לשמור על המחיר, נקבעו לכל המפיקות מיכסות ייצור, ובסך הכל 17.5 מיליון חביות ביום. בין החברות היו כאלה שנזקקו בדחיפות לכסף מזומן, והדרך הטובה ביותר להשיג אותו הוא להפיק ולמכור יותר נפט. שלוש מדינות — לוב, אירן וונצואלה — הפיקו יותר מש־נקבע להן, וביקשו לאשר להן את המיכסות על הפקת־היתר שלהן. לזה לא הסכימו יתר החברות באירגון, ועל זה התפוצץ הכנס בווינה.

מה יקרה עכשיו? קרוב לוודאי שתיגבר התחרות ומחירי הנפט יתחילו לרדת. הצריכה הכלל־עולמית של נפט אינה עולה, ובמצב דברים זה יש למחירי הנפט רק דרך אחת — לרדת מטה.

המעניין הוא, שהראשונים ש־עשויים להיפגע הן דווקא מפיקות נפט שאינן חברות „אופ"ק", כמו בריטניה המפיקה נפט מהים ה־צפוני, שמחיר הפקת חבית־נפט בו הוא כ־24 דולר: אם יירד המחיר, לא יהיה כדאי להפיק נפט מהים. לעומת זאת, מחיר הפקתו של ה־נפט הסעודי הוא 2 דולר לחבית בלבד, והם יכולים להרשות לעצ־מם, יחד עם רזרבות הדולרים ה־ענקיות, לשבת בשקט.

טיסנים להונג־קונג

אני בטוח ששמעתם כבר על עץ בלזה, העץ הקל שממנו עושים בדרך־כלל טיסנים. עושים ממנו עוד כמה דברים יפים וטובים. אך לפני זה נתאר את התכונות של העץ. תחילה, כדי שנבין כמה הוא קל, הרי שמטר מעוקב של העץ שוקל 100 קילוגרם. מטר מעוקב של עץ רגיל שוקל 700 ק"ג, מטר מעוקב של אלומיניום שוקל 2800 ק"ג, ומטר מעוקב של ברזל 7800 ק"ג.

העץ גדל בעיקר ביערות אקוודור. הוא דומה לאקליפטוס, וכאשר הוא משיל את הענפים הוא דומה לתומר. הוא גדל בסביבה לחה — לפחות 10.000 מיליימטר מישקעים בשנה. הוא גדל בכל שנה 4—3 מטרים, כשהוא מגיע לגובה של 10—8 מטרים, כורתים אותו ומטילים אותו לנהר, שבו הוא שט עד למינסרות, שם מייבשים אותו בתנורים ומגסרים אותו לצורכי הלקוחות.

הקדמה ארוכה ואפילו מעניינת. מי שיעשה עבודת גמר על עצים קלים, רשאי לציין את המקור — שבועון זה.

כל הסיפור בא להסביר, שלעץ זה יש שימוש נרחב במטוסים. למשל, הרצפות של המטוס, המחיצות וכל הריהוט במטוס, עגלות המזון, המיטבחים, בתי־השימוש ועוד. עשויים מעץ בלזה מצופה באלומי־ניום — סנדוויץ. הפסנט הזה יוצר רהיטים קלים וחזקים, וזה בדיוק מה שהמטוסים צריכים. אגב, מהסנדוויצ'ים האלה עושים גם מישטחי הצנחה, משטחי העמסה ועוד כל מיני דברים יפים וקלים.

מהבלזה מייצרים גם טיסני־צעצוע, טיסני תחביב, טיסנים לשימוש צבאי, כמו מטרות מעופפות לירי נגד מטוסים ולאחרונה גם מזל"טים, מטוס זעיר ללא טייס לאימון. את כל אלה מייצרים בארץ.

ומה שעוד יותר מפתיע, ישראל חפפה לאחד מיצרני הטיסנים הי־גדולים בעולם. אריה דונדה, ה־משוגע לדבר, הפך תחביב לעסק חובק עולם. הוא ברק ומצא שתח־ביב הטיסנים גיזגז בשנה שעברה בעולם כולו 250 מיליון דולר. כ־שבוע שעבר הוא שלח לגרמניה 1000 טיסנים במחיר של 400 דו־לר האחד.

הוא שולח טיסנים מגדלים שונים ומחי־רים שונים לכל העולם: לארצות־הברית, לגרמניה, לצרפת, לאנגליה, להונג־קונג ולארצות אחרות. „יש לנו יתרון," אומר מייסד המפעל ומנהלו, „ידע, תיחכום בייי־צור, שכר־עבודה נמוך יותר במוצר שהוא עתיר־עבודה."

בשנה שעברה הוא ייצא ב־250 אלף דולר, השנה הוא ייצא ב־750 אלף דולר. הנה עוד סיפור של משוגע לדבר שהצליח.

„אתם תגרדו!"

המשך מעמוד 9)

בשבילנו", חייך, „מדגדג לנו, ואתם מגרדים". כלומר: מדוע לעשות משהו בעצמנו, אם אתם יכולים לעשות זאת בשבילנו?

מארוני אחר, גם הוא בעל רמה גבוהה, אמר לי דבר דומה כעבור כמה שעות: „אתם תעשו את העבודה השחורה", אמר, ותיקן, כדי למנוע טעות: „את העבודה המזוהמת. אתם לא עושים את זה בשבילנו. אתם עושים את זה בשבילכם. האינטרסים שלנו מצטלבים".

כדי להמחיש את כוונתו, צילב שתי אצבעות. „אתה רואה, במקום ששתי האצבעות מצטלבות, יש זהות של אינטרסים. כך זה עכשיו. אבל כל אצבע פונה לכיוון אחר. מחר ימשיך כל אחד בדרכו. איש־איש לפי האינטרסים שלו. יש לכם אינטרסים, ויש לנו אינטרסים, ואין הם שווים."

ברבארים בשערי רומא

ב ניגוד לשתי עמיתותי, שהזדעזעו מן הציניות של האצולה המארונית, ומן הפער האדיר שבין עשיריה ועניים, מותרות מופלגות מכאן ועוני ממאיר מכאן, היה קשה לי לכעוס על האצולה המארונית. יש לה חן משלה, חן של עם עתיק מאוד, מפוקח מאוד, חכם מאוד, וגם ציני מאוד. חיי־אדם אינם שווים הרבה בלבנון.

הישראלים מופיעים כאן כשהם מצויידים באגרוף־פלדה. פשוטים נאיביים וחזקים. למארונים אין כוח, מלבד כמה מיליציות שלא החזיקו מעמד אף מול הכוחות הפלסטיניים, בשיא מילחמת־האזרחים של 1976. אבל יש להם הרבה חוכמה.

כשאני כואה בדימיוני איש כמו אריאל שרון או רפאל איתן מול איש כמו פייר ג'מייל או כמיל שמעון, אני רואה לפני סצינות היסטוריות. למשל: הברבארים הגרמניים שכבשו את רומא, ושמצאו את עצמם מול בני־הסנאטורים המפוכחים והמנוונים, עתירי התרבות. או צלבנים גסים מארץ הפראנקים, שלא ידעו קרוא וכתוב, מול פני המוסלמים של ימינו, שהיו שקועים בספרי פילוסופיה ושהתבטאו בדיבורי־שירה.

לצלבנים אין אשליות. הם יודעים כי קל יותר להכניע את הטנק הישראלי מאשר להדיר ציא אותו. אבל הם התייאשו מן המצב. הם מעדיפים סדר כלשהו, רע ככל שיהיה, על פני תוהו־ובוהו מתמשך.

אם מאמינים הישראלים כי הלבנונים אוהבים אותם מקרב לב, הם טועים. „אתם הרגתם את סאדאת", אמר לי אחד מבעלי־הניכטות. „חתמתם עימו על הסכם, ובגדתם בו. הפשטתם אותו עירום וערייה. לא נתתם לו שום דבר. הוא עשה מחווה גדולה, ואתם רימיתם אותו."

אבל איש זה היה מוכן בהחלט להשתמש בישראלים — שאליהם התייחס כאל כלב נשכני ומסוכן, שמשלחים אותו באוויר. הוא רוצה לסלק את הפלסטינים, ורק הישראלים יכולים לעשות זאת.

האם הוא רואה לנגד עיניו פיתרון? כוודאי, הוא מוכן מאליו: „אתם צריכים להקים מדינה פלסטינית בגדה וברצועת־עזה, לעשות שלום בלבנון, ולחזור הביתה. כך יהיה פיתרון לכל הבעיות."

איך עושים שלום בלבנון? בשיחות שיטחיות מעמידים המארונים פנים כאילו כל הצרות התחילו כאשר באו הפלסטינים ללבנון, אחרי ספטמבר השחור (של 1970). אך בשיחות רציניות הם מודים כי זה רחוק מן האמת. מילחמת־האזרחים בלבנון התלקחה כבר בשנות ה־50', והיה־או צורך בנחיתה של חיל־הנחתים האמריקאי בביירות. המילחמה הנוכחית התחילה ב־1975, ולא הפלסטינים גרמו לכך. הם היו רק גורם מסייע.

אם כן, האם לא תתלקח המילחמה מחדש כאשר יסתלקו הישראלים, הסורים והפלסטינים?

כל לבנוני יודע שזה אפשרי. מול אפשרות זו יש כמה תיקוות, וכמה פיתרונות אפשריים.

המישגה הפאטאלי

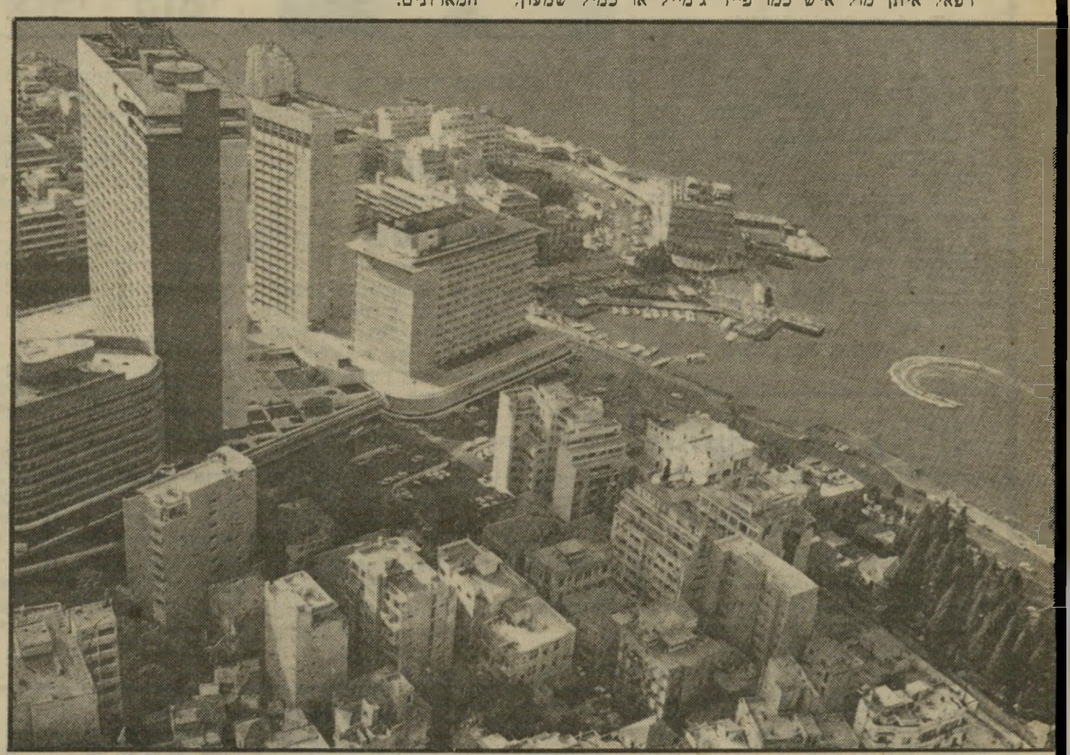
ל ש תיקווה יפה ותיקווה פחות יפה: השלמה הדדית או דיקטטורה.

האם יש אפשרות כלשהי שהעדות השונות בלבנון יוכלו לחיות בצוותא ולהקים מדינה בת־חיים?

הסיכויים לכך קלושים, כפי שכל לבנוני מפוכח יודה כאוזניך בשיחה פרטית. אך הם קיימים.

אחד האנשים המרתקים ביותר שפגשתי הוא אמן לבנוני מארוני, בן גילי. „אני זוכר איך היו הדברים ב־1945, סיפר. „הייתי בצידון. היו לנו הרבה ידידים מוסלמיים. היו הרבה ויכוחים אצלנו בבית. כאשר סולק הכיבוש הצרפתי, לא רצו המוסלמים לשמוע על לבנון עצמאית. הם לא יכלו לסבול את הדגל הלבנוני. הם הניפו את הדגל הסורי, וטענו כי לבנון היא חלק מסוריה. שנקרע מן הגוף הסורי כתוצאה ממזימה צרפתית."

המוסלמים היו בטוחים, כמובן, כי בסוריה־רבתי יימנו עם המעמד השליט, בעוד שבלבנון עצמאית הם היו רק אזרחים ממדרגה שניה. עמדות־המפתח היו בידי המארונים.

ד"ג'ים, פלישתים, ספורטאים

תמונה של מיפרץ ג'וניה, המבהירה את כל צדדי המצב: זרחוק נראות האוניות, שבאו לקחת מכאן את הפליטים הזרים בעיקר המצריים, הרוצים לחזור הביתה. דייגים עוסקים במלאכתם, ובמיפרץ עוסקים צעירים בספורט־מים.

למרות כל הדיבורים, לא היתה קיימת בלבנון של אז הסכמה לאומית בסיסית.

„אבל עכשיו זה שונה," הוסיף האמן, בתיקווה כל־שהי. „גם המוסלמים למדו לקח. מילחמת־האזרחים היתה חווייה נוראה, והיא השפיעה על כולם. אחרי שהסורים היו אצלנו במשך כמה שנים, גם המוסלמים שונאים אותם. החלום של חזרה לחיקה של סוריה איבד את קיסמו. המוסלמים יודעים עכשיו שהם לבנונים, והם מוכנים להיות שותפים במדינה הלבנונית."

האם גם המארונים מוכנים לשותפות כזאת? האם הם מוכנים לוותר על עמדות־הבכורה שהם מחזיקים בהן, למרות שהם מיעוט במדינה?

„אני מקווה שכן," אמר האמן. „גם אנחנו למדנו. סבלנו הרבה. אני מקווה שהשכל הישר ינצח, וכי תהיה השלמה הדדית."

הוא קיווה, אבל הוא לא היה בטוח.

לגבי מצב־הרוח של המוסלמים נזכרתי במה שסיפר לי פעם אוסטרי על אחרי מילחמת־העולם הראשונה חלמו אוסטרים רבים על הצטרפות לרייך הגרמני. הם ראו את עצמם כגרמנים. אוסטריה היתה בעיניהם מיבנה־מלאכותי, שנכפה על העם בידי האוייב הזר. כתוצאה מכך קרה מה שקרה ב־1938, והאוסטרים בכו מרוב שימחה כאשר פלש היטלר לאוסטריה וביצע את ה„אנשלוס" (הסיפוח). אולם כעבור שבע שנים, כאשר התמוטט הרייך השלישי, נגוז החלום הגרמני באוסטריה. בפעם הראשונה נולד פטריוטיזם אוסטרי אמיתי. כיום אין עוד אוסטרים רבים הרואים את עצמם כגרמנים. נולדה אוסטריה חדשה. אמיתית.

האם זה יכול לקרות עכשיו בלבנון?

שאלתי את האמן אם אינו סבור כי הלבנונים עשו מישגה היסטורי, כאשר לא הסתפקו ב„לבנון קטנה", נוצרית־הומוגנית, ותחת זאת סיפחו לעצמם את השטחים המוסלמים הנרחבים כדי להקים את „לבנון הגדולה". המוסלמים הפכו במהרה לרוב, ומאז יש צרות במדינה.

„מובן שזה היה מישגה היסטורי," הודה האמן. „שיזמנו עכשיו ביוקר. ואם לא יהיה לכם השכל לפנות את השטחים הערביים שבכשתם (הגדה והרצועה), תעשו את אותו המישגה הפאטאלי ששישינו אנחנו!"

ואכן, מי שמסייר בלבנון, מראש־הניקרה ועד לסביבת טריפולי, נוכח לדעת כי אלה הן מכל הבחינות שתי ארצות שונות. הדרום המוסלמי, עד דאמור, שונה לגמרי מסביבת ג'וניה וביבלוס, היא ג'בייל (גבל התנ"כית).

הדרום והצפון הם שתי ארצות שונות — שונות בנוף, שונות בסיגנון, שונות באדריכלות. סיפוח הדרום על־ידי הצפון, כדי ליצור מהדורה לבנונית של „ארץ־ישראל השלמה", היה אסון לבעליו.

לא להיכנס לגטו

ב מצריים **תוהים** האנשים מה הם, בעצם — מצרים? ערבים? ערבים ממוצא מצרי, או מצרים בעלי תרבות ערבית?

בישראל תוהים האנשים מה הם — ישראלים? יהודים? מה קודם למה? או שמא אשכנזים או ספרדים?

אלה הן בעיות־זהות פשוטות בהשוואה לבעיית הלבנונים.

איש מג'וניה — מחו? לבנוני? נוצרי? מארוני? פראנגיסט? אם הכל ביחד — מה קודם למה? למה נתונה נאמנותו הראשונה, העיקרית?

הצגתי שאלה זו לכמה וכמה אנשים, וקיבלתי תשובות סותרות. לא זה בלבד שהאנשים סתרו איש את רעהו — הם גם סתרו את עצמם. מה שנראה לאמיל נכון בשעה שמונה בערב, שוב לא נראה לו נכון אחרי שעתיים וכמה כוסות ויסקי.

ידידי בעל־היאכטה הכחיש בתוקף שהוא ערבי. „בשבילי, הערביות היא כמו הציונות, תורה גיזענית!" הוא התכוון לומר: כשם שרק הגזע מאחד את היהודים בעולם, כך רק הגזע מאחד את הערבים. ואילו במציאות, כל עם ערבי הוא בעל ישות שונה. אולם כאשר התייחס לבעיות ספציפיות — מצריים, הפלסטינים, דיבר כערבי. שום לבנוני אינו יכול להתעלם מכך שתרבותו היא בעיקרה ערבית, ששפתו העיקרית היא ערבית, גם כשהוא מדמה לעצמו שהוא צרפתי לכל דבר.

הפאן־ערביות הפחידה את המארונים תמיד, כי במדינה ערבית גדולה יהיו המארונים מיעוט מבוטל. מכאן ההזדהות עם האידיאל הלבנוני־הנוצרי ועם דגל־הארז, שאינו דומה לשום דגל ערבי אחר. (הוא דווקא דומה, איכשהו לדגל ישראל — שני פסים לרוחב, ובאמצע סמל. בתמונות של שחור־לבן, מרחוק, הם דומים מאוד).

אך כשמדברים על המציאות הכלכלית, הי תמונה משתנה מייד.

לבנון יכולה לשגשג רק כמרכז מיסחרי וכספי של העולם הערבי. מי שמנתק את לבנון מסוריה, מנתק אותה מכל קשר יבשתי עם הרקע הטיבעי שלה, ה„הינטרלנד". מי שמביא לחרם של העולם הערבי על לבנון, מביא להרס, שאינו פחות חמור מהרס הבתים בהפצצות.

מכאן הניגוד העמוק — כנראה - בין ג'מייל האב, נציג האצולה הכלכלית, ובין ג'מייל הבן, החושב במושגים צבאיים. מה יועיל למארונים השילטון בלבנון, אם לבנון תהיה לאיזור־מצוקה?

„אנחנו לא מייצרים כלום." התלונן לפני תעשיין לבנוני. „רק זיתים ויין. אפשר לחיות מזה?" בוודאי אי־אפשר לקיים בזה וילות מפוארות, יאכטות, ארמונות כפריים לסוף־השבוע, חשבונות בשוויץ ובילוי בפאריס.

אותו תעשיין עדיין משוק את תוצרתו לעולם הערבי. מוצריו מגיעים לכוויית בדרך ארוכה. המשאיות יוצאות מג'וניה צפונה, לטריפולי, שהיא בידי אש"ף והסורים. משם הם עוברים לדמשק, ומשם דרך ירדן לכוויית.

אם תניתק דרך זו, ויוטל חרם ערבי על לבנון כולה — יהיה זה אסון.

זהו פירוש האצבעות המצטלבות. הלבנונים מוכנים ב־החלט להיעזר בצה"ל כדי לגרש את לוחמי אש"ף ואת חצי מיליון הפליטים הפלסטיניים, אבל משם נפרדות הדרכים. אין המארונים מוכנים להיכנס לגטו הישראלי.

יש התולים את התיקוות באמריקאים. „הם יכולים למנוע הטלת חרם ערבי עלינו. בכלל, האמריקאים הם המקשרים בין ישראל ובינינו, והם צריכים לדאוג לעניין הזה."

אך אם הישראלים ישנם, הם צריכים „לסיים את המלחכה" — הגדרה יפה לשחיטת הפלסטינים — מהר. אין זמן. „המצב הכלכלי הוא רע מאוד. אם לא יושלם העניין מהר, הכלכלה שלנו תתפרק." התלונן לפני התעשיין.

דיקטטורה בדרך

ב חוקרי **את** תולדות הדיקטטורות המודרניות — בגרמניה, באיטליה ובארצות אחרות — תמהתי תמיד איך מסכים עם תרבותי, מפותח, להשתלטותו של דיקטטור.

בלבנון יש מצב־רוח של ערב־דיקטטורה. המרתי כלי חשוב: לא הדיקטטור כופה את עצמו על עם, אלא העם הוא המשתוקק לדיקטטור.

אחרי מילחמת־אזרחים של שבע שנים, שבה התערבו סורים, פלסטינים וישראלים, שבה הנוצרים שחטו נוצרים

קשר ההשתקה

הידיעה ששודרה בחדשות השעה שש ביום השבת לפני שברט האותירה ישראלים רבים פעורי־פה. העובדה שיר־שב־ראש אש"ף נאות לקבל עיתונאים ישראליים, ואף להתראיין עבור שבועון ישראלי, גרמה להתרגשות, רבה לא פחות, באמצעי־התיקשורת בארץ ומחוצה לה.

לא היה באירופה עיתון המכבד את עצמו, שלא פירסם את המאורע בהבלטה. העיתון המכובד ביותר בעולם, טיימס הלונדוני, פירסם מאמר של אבנרי על המאורע בעמוד המערכתי הראשי, תחת הכותרת „אורי אבנרי, הצומד מול האשמה אפשרית בבגידה בשל ראיונו עם יאסר ערפאת, מדווח על פגישתו ההיסטורית עם מנהיג אש"ף." לה מונד, החשוב ב־עיתוני היבשת, פירסם את דבר הפגישה למחרת היום בראש העמוד הראשון, והקדיש למאורע לאחר מכן מאמרים גדו־לים בכמה גליונות. אפילו העיתון ה־אמריקאי המופיע בפאריס, הראלד טריב־יון, שפירסם תחילה ידיעה קטנה של סוכנות־ידיעות, הקדיש לה לאחר־מכן ידיעה גדולה. כימעט כל תחנות־הטלוויזיה ברחבי היבשת ובבריטניה שידרו את סרט הצוות הגרמני, שנכח בפגישה.

לפתע התברר שבארצות־הברית לא הוזכר שעורך־עיתון ואיש־ציבור ישראלי נפגש עם יאסר ערפאת בביירות המערבית, המכותרת על־ידי צה"ל.

עם חזרתו לתל־אביב רואיין אבנרי על־ידי צוות של רשת הטלוויזיה אן־בי־סי. הראיון הובר בטוויין לארצות־הברית, ולא שודר. נציגי הרשת בארץ הביעו את דעתם ש„מחוסר זמן" לא נמצא מקום לשידור הכתבה.

שלוש רשתות הטלוויזיה האחרות אף לא פנו להעולם הזה. נציגי סי־בי־אס הסבירו שהם אף לא טרחו להכין כתבה על־כך, משום שלגבי הצופה האמריקאי, עורך־עיתון ישראלי לא אומר דבר. לדעתם, לא שודר בארצות־הברית שום מידע על הפגישה ההיסטורית.

גם רשת אי־בי־סי לא הזכירה את דבר הפגישה, והצוות בארץ נמנע מלדווח עליה. לטענתם, עורך העולם הזה הופיע לפגישה כעיתונאי ולא כפוליטיקאי, ולכן המשמעות המדינית של השיחה שהת־נהלה בין השניים היא מישנית. הצוות בארץ טוען שאת הצופה האמריקאי מענ־יינים נושאים בעלי־חשיבות רבה יותר.

הרשת האמריקאית הרביעית, סי־אן־אן, רשת הטלוויזיה בכבלים, שאליה מחוברים 15 מיליון בתי־אב, היתה יכולה לקבל כתבה על־כך רק מהצוות שנמצא במער־ביירות. לדברי כתב הרשת בישראל, ג'י־בושינסקי, אין הוא מסקר חלק זה ש־בלבנון. אין הוא יודע אם חבריו מעבר לקו־הגבול בעיר ביירות הכינו כתבה על הפגישה, ואם שודר על כך משהו ברשת, המשדרת חדשות 24 שעות ביממה.

בסופו של דבר פירסמו כמה תחנות־טלוויזיה דיווח על הפגישה, אולם הדיווח לא בא מישראל. מישהו לקח את הסרט של צוות־הטלוויזיה הגרמני, הוציא כמה מישפטים כדי ליצור במתכונן רושם מסו־לף לחלוטין — כאילו שלל ערפאת שלום עם ישראל — וכך שודרו הדברים.

המימסד היהודי

מצב בעיתונות הכתובה לא היה טוב יותר בימים הראשונים. השבועונים הבינלאומיים ניוזוויק וטיים לא הזכירו, ולו במילה אחת, בגיליון ש־הופיע לאחר האירוע, את דבר הפגישה בין אבנרי וערפאת.

כתב הניוזוויק בירושלים, מילן קוביק, הסביר שהוא יכתוב על הפגישה בקצרה, כנראה, בגיליון הבא של השבועון רב־התפוצה. לדעתו, פוליטית זהו „אירוע שולי", וזהו עוד פרט ממה שמתחולל כיום בביירות.

הכתב של הטיים, דויד אקמן, נמצא בחופשה. במערכת הטיים בישראל סירבו לגלות אם באחד הגיליונות הקרובים תוזכר הפגישה, בטענה שטיים אינו מגלה לפני הפירסום מה יופיע בגיליון הקרוב. בשני השבועונים לא היה איזכור לפגישה בגיליון האחרון שלהם.

צוות ניו־יורק טיימס בישראל שיגר כתבה מהארץ על הפגישה מיד אחרי פירסום הפרשה. כתב העיתון בירושלים, דויד שיפלר, אמר שאינו יודע אם המידע פורסם. ואכן, הוא לא פורסם.

לעומת זאת פירסם לוס־אנג'לס טיימס כתבה גדולה על הפגישה שנשלחה מישראל, ביום הרביעי האחרון, על־ידי הכתב בארץ, נורמן קפטר.

כותרת של חמישה טורים קיבלה הפגישה לקראת סוף־השבוע גם בוושינגטון פוסט, אך לא מידי הכתב בישראל, דויד ארואי. אחרי פירסום זה פירסם גם ניו־יורק טיימס כתבה גדולה על הראיון אך לא מידי הכתב בישראל. הכתבה הועתקה מטיימס הלונדוני.

להעלמת המידע מהציבור האמריקאי, שיש לו אינטרס מיוחד במתרחש במיזרח־התיכון בכלל ובביירות בפרט, ולו רק ביגלל השאלה אם להנחית שם נחתים אמריקאיים, חוברים גורמים שונים. ה־עיתונאי הזר בישראל ניזון מהמימסד המקומי, הפוליטי, הצבאי והכלכלי. אם הוא מסוכסך עם גורם ממשלתי רישמי, הוא „שרוף" מבחינה מיקצועית. מאידך גיסא, הוא נתון ללחצי העורך שלו בחו"ל, הדורש ממנו שיעביר חומר על נושא זה או אחר.

הכתב הזר בישראל הוא בעל־ניסיון. הוא יודע מה יחס המימסד בישראל לאירועים מסויימים, כמו הפגישה חסרת־התקדים בין ערפאת ואבנרי. מצד שני הוא מודע לדרישות עורכיו. אם אלה אינם לוחצים עליו שיעביר חומר על פגישה כזו, אין לו שום סיבה שבעולם לריב עם המקורות שמהם הוא ניזון.

השאלה היא מדוע המערכות באירופה עמדו בתוקף קדחתני על־כך שיועבר מייד חומר רב על הפגישה, ואילו ה־אמריקאים התעלמו ממנה?

ברור שכל עורך־חדשות ביבשת ה־אמריקאית מודע להשיבות פגישתו הגלוייה, חסרת־התקדים, לעיני מצלמות טלוויזיה, של יושב־ראש אש"ף עם עיתו־נאי ואיש־ציבור ישראלי. אם העורך שמע את תמצית דבריו של ערפאת, הרי היה ברור לו שיש בהם חידוש לגבי הדרישה המקובלת בארצות־הברית שאש"ף יכיר בישראל.

נראה שבעוד שבאירופה לא הופעל שום לחץ חיצוני על המערכות שלא ישד־רו או יפרסמו חומר על הפגישה, הרי הופעל לחץ כביר בארצות־הברית, עד כדי כך ששום רשת־טלוויזיה גדולה, ו־שום עיתון מכובד, לא העז לפרסם מידע על דבר הראיון עם היוודעו ברבים.

אנשי מחנה־השלום הישראלי לא הופ־תעו מכך. באופן שיטתי התעלמה מהם העיתונות והטלוויזיה האמריקאית במשך שנים. הסברה שהועלתה היתה שבעלי־הון יהודיים מונעים מהציבור האמריקאי קבלת מידע אמיתי על הדעות השונות הרווחות בציבור הישראלי.

השקעה זו נראית להם כדאית. השבוע גילה סקר דעת־קהל בארצות־הברית שרוב עצום מתעב את יאסר ערפאת.

אם פיקפק מישהו בשליטה הטוטאלית של המימסד היהודי ושליחי ממשלת־ישראל בעולם־התיקשורת האמריקאי, הרי מלמדת פרשה זו שהמציאות קיצונית מכל ההערכות. יש צנזורה ישראלית על כלי־התיקשורת האמריקאיים, ועיקרה מבוצע בישראל עצמה, על־ידי לחץ על הכתבים המקומיים, ביניהם עיתונאים בעלי שם עולמי.

והמוסלמים שחטו מוסלמים, הלבנונים עייפים. כולם. עיי־פים מאוד.

אף אחד אינו משתוקק בלב שלם לדיקטטורה. אבל הכל מעדיפים את הדיקטטורה על המשך המצב הנוכחי.

זהו מצב טראגי — עם תרבותי, מפותח, אינטליגנטי מאוד, דינאמי, אינו יכול להתקיים בלי צורת־המישטר הפרימיטיבית ביותר עלי אדמות — הדיקטטורה הצבאית. זהו המחיר של התפרקות חברתית, של אי־היכולת לשמור על נורמה מינימאלית של מישחק הוגן, של הסכמה כללית, של ריסון־עצמי של רוב ומיעוט.

זהו סימן־אזהרה לכל!

יש רק איש אחד המסוגל להיות דיקטטור: בשיר ג'מייל, מפקד הצבא היחידי המסוגל לפעוד, מלבד הצבא של אש"ף: הפאלאנגות.

המארונים מדברים עליו בהשלמה מסויימת. „יש לו תכונות שאני מעריץ, ויש לו תכונות שאני לא מעריץ", הסביר לי אחד. „את הצדדים שאני לא מעריץ אני מקבל. בסך־הכל, הוא איש טוב". זה אינו תיאור נלהב במיוחד. אבל זה מספיק להקמת דיקטטורה.

ישראל יכולה לכפות כיום על לבנון דיק־טטורה של הפלאנגות. זה לא קשה, כי שום לבנוני אינו רואה תחיקה כזך, מלבד מישטר של סובלנות הדדית והשלמה לאומית, הנראה כיום כחלום רחוק, כאוטופיה.

אך כפי שלמדו האמריקאים בוויאטנאם, קל להקים דיקטטורה של פלוני, אך קשה לקיים אותה. „כיום הלב־נונים רוצים בשקט, והם מוכנים לקנות את השקט במחיר דיקטטורה", אמר לי איש־כספים. „אבל מה יהיה בעוד שנה־שנתיים? מוראות מילחמת־האזרחים יישכחו. יראו רק שיש דיקטטורה הנשענת על כידונים של כובש זר. תהיינה שחיטות, מן הסוג שכבר התחילו בכפרים הדרו־זיים. יהיו מחנות־ריכוז, מעצרים, בולשת — כל הסממנים של דיקטטורה. זה יימאס מהר מאוד. הלבנונים הם אינדי־ווידואליסטים, והם שונאים כפייה. אחרי שנה־שנתיים־שלוש הם ימאסו בדיקטטורה, והם ישנאו את הישראלים המקיי־מים אותה."

יתכן שישראל תרצה לכפות דיקטטורה זו בלי התער־בותה הישירה. יתכן כי די בקיומו של צה"ל על הגבול, ובאיום המתמיד של חידוש הפלישה הצה"לית, כדי לקיים מישטר דיקטטורי בלבנון. כלומר — שיטת סעד חדאד בכל לבנון. אבל לכמה זמן? ואם זה לא יספיק, יצטרך צה"ל להיכנס שוב ושוב לשטח. ואולי לא יוכל כלל לצאת מן השטח, כי המישטר שיישאר יהיה רופף מדי.

זוהי ביצה. קל להיכנס אליה, קשה לצאת.

הצרות כבר מתחילות. תחת חסות צה"ל הרחיב חדאד את שילטונו עד לצידון והלאה. פירוש הדבר כי השילטון של ג'מייל, כאשר יקום, יצטרך לסלק את חדאד, או שיהיה נתון מייד בעימות עם ישראל. ישראל תצטרך לתווך בין חדאד וג'מייל, ושניהם ישנאו את האדונים מירושלים.

וזוהי רק ההתחלה.

בינתיים תובע ג'מייל שצה"ל לא יבלוט, וכי הנוכחות הישראלית לא תעניק לו תדמית של סוכן זר. צה"ל צריך לפעול, אך לא להיראות.

שוך הקרבות, הם יעוררו במהרה שינאה — כמו כל כובש אחר בארץ זו, מזה שלושת אלפים שנים.

השכוץ הכריזו אלופים שצה"ל מתכונן לכ־לות בלבנון את החורף. אם הלבנונים שמעו זאת, הם בוודאי קיבלו את הדברים ברגשות מעורבים מאוד.

בשיר ג'מייל הוא בחור צעיר, בן 33. הוא צאצא של מישפחה מיוחסת ועתיקה, כמו כמעט כל המנהיגים הלבנו־ניים, בני כל העדות. הוא הוכיח את כישרונו כאשר כפה על הצבאות הפרטיים של שאר החמולות הנוצריות להצטרף לפלאנגות, צבאו הפרטי שלו, הנקרא מאז „הכוחות הלבנו־ניים". זהו הישג, אך גם הוא חלקי בלבד. בהרים, כך אומרים לי, עדיין מחזיקה כל מישפחה בצבא שלה, והאי־חוד הוא פורמלי יותר מאשר מעשי.

האם יוכל בשיר להטיל את מרותו על כל הצבאות האלה — ולא רק של הנוצרים, אלא של החמולות הדרו־זיות השונות, של השיעים, ומה עוד?

(המשך בעמוד 76)

ראש בייחות

החלק המודרני ביותר של ביירות המערבית, ובו בתי־מלון ובתי־מישרדים מפוארים, כפי שצולם לפני מילחמת־האזרחים. חלק זה יהיה, כנראה, „מצדה הפלסטינית". אם אכן יתחולק קרב לכיבוש העיר המערבית. חלק ניכר מהרכוש שייך לנוצרים עשירים, המתגוררים עתה בג'וניה.

אמנון אברמוביץ:

„בארץ הזו יש שתי תרבויות!"

אמנון אברמוביץ' הוא אחד העיתונאים האמיצים של המילחמה הזו, במצח נחושה וללא מורא הוא העז לצאת בגלוי נגד המילחמה, ואת דבריו הוא אמר בעיתון הערב „מעריב", שאינו ידוע בדיעותיו היוניות דווקא. אמנון הפך קורבן למיכתבי־שיטנה ולאיומים, אך קיבל גם מיכתבי תמיכה ואהדה.

● אמנון, היית היחידי מבין כתבי עיתוני הערב, שיצא באופן חד־משמעי נגד המילחמה. היו שטענו נגדך שאתה גורם לדמורליזציה בקרב הלוחמים. מה דעתך על כך?

עובדה היא, שכל ההשמצות, הגידופים והנאצות הגיעו מאזרחים, ואילו הטלפונים ומיכתבי האהדה הגיעו מטייסים, מקצינים ומחיילים קרביים.

● זה מעודד אותך?

קיבלתי מאות מיכתבים וטלפונים, מהם יכולתי ללמוד על הקיטוב ביחס למילחמה. תגובות הנגד היו רוויות שינאה, קללות ואיומים, והבעד היו ממש אוהבות.

● האם עיתונך, „מעריב", מצנזר אותך?

הרשימות מדברות בעד עצמן. יש לי במעריב חופש־ביטוי מוחלט וגיבוי מלא מצידו של העורך, שניצר.

● היו שמועות כאילו עומדים לפטר אותך מהעיתון.

לשמועות אין שחר, למרות שהן נובעות כנראה ממישאלת לבם של לא מעט אנשים.

● אתה נכה־צה"ל, בעל אחוזי נכות גבוהים. מהו יחסך לחנוך ברמוב שהביא לפני הקוראים את העובדה שאתה סובל מכוויות קשות?

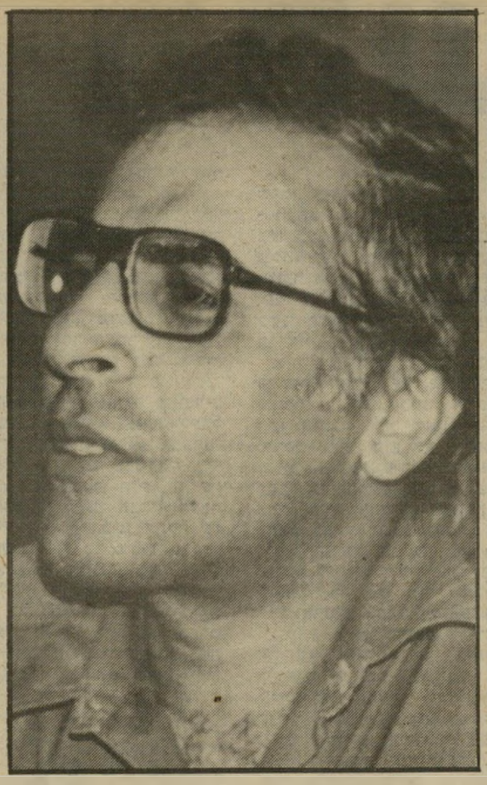
הרשי לי לא להתייחס לא לדברי ברטוב, ולא לדברי יעקוב העליון שענה לו. זה שטויות. מה זה קשור לזה שאני נכה־צה"ל? זכותו של כל אדם להביע את דעתו.

● בכל זאת, יש אנשים האומרים: זכותו לכתוב נגד המילחמה, הוא הרי נפגע במילחמה כי־כך קשה...

פציעה במילחמה היא לדעתי בלתי־רלוונטית לעיצוב השפעה פוליטית וחברתית, ובלתי־רלוונטית לעבודה מיקצועית בעיתונות.

● האם מאיימים לדעתך גם על עיתונאים ימניים כמו אדרד שייב או אליהו עמיקם?

אני חושב שלא, ואני חושב שזה מוכיח שבארץ הזו יש שתי תרבויות.

מחמוד לאבדי:

„המנקה דיבר עם כתב קול־ישראל!"

אחד הסיפורים המהלכים בקרב העיתונאים הישראליים המסקרים את ביירות, הוא הסיפור על השיחה שניהל כתב „קול־ישראל", אהרון ברנע, עם דובר אש"ף, מחמוד לאבדי. השמועה אומרת שברנע דיבר למעשה עם הפקיד של לאבדי, אך הוא עצמו אוהב לספר שדיבר עם לאבדי. בפגישתנו עם מחמוד לאבדי במערב־ביירות, שאלתי אותו אם ידוע לו שברנע דיבר עם הפקיד שלו, ואז גילה לי לבאדי את הסיפור המצחיק הבא:

כתב קול־ישראל, שדיבר ערבית רהוטה, טילפן למיש־רדי במערב־ביירות, וביקש לשוחח איתי. סירבתי לדבר איתו. אך הוא התעקש. הוא צילצל כמה פעמים. המנקה ענה לטלפון. בהתחלה המנקה נבהל, ואמר לי שהישרא־לים רוצים לראיין אותי בטלפון. אמרתי לו שידבר אי־תם. הכתב דיבר איתו והמנקה נתן לו ראיון עיתונאי מושלם. הוא אמר לו איך הוא מרגיש, ומה דעתו על המילחמה ומה דעתו על דרישת ישראל שנתפנה מביי־רות. הוא התגלה כדובר לא רע, המנקה שלי.

מאיר עוזיאל:

„ביקור אצל ערפאת הוא כמו בפלאטוס ריטרים!"

פניתי אל עורך „יומן־השבוע", מאיר עוזיאל, שהוא גם בעל טור סאטירי ימני קיצוני ב„מעריב", ושאלתי אותו:

● מה דעתך על המיבצע העיתונאי של צוות „העולם הזה" במערב־ביירות?

אני מעריץ את אומץ־הלב העיתונאי והאישי שלך. יכלו להרוג אותך בכל דקה מהראיון. אורי אבנרי לעו־מתך, עשה מעשה שהעיתונאות שבו אינה העיקר, והוא ידע את זה. הוא רצה להפריע למילחמה. הוא רצה למ־נוע כניסה למערב־ביירות.

● אתה הלא עיתונאי. לו הזדמן לך לראיין את יאסר ערפאת, לא היית מראיין אותו?

לא הייתי מראיין אותו. את ערפאת לא צריך לראיין. צריך לירות בו.

● היית מוותר על סקופ עיתונאי?

אני לא עיתונאי השבוי בתוך המקצוע. הבעיה היא כעת לא להשיג הישג עיתונאי, אלא להשיג הישג במיל־חמה ולנצח את אש"ף.

● אתה עיתונאי, לא חייל.

יכול להיות שקודם הייתי מדבר עם השילטונות. הייתי מתייעץ. הן אומרים לי: לך תראיין, הייתי עושה את זה. האישור חשוב יותר מהראיון.

● האם היית אומר על עיתונאי שיך לסקר את הנעשה במערב־ביירות?

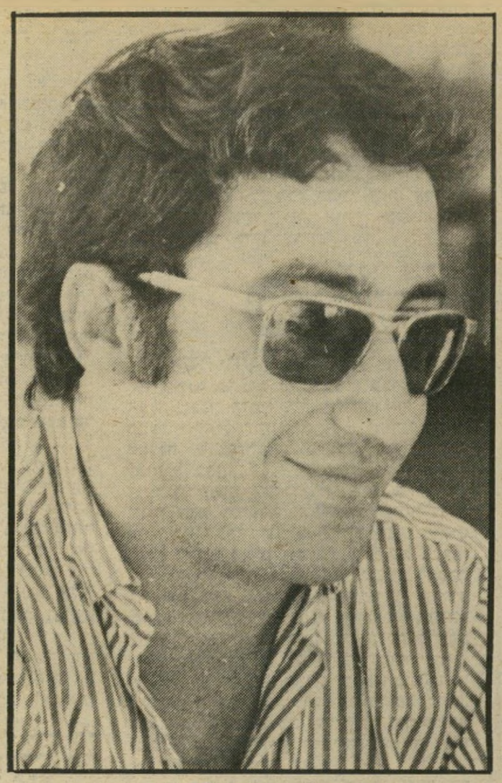
אם עיתונאי שלי היה מצליח להגיע למערב־ביירות, הייתי גאה בזה. להיפגש עם ערפאת לא הייתי מאשר לו.

● לדעתך אין כל סיפור עיתונאי בפגיש עם ערפאת?

זהו סיפור דרמאתי מושלם. הייתי עושה עליו סרט. אך כציוני ישראלי במילחמה הייתי מביא בחשבון שזה מפריע למילחמה.

● מה דעתך על הפגישה עם אחיזן? האם גם עליה היית מוותר מכיוון שהתקיימה במערב־ביירות?

זהו הישג עיתונאי יוצא מהכלל, ואני מוכרח להודות שיש איזושהי מידת התפעלות מיחס המחבלים לאחיזן. זה לא אומר ששיניתי את דעתי ביחס למחבלים. אני עדיין מאמין שצריך לחסל אותם. את צריכה להבין: אני יודע שעברת חווייה מהממת. זה שהיית אצל ערפאת זה כאילו היית בפלאטוס ריטרים. שני המיקרים הם בבחינת חווייה מהממת.

ישראל פוליאקוב:

„כל חייל הוא סניגור של הגשש־החיוור!"

הגשש החיוור הם נכס לאומי. השלישיה המפורסמת — פולי, גברי ושייקה, הטביעו את חותמם על ה־הומור הישראלי במשך עשרים השנים האחרונות. לכן, כאשר פושטות שמועות שהגששים התנהגו במלחמה כמו פרימדונות וסירבו להופיע לפני פחות מאלפיים חיילים, היו אנשים שנפגעו באופן אישי. שאלתי את ישראל („פולי") פוליאקוב:

● **מה בדיוק קרה?**

עלינו לשטח ב־20 ביוני. נקודת התיאום של היחידה היתה בתל־חי. ברגע שנודע לקציני־החינוך של היחי־דות שהגשש החיוור הגיע, הציפו את הקצין המתאם, רב־סרן סמי, בבקשות, להביא אותנו ליחידותיהם. חבל שאי־אפשר לשלוח אותנו בו־זמנית לכל היחידות! אז נוצר לחץ על הקצין המתאם, מכיוון שקציני־החינוך הבטיחו ליחידות שלהם שהם יביאו את הגשש. הקצין עמד תחת לחץ ופטר את הלוחצים בכך שאמר: תראו, יש לנו בעיות עם הגשש החיוור.

ביום שבו עלינו לשטח, הגיעו לשם רב־סרן עופר ועוזרו, יובל, ש„זכו" בנו. הם אמרו לנו שהיחידה שלהם נמצאת במרחק של שלושת־רבעי שעה מתל־חי, והבטיחו שנחזור ליישון בתל־חי. יצאנו לא מצויידים, בלי שקי שינה, בלי שכפצ"ים, בלי קסדות ובמקום שלושת־רבעי שעה נסענו במשך שש שעות, על צירים עמוסים בשיי־רות אספקה וסיוע לכוחות.

הגענו לנקודה צפונית־מיזרחית לאגם קרעון, וגילינו שאין לפני מי להופיע, כי החיילים נמצאים במצב של לוחמה ובשיא של חילופי ירי. הגענו למקום ב־8 בערב. קציני־חינוך הלכו לחפש שטח להופעה. חיכינו שלוש שעות בלי שיציעו לנו אפילו קפה. השטח היה מסוכן. מחבלים הסתתרו בבוסתנים מסביב. בשעה 11 בלילה הצליחו לקבץ סביב שתי זלדות מאה חיילים עייפים. זהו רק סיפור אחד בסידרה של מחדלים. הגענו לשטח הלוחמה ברכב הפרטי שלנו, כי לא היה רכב להסיע אותנו. הודיעו לחיילים באחת הפעמים שנגיע בשעה 3 להופעה. ב־3 היינו בגשר־הזיו, ולא היה רכב להסיע אותנו. הגענו למקום ההופעה ב־5. החיילים התפזרו, וכך נפוצו שמועות שאנחנו פרימדונות.

לוחות־זמנים השתבשו, נכנסנו לתוך שיירות, לא היו כלי־רכב להסיע אותנו, לא תיאמו הופעות. רדפנו אחרי חטיבות. זה היה מצב מביך. צריך להבין חד וחלק — אנחנו צריכים להביא ללוחמים את הבית ולא יכולים להופיע כסמרטוטים מותשים. הנשק האישי שלנו הם מיתרי־הקול. אנחנו צריכים תנאים כדי לשמור עליהם.

למעשה אנחנו לא צריכים לסנגר על עצמנו. כל חייל הוא הסניגור שלנו.

האווירה שנוצרה בתוך היחידה היא אווירה עכורה, שגורמת להשפלת האמן. אנחנו, בשם כל האמנים, עומ־דים להגיש תצהיר, על סמך עשרים שנות ניסיון, לגבי כל המערכת הזאת, הנקראת הווי־ובידור, לפרקליט הצבאי הראשי, לקציין־קבילות ראשי ולקציין־חינוך ראשי.

אייבי נתן:

„הייתי בשוק. לא יודע איך עבר הזמן!"

טילפנתי לאייבי נתן, שחזר בשבוע שעבר מביקור בבתי־חולים במערבית, ושאלתי אותו את כל אותן השאלות ששאלו אותי מאז חזרתי אני משם. שמחתי להיות שוב מהעבר השני של המיתרס, להיות השואלת ולא ה־נשאלת.

● **אייבי, איך עברת לבתי־חולים במערבית?**

ביקשו ממני במעבר של הגמל דרכון. יש לי דרכון בריטי. שמתי את האצבע איפה שכתוב תושב ישראל. אחר־כך ביקשו ממני תעודת־עיתונאי. יש לי רק תעו־דת־עיתונאי של לישכת־העיתונות הממשלתית, אז הראי־תי להם תעודה של מועדון וראיטי. הם לא הסתכלו וכך עברתי.

● **פחדת?**

בטח פחדתי. כל הנסיעות שלי זה פחד. הלכנו ישר למישרד של מחמוד לאבדי. בדרך היו פצצות. פחדתי נורא אבל למדתי משהו. אמרו לי: למה אתה מתכופף? אם אתה שומע את הפצצה, סימן שהסכנה כבר חלפה, כי הפצצה התפוצצה.

● **לאבדי ידע שאתה ישראלי?**

בטח, איזו שאלה? הוא ידע מי אני. נציג אש"ף ב־או"ם לביב טרזי, שהוא חבר שלי, שלח לו טלגרמה.

● **מי היה האיש ששאל אותך על „כפית"?**

עמאד שאקור, יועצו של ערפאת. הוא אמר לי: „מה שלומך אייבי? מה העניינים בכפית?

● **מדוע לא נפגשת עם השבוי אחיע?**

לא ביקשתי להיפגש איתו. ביקשתי לשחרר אותו. לאבדי היה נגד הרעיון. הוא הבטיח לי שידבר עם ה־ממונים עליו ובינתיים שלח אותי לראות מה עשינו להם. הוא התחיל לצעוק ולקלל את בגין ושרון. אמרתי לו: מה אתה צועק? אני באתי הנה למיבצע הומאני. אני רוצה לעזור לכם לשחרר את הטייס, ויהיה לכם טוב מזה.

● **איך פגשת את ערפאת?**

פתאום הוא עבר ליד המישרד של לבאדי. היה ב־סיור עמדות. אני פחדתי. הוא התקרב, אמר שלום. אמרתי לו: אני אייבי נתן מקול־השלום. אמר לי: „או, שלום. מה שלומך? שמעתי עליך. מה אתה עושה פה?"

● **איך התרשמת מערפאת?**

מה אני אגיד לך, אני קצת פחדתי.

● **וחוץ מהפחד?**

הוא יודע שהמילחמה נגמרה. אני לא יודע איך להגיד את זה, הייתי בשוק. לא יודע איך עבר הזמן.

● **לא נעים לך לחגיר מחי התרשמותך מ־האיש?**

הוא היה עצוב. הוא אמר לי על מה שקרה: „אין דבר, זו מילחמה". כאילו הוא סולח.

יקי הלפרין:

„אף אחד לא מבין בשביל מה זה נחוץ!"

הוא חזר מהמילחמה שבע־קרבות ישר אל הסטודיו החדש שלו. צלם־האופנה יקי הלפרין, רב סמל פלוגתי מיל' בצנחנים ומבכירי צלמי האופנה בארץ, היה צלם האופנה היחידי שגוייס למילחמה. ביום שבו הגיע לתל־אביב מחופשה, מיהר לסטודיו החדש שלו וערך סידרת צילומי־אופנה לגיליון אוברזון. הסטודיו שלו הוא ענקי — יש בו חדרי־הלבשה לדוגמניות, מישרדים ומעבדה. ערבים ספורים אחרי שהגיע לחופשה, ערכו לו ידידיו הפירסומאים והדוגמניות מסיבת־הפתעה ב־סטודיו. הצלחתי לתפוס עם יקי כמה מילים:

● **יקי, מדוע היית זקוק לסטודיו חדש?**

הסטודיו הישן לא הספיק. לא יכולתי לעשות בו עבודה מספיק טובה. הייתי זקוק למימד הגובה והרוחב שיש לי כאן.

● **האם הפסדת עבודות רבות ביגיד ה־מילחמה?**

אני מניח שכן. קודם למילחמה עבדתי גון־סטופ. כעת נאלצתי לבטל ולדחות עבודות רבות. רוב הפיר־סומאים פנו לצלמים אחרים. רק הפירסומאי של גידעון אוברזון התעקש שאני אעשה את העבודה. קיבלתי חופ־שה מיוחדת מהצבא לצורך עבודה זאת. בכלל, אכלתי אותה. כי לפני שהתחילה המילחמה הייתי שלושה שבו־עות במילואים. חזרתי הביתה וכעבור יומיים גוייסתי שוב.

● **איך מצב־הרוח בבירות?**

חוסר־ודאות. החבר'ה לא יודעים מה יילד יום. אילו בא מישהו ואומר — יש לכם עוד חודש, עוד חודשיים לשרת — אחרי הכל כולנו אנשי מילואים, לכולנו עסקים ומישפחות, אבל איש לא טרח לבוא מטעם הצבא ולהס־ביר לנו מה קורה. היו דברים חמורים. הדיווחים שנמסרו ברדיו והמציאות היו מאוד רחוקים זה מזה. היינו שומ־עים שקול־ישראל מודיע על שקט השורר בבירות, והיינו יורים בעת ובעונה אחת. יום אחד מסרו שר־הביטחון ורצש־הממשלה שתי הודעות שונות. הדברים האלה לא העלו את המוראל. בסך הכל לאנשים נמאס. הם רוצים הביתה.

● **מה דעתך על ההפגנות נגד המילחמה?**

אני לא נגד ההפגנות, אבל אני לא יודע אם אני הייתי מפגין. אני מניח שהייתי מחכה שהחיילים יחזרו הביתה, ואז הייתי מתפנה להפגנות. אני לא יכול להפין נגד המילחמה, במיוחד כשאני בא משם. איך אני יכול גם להילחם וגם להיות נגד הלחימה בעת ובעונה אחת? אני חושב שצריך להפסיק את המילחמה. אני לא מש־תגע על אריק שרון ולא מבין אותו. אני מכיר הרבה מאוד חיילים שלא משתגעים על אריק שרון, אבל בכל מקום יש בעד או נגד. בסך הכל ההרגשה הכללית היא שקורה משהו שלא מבינים בשביל מה הוא נחוץ. הייתי בששת־הימים, הייתי ביום־כיפור. שם לא היו דיבורים, לא היו היסוסים ולא היו שאלות.

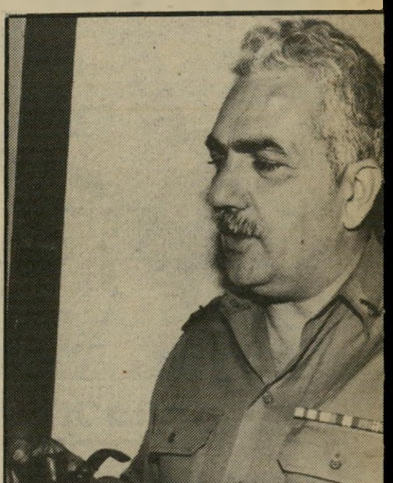
(המשך מעמוד 5)

צידה. למעשה, עושה עתה חביב שימוש מחוכם באש"ף הנצור בביירות, בדיוק כפי שהשתמש קיסינג'ר בארמיה המצרית השלישית, שהיתה נצורה במילחמת יום־כיפור.

המשלה האמריקאית מקווה שכשם שסאדאת „עבר צד" כדי להציל את הארמיה שלו, כך יעשו גם אסאד ו־ערפאת. הצלחה אמריקאית תהווה כישלון של בגין ושרון, שלא יוכלו להתפאר כי השיגו את המטרות שהציבו לעצמם במילחמת הלבנון. יותר מכך: שרון ובגין חוששים יותר מכל מתהליך שיביא להכרה אמריקאית באש"ף, ויצירת מצב מדיני חדש במיזרח התיכון.

מבחינת שרון ובגין, המסקנה ההגיונית היא שעל צה"ל לפרוץ לביירות המערבית. אך מהלך זה אינו פשוט.

מבחינה חיצונית, הבהירה ארצות־הברית

אזוף אמ"ן שגיא
הערכות מדוייקות

שוב ושוב כי לא תסכים לפעולה כזאת „לפני שימוצה תהליך המשא־ומתן". ה־מתמשך לאיטו. אך את בגין ושרון מדאיגות לא פחות הבחינות הפנימיות.

חשבון החללים

בניגוד לקול־הרוח הזילזול שמפגין מנחם בגין כלפי התעוררות הציבורית נגד מילחמת הלבנון ונגד הכניסה לביירות, וכלפי ההפגנות הגדולות ומחאות החיילים המשוחררים, הוא רגיש מאוד בעניינים אלה. „אחדות העם" ו־„קונסנזוס לאומי" אינן סתם מילים עבור בגין. הוא מבקש לראות את עצמו כמנהיגו של העם כולו, ופוחד מאוד מתהליך של התפוררות וניגודים חריפים בציבור הישראלי. כל הפגנה, כל מיכתב הנשלח אליו, נתקעים בו כסכין מלובנת, הוא מנסה שלא להגיב בחריפות כדי שלא להעמיק עוד יותר את הניגודים.

שרון רגיש לא פחות. הוא בטוח שהצלחה בקרב על ביירות תרסן את כל חילוקי־הדיעות הפנימיים, תזכה את הממשלה בפופולאריות רבה, ומה שחשוב לו לא פחות — תעמיד אותו עצמו באופן ברור וחד־משמעי כיורשו של בגין. אך בינתיים זוכה הדווקא הזהירות של בגין לתמיכה בממשלה, ושרון מתקשה להעביר את רצונו.

לא פחות מכך מדאיג את השרים — ובמיוחד את מנחם בגין — חשבון החללים העלולים ליפול בפריצה לביירות. כל הדו"חות וההערכות שקיבלה כבר הממשלה בעניין זה הם מעורפלים וטווח האבידות המשוערות הוא רחב ביותר.

בגין סופג יותר מכל מחזיון של הארים שכולים המפגינים נגדו. הוא יודע היטב מה גרמו הפגנות כאלה לדיין, אחרי מילחמת יום־הכיפורים, ובגין יודע גם שדיין לא התאושש מההפגנות נגדו עד ליומו האחרון.

בעניין זה נעוץ אריאל שרון על קרני הדילמה. אם לא יפרוץ צה"ל לביירות והוא לא יישג את מטרותיו הצבאיות־מדיניות עד תומן, יודע שרון כי ללא הרף יטיחו בו האשמות על 300 הרוגי צה"ל עד עתה, שנפלו לשווא. אך פריצה לביירות, שתסייע להגשים לפחות חלק מהמטרות, עלולה להביא למיספר אבידות כפול ומכופל, ולטאטא את שרון מכיסאו בלי לשים לב להשגת היעדים במילחמה. שרון גם יודע היטב שהוא נמצא במצב נחות לעומת בגין: אם לא יצליח לסלק את אש"ף ואת הסורים מלבנון, יוכל בגין להשתמש בשרון כבשעיר לעזאזל ולהציל את עורו שלו ואת ממשלתו.

שרון מוכן לקחת על עצמו את הסיכון, ולפרוץ לביירות. הוא כבר יודע יפה שהמשך מילחמת־ההתשה היקרה, לא תביא כשלעצמה להרחקת אש"ף מביירות, ואם לא יוגשם יעד זה במילחמה המזוהה עם שרון יותר מאשר עם כל אדם אחר — יתנפץ לרסיסים חלומו להיות אי־פעם ראש־ממשלה, אחרי בגין או במקומו.

אך הוא מוצא עתה אופוזיציה חזקה, בממשלה עצמה.

השרים דויד לוי ויורם ארידור מוכנים לעשות כמעט כל דבר כדי לחסום את דרכו של שרון לראשות הממשלה. הם גם מכינים את היורש של שרון, במיקרה שיהיה עליו להתפטר אחרי המילחמה. היורש הוא עזר וייצמן, היושב עדיין בקיסריה, וכלפי־חוץ שומר על שתיקה. וייצמן הטיח דברים חריפים ביותר נגד המילחמה בחוגים סגורים, אך נכנע לתביעתם של לוי וארידור לא לתת לדבריו פומבי, כדי שלא להרגיז את בגין, ולא לחסום את דרכו חזרה לתנועת החירות. לוי וארידור מוכנים בהחלט להסתפק ביעד של „ארבעים ה־קילומטרים" שבהם לא יימצאו תותחי אש"ף.

ביעד זה מוכן להסתפק עתה גם שר־החוץ, יצחק שמיר. חבר־הכנסת רוני מילוא, שרואה את עצמו כמוציא־ומביא של שמיר, אמנם מנסה להשלים בין פטרונו ובין אריאל שרון, ואף רומז שיש הסכם ביניהם נגד הקו של לוי וארידור. אבל שמיר אינו מתייחס ברצינות רבה מדי לניצר־התפנוקים התל־אביבי ולתוכניותיו. שמיר נוטר לשרון על כמה תקריות בעבר, כאשר שרון ניסה ליטול לעצמו את ההתיחלה על שיפור היחסים עם מדינות באפריקה. לשמיר גם אין אשליות, והוא אינו מאמין ששרון יסכים להיות שר־ביטחון בממשלתו. ברור לו שמבחינתו הדרך להתמודדות על תפקיד ראש־הממשלה תהיה פתוחה רק אם יסולק שרון.

אופוזיציה לשרון יש למרות עמדתו של הרמטכ"ל. מבחינה אישית לא שורר השלום בין שרון והרמטכ"ל, אך מבחינה מדינית מטרותיהם זהות. כמה מהקציניים הבכירים בצה"ל, לעומת זאת, מודאגים מאוד ממיספר החללים שעלולה לתבוע הפריצה לביירות.

ביטוי לתפיסות המדיניות הרווחות בקרב הקציניים בצה"ל ניתן באופן פומבי יום לפני המילחמה, ב־3 ביוני 1982. היום כמעט אין איש זוכר את דבריו של ראש אמ"ן, אלוף יהושע שגיא, בפגישה עם עיתונאים לרגל יום חיל־המודיעין. שגיא אמר אז: „אני יודע כיצד אפשר לעבור דרך מוצבי־מחבלים, איך אפשר לפרק מיפקדות של מחבלים ואיך אפשר להפיצם לכל עבר. אבל איני יודע איך אפשר להרוס לחלוטין את התשתית של המחבלים בלבנון וכיצד ניתן להשמיד לחלוטין גוף המונה 55 אלף אנשים, מהם 15 אלף עד 20 אלף אנשי אירגוני מחבלים ו־30 עד 35 אלף אנשי מיליציה."

באותה הזדמנות אמר שגיא, כי יש לקבוע כהנחת־יסוד שסוריה תתערב במיקרה של התערבות ישראלית בדרום־לבנון. בזמנו, בימים שבתחילת המילחמה, ניסו לייחס את דבריו של שגיא לניסיון הטעייה מכוון, שנועד להרדים את עירנותם של אש"ף והסורים. אך עתה, כאשר התברר כמה צדק שגיא בהערכותיו, מתקבלים הדברים באור אחר לגמרי, ואין זה מיקרה שהוא התמנה לצוות המשא־ומתן הישראלי, בדיון על השגת הסדר בלבנון.

בממשלה עדיין רב החשש שלמרות הכל יצליח שרון להשיג את מטרתו, ולהביא להסתערות על מערב ביירות עוד לפני ה־1 באוגוסט, שהוא תאריך־היעד הזמני שקבע חביב לסיום המשא־ומתן. שרון יודע כבולדוזר שאינו נרתע משום מיכשול בדרך להשגת מטרותיו. השרים ארידור, שמיר ולוי, שכבר זכו לכינוי אש"ל, מקווים שיצליחו לשכנע את בגין לעמוד בדרכו של שרון, שכן רק כך אפשר יהיה לבלום את הפריצה לביירות, שתהיה הצד הגלוי של ההס־תערות הנסתרת של שרון על כסאו של ראש־הממשלה. **שלמה פרנקל** ■

(המשך מעמוד 73)

האם יוכל העשות זאת בדי נוכחות מאסיווית ומתמדת של צה"ל?

רבים בלבנון מפקפקים בכך. אישיות מוסלמית שפגשתי אמרה: „לא בכוח. זה לא ילך בכוח. אך אם ירצה להקים מישטר של שותפות, שבו כל העדות יוכלו לשתף־פעולה מרצון, זה אפשרי."

בינתיים מופיע בשיר באלפי הכרזות, המכסות את הקירות, בלבוש אזרחי. כמעט שאין רואים אותו עוד במדים, חוץ מאשר בכרזות ישנות. כי בשיר רוצה להיבחר כנשיא בדרך לגיטימית, על־ידי הפרלמנט שבניינו נמצא על קו־האש ממש, ליד ה־מחסום של כוחות־אש"ף. חלק מחברי הפרלמנט נמצא באיזור הסורי, בבקאע. חלק נמצא בטריפולי, איזור אש"ף בצפון.

עד כמה שקשה ליצור ישות לבנונית אמיתית, תוך ביטול הדבקות הטוטאלית ביישות העדתית, למדתי מסיפור שסיפר לי אדריכל.

היה לו קליינט ירדני עשיר, ששם את עינו בחלקת־קרקע מסויימת בהרים, וביקש להקים שם וילה מפוארת. הקרקע היתה שייכת לנוצריה זקנה. היא דרשה מחיר מופרז — 50 אלף. האיש הסכים, ואז דרשה ששים אלף. שוב הסכים, ושוב דר־שה יותר. כאשר הגיע הסכום ל־100 אלף, פנה הקונה אל האדריכל הלבנוני, וביקש ממנו לקנות למענו את האדמה.

האדריכל המארוני פנה אל האשה, וזו אמרה לו: „אני לא אמכור לאיש הזה את הקרקע בשום מחיר, כי לעולם לא אתן את האדמה למוסלמי!"

כאשר הביא האדריכל את ה־בשורה לנקוח שלו, פרץ הזה כי צחוק: „אבל אני נוצרי!" קרא.

היהודים החדשים

אם לא תנהג ישראל בלבנון ב־חוכמה עילאית — ואין שום עדות לכך שאריאל שרון ושות' מסוגלים לכך — הרי תשקע בביצה הלבנונית עד ל־צוואר, ולא לשנה אחת.

הדיבורים על „סדר חדש" בלבנון, ועל „ממשלה לבנונית עצמאית שתהיה יידיד־תית לישראל" אינם רק סתירה־בפני־עצמה, אלא גם חנטריש. הבעייה היא מסיבכת, הרבה יותר מכפי שנראה לנש־מות פשטניות, שנדמה להן כי ניתן לארגן מדינה בעלת מסורת של אלפי שנים כאילו היתה מחנה צבאי.

הבעייה הפלסטינית היא רק חלק קטן מאוד של הבעייה הלבנונית. הפלסטינים סיבכו עוד יותר מצב שכבר היה מסובך ללא־מוצא.

אין ספק שיכנונים רבים מאוד שונאים עתה את הפלסטינים, כשם שהפלסטינים שונאים את הישר־אלים — ובגדל סיבות דימות.

היהודים באו לארץ־ישראל מפני שגר־דפו באירופה. הפלסטינים שאלו: אם ה־אירופים הרגו את היהודים, מדוע אנחנו צריכים לסבול מזה?

הפלסטינים באו ללבנון מפני שגורשו (או ברחו) מארץ־ישראל, וגורשו מירדן. הלבנונים שואלים: אם הישראלים והירד־נים גירשו את הפלסטינים, מדוע אנחנו צריכים לסבול מזה?

זוהי טרגדיה בתוך טרגדיה. הפלסטינים הנרדפים הפכו בלבנון לכובשים. כאשר הקימו שם בסיס צבאי ומינהלי, שנועד להמשך המאבק בישראל, נראה הדבר ל־לבנונים — ולא רק למארונים — ככיבוש זר של אדמתם.

בעיני הפלסטינים, ביירות היא המצודה האחרונה, מצדה הפלסטינית, מהדורה חד־שה של גטו ורשה.

בעיני הלבנונים, ביירות היא בירתם, אשר זרים משתמשים בה למטרותיהם.

לבנונים רציניים מבינים את מצבם של הפלסטינים, ואף מוכנים להביע אהדה כלי־שהי. „הפלסטינים הם היהודים החדשים", שמעתי מפי מארוני אמיד — פסוק שה־פלסטינים עצמם מרבים עתה להשתמש בו. אך גם אותו מארוני היה נוחש בדע־תו שיש לסלק את הפלסטינים מלבנון.

הלבנונים עייפים. הם רוצים כי שקט, בסדר. היום הם מקדמים כ־ברכה את הישראלים, כדי שיסי־קו את הכובשים הקודמים. אבל אין להם שום אשליות. מחר הם עשויים להשתוקק לכובשים חד־שים, כדי לסלק את הישראלים.

הפיתוי

(המשך מעמוד 70)

כתבה לאלנה מיכתבי־אהבה לוהטים. באחת מהם היא כותבת, ממלון הילטון־טוקיו:

„אני מיואשת כליל, אין לי ראש לשום דבר חוץ מאשר לך. אני מתה לראות אותך, לחבק אותך ולהרגיש שאת קרובה אלי... כולי נעגועים אליך, ואין לך מושג כמה שהייתי רוצה בך לידי, לגעת בך ולראות אותך, ואני כל הזמן מסתכלת בתמונה שלך ורע לי כאן בלעדיך. נורא רע לי. ונשבר לי מכל הטיול הזה, אני רק רוצה דבר אחד, וזה אותך, רק אותך, אלנה. נשבר לי בלעדיך."

„אני אמא טובה"

כאשר חזרה גיל, היא טילפנה אל אלנה בחצות, וכבר ב־8 בבוקר היתה אצלה. בני הזוג פלד החליטו להתגרש. הבעל התחיל להיות תוקפני והוריו תבעו מאלנה שתוותר על הדירה ועל זכותה להחזיק בבן.

אלנה פנתה לעורך־דין דויד שליט ב־עניין הגט, וסיפרה לו שתלוי ועומד נגדה תיק במישטרה על פיתוי קטינה. שליט הציע לקיים פגישה עם פרקליטו של בעלה, עורך־הדין אריה רפוא, כדי להגיע להסכם גירושין. הוא הציע גם שתוותר על הדירה שהיתה שייכת לה לפני נישואיה, ותוותר גם על בנה. נימוקו היה שיהיה לה מישפט על פיתוי קטינה, שיימשך שלוש שנים ואין לה כל סיכוי. אלנה, שלא הבינה דבר בענייני חוק, שמעה לעצותיו של פרקליטה. היא ויתרה על הדירה ועל הילד, אך עשתה זאת בלב כבד. היא הרגישה שמשהו כאן אינו בסדר. משהו לא צודק.

היא קיבלה גט, שכרה דירה, וגרה בה יחד עם גיל, שהיתה בחופשה מבית־הספר. כאשר הגיעה אליה הזמנה מבית־המישפט, היא הלכה לשם ללא פרקליט. היא מספרת: „נכנסתי לבית־המישפט והשופט שאל אם אני מודה בפיתוי קטינה. רציתי ללכת משם מהר. לא היה נעים לי והודיתי. יותר מאוחר טילפן אלי עורך־הדין שליט ואמר לי שאני צריכה ללכת לקצינת־מיבחן למבוגרים, כי קיבלתי פסק־דין שלא בנוכחותי: מאסר על־תנאי לשלושה חודשים ואיסור להיפגש עם קטינות.

„הבנתי שזה עניין די חמור, כי זה חוק פלילי. עשיתי את חשבון־הנפש והגעתי למסקנה שלכל המצב הזה הגעתי מתוך תמימות וחוסר ידע בחוק. אני אמרתי רק אמת לאורך כל הדרך, ועד עכשיו אני לא מבינה איזה עוול עשיתי שהתאהבתי בנערה שחיזרה אחרי. אני אמא טובה ויכולה לגדל את בני יותר טוב מכל אשה אחרת בעולם. העורך־דין הסביר לי שהילד יסבול בגללי. אני אומרת שזה להיפך. אני בוכה כל יום כשאני נזכרת ברועי הקטן שלי. בעלי נשוי עם אשה אחרת. הוא התחתן מייד אחרי הגירושין ועכשיו נולדה לו בת.

„אני רואה את הבן שלי לפעמים והוא רוצה לבוא אלי. אני לא יודעת מה לעשות כדי להחזיר אלי את הילד שלי. זה כל מה שמעניין אותי עכשיו.

„גיל כבר לא קטינה. היא התגייסה לצה"ל ומשיכה להיות אתי בקשר מיכתבים. היו לנו מריבות איומות אחרי המישפט ואני האשמתי אותה בכל מה שקרה לי. היא רוצה לחזור אלי ואני לא יודעת מה לעשות."

בינתיים עברה יידידה חדשה לגור בביתה של אלנה. שמה דורית, ושתיהן עובדות בספריית וידיאו ברמת־גן. דורית מטפלת באלנה ומנסה להשכיח ממנה את מה שעבר עליה. גם אחותה הצעירה של אלנה, דליה, נמצאת איתן, אך אי־אפשר להסיח את דעתה של אלנה מבנה. היא אומרת: „לא אוכל לישון בשקט אף לילה עד שהבן שלי לא יהיה אתי!" **נעמי אדווה** ■

הגעתי למסקנה שלכל המצב הזה נכנסתי מתוך תמימות

הפגישה: חוקית בהחלט!

"ט יימס" של זונדרן קרא לה "פגי־שה היסטורית". אבל בישראל היו מי שהתייחסו אל פגישתו של אורי אבנרי, עורך העולם הזה ויו"ר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני עם יאסר ערפאת, יו"ר אש"ף, כאל עבירה פלילית ובגידה במולדת.

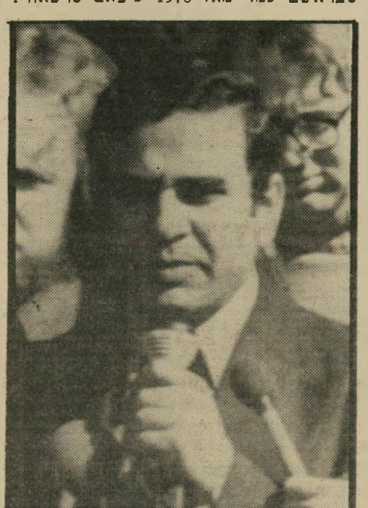
הממשלה הטילה על מ"מ היועץ המיש־פטי להחליט אם לפתוח בחקירה נגד אב־נרי, כדי להגיש נגדו תביעה פלילית. נציגו המישפטי של העולם הזה, עורך־הדין אמנון זיכרוני, נפגש השבוע עם מאיר גבאי, ושטח בפניו את הנימוקים המישפטיים־ציבוריים נגד תביעה וחקירה מישטרתית.

להלן תוכן הדברים:

אבנרי נפגש עם נציג אש"ף בלונדון, סעיד חמאמי, כבר ב־1974. הוא הודיע מיד על פגישתו זו למי שהיה אז ראש־הממשלה, יצחק רבין, וכן ליגאל אלון, שר־החוץ, ולחיים צדוק, שר־המישפטים.

רבין ביקש אז שאבנרי ייפגש עם מי שהיה אז ראש שירות־הביטחון־הכללי, אברהם אחיטוב, להתייעצות על כך. ב־שיחה זו הסביר ראש־השב"כ לאבנרי כי מצד השירות אין כל מניעה להמשך ה־פגישות, בתנאי שלא ייעשה דבר במחת־רת. כלומר, כי לא תהיינה פגישות־סתר ולא ידובר בצופן. גם אז הדגיש ראש ה־שב"כ כי אש"ף הוא אויב, על כל המש־תמע מכך לגבי חוק־העונשין, אך לא ראה מניעה להמשך הפגישות.

המגעים נמשכו והתרחבו, בעיקבות אבנרי החלו גם האלוף (מיל') מתי פלד, לובה אליאב, יעקב ארנון, מאיר פעיל ויוסי אמיתי להיפגש עם אנשי אש"ף, שבראשם עמד מאז 1976 עיצאם סרטאווי.

סעיד חמאמי
„הכל בסדר!"

ראש־הממשלה, מנחם בגין, היה מודע לפגישות אלה ולנסיונות־העזרה של אב־נרי. במסיבה שנערכה בירושלים לרגל צאת ספרו של נקדימון, בירך את אבנרי ב„יישר כוח" על מאמציו אלה למען השבוי.

לאחרונה פירסם אבנרי כי בהיותו חבר־כנסת, ובשיתוף־פעולה עם סרטאווי, נב־דקה האפשרות לקיים פגישה של מישל־חת־שלום ישראלית עם המועצה הלאו־מית הפלסטינית בדמשק. כל גורם רשמי לא התריע על פירסום דברים אלה.

מטרות המגעים עם אנשי אש"ף פורט־מו גם הן. נעשו נסיונות להשפיע על אירגון זה להכיר בישראל ולחדול מפיגו־עים. בעיקבות פגישות אלה אף שינה אש"ף את עמדתו, ובמהלך המגעים היתה החלטה של המועצה הלאומית הפלסטינית עם לפעם דווח עליהן גם בעיתונות. ב־אחד בינואר 1977 התפרסם קומוניקאט משותף של מתי פלד וסארטווי על הפגי־שות הללו, והודעה על כך נמסרה לעי־תונות העולם וישראל.

מדינת־ישראל אף ניסתה להיעזר בקשרים שנוצרו במגעים אלה, כדי להחזיר לישראל את השבוי אברהם עמ־רם, ואת גוויות חללי מיבצע־ליטאני. אחד מראשי השב"כ פנה אז אל אורי אבנרי, בשליחות שר־הביטחון עזר וייצמן, וב־קש ממנו להפעיל את קשריו כדי לעזור בהחזרת השבוי. עורך־הדין אמנון זיכ־רוני נסע אז כמה פעמים לתוץ־לארץ על חשבון השב"כ, כדי לקיים מגעים כאלה.

הפגישה היחידה שנערכה לבסוף בין ערפאת לאישיות ישראלית היתה הפגישה עם אבנרי במערב ביירות, בימים אלה. אבנרי יצא לביירות כיעיתונאי ישראלי, מלווה על־ידי קצין, נציגו של דובר־צה"ל. הוא הצהיר מראש על כוונתו לש־הות בביירות במשך שלושה ימים ולהי־פגש עם גורמים פוליטיים. נאמר לו: „אנו מלווים אותך עד ביירות, ושם תע־שה מה שאתה רוצה."

אבנרי התקשר בביירות עם אישים שו־נים, כגון פיאר ג'מייל, בשיר ג'מייל וואליד ג'נבלט, כדי להיפגש עימם.

ממלונו, ובצירה גלויה, התקשר אבנרי טלפונית למשרדיהם של אישים אלה ושוחח עם לישכותיהם. משם גם טילפן ל־סרטאווי בפאריס, וקיבל ממנו את מיס־פר־הטלפון העדכני של לישכת ערפאת. אחרי שאושר לו בטלפון ראיון עם ראש אש"ף, יצא אבנרי, מלווה בשתי העיתו־נאיות, שרית יישי ועונת סרגיסטי, לפגי־שה.

במהלך הפגישה, שכולה הוקלטה על־ידי אבנרי, לא נותר ערוך העולם הזה אף רגע אחד לבדו עם מנהיג אש"ף, אף שהדבר הוצע לו. בכל שלבי השיחה נכחו שרית יישי ועונת סרגיסטי. חלקה של השי־חה צולם והוסרט עבור הטלוויזיה הגר־מנית ביוזמת אבנרי.

אבנרי ושתי העיתונאיות ניצלו את ה־שיחה גם כדי להיפגש עם השבוי הישׂ־ראלי אהרון אחיעז, והביאו דרישת־שלום ומיכתב ממנו למישפחתו. הם גם ערכו סעיף זה נמצא בפרק בחוק־העונשין ה־קרוי „ביטחון המדינה, יחסי־חוץ וסודות רשמיים," בסימן העוסק בריגול.

אין אבנרי מבכחיש, כמובן, כי נפגש עם ערפאת. אך גם ללא הסבר מפורש מצידו ברור לכל מי שצפה בטלוויזיה וקרא את תמליל הראיון, כי מטרת הפגי־שה היתה עיתונאית. הפגישה נערכה ב־אופן גלוי, ולעיני צופים, ולא היה בה כל אפשרות לריגול, גילוי סודות רשמיים או פגיעה כלשהי בביטחון־המדינה.

הסברו של אבנרי הוא סביר ביותר. די־עותיו הפוליטיות נכתבו ופורסמו בהזדמ־נויות רבות, הן בהעולם הזה והן בראיו־נות עם עיתונים זרים. פגישותיו הקודמות של אבנרי עם נציגי אש"ף השונים גם הן היו גלויות, ופירסמו ברבים. הוא נטל איתו לפגישה זו שתי עיתונאיות נוספות, וצוות־טלוויזיה זר.

הפרשנות המישפטית אומרת כי כדי שפגישה כזו תהווה עבירה על החוק, היא צריכה להיעשות שלא בתום־לב, ומתוך כוונה לפגוע בביטחון־המדינה. כוונתו של אבנרי היתה להשיג ראיון עיתונאי בנוש־אים המעניינים ברגע זה כל אדם במדינת־ישראל, ואולי בעולם כולו, ברוח חופש העיתונות והדיבור, המקובל בעולם.

עיתונאים ישראליים אחרים ניסו אף הם, מתחילת מילחמת־הלבנון לראיין אי־שים בכירים מהצד השני. כך עשה אהוד יערי כאשר ריאיין בטלוויזיה את ואליד ג'נבלט בארמונו, וכך עשה גם אליעזר שטראוך, אשר ריאיין בביירות את ג'ורג' חבש, מראשי חזית־הסירוב באש"ף. כן עשה אייבי נתן, שנפגש במערב־ביירות עם דובר אש"ף.

גם בין מתנגדיו הפוליטיים הקיצוניים ביותר של אורי אבנרי אין אף אדם סביר אחד המפקפק במניעיו הפטריוטיים, והד־בר צויין לא פעם, גם מעל דוכן הכנסת, על־ידי ראשי השילטון הנוכחי. שר־המיש־פטים הכריז על כך, בשם הממשלה, ביום פרישת אבנרי מהכנסת. אבנרי, חייל קר־בי לשעבר שנפצע קשה במילחמת־העצמ־אות, שכיהן בכנסת בשלוש קאדנציות, פעל מתוך מניעים טהורים לחלוטין.

עם סיום הרצאת הדברים האלה על־ידי זיכרוני לפני גבאי, החליט ממלא מקום היועץ־המישפטי לממשלה לפתוח בחקי־רה מישטרתית בעניין, כדי לברר אם יש מקום להגשת תביעה מישפטית נגד אבנרי.

החלטה זו הוכתבה על־ידי אווירת ה־לינץ', שנפתחה בארץ נגד אבנרי מייד עם היוודע דבר הפגישה, יעוד לפני ש־פורסמו פרטיה, נסיבותיה ותוכנה. למר־בה הצער השתתפו במסע־ההסתה, לצד אנשי השוליים המטורפים של הימין, גם אנשים המתיימרים להשתייך לשמאל, ש־נתנו יד למק־קארתיזם מן הסוג המביש ביותר. עובדה זו צויינה בפירוש על־ידי מ"מ היועץ המישטפי, כ'שנימק באוזני זיכרוני את החלטתו.

פתיחת החקירה נגד אבנרי ההדימה אישים רבים בעולם, והדבר הובלט גם בכלי־התיקשורת העולמיים. הוא פוגע בשמה הטוב של ישראל, כמדינה דמוק־רטית המכבדת את חופש־העיתונות וחו־פש־הביטוי. הוא מערער את יסודות ה־דמוקרטיה הישראלית.

העובדות מוכיחות בעליל שזהו מעשה נקמני, בעל תוכן פוליטי מובהק, אף אחד מן העיתונאים האחרים, שנפגשו עם ראשי אש"ף, כגון כתב ידיעות אחרונות, לא נתבע לחקירה. גם אף אחד מן האישים הפוליטיים האחרים, שנפגשו עם אישים מצמרת אש"ף, לא נתבעו לכך.

בצורה ברורה וחד־משמעית, זוהי פעו־לה שילטונית המכוונת נגד איש אחד: אירי אבנרי.

כך הם אמרו:

„לדבר עם ערפאת!"

אר"אל שרון:

(בראיון למעריב, ביום השישי, 29 בנובמבר 1974:)

„איני מקבל את הגישה שישנם כאלה שאפשר לדבר איתם וישנם כאלה שאי־אפשר לדבר איתם. מי שמוכן לדבר עם הרוצחים והסאדיסטים הסו־ריים, שהם שיא מזעזע של סאדיזם, אינו יכול לדבר עם הפלסטינים ועם ראשי אירגוני־המח־בלים? הבעיה אינה עם מי לדבר, אלא על מה לדבר!"

עזר וייצמן:

(ב־5 בדצמבר 1975, בראיון עיתונאי:)

„אני מאמין שכל הידברות ישירה עם הפלסטי־נים עשוייה לעזור להשגת הסדר כולל באיזור. על כן אני מוכן לקיים שיחות עם כל ערבי המוכן לדבר עם ישראל, כוללל ערפאת. לא סאדאת ולא אסד ולא חוסיין לא הכירו במדינת־ישראל, ובכל זאת משוחחים איתם. אין סיבה שלא לדבר עם ערפאת, אף כי מראש בטוח שערפאת לא יקבל את עמדותינו."

החלטת מ"מ היועץ המישפטי לפתוח בחקירה נגד אבנרי, בסעיף שיש בו עוגש של 15 שנות מאסר, הוכתבה על־ידי לחץ פוליטי ומשוללת בסיס חוקי

רבין ידע על פגישות אלה, ומפעם לפ־עם דיווחו לו אבנרי ופלד. בסוף 1976 פירסם שלמה נקדימון בידיעות־אחרונות ידיעות על שיחות אלה, ובעיקבות ידיעה זו הוגשו הצעות שונות לסדר־היום ונע־רך דיון בכנסת. שר־המישפטים צדוק ענה למציעים והסביר כי לא היתה לבעלי־המגעים כוונה לפגוע בביטחון־המדינה, ולפי חוות־דעת של שירותי־הביטחון אין מניעה להמשך המגעים, בתנאי שיתנהלו לפי הכללים שנקבעו.

הפגישות לא נערכו מעולם בסתר, ומפ־

ספורט

כדורגל

איזה מין גביע

בניגוד לנהוג במישחקי גביע־עולם קו־דמים, הותר השנה לכמה משחקני ה־מונדיאל להתייחד עם בנות זוגם. בעבר חשבו שמוטב לספורטאים להתנזר ממין בתקופה של תחרויות אינטנסיביות. אך מחקרים מדעיים שנעשו בעשור האחרון גיפצו השקפה זו, וכיום מכירים הכל בצורך של הספורטאים במין גם בתקופת המישחקים.

הנושא אינו חדש. במישחקי ארגנטינה 1978, למשל, התעוררה סערה גדולה ב־אוסטריה, כשהתאחדות הכדורגל שם אס־רה על השחקנים להתראות עם נשותי־הם. אולם אחרי ההצלחה הראשונית של נבחרת אוסטריה במישחקים, נאותה ה־התאחדות להטיס את נשותיהם וחברותי־הם של הכדורגלנים לבואנוס־איירס.

גישת מנהלי הנבחרות בספרד היא ליברלית יותר. לא בכל נבחרת מוכנים לדבר על הפיתרונות שנמצאו לבעיה עדינה זו, אולם יש להניח שהיה מי שחשב על כך. גם נבחרת ברית־המועצות, הנח־שבת בין המחמירות מבחינת מישמעת ו־נוקשות, הירשתה לנשים של כמה שחקנים להצטרף השנה למסע. בין הנשים נמצאת גם רעייתו של „המפציץ", אולג בלוחין, שהיא עצמה ספורטאית בעלת שם, אלופת העולם לשעבר בהתעמלות אמנותית.

כמה מהנבחרות המשתתפות קיבלו הב־טחה שפגישותיהם עם הנשים יתקיימו בהתאם לתוצאות — תוצאות טובות יבטיחו פגישות. לנבחרות צרפת ואיטליה, למשל, הובטח שאם יצליחו לעלות לשלב השני יותר לשחקנים להיפגש עם הנשים והחב־רות.

הליברלית ביותר היתה אלופת העולם היוצאת, ארגנטינה, שהתירה לכל שחקן הרוצה בכך להביא את אשתו או את חבר־תו לספרד. הכוכב דייגו מארדונה לא הסתפק בארוסתו קלאודיה, אלא הוסיף אליה פמליה שכללה את אמו, אחיו ואחיי־תיו, בסך־הכל עשרה אנשים, מלבד שומ־רי־ראש והעוזרים למיניהם.

האם בגלל הגישה המתרינית הפסידה נבחרת ארגנטינה את כיתרה ופרשה מה־מירוץ עוד לפני שהגיעה לשלב חצי־הגמר? האם הגישה המתרינית למין לא הוכיחה את עצמה?

נשות כדורגלנים ישראליים ותיקים, ה־מכירות את הבעיה מקרוב, מביעות דעתן על הגישה הליברלית למין במישחקי־ספרד.

בעד מיוחד. מרי דמתי (30) היא אשתו של כדורגלנה הוותיק של שימשון תל־אביב, גידעון דמתי (30). הזוג דמתי נשוי כבר 14 שנה, ומכירים כזה 16 שנה, שהם כמעט כל תקופת פעילותו הספורטיבית של גדעון. גדעון דמתי השתתף במישחקי הגביע במכסיקו.

על מיפגשי הכדורגלנים עם נשותיהם וחברותיהם אומרת מרי:

„עד כמה שאני יודעת, מתוך הניסיון שלי, זה כן מפריע. בסוף־השבוע אנחנו מתראים, אבל לפני מישחק לא עושים שום דבר. לי יש בעל מיוחד. קודם כל חשוב לו המישחק ואחר־כך האשה והילדים. מ־יום רביעי בשבוע גידי מתחיל לשמור על כושר. יש כאלה שלא איכפת להם, אבל לדעתי מי שחי חיים ספורטיביים, דואג לזה ולא מזלזל.

„אני הייתי נוסעת לספרד. להתראות עם בעלי זה שום דבר, אבל יחסים קרו־בים יותר, לא. בדרך־כלל המאמנים דוא־גים ולא נותנים לשחקנים להשתולל. גידי שומר ולא לוקח סיכונים. הוא חי חיים ספורטיביים מלאים, הוא יודע לקחת כל דבר בזמנו. התרגלתי לחיים כאלה, מגיל 16 אנחנו ביחד ואני לא מרגישה מזה רע."

דעתו של גידעון דמתי דומה:

„אני לא בעד להיפגש עם הנשים בטור־ניר חשוב כזה. ממילא נמצאים כל החיים עם האשה. לחודש אחד אפשר להסתדר גם בלעדיה. זה לא מה שיפתור לי את הבעיות ועובדה שארגנטינה לא ניצחה השנה. גם לצרפתי פלאטיני זה עשה בע־יות, הוא מצא את אשתו מנהלת רומן סוער עם חברו לנבחרת, ואומרים שבגלל כל זה הוא ירד בכושר. בסופו של דבר אשה גורמת לבעיות מיותרות. לדעתי זה רק מפריע להכניס את הנשים לטורניר כ־זה."

לא מתמצאת. אריאלה שום (29), היא אשתו של קפטן הפועל כפר־סבא, שזכתה השנה באליפות הליגה הלאומית בכדורגל. בני הזוג נשואים מזה 12 שנה ולהם שני ילדים. גם יצחק שום שיחק במיש־חקי הגביע העולמי במכסיקו, בשנת 1970, ואריאלה למודת נסיון באשר למתחים ו־לקשיים של הבעל לפני מישחקים מכרי־עים. על הגישה המתירנית למין במישחקי ספרד השנה אומרת אריאלה:

„אני חושבת שזה נחמד. אני חושבת שאם הנשים נמצאות ליד הגברים אז ה־ראש יותר רגוע. אני יודעת שבעלי לא חושב אותו דבר. הוא חושב שצריך תמיד לנטרל את הנשים. בבית לא מדברים על כדורגל ואני לא מתמצאת בזה. אני לא יודעת מה להשיב בקשר לכך. אם הם ניצחו כנראה שזה טוב ואם הם הפסידו כנראה שזה רע. אני הייתי מעדיפה לנ־סוע כדי לטייל כי ממילא המישחקים לא היו מעניינים אותי."

אומר יצחק שום:

„עשו את זה כבר לפני ארבע שנים. זה טיבעי שחושבים על הצד הזה. אין צורך להפגיש בין בני הזוג כאשר המש־חקים נמשכים שבוע או שבועיים. אבל ברגע שהתחרויות נמשכות חמישה־שישה שבועות, זה לא מפריע שנפגשים כמה פעמים עם האשה. זה לא רע להרגע עם החברה או האשה, כדי שלא יחפשו בחוץ. אז השחקן לא נימצא במתח. אני חושב שגם אם נפגשים יום לפני התחרות זה לא מעייף, והם בספרד נפגשו יומיים לפני המישחק. זה לא אסון אם אחרי המישחק מתראים עם האישה. משעמם להיות בין גברים בלבד חמישה שבועות."

אילנה בן־טובים (27), היא אשתו של

כדורגלן פייגנבוים ואשתו מלכה
עזרה בעצות

שחקן קבוצת בני־יהודה, אהוד בן־טובים. לזוג שני ילדים והם נשואים שבע שנים. אומרת אילנה:

„לדעתי זה מאוד אישי. זאת אומרת יש כאלה שזה לא מפריע להם להיות מחוץ לבית ולתפקד רגיל, ויש כאלה שקשורים יותר לבית ולמישפחה ולהם יותר קשה. כל שחקן והאופי שלו, אי־אפשר לעשות הכללות.

„אני מכירה את בעלי וחושבת שהוא היה הרבה יותר רגוע אילו ראה אותנו פעם ביום. בטוח שזה משפיע לטובה. זה לא היה טוב אילו הייתי צמודה אליו כל היום. א זהוא היה צריך להתעסק איתנו, אבל כל אחד וההרגלים שלו.

„אני חושבת שכשיש מתח ספורטיבי, אז סכס אינו חשוב כל־כך. גם אני הייתי ספורטאית ויודעת שיש דברים אחרים ב־ראש. אילו הוא רצה, בטח שהייתי נוסעת אליו. יותר נעים להיות עם המישפחה, וזה לא רק לגבי כדורגלנים. זה נכון לגבי כל ספורט או עבודה עם שליחות. ממילא הוא היה ישן עם השחקנים ולא איתי.

„אבל יש נשים המפריעות ולוחצות על הבעל, כמו שיש גברים הלוחצים על הנ־שים. יש גם נשים הדוחפות להיות צמודות, אחת כזו בטח מפריעה."

קירבה נפשית. מלכה פייגנבוים (30). היא אשתו של ישעיהו („שייע") פייגנבוים, שחקן נבחרת ישראל בעבר וכדורגלן הפועל, לשניים ארבעה ילדים. על עניין המין בתקופת המשחקים אומרת מלכה:

„לבעלי זה נחוץ ומעודד אותו לראות את האשה. בכל זאת הוא נמצא במתח ואני חושבת שזה עוזר. זה מפיג את ה־מתח. לפעמים גם עוזרים בעצות. אני יכולה להגיד על עצמי, שלפעמים שייע שאל אותי וביקש עצה ממש לפני מישחק. הייתי מוכנה להיפגש ולעודד אותו, רק שאני לא חושבת שהם בספרד נפגשים אינטימית. אבל בנישואין זה אחרת ובח־ברות זה אחרת. לא מסתכלים על המין כשנמצאים במתח.

„הפגישות חשובות רק מבחינה נפשית. מבחינה מינית אני לא חושבת, אבל אולי אני טועה. יש הרי רופאים שאומרים שזה מעייף לעשות מין לפני מישחק ויש רופ־אים שאומרים להיפך. זה לא הפריע לבעלי שלא נפגשנו. לי זה הפריע. אני חושבת שלו זה היה מפריע אילו נפגש איתי לפני מישחק.

אומר שייע:

„אני לא יודע אם זה חדשני. אני יודע שגם בעבר שלחו נשים למישחקים. אני חושב שזה לא מפריע ברגע שמדובר ב־נישואים, אך בחברות אני חושב שלא יודעים לשלוט ולכן יכול להיות מסוכן. כל ספורטאי נשוי שחי עם אשתו יודע לחשוב מתי וכמה ואיך ויודעים יותר לש־לוט. במישחקי ספרד כל השחקנים עשו מחנות־אימונים לפני מישחקי־הגמר ומ־מילא הם לא ראו את הנשים כמה שבועות לפני תחילת המישחקים, כך שהיו חייבים להפגיש אותם."

צבי רוזן, מאמנה של הפועל יהוד ב־שלוש השנים האחרונות, היה שחקן במכבי תל־אביב עד שפרש ועבר לאימון. אשתו, מלכה (35), אומרת:

„אני לא מתעניינת בכדורגל, ואני לא יודעת אם הדיעות שלי בנושא תעזורנה למישהו. החיים הפרטיים הם רק שלי, ו־עליהם אני לא מוכנה לדבר. בכל אופן, זה תלוי במערכת בין בני הזוג. זה אינבי־דואלי. עד היום לא הצטרפתי לבעלי כי זה לא היה מקובל. אצלנו בבית מפרידים בין כדורגל ובין חיים פרטיים. אם הייתי מצטרפת אני לא חושבת שהייתי מפריעה. אני בעד פגישות כאלה. אם הכל נורמלי בין בני הזוג, אני לא חושבת שזה יכול להפריע."

נשות כדורגלנים בן־טובים ושום
בלי הכללות

כדורגלן רוזן
לא מפריע

הכסף שנוסעים מנוסים נושאים

נוסעים מנוסים אינם נושאים כסף רגיל. הם מעדיפים את המחאות הנוסעים של בנק אמריקה. כסף עולמי. המחאות המקובלות ביותר מ־160 ארצות והנפוצות ביותר מ־40,000 מקומות ברחבי העולם. יתרה מזו. מעתה ניתן להשיג את המחאות הנוסעים של בנק אמריקה בשלושה מטבעות עולמיים חשובים: דולרים אמריקאיים, מרקים גרמניים ולירות שטרלינג.

המחאות הנוסעים נהנות מגיבוי של "בנק אמריקה קורפוריישן" – שערך נכסיו מעל 100 מיליארד דולר. עכשיו אתה מבין מדוע נוסעים מנוסים לוקחים איתם לכל מקום בעולם את המחאות הנוסעים של בנק אמריקה.

Bank America Travellers Cheques - World Money.®

BA CHEQUE CORPORATION

A BANKAMERICA COMPANY

כ"ג תמוז תשמ"ב, 14.7.1982 מיספר 2341 80עמודים
שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

„אני מאשים"

של אב שכול

יעקב ואני גוטרמן